

Projekt

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY STARA BIAŁA**

z dnia ..... 2026 r.

**w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała
na lata 2025-2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647, 1080, 1812, 1863, z 2026 r. poz. 426) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwała się Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028 w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

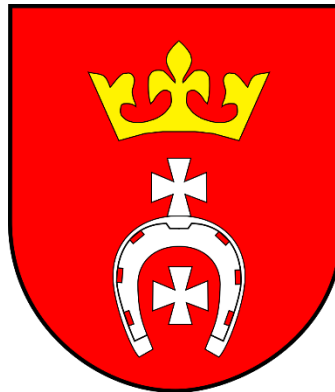
§ 2. Traci moc uchwała nr 264/XXIX/12 Rady Gminy Stara Biała z dnia 14 stycznia 2022 r. w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty na terenie Gminy Stara Biała.

Załącznik do Uchwały nr.....
Rady Gminy Stara Biała
z dnia .....

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028

**Zleceniodawca:
Gmina Stara Biała
ul. Jana Kazimierza 1
09-411 Biała**

Autorzy:

Magdalena Kmak

Michał Kozielski

Styczeń 2026

Spis treści

1. Podstawa prawna i cel opracowania Programu Ochrony Środowiska	7
2. Metodyka opracowania POŚ	8
3. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	10
4. Ogólna charakterystyka Gminy Stara Biała	11
4.1. Położenie administracyjne i geograficzne	11
4.2. Demografia	14
4.3. Struktura użytkowania gruntów	17
4.4. Działalność gospodarcza	18
4.5. Dziedzictwo kulturowe	19
5. OCENA STANU ŚRODOWISKA	21
5.1. Obszar - Ochrona klimatu i jakości powietrza	21
5.1.1. Ocena jakości powietrza	23
ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „ochrona klimatu i jakości powietrza”	33
KIERUNKI ROZWOJU	34
5.2. Obszar - zagrożenia hałasem	35
ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „zagrożenie hałasem”	41
KIERUNKI ROZWOJU	42
5.3. Obszar - Pola elektromagnetyczne	43
ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „pole elektromagnetyczne”	46
KIERUNKI ROZWOJU	47
5.4. Obszar - Gospodarowanie wodami	47
5.4.1. Jednolite części wód powierzchniowych	48
5.4.2. Jednolite części wód podziemnych	51
5.4.3. Główne zbiorniki wód podziemnych	54
5.4.4. Zagrożenia powodziami i suszami	55
ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarowanie wodami”	57
KIERUNKI ROZWOJU	58
5.5. Obszar - Gospodarka wodno-ściekowa	59
5.5.1. Sieć wodociągowa	60
5.5.2. Sieć kanalizacyjna	61
ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka wodno – ściekowa”	63
KIERUNKI ROZWOJU	64
5.6. Obszar - Zasoby geologiczne	65
5.6.1. Złoża i surowce kopalne	66
ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby geologiczne”	69
KIERUNKI ROZWOJU	70
5.7. Obszar - Gleby	70
ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „Gleby”	74
KIERUNKI ROZWOJU	74
5.8. Obszar - Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	75
ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”	82
KIERUNKI ROZWOJU	83
5.9. Obszar - Zasoby przyrodnicze	84
ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby przyrodnicze”	95
KIERUNKI ROZWOJU	95

5.10. Obszar - Zagrożenia poważnymi awariami.....	97
5.10.1. Obszary zdegradowane	100
ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”	100
KIERUNKI ROZWOJU	101
6. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi	102
7. Podsumowanie realizacji dotychczasowego POŚ.....	103
8. Cele, kierunki interwencji i działania zaplanowane na lata 2025-2028	108
9. Spójność POŚ z dokumentami strategicznymi i programowymi	133
10. System realizacji POŚ.....	144
11. Monitoring i sprawozdawczość POŚ.....	146

Tabela 1. Zmiany liczby ludności Gminy Stara Biała w latach 2017-2024	15
Tabela 2. Struktura demograficzna Gminy Stara Biała w latach 2014-2023.....	16
Tabela 3. Użytkowanie terenów w Gminie Stara Biała.	18
Tabela 4. Zestawienie zabytków nieruchomości w Gminie Stara Biała.....	20
Tabela 5. Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi.	24
Tabela 6. Kryteria dodatkowej klasyfikacji stref dla ozonu O ₃ ze względu na ochronę zdrowia ludzi- do osiągnięcia w 2020r.....	25
Tabela 7. Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę roślin w zakresie SO ₂ , NO _x i O ₃ . 25	
Tabela 8. Kryteria dodatkowej klasyfikacji stref ze względu na ochronę roślin w zakresie ozonu O ₃ – do osiągnięcia w 2020 r.	25
Tabela 9. Roczna ocena jakości powietrza w strefie mazowieckiej za rok 2024.	27
Tabela 10. Statystyki stężeń dla wybranych zanieczyszczeń w Gminie Stara Biała na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2024.	29
Tabela 11. Zmiany w strukturze wykorzystywanych źródeł ciepła na terenie Gminy Stara Biała w latach 2024-2025.	30
Tabela 12. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, które mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem.....	36
Tabela 13. Wyniki pomiarów w Gminie Stara Biała w latach 2020-2021 roku w ramach prowadzonego monitoringu badawczego.	44
Tabela 14. Zmiany w klasyfikacji JCWP na terenie Gminy Stara Biała.	48
Tabela 15. Charakterystyka JCWP na obszarze Gminy Stara Biała.....	49
Tabela 16. Wskaźniki wykorzystywane do oceny JCWP.....	50
Tabela 17. Ocena stanu monitorowanych JCWP na obszarze Gminy Stara Biała.	51
Tabela 18. Ogólna charakterystyka JCWPd nr 48.	52
Tabela 19. Ocena stanu JCWPd nr 48.	53
Tabela 20. Ogólna charakterystyka JCWPd nr 47.	53
Tabela 21. Ocena stanu JCWPd nr 47.	54
Tabela 22. Zestawienie danych dotyczących ilości zbiorników bezodpływowych, przydomowych oczyszczalni ścieków i przyłączy sieci kanalizacyjnej w Gminie Stara Biała w latach 2020-2024.	62
Tabela 23. Obszary górnicze zlokalizowane w Gminie Stara Biała.....	66
Tabela 24. Bilans zasobów złóż kopalin eksploatowanych i rozpoznanych szczegółowo na terenie Gminy Stara Biała.....	68
Tabela 25. Położenie punktu pomiarowo-kontrolnego na terenie Gminy Stara Biała.....	73
Tabela 26. Masa oraz rodzaje odpadów komunalnych zebranych z terenu Gminy Stara Biała w PSZOK w Ogorzelicach w latach 2022-2024.....	76
Tabela 27. Masa oraz rodzaje odpadów komunalnych zebranych z terenu Gminy Stara Biała w PSZOK w Kobiernikach w latach 2022-2024.....	77
Tabela 28. Rodzaj i masa odpadów odebranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych z terenu Gminy Stara Biała w latach 2022-2024.	78
Tabela 29. Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych osiągnięte przez Gminę Stara Biała w latach 2020-2024.....	80

Tabela 30. Poziomy ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania osiągnięte przez Gminę Stara Biała w latach 2020-2024.	80
Tabela 31. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Stara Biała.	89
Tabela 32. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi.	102
Tabela 33. Zmiana wartości wskaźników monitorowania efektów realizacji POŚ.	103
Tabela 34. Cele, kierunki interwencji i działania zaplanowane dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028.	108
Tabela 35. Harmonogram rzeczowo- finansowy realizacji zadań w ramach POŚ dla Gminy Stara Biała na lata 2025 – 2028.	123
Tabela 36. Wskaźniki monitorowania stopnia realizacji założonych zadań - tabela ewaluacyjna.	148
Rysunek 1. Model D-P-S-I-R.	8
Rysunek 2. Położenie Gminy Stara Biała na tle powiatu i województwa.	11
Rysunek 3. Obrębby ewidencyjne w Gminie Stara Biała.	12
Rysunek 4. Położenie Gminy Stara Biała na tle makroregionów pod względem regionalizacji fizycznogeograficznej Polski.	13
Rysunek 5. Położenie Gminy Stara Biała na tle mezoregionów zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną Polski.	14
Rysunek 6. Klasyfikacja pokrycia terenu w Gminie Stara Biała (stan na 2024 rok).	17
Rysunek 7. Regiony fizycznogeograficzne Polski.	21
Rysunek 8. Rozmieszczenie stacji synoptycznych w Polsce na tle regionów fizycznogeograficznych.	22
Rysunek 9. Podział województwa mazowieckiego na strefy oceny jakości powietrza.	26
Rysunek 10. Szlaki komunikacyjne na terenie Gminy Stara Biała.	38
Rysunek 11. Analiza potencjalnego zanieczyszczenia hałasem drogowym.	39
Rysunek 12. Analiza potencjalnego zanieczyszczenia hałasem kolejowym.	40
Rysunek 13. Lokalizacja stacji bazowych na terenie Gminy Stara Biała.	45
Rysunek 14. Sieć elektroenergetyczna eksploatowana na terenie Gminy Stara Biała.	46
Rysunek 15. Zasięg występowania JCWP na obszarze Gminy Stara Biała.	49
Rysunek 16. Zasięg występowania JCWPd na terenie Gminy Stara Biała.	52
Rysunek 17. Położenie Gminy Stara Biała na tle GZWP.	54
Rysunek 18. Klasyfikacja obszaru Gminy Stara Biała wobec zjawiska łączonego zagrożenia suszą.	56
Rysunek 19. Udokumentowane złoża kopalin oraz obszary perspektywiczne na obszarze Gminy Stara Biała.	67
Rysunek 20. Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi zlokalizowane na obszarze Gminy Stara Biała.	69
Rysunek 21. Podatność gleb na suszę w obrębie Gminy Stara Biała.	71
Rysunek 22. Mapą glebowo-rolnicza Gminy Stara Biała.	72
Rysunek 23. Formy ochrony przyrody oraz obszary leśne i zadrzewione na terenie Gminy Stara Biała.	88
Rysunek 24. Przebieg korytarza ekologicznego przez obszar Gminy Stara Biała.	94
Rysunek 25. Mapa zasięgu oddziaływania projektu Nowa Chemia.	98
Wykres 1. Procentowy rozkład grup wiekowych w społeczeństwie Gminy Stara Biała w latach 2017 i 2024.	15
Wykres 2. Zużycie wody na 1 mieszkańca wraz z ilością wody dostarczonej do gospodarstw domowych w latach 2020-2024.	61
Wykres 3. Struktura sieci kanalizacyjnej w Gminie Stara Biała w latach 2020-2024.	63

Wykaz skrótów:

IlaPGW- Druga Aktualizacja planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy
BDL - Bank Danych Lokalnych
BDO – Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami
BDOT10k- Baza Danych Obiektów Topograficznych
BOŚ - Bank Ochrony Środowiska
CLC – Corine Land Cover
GDDKiA - Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GDOŚ – Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
GIOŚ - Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS - Główny Urząd Statystyczny
GZWP - Główny Zbiornik Wód Podziemnych
IMGW - PIB – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy
IOŚ- Inspekcja Ochrony Środowiska
ISOK- Informatyczny System Osłony Kraju
IUNG-PIB - Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach – Państwowy Instytut Badawczy
JCWP – Jednolita część wód powierzchniowych
JCWPd - Jednolita część wód podziemnych
JST - Jednostka samorządu terytorialnego
KOBiZE - Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami
MPZP – Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego
NFOŚiGW - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OOŚ - Ocena oddziaływania na środowisko
OSP - Ochotnicza Straż Pożarna
OZE – Odnawialne Źródła Energii
p.o.ś. - Prawo Ochrony Środowiska
PEM - Pole elektromagnetyczne
PGN - Plan Gospodarki Niskoemisyjnej
PGW – Państwowe Gospodarstwo Wodne
PIG-PIB - Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy
PMŚ - Państwowy Monitoring Środowiska
POP - Program Ochrony Powietrza
POŚ - Program Ochrony Środowiska
PPSS - Planu przeciwdziałania skutkom suszy
PRG – Państwowy Rejestr Granic
PSE - Polskie Sieci Elektroenergetyczne
PSH - Państwowa Służba Hydrogeologiczna
PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
PWŚK – Program Wodno – Środowiskowy Kraju
RDOŚ - Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
REGON- Rejestr Gospodarki Narodowej
RIPOK – Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych
ROP - Rozszerzona odpowiedzialność producenta
RZGW – Regionalne Zarządy Gospodarki Wodnej
SBTK – Stacja Bazowa Telefonii Komórkowej
SMSR – System Monitoringu Suszy Rolniczej
SOPO- System Osłony Przeciwośmiskowej
SUW – Stacja uzdatniania wody
UE – Unia Europejska
WFOŚiGW - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WSSE - Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
WWA – Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
ZDR- Zakład o dużym ryzyku
ZZR- Zakład o zwiększonym ryzyku

1. Podstawa prawna i cel opracowania Programu Ochrony Środowiska

---

Podstawą prawną opracowania Programu Ochrony Środowiska (dalej zwane POŚ) dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028 jest art. 17. ust. 1 *ustawy Prawo Ochrony Środowiska* (Dz.U. 2025 poz. 647 z późn.zm.), zwanej dalej ustawą p.o.ś., który nakłada na organy wykonawcze obowiązek sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska. Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy p.o.ś., program ten powinien uwzględniać cele zawarte w strategiach, programach oraz dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. *o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz.U. 2025 poz. 198 z późn.zm.).

Celem sporządzenia i uchwalenia dokumentu POŚ jest realizacja przez jednostkę samorządu terytorialnego polityki nakierowanej na ochronę i zrównoważone kształtowanie środowiska przyrodniczego. POŚ stanowi podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem, na szczeblu danej jednostki samorządu terytorialnego, łącząc wszystkie działania i obowiązujące dokumenty dotyczące ochrony środowiska. Niniejsze opracowanie jest zbieżne z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych szczebla krajowego, wojewódzkiego i powiatowego. W trakcie opracowania POŚ obowiązkiem jest przeprowadzenie procesu konsultacji społecznych na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz.U. 2024 poz. 1112 z późn.zm.), dalej zwaną ustawą ooś.

Realizacja POŚ wspomaga dążenie Gminy Stara Biała do ograniczania negatywnego wpływu na środowisko różnych źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwijanie walorów środowiska oraz racjonalnego gospodarowania zasobami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Z wykonania programu ochrony środowiska organ wykonawczy gminy sporządza co 2 lata raporty, które następnie przedstawia się Radzie Gminy. Niniejszy POŚ jest zakwalifikowany do rodzaju dokumentów wymienionych w art. 46 ust.1 pkt 2 ustawy ooś.

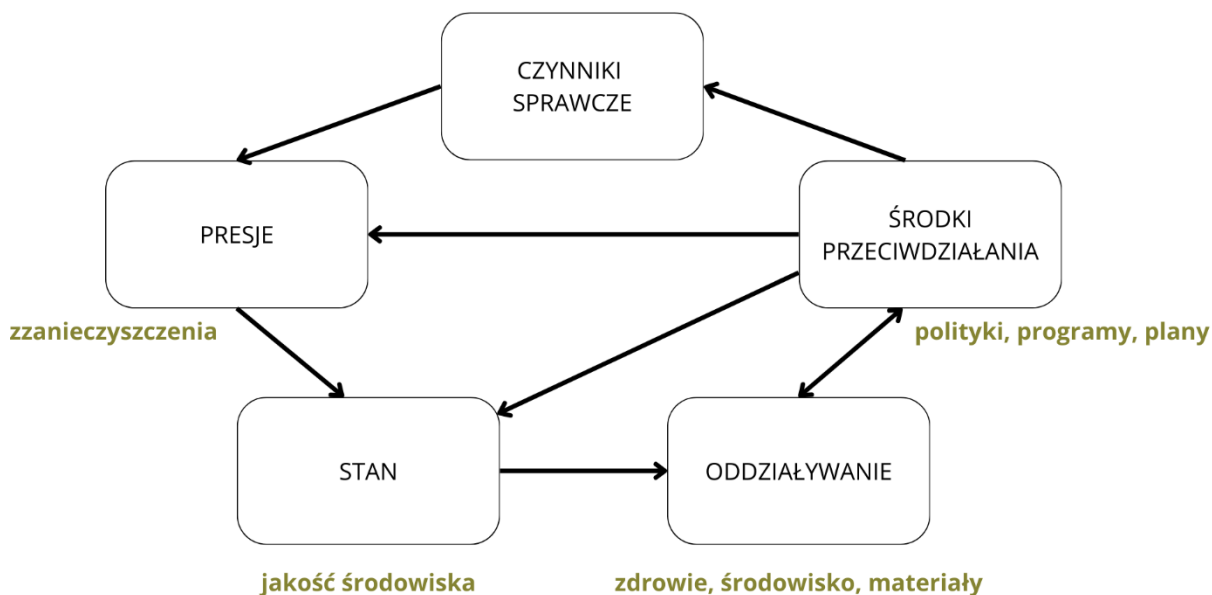
2. Metodyka opracowania POŚ

Głównym elementem w opracowaniu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028 była szczegółowa analiza stanu środowiska gminy oraz ocena jego komponentów w ramach dziesięciu obszarów interwencji:

- ⇒ ochrona klimatu i jakości powietrza,
- ⇒ zagrożenia hałasem,
- ⇒ pola elektromagnetyczne,
- ⇒ gospodarowanie wodami,
- ⇒ gospodarka wodno-ściekowa,
- ⇒ zasoby geologiczne,
- ⇒ gleby,
- ⇒ gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- ⇒ zasoby przyrodnicze,
- ⇒ zagrożenia poważnymi awariami.

Do oceny stanu środowiska wykorzystano model D-P-S-I-R („siły sprawcze – presja – stan – wpływ – reakcja”). Zgodnie z modelem D-P-S-I-R, zjawiska społeczne i gospodarcze (D) prowadzą do wywierania presji (P) na środowisko, co skutkuje zmianami w jego stanie (S). Środowisko ma bezpośredni wpływ (I) na zdrowie ludzi, ekosystemy i gospodarkę. Wpływ ten wyzwała z kolei reakcję społeczną i polityczną (R), która kształtuje poszczególne elementy modelu, zarówno pośrednio, jak i bezpośrednio.

Rysunek 1. Model D-P-S-I-R.

Źródło: Wytuczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Środowiska, wrzesień 2015.

Przyjęte w POŚ rozwiązania muszą przede wszystkim uwzględniać działania prowadzące do zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska, poprawy jakości powietrza, zapewnienia efektywnej gospodarki odpadami i wodno-ściekowej, przeciwdziałania zmianom klimatycznym oraz adaptacji do nich, a także zapobiegania klęskom żywiołowym. Cele, kierunki interwencji i zadania powinny wynikać z analizy aktualnej sytuacji oraz przewidywanych zmian w stanie środowiska gminy, zgodnie z dokumentem „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” opublikowanym przez Ministerstwo Środowiska w dniu 2 września 2015 r. (dalej zwane „Wytycznymi”). Dokument ten stanowi materiał pomocniczy dla organów JST, wskazując elementy, które powinny być uwzględnione w POŚ. Zaktualizowany załącznik do Wytycznych, opublikowany w styczniu 2020 roku, zawiera szczegółowy zakres zadań w poszczególnych kierunkach interwencji oraz wzór harmonogramu realizacji zadań. Wyszczególniono w nim również cele środowiskowe wybranych dokumentów strategicznych.

Struktura niniejszego opracowania obejmuje omówienie:

- 1) spójności POŚ z dokumentami strategicznymi i programowymi wyższego szczebla;**
- 2) sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Stara Biała oraz stan infrastruktury technicznej;**
- 3) oceny stanu środowiska na terenie Gminy Stara Biała;**
- 4) celów, kierunków interwencji i zadań wynikających z oceny stanu środowiska;**
- 5) harmonogramu rzeczowo-finansowego wynikającego ze zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji;**
- 6) systemu realizacji POŚ w zakresie zarządzania i monitorowania w oparciu o ustalone wskaźniki.**

3. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Program ochrony środowiska jest kluczowym narzędziem do realizacji polityki ochrony środowiska na terenie Gminy Stara Biała. Jego celem jest szczegółowa analiza stanu środowiska, identyfikacja mocnych i słabych stron poszczególnych komponentów przyrodniczych, oraz ocena możliwych szans poprawy sytuacji środowiskowej lub zagrożeń związanych z niewłaściwym zarządzaniem zasobami naturalnymi. W ramach opracowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028 wyznaczone zostały cele oraz kierunki działań, które należy podjąć w najbliższych latach, aby poprawić stan środowiska przyrodniczego i utrzymać go na poziomie zgodnym z wymogami przepisów prawa, dbając przy tym o zrównoważony rozwój.

Zadania ujęte w Programie są podzielone na dwie kategorie:

- I. **Zadania własne** – obejmują działania finansowane w całości lub częściowo przez gminę, które są realizowane w pełni przez jednostki samorządu terytorialnego. Mają one na celu zaspokajanie wspólnych potrzeb mieszkańców, a gmina sprawuje pełną kontrolę nad ich realizacją.
- II. **Zadania monitorowane** – są to przedsięwzięcia finansowane przez przedsiębiorstwa oraz środki zewnętrzne, realizowane przez inne instytucje i podmioty działające na terenie gminy, np. na szczeblu powiatowym, wojewódzkim lub krajowym.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028 określa główne cele ekologiczne oraz priorytetowe działania, których realizacja przyczyni się do poprawy jakości środowiska w 10 kluczowych obszarach. W ramach programu wyznaczone zostały konkretne zadania, które muszą być realizowane przez gminę zgodnie z harmonogramem zawartym w dokumencie. Program wskazuje także możliwe źródła finansowania tych działań.

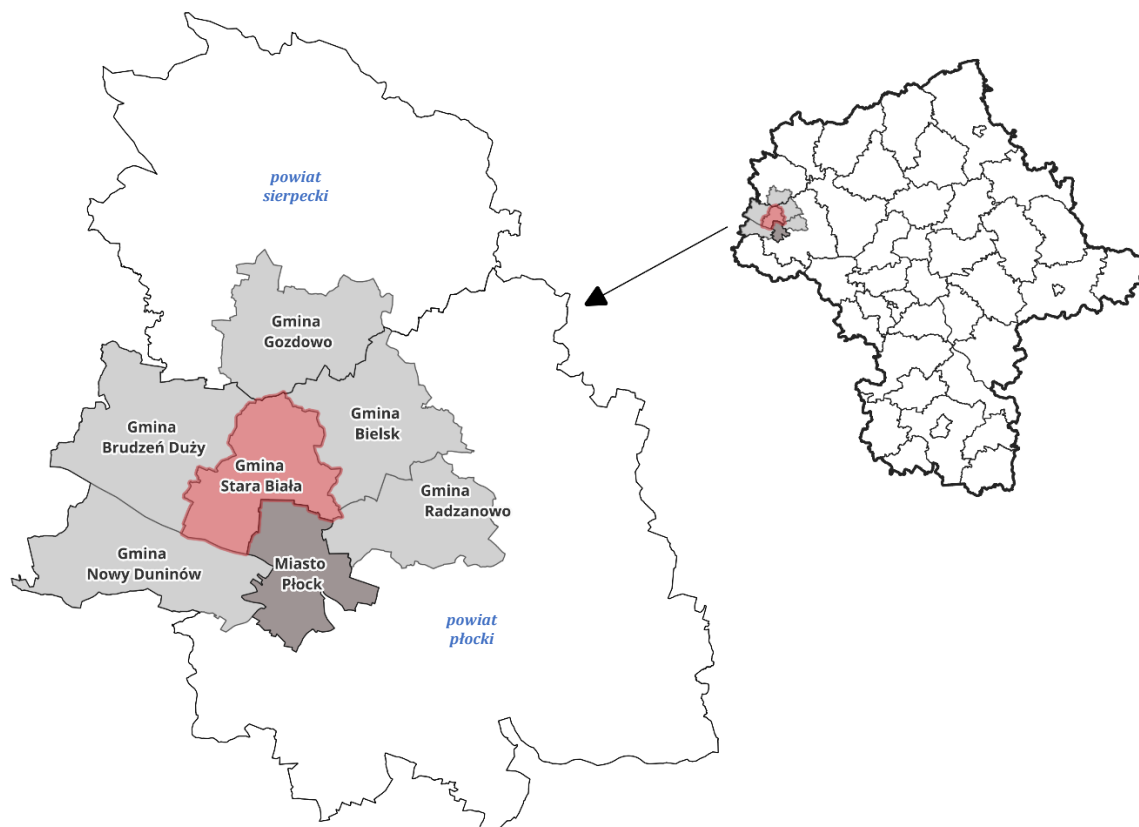
4. Ogólna charakterystyka Gminy Stara Biała

4.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Stara Biała jest gminą wiejską w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego. Gmina zajmuje powierzchnię 111,12 km² (co stanowi 6,18% powiatu plockiego oraz 0,31% powierzchni województwa mazowieckiego). Gmina Stara Biała graniczy:

- od północy z gminą Gozdowo,
- od południa z miastem Płock, gminą Nowy Duninów,
- od wschodu z gminą Radzanowo, gminą Bielsk,
- od zachodu z gminą Brudzeń Duży.

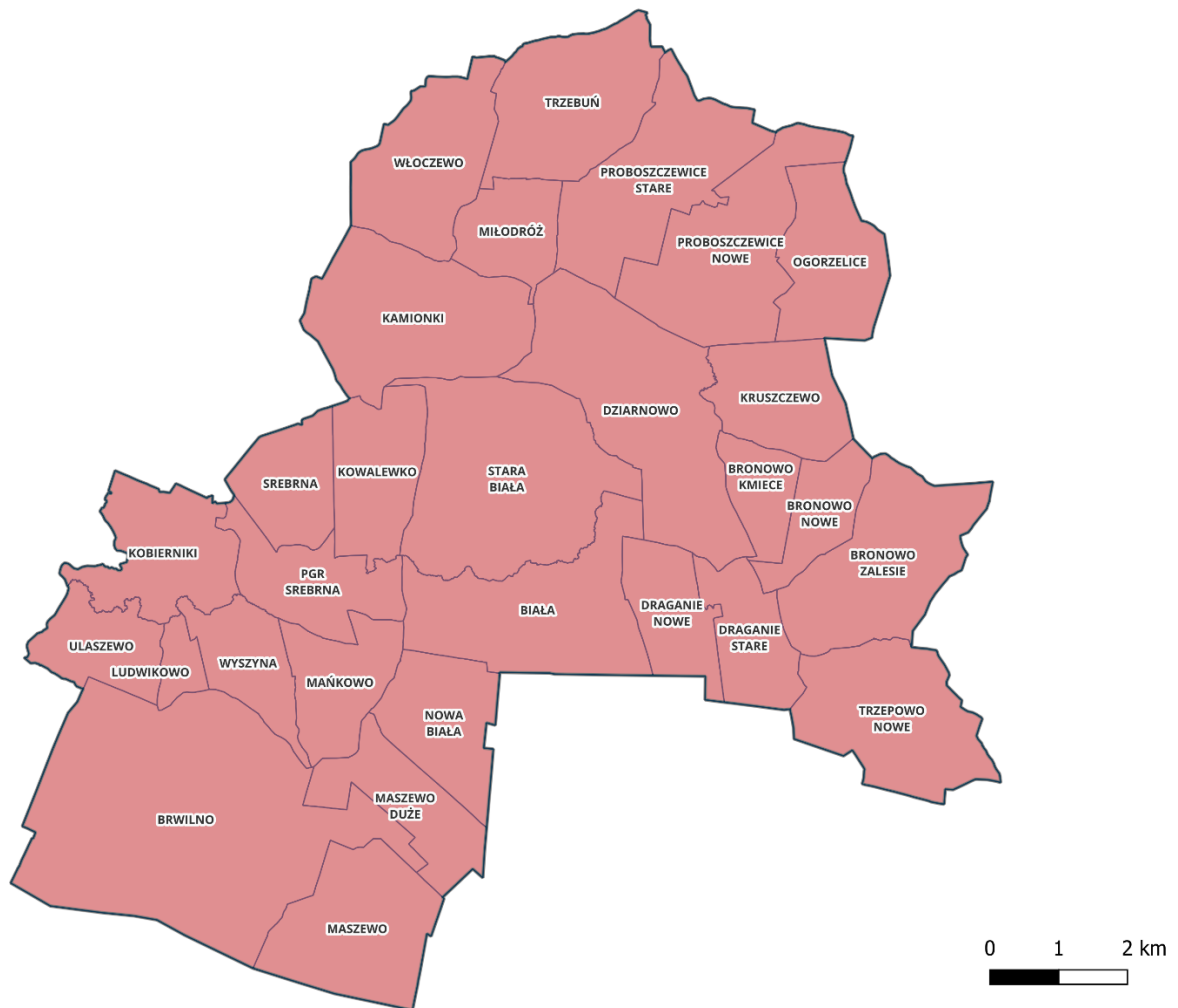
Rysunek 2. Położenie Gminy Stara Biała na tle powiatu i województwa.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PRG.

Administracyjnie gmina składa się z 25 sołectw: Biała, Bronowo Kmiece, Bronowo-Zalesie, Brwilno, Dziarnowo, Kamionki, Kobierniki, Kowalewko, Kruszczewo, Mańkowo, Maszewo, Maszewo Duże, Miłodróż, Nowa Biała, Nowe Draganie, Nowe Proboszczewice, Nowe Trzepowo, Ogorzelice, Srebrna, Stara Biała, Stare Proboszczewice, Trzebuń, Ułaszewo, Włoczewo oraz Wyszyna, które mieszczą się w 29 obrębach ewidencyjnych (Rysunek 3.).

Rysunek 3. Obręby ewidencyjne w Gminie Stara Biała.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PRG.

Na stan środowiska w Gminie Stara Biała wpływają liczne elementy infrastruktury transportowej, energetycznej i przemysłowej, zarówno zlokalizowanej na jej terenie, jak i w bezpośrednim sąsiedztwie. Na obszarze gminy znajdują się:

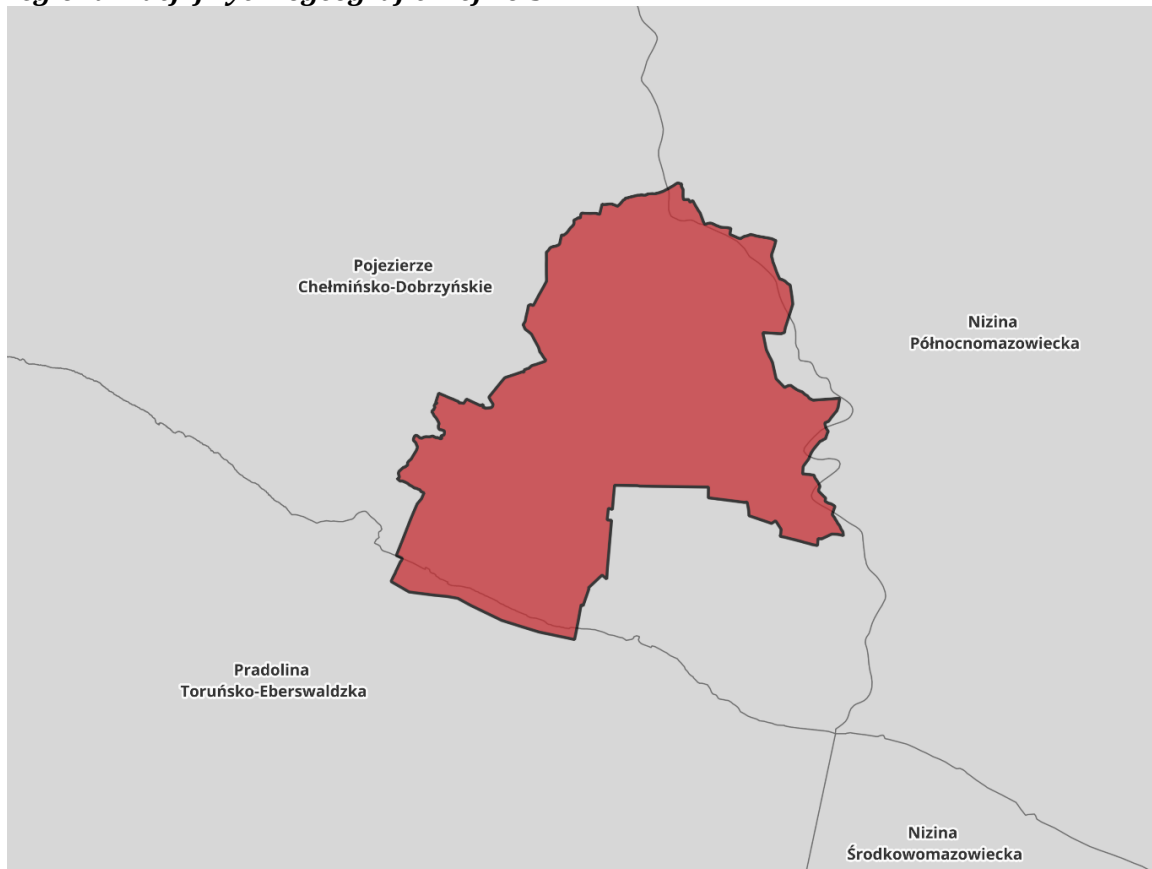
- ⇒ droga krajowa nr 60;
- ⇒ drogi wojewódzkie nr 540 nr 562, nr 559, nr 555 stanowiące istotne źródła hałasu komunikacyjnego i emisji zanieczyszczeń powietrza pochodzenia motoryzacyjnego;
- ⇒ linia kolejowa relacji Kutno - Sierpc, po której kursują szynobusy spółki Koleje Mazowieckie – KM Sp. z o.o., pociągi towarowe oraz dalekobieżne;
- ⇒ kompleks rafineryjno-petrochemiczny należący do ORLEN S.A. znajdujący się częściowo w granicach gminy oraz na terenie Miasta Płock;
- ⇒ stacja elektroenergetyczna 400/110 kV we wsi KruszczeWO;
- ⇒ elektrociepłownia przemysłowa o mocy 374 MW znajdująca się na terenach zakładów ORLEN S.A. w Płocku.

Pod względem regionalizacji fizycznogeograficznej Polski, według podziału Andrzeja Richlinga, Jerzego Solona, Andrzeja Maciasa, Jarosława Balona, Jana Borzyszkowskiego, Mariusza Kistowskiego et al., *Regionalna geografia fizyczna Polski 2021*, obszar Gminy Stara Biała leży niemalże w całości w granicach makroregionu **Pojezierze Chełmińsko-**

Dobrzyńskie (315.1) (Rysunek 4.) oraz w granicach mezoregionu **Równina Urszulewska (315.16)**, (Rysunek 5.).

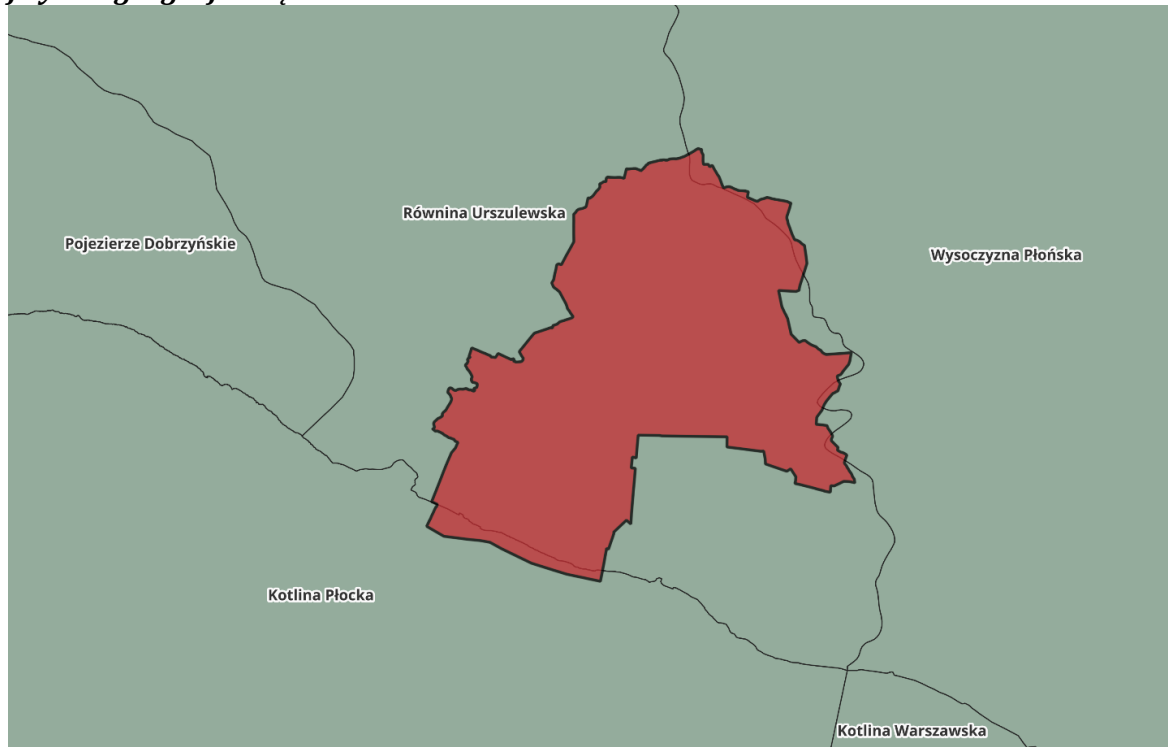
Rysunek 4. Położenie Gminy Stara Biała na tle makroregionów pod względem regionalizacji fizycznogeograficznej Polski.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GDOŚ-Geoserwis

Makroregion Pojezierze Chełmińsko-Dobrzyńskie położony jest skrajnie na wschodzie podprovincji Pojezierzy Południowobałtyckich. Cechą charakterystyczną analizowanego makroregionu są rozległe wysoczyzny morenowe w północnej i południowej części rozcięte pradoliną i doliną Drwęcy o przebiegu północny wschód – południowy zachód. Obszar ten w głównych zarysach ukształtowany został w czasie recesji ostatniego lądolodu, podczas stadiału głównego zlodowacenia Wisły. Ma on zatem cechy typowych krajobrazów młodoglacjalnych. Do charakterystycznych form rzeźby terenu należą zróżnicowane pod względem morfologicznym wysoczyzny morenowe z bogatym zespołem form: glacialnych (moreny czołowe, akumulacyjne, spiętrzone, martwego lodu), wodnolodowcowe (sandry, kemy, ozy) oraz rozcinających je rynien subglacialnych i glacialnych o zróżnicowanym przebiegu.

Rysunek 5. Położenie Gminy Stara Biała na tle mezoregionów zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną Polski.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GDOŚ- Geoserwis

Równina Urszulewska położona we wschodniej części makroregionu jest względnie płaskim obszarem sandrowym. Granice zachodnią i północną wyznacza strefa marginalna fazy kujawsko-dobrzyńskiej ostatniego zlodowacenia, wykształcona w postaci moren czołowych, proksymalnych stref sandrowych oraz zasięgów rynien. Granicę południową stanowi fragment strefy krawędziowej Kotliny Płockiej, natomiast wschodnią, formy glacialne i glaciofluwialne wyznaczające maksymalny zasięg lądolodu stadiału głównego zlodowacenia Wisły. Największe powierzchnie mezoregionu zajmują piaszczyste i żwirzaste sandry. Rzeźba sandru jest urozmaicona przez liczne rynny subglacialne oraz lokalnie zagłębienia bezodpływowe związane z wytopieniem się brył martwego lodu. Niektóre fragmenty dolin w swoim przebiegu wykorzystują obniżenia rynien subglacialnych. Na obszarach piaszczysto-żwirowych wykształciły się gleby bielcowe i rdzawe, na gliniastych, gleby płowe i czarne ziemie. W dnach dolin, rynien i zagłębień występują gleby torfowe i mady rzeczne. W mezoregionie dominują funkcje rolniczo-leśne oraz turystyczno-rekreacyjne.

4.2. Demografia

Liczba ludności Gminy Stara Biała na koniec 2024 roku wyniosła 11 677 osób, w tym 5 742 mężczyzn (49,17% ludności) oraz 5 935 kobiet (50,83 %). Gęstość zaludnienia wyniosła 105,1 osoby na 1 km². Osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 19,09% ludności gminy (2 230 osób), w wieku produkcyjnym 63,65% (7 432 osób), a w wieku poprodukcyjnym 17,26% (2 015 osób) (Tabela. 1).

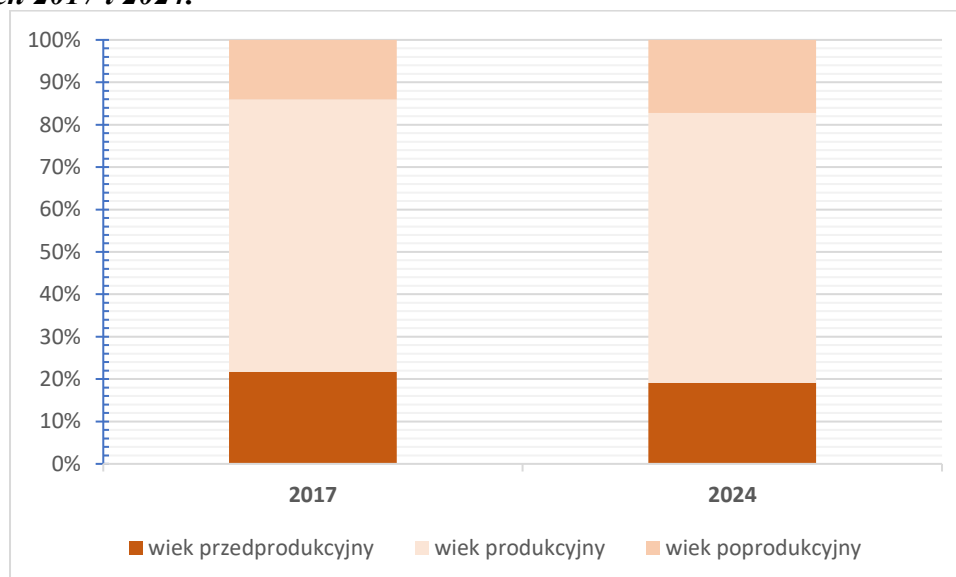
Tabela 1. Zmiany liczby ludności Gminy Stara Biała w latach 2017-2024

wiek	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	saldo w latach 2017-2024
przedprodukcyjny	2 497	2 480	2 480	2 490	2 490	2 450	2 429	2 230	- 267
produkcyjny	7 395	7 403	7 413	7 449	7 400	7 353	7 332	7 432	+ 37
poprodukcyjny	1 619	1 659	1 719	1 774	1 824	1 882	1 942	2 015	+ 396
ogółem	11 511	11 542	11 612	11 713	11 714	11 685	11 703	11 677	+ 166

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie Gminy Stara Biała za lata 2018-2024

W gminie obserwuje się trend zwiększającej się liczby ludności – w ciągu ośmiu lat wzrost o 166 osób. Na zmiany liczby ludności w gminie wpływają przyrost rzeczywisty, który obejmuje przyrost naturalny oraz saldo migracji. Analiza struktury wiekowej populacji w latach 2017-2024 wskazuje na spadek liczby ludności osób w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej), która zmniejszyła się o 267 osób. W tym samym czasie liczba osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety powyżej 59. roku życia, mężczyźni powyżej 64. roku życia) wzrosła o 396 osoby. Z kolei liczba osób w wieku produkcyjnym (18-59 lat dla kobiet, 18-64 lat dla mężczyzn) wzrosła o 37 osób. Wskaźniki demograficzne Gminy Stara Biała wskazują na proces starzenia się społeczeństwa. Jest to negatywne zjawisko społeczno-gospodarcze, które dotyczy nie tylko Gminy Stara Biała, ale także całego kraju. Zmiany w udziale procentowym poszczególnych grup wiekowych mieszkańców gminy pomiędzy 2017, a 2024 rokiem przedstawiono poniżej (Wykres 1.).

Wykres 1. Procentowy rozkład grup wiekowych w społeczeństwie Gminy Stara Biała w latach 2017 i 2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie Gminy Stara Biała za lata 2018-2024

Zgodnie z Prognozą ludności gmin na lata 2023-2060 opracowaną przez Główny Urząd Statystyczny, przewiduje się dalszy wzrost liczby ludności w Gminie Stara Biała do roku 2060. Prognozowana liczba mieszkańców gminy ogółem w 2060 roku wynosi 12 951

osób. Trend wzrostu liczby ludności sugeruje korzystne warunki osiedlania się w gminie, a także trwale zwiększanie jej znaczenia w strukturze podmiejskiej obszaru Płocka.

W 2024 roku saldo migracji ogółem wyniosło -19 osób (Tabela 2.). Główny wpływ na ten wynik miały migracje wewnętrzne, czyli przemieszczanie się ludności w granicach kraju. Zjawisko to jest najczęściej związane z migracją do ośrodków miejskich, które przyciągają mieszkańców lepszymi perspektywami zawodowymi i wyższą jakością życia. Wartość salda migracji w Gminie Stara Biała jest jednak niewielka i nie ma istotnego wpływu na ogólną liczbę oraz strukturę ludności. Analizując zmiany demograficzne w dłuższym okresie, można zauważyć wpływ pandemii COVID-19 na przyrost naturalny i saldo migracji. Od roku 2020, przyrost naturalny utrzymuje się na ujemnym poziomie i oznacza, że więcej osób zmarło niż się urodziło. Wzrost salda migracji w roku 2020, wskazuje na większą liczbę zameldowań na pobyt stały, co może być skutkiem wprowadzonego lockdown'u w trakcie pandemii.

Tabela 2. Struktura demograficzna Gminy Stara Biała w latach 2014-2023.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Przyrost naturalny ogółem	15	-15	36	-9	-26	-40	-20	-1
Saldo migracji	75	25	47	72	12	-33	+25	-19

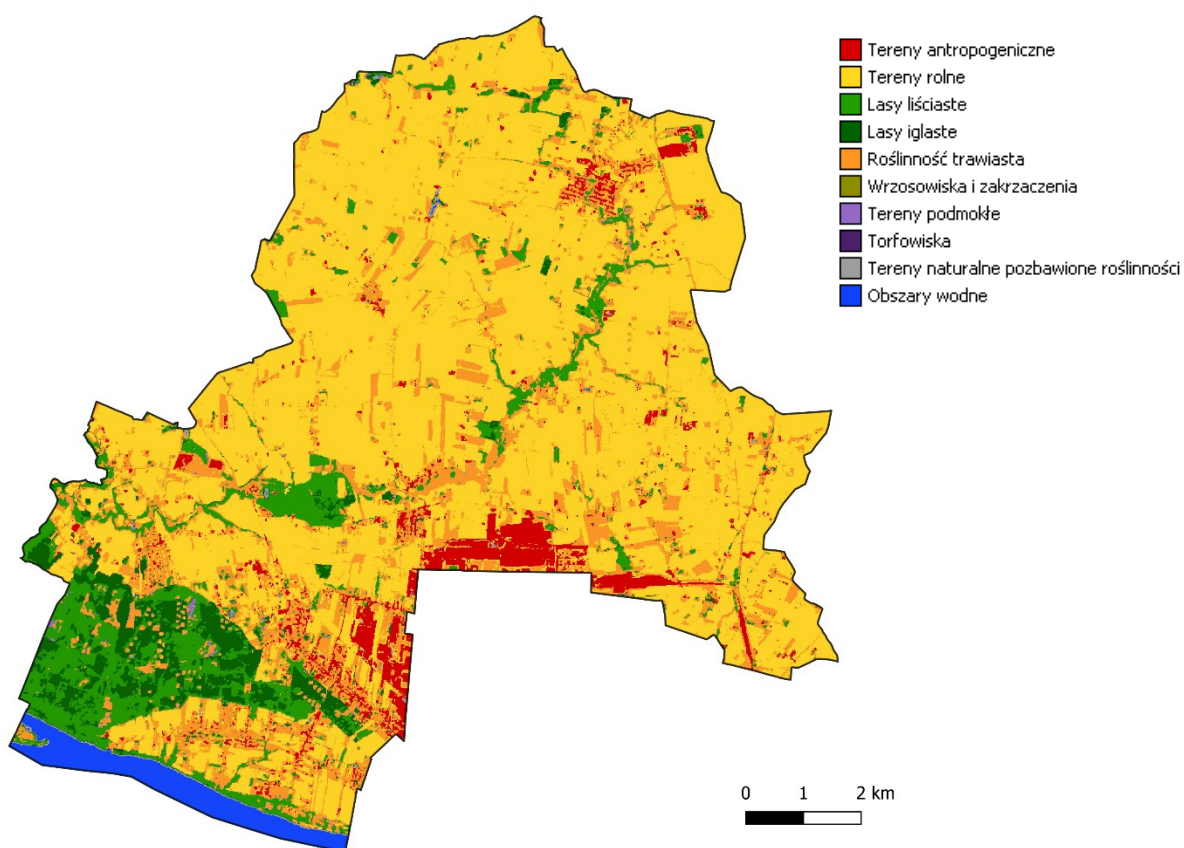
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Raportów o stanie Gminy Stara Biała za lata 2018-2024

Zmiany demograficzne wywierają istotny wpływ na stan środowiska naturalnego, kształtując zarówno poziom zapotrzebowania na zasoby, jak i skalę oddziaływania człowieka na ekosystemy. Wzrost liczby ludności w Gminie Stara Biała może prowadzić do zwiększenia zużycia wody, energii i surowców, a także produkcji większej ilości odpadów komunalnych. Jednocześnie procesy migracyjne oraz zmiany w strukturze wiekowej mogą wpływać na sposób użytkowania przestrzeni i tempo urbanizacji. Urbanizacja, choć może przyczyniać się do rozwoju lokalnej gospodarki, prowadzi również do przekształcania terenów naturalnych w obszary zabudowane, co wiąże się z degradacją siedlisk przyrodniczych i spadkiem bioróżnorodności. Dlatego kluczowe jest wdrażanie strategii zrównoważonego zarządzania zasobami, promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym, redukcja emisji zanieczyszczeń, ochrona terenów cennych przyrodniczo i szeroka kampania edukacyjna społeczeństwa promująca postawy proekologiczne. Podejmowanie tych działań nie tylko zminimalizuje negatywny wpływ zmian demograficznych na środowisko, ale także będzie sprzyjało poprawie jakości życia mieszkańców i ich zdrowia.

4.3. Struktura użytkowania gruntów

Powierzchnia Gminy Stara Biała wynosi 11 112 ha. W strukturze użytkowania gruntów dominują tereny rolne, w tym grunty orne, sady oraz łąki i pastwiska, które zajmują około 8 162,9 ha, co stanowi 73,46% całkowitego obszaru gminy (Rysunek 6.). Gmina charakteryzuje się zagospodarowaniem ekstensywnym. Wyjątek stanowią miejscowości skupiające funkcje mieszkaniowe oraz usługowe i produkcyjne, tj. Maszewo Duże, Mańkowo, Nowe Proboszczewice, Biała, Nowa Biała. Koncentracja funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej znajduje się również we wsiach Brwilno oraz Ludwikowo. Na pozostałym obszarze zabudowa ma charakter typowy dla obszarów rolniczych – pasma skupione wzdłuż dróg oraz zabudowania rozproszone na terenach rolnych.

Rysunek 6. Klasyfikacja pokrycia terenu w Gminie Stara Biała (stan na 2024 rok).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z serwisu geoportal.gov.pl

Grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują powierzchnię 1 117,5 ha, co stanowi 10,06 % powierzchni gminy.¹ Grunty leśne gminy zajmują 1 258,4 ha, co przekłada się na lesistość na poziomie 11,32%. W Tabeli 3. przedstawiono podział ze względu na sposób użytkowania powierzchni gminy i udział procentowy w odniesieniu do całej powierzchni.

¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Stara Biała

Tabela 3. Użytkowanie terenów w Gminie Stara Biała.

Sposób użytkowania terenu		Powierzchnia (ha)	Udział w powierzchni gminy (%)
Tereny zainwestowane	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	307,6	2,77
	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług	13,7	0,12
	Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	7,3	0,07
	Tereny zabudowy usługowej	33,4	0,30
	Tereny sportu i rekreacji	7,0	0,06
	Tereny turystyczno-rekreacyjne	3,0	0,03
	Tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług	67,1	0,60
	Tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów	121,7	1,10
	Tereny obiektów produkcyjnych w gospodarstwach rolnych	28,7	0,26
	Tereny eksploatacji powierzchniowej	59,7	0,54
	Tereny zabudowy zagrodowej	335,6	3,02
	Tereny kolei	54,6	0,49
	Tereny infrastruktury technicznej	78,1	0,70
	Tereny zabudowane nieużytkowane	0,05	0,00
	RAZEM		1 117,5
Tereny rolnicze, w tym grunty orne, sady oraz łąki i pastwiska		8 162,9	73,46
Tereny zieleni i wód	Tereny zadrzewione	227,9	2,05
	Lasy	1 258,4	11,32
	Tereny zieleni naturalnej doliny rzecznej	17,6	0,16
	Tereny zieleni urządzonej	10,7	0,10
	Tereny cmentarzy	4,2	0,04
	Tereny wód powierzchniowych (stojących i płynących)	312,9	2,82
RAZEM		1 831,7	16,48

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Stara Biała.

4.4. Działalność gospodarcza

Podmiejskie sąsiedztwo względem Płocka wpływa na sposób funkcjonowania gminy i jej atrakcyjność pod względem osadniczym, także sprzyja aktywności gospodarczej. W 2024 r. na obszarze Gminy Stara Biała przeważały prywatne działalności gospodarcze, głównie mikroprzedsiębiorstwa prowadzone przez osoby fizyczne. Są to najczęściej niewielkie, rodzinne przedsiębiorstwa, często funkcjonujące w formie samozatrudnienia. Taki model biznesowy wynika głównie z lokalnych uwarunkowań – stosunkowo niskich kosztów rozpoczęcia działalności gospodarczej oraz zapotrzebowania na usługi i produkty zaspokajające codzienne potrzeby mieszkańców. Z analizy danych zgodnych z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2024) wynika, że na terenie gminy najwięcej firm działa w sektorze transportu drogowego towarów, budownictwa, przetwórstwa przemysłowego oraz handlu. W 2024 roku na terenie Gminy Stara Biała działało 707 firm, co oznacza wzrost o 6 podmiotów w porównaniu do roku 2023. W tym samym czasie swoją działalność rozpoczęło 47 nowych przedsiębiorstw, z których 2 zakończyły działalność, a 7 zawiesiło

swoją aktywność. Poprawa sytuacji gospodarczej na terenie gminy ma swoje odzwierciedlenie we wzroście dochodów podatkowych gminy od osób fizycznych i osób prawnych.

Wysoka liczba podmiotów gospodarczych zwiększa presję na środowisko, wymaga wprowadzenia regulacji mających na celu ograniczenie negatywnego wpływu ich działalności. Kluczowym obowiązkiem środowiskowym dla wielu podmiotów jest sporządzanie sprawozdań w systemie BDO (Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami), co obowiązuje przedsiębiorców do corocznego raportowania dotyczącego ilości oraz typów wytwarzanych odpadów. Podmioty, które wykorzystują ogrzewanie lub pojazdy spalinowe, zobowiązane są do rejestracji w Krajowym Ośrodku Bilansowania i Zarządzania Emisjami (KOBiZE) oraz do rozliczania emisji zanieczyszczeń do środowiska naturalnego. Prowadzący instalacje, w tym przedsiębiorcy, których działalność ma negatywny wpływ na środowisko, zobowiązani są do pozyskiwania odpowiednich sektorowych lub zintegrowanych pozwoleń na korzystanie ze środowiska. Podlegają okresowym kontrolom Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (WIOŚ) mające na celu weryfikację zgodności działalności gospodarczej z przepisami prawa ochrony środowiska, decyzjami administracyjnymi oraz pozwoleniami środowiskowymi.

Jednostki korzystające ze środowiska mają obowiązek ponoszenia opłat z tytułu wprowadzania gazów i pyłów do powietrza, składowania odpadów, poboru wód podziemnych i powierzchniowych, a także wprowadzania ścieków do wód i ziemi. Firmy prowadzące działalność mogącą powodować zanieczyszczenie gruntu (np. składowanie odpadów, substancje niebezpieczne, nawozy, środki ochrony roślin) mają obowiązek prowadzenia rejestrów środowiskowych i mogą podlegać obowiązkowi remediacji (rekułtywacji) w przypadku wystąpienia szkody.

4.5. Dziedzictwo kulturowe

Główny akt prawny regulujący kwestie związane z identyfikacją, ochroną, konserwacją i opieką nad zabytkami na terenie całego kraju jest ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2024 poz. 1292 z późn.zm.). Wykonywanie zadań w zakresie kultury i ochrony zabytków jest ustawowym zadaniem samorządów. W art. 7 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2024 poz. 1465 z późn.zm.) zostały określone zadania własne gminy: „zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy (...) kultury, w tym (...) ochrony zabytków i opieki nad zabytkami”.

W Gminie Stara Biała do zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków należą (Tabela 4.):

Tabela 4. Zestawienie zabytków nieruchomości w Gminie Stara Biała.

Miejscowość	Zestawienie zabytków nieruchomości
Brwilno	- kościół par. pw. św. Andrzeja, drewn., XVIII, nr rej.: 542/62 z 30.03.1962
Kobierniki	- młyn wodny, 1 w. XX, nr rej.: A-1577 z 12.06.2020
Ogorzelice	- zespół dworski, poł. XIX, nr rej.: 1439 z 22.05.1975: - dwór - park
Nowe Proboszczewice	- kościół par. pw. św. Floriana, 1868, 1906, nr rej.: 1438 z 22.05.1975 - nagrobek rodz. Kowalkowskich, na cmentarzu przykościelnym, kam., 1915, nr rej.: B-193 z 29.07.2008 - zespół dworski, 1906, nr rej.: 507 z 10.04.1979: - dwór - park
Srebrna	- zespół pałacowy, pocz. XIX-XX: - pałac, nr rej.: 1436 z 22.05.1975 - park pałacowy, nr rej.: 518 z 29.07.1979 i 637 z 9.02.1993 - park leśny, nr rej.: 653 z 7.08.1997 - spichrz, nr rej.: 1435 z 22.05.1975
Stara Biała	- kościół par. pw. św. Jadwigi, 1879, nr rej.: 440 z 13.03.1976

Źródło: Wykaz zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków (księga A) - stan na 30 września 2025 roku, Narodowy Instytut Dziedzictwa.

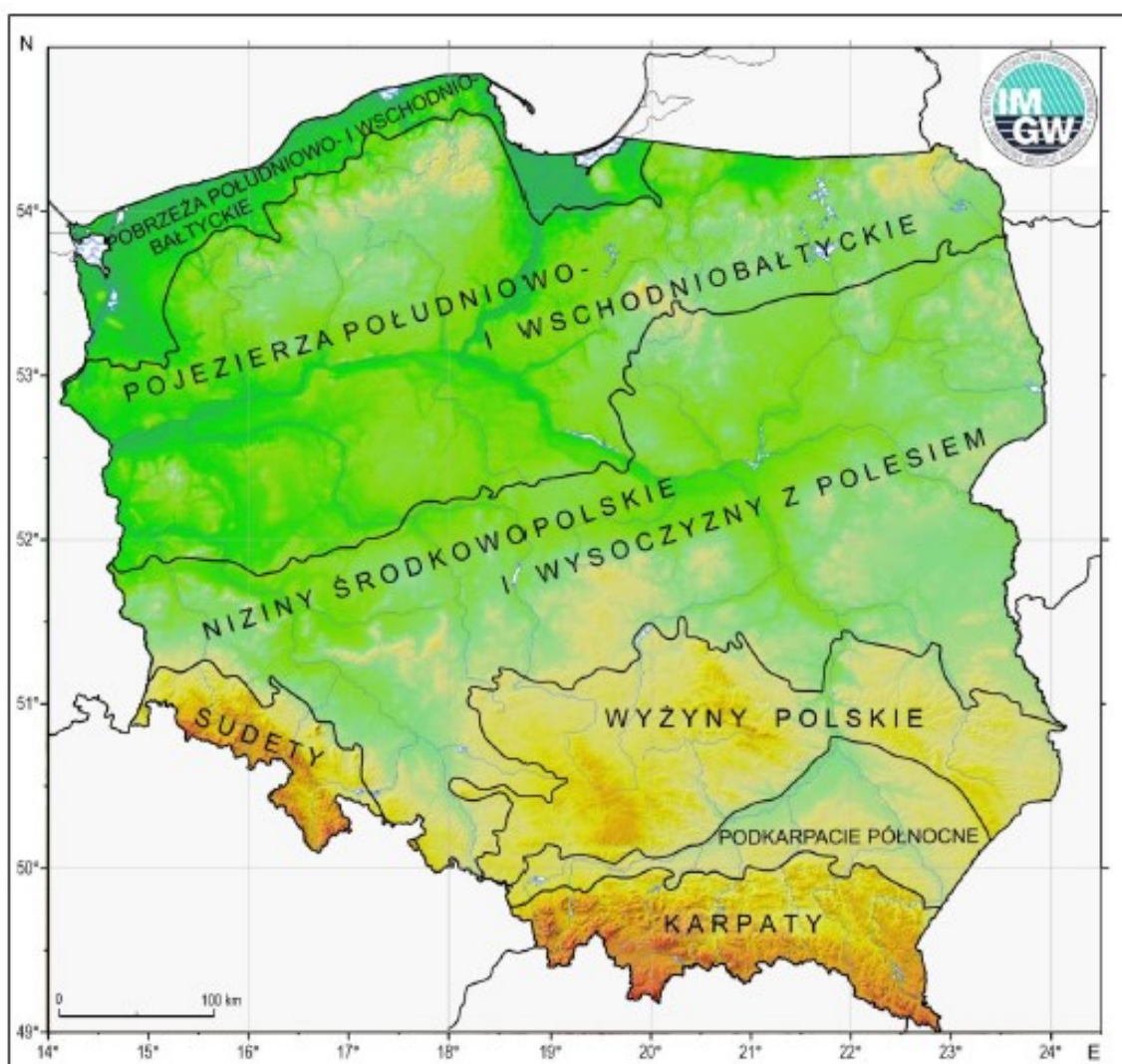
Poza obiektami wpisanymi do rejestru zabytków, na jej terenie znajdują się także elementy dziedzictwa, takie jak przydrożne krzyże i figury, infrastruktura techniczna, tj. młyny elektryczne, cmentarze przykościelne i mogiła, budynki o znaczeniu historycznym wpisane do gminnej ewidencji zabytków. Ponadto na obszarze gminy wyznaczono 134 stanowiska archeologiczne. Zabytki będące własnością prywatną są zabezpieczane przez ich właścicieli, którzy mogą ubiegać się o dofinansowanie na renowację ze środków Mazowieckiego Konserwatora Zabytków. Obszary objęte szczegółową polityką przestrzenną ze względu na wartości historyczne i kulturowe – jako obszary, które ze względu na swoją wartość historyczną i kulturową wymagają rehabilitacji wskazuje się tereny założeń przestrzennych – dworsko-parkowych w miejscowościach: Bronowo-Zalesie i Ogorzelice oraz zespołu zabudowy folwarcznej w miejscowości Srebrna. Ponadto wyznaczono dla założenia dworsko-parkowego w Nowych Proboszczewicach strefę ochrony konserwatorskiej oraz strefę ochrony ekologicznej. Dla założeń: dworsko-parkowego w Srebrnej oraz szkolno-parkowego w Nowym Trzepowie wyznaczono strefy ochrony konserwatorskiej.

5. OCENA STANU ŚRODOWISKA

5.1. Obszar - Ochrona klimatu i jakości powietrza

Klimat Polski charakteryzuje się znaczną zmiennością pogody i przebiegu pór roku, wynikającą ze ścierania się mas powietrza oceanicznych i kontynentalnych. Ze względu na te cechy określa się go jako umiarkowany przejściowy ciepły. Głównym czynnikiem wpływającym na swobodną cyrkulację powietrza jest równoleżnikowy układ rzeźby terenu, sprzyjający wymianie mas powietrza. Obszar kraju podzielony jest na regiony fizycznogeograficzne, czyli jednostki wyróżnione na podstawie naturalnych cech środowiska – m.in. budowy geologicznej, rzeźby terenu, gleb i klimatu.² (Rysunek 7).

Rysunek 7. Regiony fizycznogeograficzne Polski.

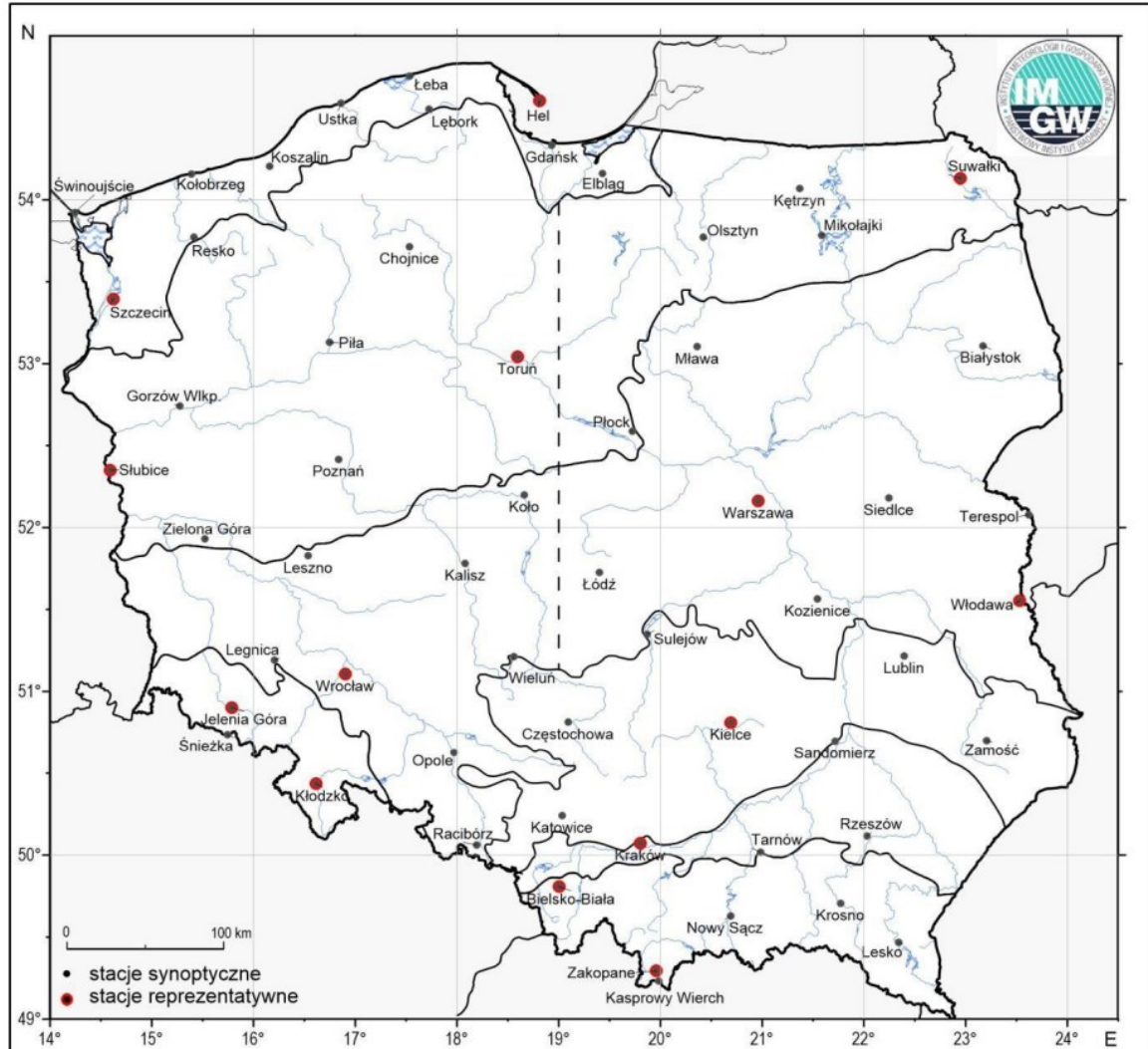
Źródło: Biuletyn Monitoringu Klimatu Polski rok 2024, IMGW-PIB

Gmina Stara Biała znajduje się na granicy regionu Pojezierza Południowo- i Wschodniobałtyckie. Cechy klimatyczne tego regionu zostały szczegółowo opisane w Biuletynie Monitoringu Klimatu Polski z roku 2024. Dane meteorologiczne zawarte

² Biuletyn Monitoringu Klimatu Polski z 2024 roku, IMGW-PIB

w Biuletynie pochodzą ze stacji synoptycznych i referencyjnych (łącznie 58 stacji), zaliczanych do I i II rzędu sieci pomiarowej Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej (Rysunek 8.)

Rysunek 8. Rozmieszczenie stacji synoptycznych w Polsce na tle regionów fizycznogeograficznych.

Źródło: Biuletyn Monitoringu Klimatu Polski rok 2024, IMGW-PIB

Gmina Stara Biała jest zlokalizowana w pobliżu stacji synoptycznej w Płocku, a najbliższa stacja reprezentatywna względem gminy znajduje się w Toruniu. Dane z Biuletynu Monitoringu Klimatu zawierają prezentację warunków pogodowych, jakie miały miejsce w 2024 roku, a także odniesienie do okresu referencyjnego 1991-2020. Analizy klimatyczne dla danych regionów zostały przygotowane na podstawie średniej obszarowej z lokalizacji reprezentatywnych.

Na obszarze Polski, w tym w Gminie Stara Biała, dominują wiatry z kierunku zachodniego i południowego. Roczne usłonecznienie rzeczywiste, które jest wyrażone liczbą godzin ze słońcem na danym obszarze, wyniosło 2000-2100 godzin. W 2024 roku anomalie rocznych sum usłonecznienia rzeczywistego, w porównaniu do okresu referencyjnego 1991-2020, wzrosły średnio o 200-300 godzin. Trend wzrostowy sum rocznych usłonecznienia, mający początek w latach 80. XX wieku, jest odnotowany prawie

w całej Polsce, z wyjątkiem północno-wschodnich krańców kraju. Wielkość usłonecznienia zależy od długości dnia i zachmurzenia - największe jest latem (czerwiec-sierpień), a najmniejsze zimą (grudzień-luty). Różnice te wynikają zarówno z intensywności zachmurzenia, jak i jego typu – latem dominuje zachmurzenie konwekcyjne, a zimą warstwowe. Średnia roczna temperatura powietrza wyniosła 10-12°C, a w skali regionu średnia temperatura wyniosła 10,9°C. Jest to wartość równa średniej temperaturze dla całego kraju. Pod względem charakterystyki termicznej poszczególnych miesięcy, rok 2024 został sklasyfikowany jako ekstremalnie ciepły. Anomalie średnich rocznych temperatur powietrza w tym roku, w odniesieniu do okresu referencyjnego, są wyższe o 2-2,5°C. Maksymalna dobową temperaturą powietrza osiągnęła 29-30°C, natomiast minimalna od -2 do -3°C. Roczna suma opadów w Gminie Stara Biała mieściła się w przedziale 400-500 mm. Anomalia rocznych sum opadów atmosferycznych w roku 2024 względem okresu referencyjnego 1991–2020 wynosiły od 90% do 100%, co wskazuje na utrzymywanie normy zgodnie z skalą klasyfikacji opadowej.

5.1.1. Ocena jakości powietrza

Monitoring jakości powietrza

Ocena jakości powietrza oraz stopień dotrzymania obowiązujących kryteriów dokonywane są w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS). Zgodnie z art. 89 ustawy p.o.ś., Główny Inspektor Ochrony Środowiska (wraz z Regionalnymi Wydziałami Monitoringu Środowiska GIOŚ na poziomie województw) przeprowadza coroczną ocenę poziomu substancji w powietrzu dla poszczególnych stref. Następnie dokonuje ich klasyfikacji dla każdej substancji osobno, zgodnie z określonymi kryteriami. Wyniki tych analiz są publikowane w raportach wojewódzkich. Jednym z kluczowych dokumentów oceniających jakość powietrza w Gminie Stara Biała jest **Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – raport wojewódzki za rok 2024**, dalej zwany „Raportem jakości powietrza”, opublikowany przez GIOŚ w kwietniu 2025 roku.

⇒ Ocena dokonywana pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), ozon (O₃), benzen (C₆H₆), pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5 oraz zanieczyszczenia oznaczane w pyłe PM10: benzo(a)piren B(a)P, arsen (Ar), kadm (Cd), nikiel (Ni) i ołów (Pb).

⇒ W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów przyjętych dla celów ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje: dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu (NO_x) i ozon (O₃).

Dla wszystkich substancji podlegających ocenie, strefy województwa mazowieckiego zaliczono do jednej z wyszczególnionych klas:

- **klasa A** – jeżeli stężenia zanieczyszczenia, na jej terenie, nie przekraczały poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych;
- **klasa A1** – brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM2,5 dla fazy II, obowiązujący od 1 stycznia 2020 roku;

- **klasa C** – jeżeli stężenia zanieczyszczenia, na jej terenie, przekraczały poziomy dopuszczalny lub docelowy;
- **klasa C1** – przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} dla fazy II, obowiązujący od 1 stycznia 2020 roku;
- **klasa D1** – jeżeli stężenia ozonu w powietrzu, na jej terenie, nie przekraczały poziomu celu długoterminowego;
- **klasa D2** – jeżeli stężenia ozonu, na jej terenie, przekraczały poziom celu długoterminowego.

Wartości kryterialne stanowiące podstawę do klasyfikacji stref w ocenie rocznej dla poszczególnych zanieczyszczeń określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2021 poz. 845). Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi dla poszczególnych zanieczyszczeń zostały przedstawione w Tabelach 5. i 6.

Tabela 5. Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi.

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa A	Klasa C
SO ₂	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 24 stężenia 1-godz. S1 > 350 µg/m ³	więcej niż 24 stężenia 1-godz. S1 > 350 µg/m ³
	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 3 stężenia 24-godz. S24 > 125 µg/m ³	więcej niż 3 stężenia 24-godz. S24 > 125 µg/m ³
NO ₂	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 18 stężeń 1-godz. S1 > 200 µg/m ³	więcej niż 18 stężeń 1-godz. S1 > 200 µg/m ³
	dopuszczalny	rok	Sa ≤ 40 µg/m ³	Sa > 40 µg/m ³
CO	dopuszczalny	8-godz.	S8max ≤ 10 mg/m ³	S8max > 10 mg/m ³
C ₆ H ₆	dopuszczalny	rok	Sa ≤ 5 µg/m ³	Sa > 5 µg/m ³
PM ₁₀	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 35 stężeń 24-godz. S24 > 50 µg/m ³	więcej niż 35 stężeń 24-godz. S24 > 50 µg/m ³
	dopuszczalny	rok	Sa ≤ 40 µg/m ³	Sa > 40 µg/m ³
PM _{2,5}	dopuszczalny – faza II*	rok	Sa ≤ 20 µg/m ³ (klasa A1)	Sa > 20 µg/m ³ (klasa C1)
PM _{2,5}	dopuszczalny – faza I*	rok	Sa ≤ 25 µg/m ³	Sa > 25 µg/m ³
Pb	dopuszczalny	rok	Sa ≤ 0,5 µg/m ³	Sa > 0,5 µg/m ³
Ar	docelowy	rok	Sa ≤ 6 ng/m ³	Sa > 6 ng/m ³
Cd	docelowy	rok	Sa ≤ 5 ng/m ³	Sa > 5 ng/m ³
Ni	docelowy	rok	Sa ≤ 20 ng/m ³	Sa > 20 ng/m ³
B(a)P	docelowy	rok	Sa ≤ 1 ng/m ³	Sa > 1 ng/m ³
O ₃	docelowy	8-godz.	nie więcej niż 25 dni ze stężeniem S8max_d > 120 µg/m ³ (średnio dla ostatnich 3 lat)	więcej niż 25 dni ze stężeniem S8max_d > 120 µg/m ³ (średnio dla ostatnich 3 lat)

Objaśnienia do tabeli: Sa – stężenie średnie roczne, S1 – stężenie 1-godzinne, S24 – stężenie średnie dobowe, S8max – maksimum ze stężeń średnich ośmiogodzinnych krocących (obliczanych ze stężeń 1-godzinnych) w ciągu roku kalendarzowego, S8max_d – maksimum dobowe ze stężeń średnich ośmiogodzinnych krocących obliczanych ze stężeń średnich jednogodzinnych; każdą wartość średnią ośmiogodzinną przypisuje się dobie, w której kończy się ośmiogodzinny okres uśredniania; ołów, arsen, kadm, nikiel,

benzo(α)piren – oznaczane w pyłe zawieszonym PM10; * - kryteria klasyfikacji stref dla PM2,5 - faza I – obowiązująca w Polsce do dnia 31 grudnia 2019 r., faza II – obowiązująca w Polsce od dnia 1 stycznia 2020 r.

Tabela 6. Kryteria dodatkowej klasyfikacji stref dla ozonu O₃ ze względu na ochronę zdrowia ludzi- do osiągnięcia w 2020r.

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa D1	Klasa D2
O ₃	Cel długoterminowy	8- godz.	S8max ≤ 120 µg/m ³ w ocenianym roku	S8max > 120 µg/m ³ w ocenianym roku

Objaśnienia do tabeli: S8max – maksimum ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących (obliczanych ze stężeń 1-godzinnych) w ciągu roku kalendarzowego.

Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę roślin w zakresie SO₂, NO_x i O₃ zamieszczono w Tabeli 7. Dla ozonu zdefiniowane są kryteria dodatkowej klasyfikacji stref ze względu na ochronę roślin w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego – Tabela 8.

Tabela 7. Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę roślin w zakresie SO₂, NO_x i O₃.

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa A	Klasa C
SO ₂	dopuszczalny	rok kalendarzowy	Sa ≤ 20 µg/m ³	Sa > 20 µg/m ³
	dopuszczalny	pora zimowa (okres od 01 X do 31 III)	Sw ≤ 20 µg/m ³	Sw > 20 µg/m ³
NO _x	dopuszczalny	rok kalendarzowy	Sa ≤ 30 µg/m ³	Sa > 30 µg/m ³
O ₃	docelowy	okres wegetacyjny (1 V – 31 VII)	AOT40 _{5L} ≤ 18000 µg/m ³ *h (średnia z AOT40 dla ostatnich 5 lat)	AOT40 _{5L} > 18000 µg/m ³ *h (średnia z AOT40 dla ostatnich 5 lat)

Objaśnienia do tabeli: Sa- stężenie średnie roczne; Sw- stężenie średnie w sezonie zimowym; sezon zimowy obejmuje okres od 1 października roku poprzedzającego rok oceny do 31 marca w roku oceny.

AOT40_{5L} – suma różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyrażonym w µg/m³, a wartością 80 µg/m³, dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godziną 8-20 czasu środkowoeuropejskiego CET, dla której stężenie jest większe niż 80 µg/m³. Wartość uśredniona dla kolejnych pięciu lat; w przypadku braku kompletnych danych pomiarowych z pięciu lat dotrzymanie dopuszczalnej częstości przekroczeń sprawdza się na podstawie danych pomiarowych z co najmniej trzech lat.

Tabela 8. Kryteria dodatkowej klasyfikacji stref ze względu na ochronę roślin w zakresie ozonu O₃ – do osiągnięcia w 2020 r.

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa D1	Klasa D2
O ₃	cel długoterminowy	okres wegetacyjny (1 V – 31 VII)	AOT40 ≤ 6000 µg/m ³ *h (w roku podlegającym ocenie)	AOT40* > 6000 µg/m ³ *h (w roku podlegającym ocenie)

*AOT40 – suma różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyrażonym w µg/m³, a wartością 80 µg/m³, dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godziną 8-20 czasu środkowoeuropejskiego CET, dla której stężenie jest większe niż 80 µg/m³.

Ocena jakości powietrza pod kątem ochrony zdrowia ludzi w województwie mazowieckim prowadzona jest w 4 strefach: **PL1401 – aglomeracja warszawska, PL1402 miasto Płock, PL1403 miasto Radom oraz PL1404 strefa mazowiecka** – W ocenie pod kątem ochrony roślin uwzględniono natomiast tylko strefę mazowiecką. Obszar Gminy Stara Biała zaliczany jest do strefy mazowieckiej (Rysunek 9.).

Rysunek 9. Podział województwa mazowieckiego na strefy oceny jakości powietrza

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie mazowieckim – raport wojewódzki za rok 2024

Monitoring jakości powietrza w strefie mazowieckiej został przeprowadzony na podstawie danych ze stacji pomiarowych oraz wyników modelowania matematycznego. Do oceny jakości powietrza w 2024 roku wykorzystano wyniki pomiarów z 24 stacji pomiarowych rozmieszczonych na terenie całego województwa mazowieckiego.

Na terenie Gminy Stara Biała zlokalizowana jest automatyczna stacja pomiarowa oddziaływania przemysłu w miejscowości Biała na ul. Andrzeja Kmicica 33. Monitorowane są stężenia zanieczyszczeń powietrza – benzenu, PM10, PM2,5 i dwutlenku siarki, które są wykorzystywane do oceny rocznej stanu jakości powietrza w kryterium ochrony zdrowia ludzi.

Bazując na wynikach pomiarów, cała strefa mazowiecka otrzymała klasę A dla kryterium ochrony zdrowia w odniesieniu do stężeń:

- dwutlenku siarki (SO₂),
- dwutlenku azotu (NO₂),
- tlenku węgla (CO),
- benzenu (C₆H₆),
- PM10,
- PM2.5 - dotrzymanie poziomu dopuszczalnego fazy I,
- PM2.5 - dotrzymanie poziomu dopuszczalnego fazy II (klasa A1).

W przypadku stężeń ozonu (O₃) strefa mazowiecka również uzyskała klasę A dla poziomu docelowego, jednakże przypisano klasę D2 dla poziomu celu długoterminowego. Głównymi przyczynami przekroczeń stężeń ozonu były:

- ⇒ występowanie w okresie wiosenno-letnim warunków meteorologicznych sprzyjających formowaniu się ozonu w powietrzu (wysoka temperatura i duże nasłonecznienie);
- ⇒ napływ mas powietrza zanieczyszczonych ozonem i substancjami stanowiącymi tzw. prekursorzy ozonu z terenów zurbanizowanych województwa.

Stężenia metali ciężkich, takich jak ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd) i nikiel (Ni) w pyle zawieszonym PM10 były niskie, co pozwoliło na zakwalifikowanie strefy mazowieckiej do klasy A. Przekroczenia odnotowano natomiast w przypadku stężenia benzo(a)pirenu (B(a)P) w pyle PM10 względem poziomu docelowego, co skutkowało przypisaniem strefy do klasy C. Należy jednak zaznaczyć, że zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy, a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.

Pod kątem ochrony roślin oceniono stężenia SO₂, NO_x oraz O₃. Nie wykazano przekroczeń dopuszczalnych poziomów średniorocznych ani dopuszczalnych poziomów w porze zimowej, co pozwoliło na zakwalifikowanie strefy mazowieckiej do klasy A. Ocenę zanieczyszczenia powietrza ozonem pod kątem ochrony roślin przeprowadzono w oparciu o parametr AOT40. Analiza wyników pomiarów nie wykazała przekroczenia obowiązującego dla ozonu poziomu docelowego, natomiast przekroczenia stwierdzono w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego, w efekcie czego strefie mazowieckiej nadana została klasa D2. Wartości wskaźnika AOT40 na przeważającym obszarze strefy mazowieckiej przekroczyły 10 000 (µg/m³)·h. Podczas interpretacji wyników rocznych należy pamiętać, że klasyfikacja strefy opiera się na stężeniach odnotowanych w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych daną substancją. Zestawienie rocznej oceny dla strefy mazowieckiej przedstawiono poniżej (Tabela 9.).

Tabela 9. Roczna ocena jakości powietrza w strefie mazowieckiej za rok 2024.

SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	PM _{2,5} I faza	PM _{2,5} II faza	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P
Kryterium ochrony zdrowia ludzi												
A	A	A	A	A – poziom docelowy D2 – poziom długoterminowy	A	A	A1	A	A	A	A	C
Kryterium ochrony roślin												
A	A	-	-	A – poziom docelowy D2 – poziom długoterminowy	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim- raport za rok 2024

Objaśnienia:

- klasa A – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych
- klasa A1 - brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM_{2,5} dla fazy II, obowiązujący od 1 stycznia 2020 roku
- klasa C – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.
- klasa D2 – stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

Precyzyjna analiza przestrzennego rozkładu stężeń zanieczyszczeń na terenie Gminy Stara Biała jest możliwa od 2019 roku, kiedy rozpoczęto działania monitoringowe w tej lokalizacji w ramach PMS. W roku 2021 po raz pierwszy odnotowano przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla stężenia 24-godzinnego dwutlenku siarki. W 2021 roku na stacji w Białej odnotowano 4 dni przy dopuszczalnych 3 dniach ze średniodobowym stężeniem powyżej $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W roku 2022 takie dni były 2, a od roku 2023 nie wystąpił żaden dzień z przekroczeniem wartości $125 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W 2024 roku podwyższone stężenia dwutlenku siarki występowały sporadycznie na stacji w Białej, natomiast poziom dopuszczalny nie został przekroczony.

W przypadku zanieczyszczeń benzenem wartości stężeń średniorocznych w latach 2019-2024 utrzymywały się znacznie poniżej poziomu dopuszczalnego określonego jako wartość średnioroczna wynosząca $5 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W roku 2024 odnotowano jednak najwyższe stężenie w lokalizacji Biała, względem wszystkich stacji pomiarowych, które wyniosło $1,7 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Wyniki pomiarów stężeń zanieczyszczeń PM₁₀ prowadzonych od 2021 roku wskazują, że na stacji w miejscowości Biała dotrzymywane były dopuszczalne stężenia dla 36 maksymalnej wartości 24- godzinnej stężenia pyłu zawieszonego (poziom dopuszczalny - $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) oraz dopuszczalnej średniej rocznej (poziom dopuszczalny - $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Najwyższe stężenia były odnotowane w 2021 roku, w którym osiągnięto limit dopuszczalnego stężenia pyłu PM₁₀ dla 36 maksymalnej wartości 24- godzinnej stężenia pyłu zawieszonego. W roku 2022 nastąpił wyraźny spadek, a w 2024 roku nastąpił kolejny wzrost wynoszący $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W zakresie wartości średniej rocznej stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ w latach 2021-2024 na stacji w Białej nie odnotowano przekroczeń poziomu dopuszczalnego.

Wartości stężeń PM_{2,5}, których pomiary są prowadzone od 2023 roku w lokalizacji Biała, utrzymują się poniżej poziomów dopuszczalnych wartości średniej rocznej zarówno w fazie I, jak i w fazie II.

Metodę uzupełniającą w stosunku do pomiarów stężeń zanieczyszczeń powietrza może stanowić, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, matematyczne modelowanie transportu i przemian substancji w powietrzu. Realizacja modelowania stężenia wybranych zanieczyszczeń na potrzeby wsparcia rocznej oceny jakości powietrza w strefach w Polsce, zgodnie z zapisami ustawy - Prawo Ochrony Środowiska (art. 88 ust. 6 ustawy - Poś), została od 2019 r. powierzona Instytutowi Ochrony Środowiska – Państwowemu Instytutowi Badawczemu (IOŚ-PIB). Opiera się ona na modelu dyspersji zanieczyszczeń, który uwzględnia m.in. emisje, meteorologię, ukształtowanie terenu, użytkowanie terenu, aby przewidzieć poziomy stężeń zanieczyszczeń. Wartości minimalne, maksymalne oraz średnie stężeń PM₁₀, PM_{2,5} oraz B(a)P przedstawione w Tabeli 10., wskazują na brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów substancji na terenie Gminy Stara Biała.

Tabela 10. Statystyki stężeń dla wybranych zanieczyszczeń w Gminie Stara Biała na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2024.

Nazwa Gminy	PM10 średnia roczna [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			PM10 36 maksimum [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			PM2,5 średnia roczna [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]			B(a)P średnia roczna [ng/m^3]		
	min	max	średnia	min	max	średnia	min	max	średnia	min	max	średnia
Stara Biała	17,1	26,5	20,7	28,1	49,3	34,1	10,0	16,8	12,8	0,35	0,98	0,54

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – raport wojewódzki za rok 2024.

Wyniki klasyfikacji jakości powietrza są podstawą do określenia konieczności podjęcia działań mających na celu utrzymanie lub poprawę jakości powietrza w danej strefie, w tym aktualizacji „Programów ochrony powietrza...”. Nadrzędnym celem jest wskazanie działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy stanu jakości powietrza w możliwie najkrótszym czasie, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa mazowieckiego. Zgodnie z zapisami Aktualizacji Programu ochrony powietrza dla województwa mazowieckiego, wykonanie działań naprawczych zaplanowane jest do końca 2026 roku.

Struktura źródeł ogrzewania

Głównymi źródłami emisji na obszarze Gminy Stara Biała są procesy energetycznego spalania paliw w indywidualnych kotłowniach oraz emisja związana z przemysłem w zlokalizowanym w sąsiedztwie zakładzie petrochemicznym ORLEN S.A. Kierunek wiatru w znacznej mierze decyduje o rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń w dolnych warstwach atmosfery, następujące okresy ciszy atmosferycznych prowadzą do pogorszonej wentylacji i zatrzymywania zanieczyszczeń. Gmina systematycznie monitoruje strukturę źródeł ogrzewania w ramach realizacji Programu Ochrony Powietrza oraz prowadzonych działań na rzecz poprawy jakości powietrza.

Na terenie gminy nie funkcjonuje scentralizowany system ciepłowniczy, zgodnie z sprawozdaniami z realizacji Programu ochrony powietrza, tylko jeden obiekt ma podłączenie do sieci ciepłowniczej. Dominującym rozwiązaniem są indywidualne źródła ciepła.

W roku 2025 łączna liczba źródeł ciepła na obszarze gminy wynosiła 4 869 sztuk, z czego dla 220 nie udało się zebrać pełnych informacji o rodzaju użytkowanej instalacji. W całkowitej liczbie urządzeń grzewczych 1 920 sztuk jest zakwalifikowanych jako wymagające wymiany, tj. kotły bezklasowe, miejscowe ogrzewacze niespełniające norm ekoprojektu oraz kotły 3 i 4 klasy (do 1 stycznia 2028 roku). Udział źródeł ogrzewania, wobec których wymagana jest wymiana wynosi 41,3%. Pozytywnym aspektem jest przewyższający udział źródeł ciepła niskoemisyjnych, 58,7% stanowią kotły gazowe, pompy ciepła, urządzenia elektryczne, kolektory słoneczne, kotły olejowe, z czego 6,8% to urządzenia spełniające normy klasy 5 i ekoprojektu.

Poniżej przedstawiono zmiany w strukturze źródeł ogrzewania w latach 2024-2025 na terenie Gminy Stara Biała z podziałem na rodzaj urządzenia i klasę emisyjności (Tabela 11.).

Tabela 11. Zmiany w strukturze wykorzystywanych źródeł ciepła na terenie Gminy Stara Biała w latach 2024-2025.

Rodzaj źródła ciepła	2024 [szt.]	2025 [szt.]	Zmiana [szt.]
KOTŁY OPALANE WĘGLEM			
Klasa 5/ekoprojekt	155	158	+3
Klasa 4	125	117	-8
Klasa 3	150	139	-11
Bezklasowe	486	460	-26
Razem kotły węglowe	916	874	-42
KOTŁY OPALANE DREWNIEM			
Klasa 5/ekoprojekt	15	16	+1
Klasa 4	3	3	-
Klasa 3	7	7	-
Bezklasowe	44	48	+4
Razem kotły na drewno	69	74	+5
KOTŁY OPALANE PALIWAMI STAŁYMI (mieszane)			
Klasa 5/ekoprojekt	32	31	-1
Klasa 4	22	21	-1
Klasa 3	182	176	-6
Bezklasowe	572	554	-18
Brak informacji o klasie	222	220	-2
Razem paliwa stałe mieszane	808	782	-26
KOTŁY OPALANE PELLETEM			
Kotły na pellet	64	85	+21
ŹRÓDŁA NISKOEMISYJNE			
Kotły gazowe	1 661	1 725	+64
Kotły olejowe	141	140	-1
Ogrzewanie elektryczne	228	229	+1
Sieć ciepłownicza	1	1	-
Pompy ciepła	212	248	+36
Kolektory słoneczne	69	71	+2
Razem źródła niskoemisyjne	2 312	2 414	+ 102
MIEJSCOWE OGRZEWACZE			
Piece (bezklasowe)	3	3	-
Piecokuchnie (bezklasowe)	110	105	-5
Kominki klasa 5/ekoprojekt	19	24	+5
Kominki bezklasowe	242	246	+4
Piece kaflowe (bezklasowe)	15	15	-
Piece wolnostojące ekoprojekt	0	1	+1
Piece wolnostojące bezklasowe	5	5	-
Inne (kozy, trzony)	17	21	+4

Razem miejscowe ogrzewacze	411	420	+9
SUMA WSZYSTKICH ŹRÓDEŁ CIEPŁA	4 580	4 649	+69
Lokale/budynki bez pełnych informacji	222	220	-2

Źródło: Sprawozdania do POP gminy Stara Biała za lata 2024-2025.

Sieć gazowa

Dystrybucją gazu na terenie Gminy Stara Biała zajmuje się Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie. Dystrybucyjna sieć gazowa średniego ciśnienia zasilana jest przez sieć przesyłową wysokiego ciśnienia OGP relacji Rembelszczyzna – Włocławek poprzez punktu wyjścia (stacje) Mańkowo i Płock (Łukasiewicza). Przez teren gminy przebiegają następujące trasy gazociągów wysokiego ciśnienia wraz z armaturą, których operatorem jest Gaz-System S.A.:

- DN 500 MOP 5,0 MPa relacji Rembelszczyzna – Głowina I
- DN 500 MOP 5,5 MPa relacji Rembelszczyzna – Głowina II
- DN 700 MOP 8,4 MPa relacji Rembelszczyzna – Głowina III wraz z kablem światłowodowym
- SG Mańkowo
- DN 100 MOP 5,5 MPa zasilający SG Płock ul. Łukasiewicza
- DN 400 MOP 8,4 MPa zasilający SG Orlen III
- DN 400 MOP 5,5 MPa zasilający SG Orlen II
- DN 400 MOP 5,0 MPa zasilający SG Orlen I
- SG Bronowo - Zalesie
- DN 150 MOP 5,5 MPa zasilający SG Gulczewo.³

Obszar Gminy zgazyfikowany jest częściowo, tj. w roku 2025 stopień gazyfikacji gospodarstw domowych z terenu gminy wyniósł 31,76%. Długość czynnej sieci gazowej średniego i wysokiego ciśnienia wyniosła 78 363,5 mb, a liczba czynnych przyłączy do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych wyniosła 1 766 sztuk, w tym 1 658 sztuk do budynków mieszkalnych.⁴

Rozbudowa sieci jest planowana zgodnie z zapotrzebowaniem mieszkańców i opłacalnością inwestycji. Stopniowe podłączanie nowych odbiorców ma na celu poprawę jakości życia oraz ochronę środowiska, a działania PSG Sp. z o.o. koncentrują się na bezpieczeństwie i dalszym rozwoju infrastruktury gazowej. Urząd Gminy Stara Biała na bieżąco publikuje obwieszczenia dotyczące decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, obejmujących m.in. budowę sieci gazowej.

³ Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Stara Biała przyjęty uchwałą nr 478 z dnia 27 marca 2024 r.

⁴ Dane pozyskane z pisma od PSG Sp. z o.o. w Warszawie.

Emisja z transportu

Jednym z istotnych czynników wpływających na jakość powietrza w gminie jest transport drogowy, w szczególności intensywny ruch pojazdów na drogach wojewódzkich przebiegających przez jej teren. Wzmożony ruch samochodowy jest źródłem emisji tlenków azotu, pyłów zawieszonych oraz wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, co lokalnie może pogarszać stan powietrza, zwłaszcza w pobliżu głównych ciągów komunikacyjnych i terenów zabudowanych. W celu ograniczenia emisji liniowej zanieczyszczeń do powietrza oraz usprawnienia komunikacji publicznej, samorząd podejmował liczne inwestycje w zakresie remontów i budowy dróg, przy których stosowano materiały i technologie ograniczające wtórne pylenie podczas eksploatacji. Ponadto gmina inwestuje w niskoemisyjny tabor, który wykorzystywany jest na potrzeby transportu publicznego – dowoży uczniów do szkół. Działania te przyczyniają się do zwiększenia bezpieczeństwa ruchu drogowego, zapobiegania występowaniu awarii infrastruktury oraz ograniczenia emisji liniowej zanieczyszczeń pyłowych do powietrza.

Odnawialne źródła energii

Obszar powiatu plockiego posiada korzystne warunki do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych (odpowiednie nasłonecznienie dla budowy kolektorów słonecznych, paneli fotowoltaicznych, dobra wietrzność dla lokalizacji elektrowni wiatrowych, możliwe warunki do budowy urządzeń energetyki wodnej, pomp ciepła, duży areał i dobre warunki glebowe dla zakładania plantacji roślin energetycznych, nadwyżki słomy na cele energetyczne). Na terenie Gminy Stara Biała intensywnie rozwijana jest infrastruktura do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, głównie z instalacji fotowoltaicznych znajdujących się na budynkach użyteczności publicznej tj. świetlice wiejskie w miejscowościach Brwilno, Dziarnowo, Kamionki, na budynkach Ochotniczych Straży Pożarnych w miejscowościach Stare Proboszczewice oraz Wyszyna.

W 2019 roku na zrekultywowanych kwaterach składowiska odpadów zrealizowano inwestycję budowy elektrowni fotowoltaicznej o mocy 1 MW wraz z wiatrakiem o mocy 15-20KW o pionowej osi obrotu na terenie Zakładu Produkcyjnego w Kobiernikach. Energia wyprodukowana przez instalację fotowoltaiczną jest wykorzystywana do zasilania Zakładu Produkcyjnego w Kobiernikach, a nadwyżka wyprodukowanej energii za pomocą linii SN jest doprowadzona do sieci. Zamontowana turbina wiatrowa wykorzystywana jest w celu pokrycia potrzeb własnych stacji transformatorowej i pozwala na pokrycie rocznego zapotrzebowania na energię.

Do odnawialnych źródeł ciepła wykorzystywanych w gminie należy również biogaz, który pozyskiwany jest w oczyszczalni ścieków w miejscowości Maszewo oraz na składowisku odpadów w Kobiernikach, gdzie stosowany jest na potrzeby technologiczne Zakładu Produkcyjnego.

Ponadto wykorzystanie alternatywnych źródeł energii cieszy się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców, gdyż zauważalny jest wzrost liczba indywidualnych instalacji fotowoltaicznych i kolektorów w gospodarstwach domowych.

Działalność edukacyjna i doradcza

W ramach działań krótkoterminowych Programu ochrony powietrza w gminie utworzono stanowisko Ekodoradcy, który wspiera mieszkańców, szczególnie osoby zagrożone ubóstwem energetycznym, w poprawie efektywności energetycznej i termomodernizacji budynków. Jego zadania obejmują również kampanie edukacyjne, które wyjaśniają wpływ spalania złej jakości opału na zdrowie.

W ostatnich latach w Gminie Stara Biała podejmowano liczne inicjatywy z zakresu edukacji ekologicznej, mające na celu zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców, szczególnie dzieci, młodzieży i osób starszych, które najbardziej narażone są na oddziaływanie zanieczyszczonego powietrza. Organizowane są wydarzenia dedykowane wyłącznie tematom związanym z ochroną środowiska, a także tworzone było stoisko podczas większych wydarzeń gminnych, na którym można było otrzymać informacje od Ekodoradcy w zakresie obowiązujących przepisów oraz możliwości dotacyjnych do wymiany źródeł ciepła. Dystrybuowano materiały informacyjne na temat obowiązków w zakresie wymiany źródeł ciepła i zapisów Uchwały Antysmogowej. Edukacja mieszkańców prowadzona była również w ramach prowadzonych kontroli przestrzegania przepisów wyżej wspomnianej uchwały. Wszystkie te działania mają na celu kształtowanie postaw proekologicznych, uświadamianie wpływu codziennych wyborów na stan środowiska oraz wypracowywanie nawyku dbania o zasoby przyrodnicze. Informacje o aktualnym stanie jakości powietrza, wielkości emisji zanieczyszczeń oraz komunikaty ostrzegawcze dotyczące złej jakości powietrza są udostępniane na bieżąco poprzez stronę Urzędu Gminy Stara Biała.

ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „ochrona klimatu i jakości powietrza”

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów PM10, PM2.5, B(a)P; ➤ Klasa A dla większości zanieczyszczeń powietrza (SO₂, NO₂, CO, benzen, pyły zawieszane); ➤ Posiadanie na terenie gminy czujnika jakości powietrza w ramach PMS; ➤ Stosunkowo duży udział źródeł ciepła niskoemisyjnych – ok. 58,7% wszystkich źródeł (gaz, pompy ciepła, ogrzewanie elektryczne, kotły klasy 5 i ekoprojekt); ➤ Funkcjonowanie stanowiska Ekodoradcy i prowadzone działania edukacyjne oraz doradcze w zakresie wymiany źródeł ciepła i efektywności energetycznej; ➤ Inwestycje w OZE i efektywność energetyczną; ➤ Finansowanie niskoemisyjnego transportu zbiorowego; ➤ Liczne inicjatywy związane z edukacją ekologiczną.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wysoki udział indywidualnych źródeł ciepła opartych na paliwach stałych; ➤ W strukturze źródeł ciepła użytkowanych na terenie gminy, 41,3% instalacji grzewczych wymaga wymiany; ➤ Emisja liniowa związana z transportem na drogach o dużym natężeniu ruchu; ➤ Ryzyko występowania lokalnych epizodów zanieczyszczenia (np. SO₂, pyły) w sąsiedztwie instalacji przemysłowych w Płocku; ➤ Wysokie ceny energii i paliw, co może skłaniać część mieszkańców do spalania paliw gorszej jakości lub odpadów, szczególnie wśród osób zagrożonych ubóstwem energetycznym.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wymiana systemów grzewczych na systemy niskoemisyjne; ➤ Rosnąca świadomość mieszkańców w zakresie wpływu jakości powietrza na zdrowie i rosnące zainteresowanie OZE; ➤ Promocja komunikacji zbiorowej i niskoemisyjnej; ➤ Promowanie wykorzystania urządzeń energooszczędnych; ➤ Możliwość rozwoju inicjatyw tj. spółdzielnie energetyczne, klastry energii; ➤ Zwiększenie ilości nasadzeń; ➤ Nowe programy dotacyjne na działanie związane z ograniczaniem niskiej emisji. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stosowanie słabej jakości paliw do indywidualnego ogrzewania; ➤ Wysokie koszty modernizacji źródeł ciepła mogą ograniczyć udział mniej zamożnych mieszkańców; ➤ Niestabilność systemu wsparcia dla OZE (częste zmiany przepisów, zasad rozliczania prosumentów, limitów mocy), utrudniająca mieszkańcom i gminie podejmowanie długoterminowych decyzji inwestycyjnych; ➤ Pogłębiające się zmiany klimatyczne; ➤ Powstawanie nowych zakładów produkcyjnych zagrażających jakości powietrza atmosferycznego; ➤ Napływ zanieczyszczeń spoza granic gminy.

KIERUNKI ROZWOJU

Na terenie Gminy Stara Biała jakość powietrza, oceniana w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz modelowania prowadzonego przez IOŚ-PIB, można ocenić jako dobrą. Strefa mazowiecka, do której należy gmina, klasyfikowana jest do klasy A dla większości substancji istotnych z punktu widzenia ochrony zdrowia ludzi (SO₂, NO₂, CO, benzen, pył PM₁₀ i PM_{2,5}, metale ciężkie). Pomiary prowadzone na stacji w Białej potwierdzają dotrzymywanie poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM₁₀ i PM_{2,5} oraz benzenu. Jednorazowe przekroczenia dopuszczalnej liczby dni z podwyższonym stężeniem SO₂ odnotowane w 2021 r. miały charakter epizodyczny i w kolejnych latach nie były już rejestrowane.

W skali strefy mazowieckiej problemem pozostają przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ (klasa C) oraz niedotrzymanie celu długoterminowego dla ozonu (klasa D2 zarówno w kryterium ochrony zdrowia, jak i roślin). Choć modelowanie wskazuje, że na obszarze samej gminy nie występują przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu, wyniki klasyfikacji strefy są sygnałem konieczności dalszego ograniczania emisji pyłów i zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliw stałych oraz prekursorów ozonu.

Działania w zakresie poprawy jakości powietrza są realizowane w ramach programów ochrony powietrza (POP) dla województwa mazowieckiego. Obecnie na terenie województwa obowiązuje uchwalona przez Sejmik Województwa Mazowieckiego w listopadzie 2023 roku aktualizację Programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu. Program ochrony powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne przyczyny wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza oraz określa działania, których wdrożenie spowoduje poprawę jakości powietrza w województwie. Jako akt prawa miejscowego nakłada obowiązki na administrację, instytucje i podmioty korzystające ze środowiska. Jego głównym celem jest poprawa jakości powietrza i redukcja emisji zanieczyszczeń z kluczowych źródeł.

W perspektywie najbliższych lat, kluczowe dla Gminy Stara Biała będzie dalsze systematyczne wdrażanie zapisów "Uchwały antysmogowej" poprzez wymianę przestarzałych źródeł ciepła, wspieranie termomodernizacji, rozwijanie OZE oraz promowanie zrównoważonego transportu. Wskazuje się również rozwój sieci gazowej średniego ciśnienia o parametrach umożliwiających wykorzystania gazu sieciowego do celów grzewczych oraz socjalno-bytowych. Planowane przez PSG Sp. z o.o. działania na najbliższe lata zakładają rozbudowę sieci w miejscowości Maszewo Duże ul. Lipnowska oraz w miejscowości Maszewo na ul. Gawłowskiego.⁵ Ponadto kontynuacja modernizacji dróg oraz czyszczenie ulic na mokro wpłynie na zmniejszenie emisji pyłów do powietrza. Przeciwdziałanie zmianom klimatycznym gmina realizować może poprzez promocję wykorzystania energooszczędnych urządzeń, kontynuację wymiany oświetlenia ulicznego na energooszczędne oprawy typu LED oraz promowanie zbiorowej komunikacji.

Działania wspierające skuteczną komunikację i edukację, przyczynią się do utrzymania dobrej jakości powietrza i poprawy komfortu życia mieszkańców, jednocześnie zmniejszając ich narażenie na zanieczyszczenia, takie jak benzo(a)piren i ozon. Niezwykle ważnym elementem są również działania informacyjne prowadzone przez Ekodoradcę o funduszach dotacyjnych związanych z termomodernizacją.

W marcu 2024 r. Parlament Europejski przyjął nowelizację Dyrektywy EPBD dotyczącej charakterystyki energetycznej budynków. Nowe przepisy zobowiązują:

- wszystkie nowo powstające budynki do osiągnięcia statusu zeroemisyjnego od 2030 r. (dla budynków publicznych od 2028 r.),
- stopniową modernizację istniejących budynków, aby do 2050 r. spełniały wymogi zeroemisyjności.

5.2. Obszar - zagrożenia hałasem

Stan klimatu akustycznego jest jednym z najważniejszych czynników określających jakość środowiska, bezpośrednio odczuwalnym przez człowieka. Narażenie na hałas może stanowić zagrożenie dla zdrowia. Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami długookresowymi - LDWN, LN oraz w odniesieniu do jednej doby - LAeqD i LAeqN z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych i dotyczących sposobu zagospodarowania oraz użytkowania terenu.

Wskaźniki hałasu

- LDWN - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach, wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6.00 do godz. 18.00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18.00 do godz. 22.00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00);

---

⁵ Dane otrzymane w piśmie od PSG Sp. z o.o.

- L_N - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach, wyznaczony w ciągu wszystkich pór w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00);
- L_{AeqD} - równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6.00 do godz. 22.00);
- L_{AeqN} - równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00).

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego klimatu akustycznego środowiska m. in. przez utrzymanie poziomu hałasu poniżej wartości dopuszczalnej lub co najmniej na tym poziomie oraz na zmniejszaniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany – art. 112 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*. Aktem prawnym normującym dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku dla różnych rodzajów terenów jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2014 poz. 112 – tekst jednolity). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu L_{AeqD} w porze dziennej i L_{AeqN} w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania (Tabela 12.).

Tabela 12. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, które mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem.

Rodzaj terenu	L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku [dB] ¹⁾	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy [dB] ¹⁾	L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku [dB] ²⁾	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy [dB] ²⁾
a) Strefa ochronna "A" uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ³⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	64	59	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	55	45

Rodzaj terenu	L _{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku [dB] ¹⁾	L _N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy [dB] ¹⁾	L _{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku [dB] ²⁾	L _N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy [dB] ²⁾
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	70	65	55	45

Objaśnienia:

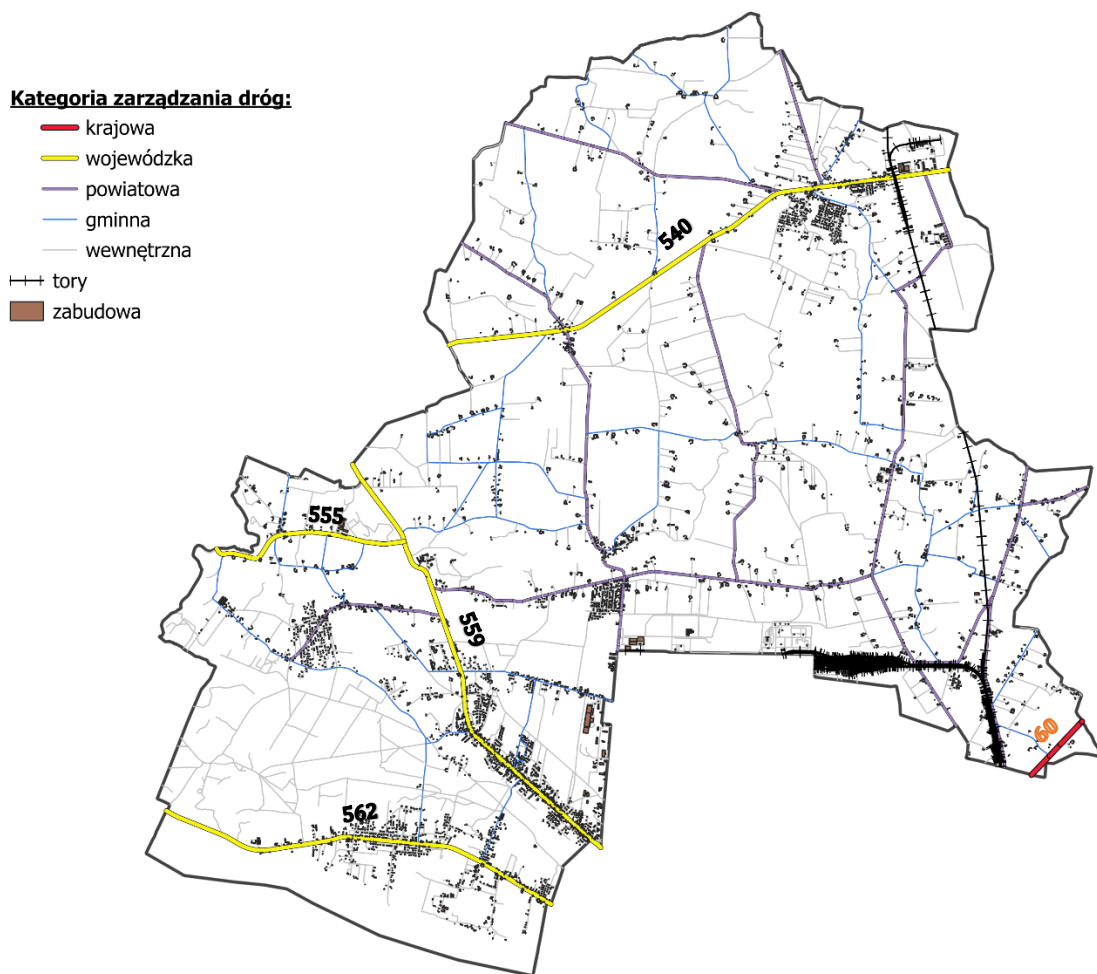
- ¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych, a także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.
- ²⁾ Wartości określone dla pozostałych obiektów i działalności będących źródłem hałasu,
- ³⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. w przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Zanieczyszczenie hałasem w Gminie Stara Biała zostało przeanalizowane i przedstawione w podziale na źródło pochodzenia, tj. hałas komunikacyjny, kolejowy i przemysłowy.

Głównym źródłem hałasu na terenie Gminy Stara Biała jest hałas komunikacyjny. Natężenie ruchu pojazdów stale się zwiększa, a transport samochodowy na drogach wojewódzkich nr 540 (Bielsk – Proboszczewice – Kamionki – Sikórz), nr 559 (Lipno – Brudzeń Duży – Srebrna – gr. miasta Płock), nr 555 (Srebrna – Kobierniki – Siecień – Murzynowo) i nr 562 (Dobrzyń – Brwilno gr. miasta Płock) oraz drogach powiatowych silnie oddziałuje na tereny sąsiadujące z ciągami komunikacyjnymi. Drogi te charakteryzuje duży udział pojazdów ciężkich.

Przez teren gminy przebiega również fragment 1 km drogi krajowej nr 60 Kutno – Płock – Ciechanów w południowej części miejscowości Nowe Trzepowo, jednakże dzięki peryferyjnej lokalizacji oraz braku gęstej zabudowy w jej sąsiedztwie, nie stanowi znacznej uciążliwości akustycznej. Ponadto na obszarze gminy poprowadzona jest linia kolejowa relacji Kutno - Sierpc, po której kursują szynobusy spółki Koleje Mazowieckie – KM Sp. z o.o. Ze względu na stosunkowo niewielki ruch pociągów również nie stanowi znaczącego zagrożenia dla klimatu akustycznego. Położenie głównych szlaków komunikacyjnych w Gminie Stara Biała przedstawiono na Rysunku 10. poniżej.

Rysunek 10. Szlaki komunikacyjne na terenie Gminy Stara Biała

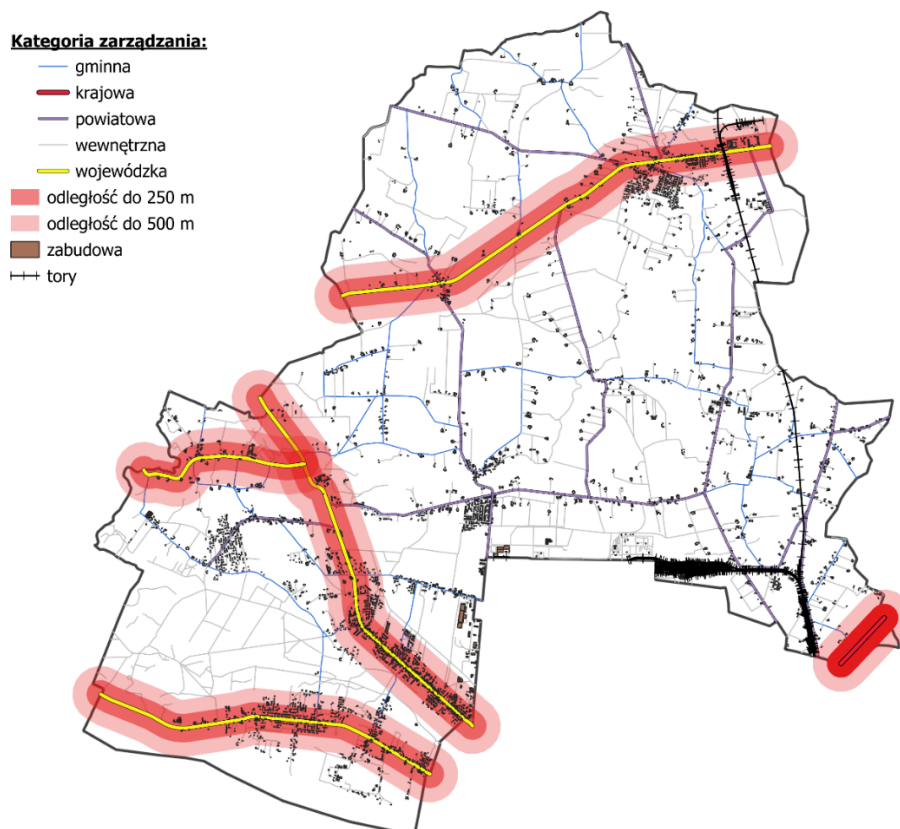
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k

Prawidłowe kształtowanie klimatu akustycznego przez samorząd polega przede wszystkim na zmniejszeniu poziomów hałasu u samego źródła poprzez odpowiednie metody urbanistyczne i techniki budowlane oraz poprzez właściwie prowadzoną politykę przestrzenną. Działania w obszarze związanym z ochroną przed hałasem są zbieżne z zadaniami realizowanymi w zakresie ochrony powietrza. Poprawa nawierzchni dróg jednocześnie wpływa na poprawę klimatu akustycznego. Samorząd przeprowadził w latach 2023-2024 liczne prace modernizacyjne nawierzchni drogowych oraz budowę nowych ciągów komunikacyjnych, przyczyniając się do zmniejszenia uciążliwości hałasu związanego z ruchem samochodowym. W kwietniu 2025 roku Gmina Stara Biała otrzymała darowiznę pieniężną w wysokości 76 milionów złotych od spółki ORLEN S.A. w ramach działań inwestycyjnych związanych z rozbudową kompleksu instalacji petrochemicznych w Płocku, który wiąże się z obciążeniem lokalnych dróg i niestandardową ilością dostaw materiałów i urządzeń, które wpływają znacząco na stan i jakość dróg powiatowych i gminnych. W ramach darowizny modernizacji zostaną poddane istniejące szlaki komunikacyjne oraz powstanie nowe połączenie pomiędzy drogą wojewódzką 559 a drogą powiatową, czyli ul. Augustyna Kordeckiego w Białej, o długości blisko 6 km i szerokości jezdni 7 m, z obustronnymi pobocznymi. Droga całkowicie odciąży od ruchu ciężkiego drogę powiatową ze Srebrnej do Starego Dragania, ulicę Kordeckiego i drogę gminną Nowa Biała – Mańkowo.

Z informacji udostępnionych przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad wynika, że w roku 2025 zostało przeprowadzone działanie pn. „Generalny Pomiar Ruchu 2025” na drogach krajowych oraz wojewódzkich, który służy m.in. analizie oddziaływania dróg na środowisko, w tym prognozowania poziomu hałasu i zanieczyszczeń powietrza. Synteza wyników powyższego zadania będzie dostępna w pierwszym kwartale 2026 roku, z kolei ostateczny dokument opisujący wyniki pomiarów zaplanowany jest na III lub IV kwartał 2026 roku. Wykonane pomiary odzwierciedlą najaktualniejsze dane dotyczące skali obciążenia dróg przebiegających przez teren Gminy Stara Biała i pozwolą na ocenę zagrożenia oddziaływania hałasu komunikacyjnego.

W ramach analizy potencjalnego zasięgu oddziaływania hałasu drogowego na obszary zabudowane (Rysunek 11.), wprowadzono bufor w odległości 250 m, 500 m od źródła hałasu. Z racji, że minimalna powierzchnia stref najbardziej narażonych na wystąpienie hałasu nie jest określona prawnie, w niniejszej analizie przyjęto odległości buforów mogące mieć najbardziej znaczący wpływ na subiektywne odczucia mieszkańców gminy. Bufor 250 m wyznacza tereny położone najbliżej źródła hałasu, potencjalnie najbardziej narażone na jego działanie. Z kolei bufor 500 m obejmuje swoim zasięgiem zabudowę, gdzie oddziaływanie hałasu może być wciąż odczuwalne.

Rysunek 11. Analiza potencjalnego zanieczyszczenia hałasem drogowym.

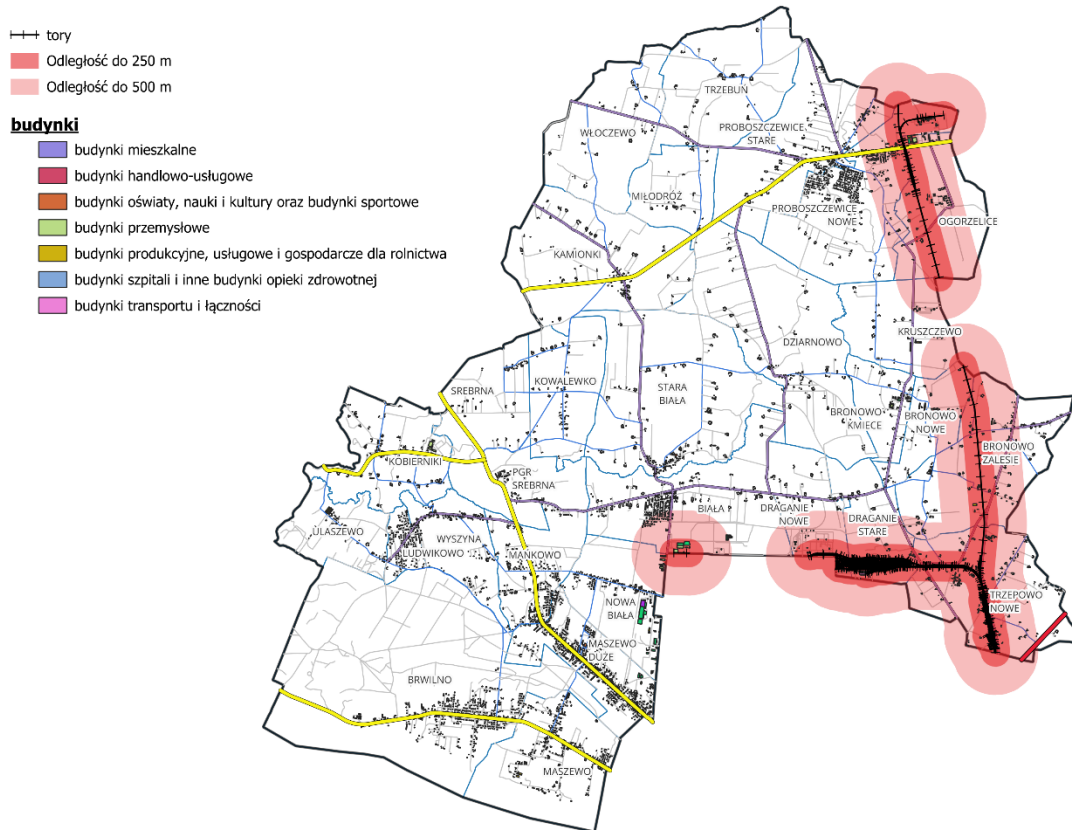
Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k

Natężenie ruchu na drogach wojewódzkich w Gminie Stara Biała można uznać za uciążliwe, szczególnie dla mieszkańców miejscowości Maszewo, Maszewo Duże, Mańkowo, Stare Proboszczewice, którzy są najbardziej narażeni na negatywne skutki

hałasu drogowego. W ciągu dróg wojewódzkich znajdują się skupiska zabudowy, głównie mieszkaniowej.

Uciążliwość akustyczna związana z ruchem kolejowym odczuwalna jest na terenach wzdłuż trasy kolejowej, jednakże obszary te nie są zasobne w budownictwo mieszkaniowe (Rysunek 12.).

Rysunek 12. Analiza potencjalnego zanieczyszczenia hałasem kolejowym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k

Źródłami hałasu, które mogą powodować lokalne uciążliwości, są położone na terenie gminy zakłady przemysłowe, usługowe i produkcyjne. Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością, ma charakter lokalny i występuje głównie na terenach sąsiadujących z zakładami przemysłowymi. Poziom hałasu jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od wykorzystywanych maszyn i urządzeń, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych oraz prowadzonych procesów technologicznych.

Lokalizacja przedsiębiorstw mogących powodować uciążliwość w wyniku emisji hałasu każdorazowo podlega procedurze wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i uwzględnia odległość od terenów zabudowy mieszkaniowej. Dla zlokalizowanego częściowo na terenie Gminy Stara Biała największego zakładu należącego do ORLEN S.A., Starosta Płocki w drodze decyzji określa dopuszczalny poziom emitowanego hałasu. W niniejszej decyzji nie określa się obowiązku zastosowania konkretnych rozwiązań ograniczających emisję hałasu, jedynie wskazuje na dopuszczalny poziom hałasu, jaki może być generowany przez zakład produkcyjny.

Udostępnione przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska dane zbiorcze dotyczące hałasu nie pozwalają na identyfikację poszczególnych kontrolowanych zakładów ani na przypisanie wyników do konkretnych pomiarów. Wiadomo jednak, że w 2023 r. podmioty zarejestrowane w bazie EHALAS-P prowadziły okresowe pomiary hałasu (automonitoring) wynikające z nałożonych obowiązków administracyjnych. Potencjalnie na ponadnormatywny hałas narażona jest ludność zamieszkująca tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie zakładów przemysłowych. W miejscowościach Nowe Draganie i Maszewo Duże zlokalizowane są punkty pomiarowe monitoringu hałasu prowadzonego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ), jednak w latach 2020–2024 nie prowadzono tam działań kontrolnych.

W sąsiedztwie Gminy Stara Biała, zlokalizowane są lotniska Lotniczego Pogotowia Ratunkowego Płock oraz Aeroklub Ziemi Mazowieckiej w Płocku. Samoloty na wysokości przelotowej poruszające się po drogach lotniczych w pobliżu gminy produkują hałas, który może być słyszalny na powierzchni ziemi.

ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „zagrożenie hałasem”

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Systematyczne prace związane z ograniczeniem nadmiernego hałasu na terenie gminy poprzez remonty i modernizacje dróg; ➤ Ograniczanie emisji hałasu poprzez nowoczesne rozwiązania techniczne, technologiczne i organizacyjne; ➤ 3 punkty monitoringu hałasu przemysłowego na terenie gminy; ➤ Nadzór organów państwowych nad zakładami uciążliwymi dla klimatu akustycznego i wydawanie w drodze decyzji poziomów dopuszczalnych jakie przedsiębiorstwo jest zobligowane do osiągnięcia; ➤ Przeprowadzony w 2025 roku Generalny Pomiar Ruchu ukazujący realne obciążenie dróg krajowych i wojewódzkich oraz wynikające z tego narażenie na hałas komunikacyjny.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ciągi komunikacyjne o dużym obciążeniu ruchu samochodowego, w tym pojazdów ciężarowych; ➤ Lokalne obciążenie hałasem przemysłowym w sąsiedztwie zakładu petrochemicznego ORLEN S.A.; ➤ Brak przeprowadzonych pomiarów natężenia hałasu w ramach państwowego monitoringu środowiska w ostatnich latach.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wykorzystywanie izolacji akustycznej w procesie budowy oraz modernizacji budynków; ➤ Wprowadzenie rozwiązań redukujących prędkość pojazdów w obszarach zabudowanych; ➤ Umieszczanie naturalnych barier akustycznych w miejscach najbardziej narażonych na działanie hałasu; ➤ Wprowadzanie zapisów minimalizujących ryzyko zagrożenia hałasem w MPZP.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrastający ruch komunikacyjny; ➤ Pogarszający się stan dróg; ➤ Niekontrolowany rozwój gminy spowodowany brakiem dokumentów planistycznych; ➤ Ulokowanie na terenie gminy zakładów mogących potencjalnie negatywnie wpływać na klimat akustyczny.

KIERUNKI ROZWOJU

Dominującym czynnikiem uciążliwym dla klimatu akustycznego jest transport drogowy. Hałas emitowany przez ruch drogowy jest uciążliwy dla mieszkańców wsi położonych w najbliższym sąsiedztwie infrastruktury drogowej i kolejowej, a także stanowi barierę i element odstraszaający dla migracji i żerowania zwierząt. Gmina Stara Biała stale dąży do poprawy infrastruktury drogowej, wykorzystując dostępne środki budżetowe oraz fundusze zewnętrzne. Zabiega także o poprawę stanu dróg powiatowych i wojewódzkich biegnących przez teren gminy.

Na ograniczenie zagrożenia hałasem dla mieszkańców istotny wpływ będą miały dalsze działania oraz inwestycje w modernizację infrastruktury drogowej, a także wprowadzenie rozwiązań ograniczających prędkość na terenach zabudowanych. Ponadto implementacja izolacji akustycznej w procesie budowy oraz modernizacji obiektów mieszkalnych i usługowych przyczyni się do poprawy warunków akustycznych. Realizacja nowego odcinka drogi pomiędzy drogą wojewódzką 559, a drogą powiatową, czyli ul. Augustyna Kordeckiego w Białej odciąży lokalny transport i przekieruje samochody ciężarowe zmierzające do terenu należącego do ORLEN S.A.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego poprzez swoje zapisy powinny chronić przed nadmiernymi skutkami hałasu. Strefując różne funkcje zagospodarowania przestrzennego minimalizuje się konflikty związane z tą uciążliwością oraz eliminuje nadmierne źródła hałasu z miejsc do tego nieprzewidzianych. Dokumenty planistyczne powinny określać sposób usytuowania obiektów budowlanych, w stosunku do dróg i innych terenów publicznie dostępnych oraz do granic przyległych nieruchomości. Daje to możliwość, z poziomu planowania przestrzennego, do racjonalnego zarządzania przestrzenią. Poprzez zasady kształtowania zabudowy oraz wskaźniki zagospodarowania terenu (maksymalną i minimalną intensywność zabudowy, minimalny udział procentowy powierzchni biologicznie czynnej, maksymalną wysokość zabudowy oraz linie zabudowy i gabaryty obiektów) tworzy się możliwość planowania zabudowy i zagospodarowania terenu w taki sposób, aby ograniczyć ponadnormatywne oddziaływania hałasu. W przypadku obecnie istniejących obiektów przemysłowych zaleca się wyposażanie ich w urządzenia z restrykcyjnymi parametrami ograniczającymi wytwarzany hałas. Lokalizacja obiektów przemysłowych jest znacznie oddalona od zabudowy mieszkaniowej, co wpływa na zmniejszone odczuwanie hałasu. Jednakże precyzyjna ocena stanu zagrożenia hałasem będzie osiągalna po przeprowadzeniu oceny stanu akustycznego w ramach PMŚ.

5.3. Obszar - Pola elektromagnetyczne

Zadaniem podsystemu monitoringu pól elektromagnetycznych (PEM) jest ocena i obserwacja zmian wielkości pola elektromagnetycznego. Obserwacja ta ma na celu śledzenie poziomów sztucznie wytworzonych pól elektromagnetycznych w środowisku w odniesieniu do wartości poziomów dopuszczalnych określonych dla miejsc dostępnych dla ludności. Zgodnie z art. 123 *ustawy p.o.ś*, oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach PMŚ. Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi aktualizowany corocznie rejestr, w którym zawarte są informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Podstawowym założeniem monitoringu PEM jest śledzenie poziomów sztucznie wytworzonych pól elektromagnetycznych w środowisku w odniesieniu do wartości poziomów dopuszczalnych określonych dla miejsc dostępnych dla ludności zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w *sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* (Dz.U. 2019 poz. 2448). Poziomy dopuszczalne PEM w środowisku wynoszą od 28 V/m do 61 V/m, w zależności od zakresu częstotliwości pola elektromagnetycznego. Podane dopuszczalne poziomy określono do oceny oddziaływania pól elektromagnetycznych emitowanych podczas użytkowania stałych sieci elektroenergetycznych i radiokomunikacyjnych. Wymagania te nie mają zastosowania do oceny pól elektromagnetycznych przez urządzenia przenośne i urządzenia użytkowane w mieszkaniach. Minimalna wartość dopuszczalna poziomu PEM dla częstotliwości objętych monitoringiem, tj. 80 MHz-40 GHz, wynosi 28 V/m.

Główne źródła sztucznego promieniowania elektromagnetycznego, oddziałującego na ludzi to:

- ⇒ przesyłowe linie energetyczne oraz stacje elektroenergetyczne;
- ⇒ stacje bazowe telefonii komórkowej;
- ⇒ nadajniki radiowe i telewizyjne;
- ⇒ instalacje i urządzenia elektryczne w zakładach przemysłowych, wykorzystywane do celów medycznych i wojskowych, a także w gospodarstwach domowych.

Od początku 2021 roku monitoring PEM prowadzony jest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020r. w *sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku* (Dz.U. 2020 poz. 2311). Punkty pomiarowe, w których wykonuje się okresowe badania poziomów PEM w środowisku, wyznacza się dla każdego województwa w ramach PMŚ dla:

- 1) **stałej sieci monitoringu** – w każdym mieście dla dwuletniego cyklu pomiarowego, według zasady:
  - poniżej 20 000 mieszkańców - 1 punkt pomiarowy,
  - w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców - 2 punkty pomiarowe,
  - w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców - 3 punkty pomiarowe,
  - w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe, powyżej 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe i 3 punkty pomiarowe na każde rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców - w każdym mieście.

2) monitoringu badawczego - wyznacza się jeden punkt pomiarowy w każdej gminie wiejskiej, dla czteroletniego cyklu pomiarowego.

W latach 2023-2024 na terenie Gminy Stara Biała nie były prowadzone badania w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ), jednakże prowadzone we wcześniejszych latach pomiary na obszarze gminy oraz średnie dane z powiatu wskazują na utrzymujący się niski poziom natężenia pól elektromagnetycznych. Pomiary z obszaru Gminy Stara Biała w roku 2020 wykazały natężenie $<0,2$ V/m, a w 2021 roku wskazywały $<0,8$ V/m dla 0,5 godzinowego pomiaru, są to wyniki oznaczone jako poniżej progu oznaczalności sondy (Tabela 13.). Na obszarze powiatu płockiego średnia arytmetyczna natężenia PEM z pomiarów w 12 punktach w I cyklu monitoringu badawczego (łącznie w latach 2021-2024) wyniosła 0,36 V/m.

Tabela 13. Wyniki pomiarów w Gminie Stara Biała w latach 2020-2021 roku w ramach prowadzonego monitoringu badawczego.

Data pomiaru	Lokalizacja punktu pomiarowego	Wynik pomiaru [V/m]
07.05.2020 r.	Stare Proboszczewice	$<0,2^*$
12.05.2021 r.	Stara Biała	$<0,8^*$

* wynik poniżej progu oznaczalności sondy pomiarowej

Źródło: Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2020,2021 w województwie mazowieckim - w oparciu o wyniki pomiarów wykonanych przez Inspekcję Ochrony Środowiska, GIOŚ

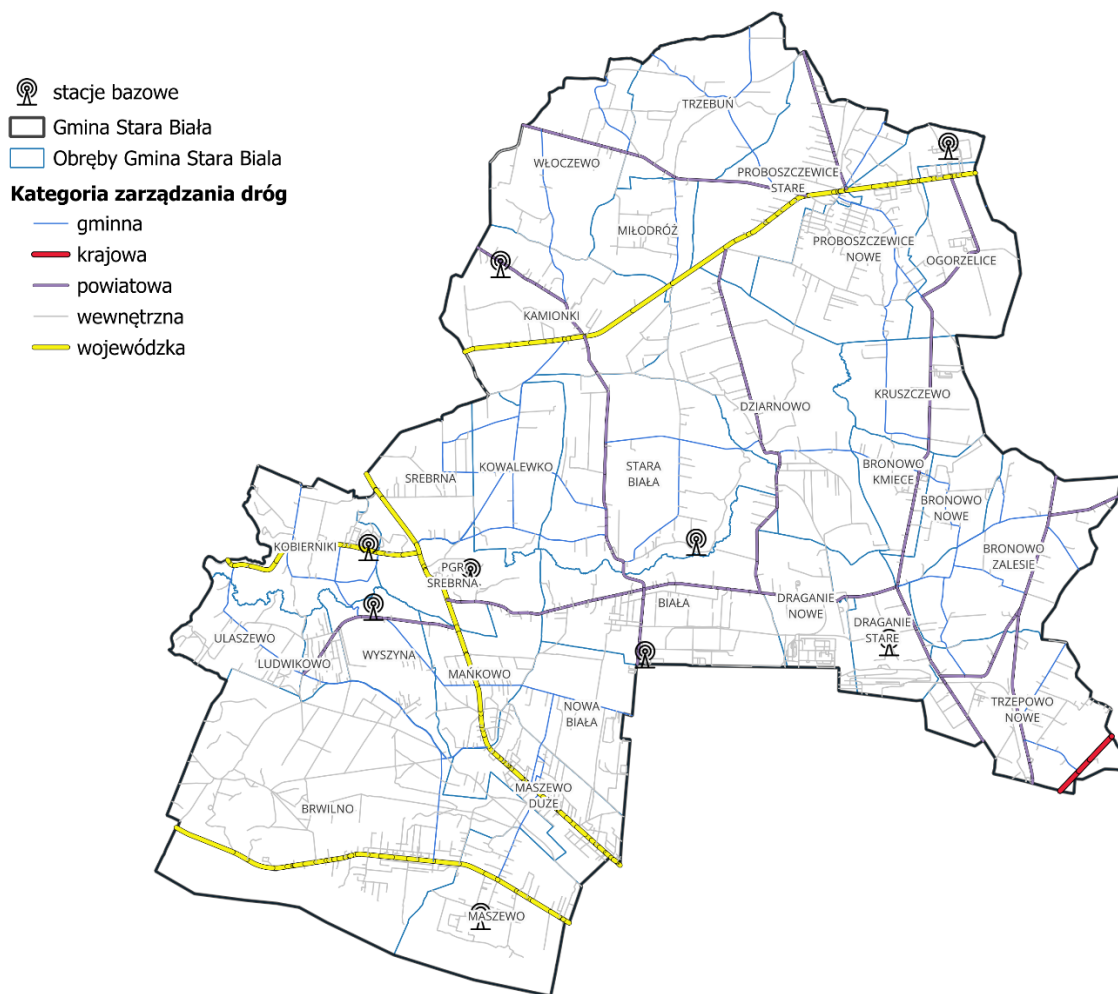
W roku 2025 w ramach monitoringu przeprowadzono pomiary na terenie Gminy Stara Biała w miejscowości Ludwikowo przy skrzyżowaniu ul. Topazowej i ul. Diamentowej. Wyniki pomiarów będą dostępne na stronie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w połowie roku 2026.

Zdiagnozowanymi głównymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy Stara Biała są linie i stacje elektroenergetyczne najwyższego, wysokiego, średniego i niskiego napięcia, urządzenia radiokomunikacyjne, urządzenia radionawigacyjne i radiolokacyjne, stacje transformatorowe, stacje bazowe telefonii komórkowej.

Według danych pochodzących z Systemu Informacyjnego o Instalacjach wytwarzających Promieniowanie Elektromagnetyczne **SI2PEM**, w całym województwie znajduje się 8 615 aktywnych stacji bazowych oraz 10 nadajników telewizyjnych DVB-T (stan na dzień 15.12.2025 r.), a zapotrzebowanie na usługi radiokomunikacyjne stale rośnie.

Na terenie Gminy Stara Biała znajduje się 9 stacji bazowych telefonii komórkowej. Należą one do operatorów Orange Polska S.A., T-Mobile Polska S.A. oraz Polkomtel Sp. z o.o.

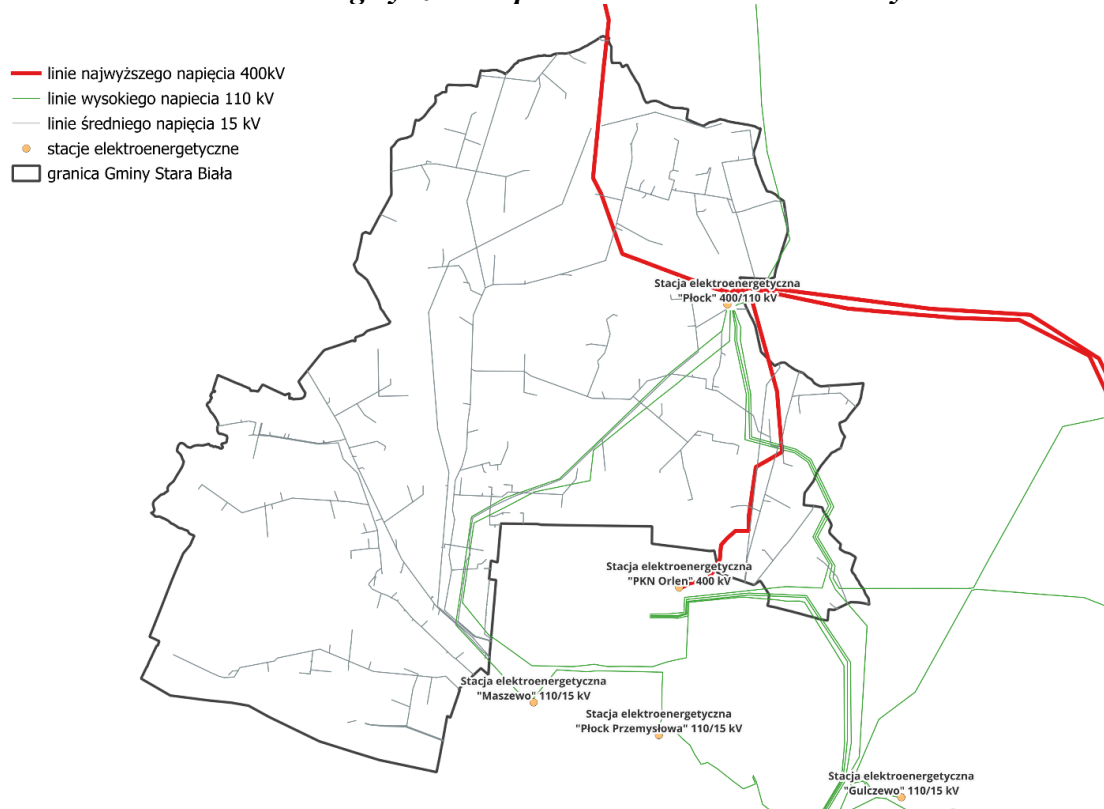
Rysunek 13. Lokalizacja stacji bazowych na terenie Gminy Stara Biała.

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k, SI2PEM.

Zaopatrzenie terenu Gminy Stara Biała w energię elektryczną odbywa się z krajowego systemu elektroenergetycznego. Operatorem systemu dystrybucyjnego działającym w zasięgu terytorialnym gminy jest Energa Operator S.A. – Oddział w Płocku. Sieć elektroenergetyczna, w układzie normalnym pracy sieci, zasilana jest poprzez Główne Punkty Zasilające (GPZ) 110/15 kV Gulczewo, Maszewo i Płock Przemysłowa. W miejscowości KruszczeWO, Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. (PSE S.A.), posiadają współdzieloną ze spółką dystrybucyjną Energa Operator S.A., stację elektroenergetyczną 400/110 kV Płock. Przez wskazany teren przebiegają również należące do PSE S.A. jednotorowe linie 400 kV relacji Grudziądz Węgrowo – Płock, Rogowiec – Płock, Ołtarzew – Płock oraz linia napowietrzno-kablowa 400 kV – Trasa Wschodnia od stacji elektroenergetycznej 400 kV przy Elektrowni Gazowo-Parowej ORLEN S.A. do stacji elektroenergetycznej Płock.

Rysunek 14. Sieć elektroenergetyczna eksploatowana na terenie Gminy Stara Biała.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Open Infrastructure Map

Ogólny stan techniczny sieci można ocenić jako dobry. Zgodnie z Planem Rozwoju Energa Operator S.A. na lata 2023-2028 na terenie Gminy Stara Biała realizowane są na bieżąco prace modernizacyjne istniejącej sieci zmniejszające możliwość wystąpienia awarii. W miarę zwiększającego się zapotrzebowania na energię elektryczną infrastruktura sieciowa jest rozbudowywana i następują przyłączenia nowych odbiorców oraz wytwórców energii OZE.

ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „pole elektromagnetyczne”

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Brak przekroczeń dopuszczalnych norm PEM; ➤ Utrzymujące się niskie wyniki pomiarów PEM w ramach prowadzonego monitoringu; ➤ Punkt pomiaru PEM w ramach monitoringu badawczego na terenie gminy; ➤ Stale modernizowana i dostosowywana do zapotrzebowania sieć elektroenergetyczna. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Występująca infrastruktura elektroenergetyczna najwyższych napięć; ➤ Obecność na terenie gminy dziewięciu stacji bazowych telefonii komórkowej; ➤ Lokalizacja źródeł promieniowania elektromagnetycznego w bezpośredniej bliskości zabudowy mieszkaniowej; ➤ Zwiększająca się liczba źródeł promieniowania.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Działania ukierunkowane na modernizację sieci energetycznej; ➤ Dokumenty planistyczne wyznaczające strefy, w których instalacja nowych urządzeń przesyłowych będzie możliwa i najmniej zagrażająca. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwój technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne; ➤ Zwiększająca się liczba źródeł PEM.

KIERUNKI ROZWOJU

Gmina Stara Biała prowadzi politykę przestrzenną z uwzględnieniem aspektów wynikających z zagrożeń oddziaływania pól elektromagnetycznych poprzez zawieranie odpowiednich zapisów w tworzonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W związku ze stale rosnącym zapotrzebowaniem na usługi radiokomunikacyjne, dynamicznie zmienia się system przesyłania i odbioru danych w zakresie fal radiowych i mikrofal. Zgodnie z raportem „Ocena poziomów PEM w środowisku w roku 2024 w województwie mazowieckim”, średnie poziomy pól elektromagnetycznych w punktach pomiarowych wyznaczonych na terenie województwa mazowieckiego w ramach państwowego monitoringu środowiska utrzymują się na zbliżonym, niskim poziomie – poniżej 3% wartości dopuszczalnej. Niewielki wzrost zmierzonych poziomów promieniowania PEM spowodowany jest m.in. rozwojem telefonii komórkowej, co wiąże się ze zwiększeniem ilości stacji bazowych telefonii komórkowej (SBTK). Poziomy pól elektromagnetycznych w otoczeniu stacji bazowych są zależne od charakterystyk technicznych sprzętu nadawczego, a zwłaszcza mocy nadajników, charakterystyki promieniowania anten oraz sposobów ich rozmieszczenia. Kontrolowanie ewentualnych wzrostów natężenia pól elektromagnetycznych na terenie Gminy Stara Biała, będzie możliwe po utworzeniu punktów stałej sieci monitoringu PEM. Ryzyko wynikające z zagrożenia promieniowania elektromagnetycznego jest niewielkie. Dokumenty planistyczne gminy powinny jednoznacznie wyznaczać strefy, w których instalacja nowych urządzeń przesyłowych będzie możliwa i najmniej zagrażająca.

5.4. Obszar - Gospodarowanie wodami

Stosunki wodne, ilość oraz jakość zbiorników i cieków wodnych mają kluczowe znaczenie dla warunków życia mieszkańców gminy oraz zasobów środowiska naturalnego. Kształtują je zarówno czynniki naturalne, takie jak rzeźba terenu i wielkość opadów, ale również działalność człowieka.

Zgodnie z art. 24 ustawy Prawo Wodne (Dz.U. 2025 poz. 960 z późn.zm.), dla potrzeb zarządzania wodami, w tym planowania w gospodarowaniu wodami, dzieli się je na:

- 1) Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), z wyodrębnieniem jednolitych części:
  - a) Wód przejściowych lub przybrzeżnych.
  - b) Wód sztucznych lub silnie zmienionych;
- 2) Jednolite części wód podziemnych (JCWPd), z wyodrębnieniem wód podziemnych w obszarach bilansowych, będących jednostkami hydrogeologicznymi wytypowanymi w celu ustalenia zasobów odnawialnych i zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych, wraz z oceną stopnia zagospodarowania tych wód.

Obszar Gminy Stara Biała należy do regionu wodnego Środkowej Wisły i podlega pod Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie. Sieć hydrograficzną gminy tworzą

rzeka Wisła, jej dopływy - Skrwa Prawa oraz Brzeźnica, a także główna rzeka na obszarze gminy - Wierzbica, przepływająca przez północną i środkową część gminy.

5.4.1. Jednolite części wód powierzchniowych

Monitoring wód powierzchniowych przeprowadzany jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Głównym celem zadania jest dostarczenie wiedzy o stanie ekologicznym (lub potencjale ekologicznym) i stanie chemicznym rzek w Polsce. Monitoring jakości wód obejmuje następujące rodzaje monitoringu:

- 1) monitoring diagnostyczny (MD) prowadzony raz w sześcioletnim cyklu wodnym. Specjalnym rodzajem monitoringu diagnostycznego jest monitoring reperowy, stanowiący rozszerzenie zakresu monitoringu diagnostycznego o coroczne badanie wskaźników stanu lub potencjału ekologicznego;
- 2) monitoring operacyjny (MO) prowadzony dwa razy w sześcioletnim cyklu wodnym, z wyjątkiem pomiarów zanieczyszczeń specyficznych zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych oraz substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (co miesiąc w matrycy wodnej).

Obszar gminy znajduje się w zlewniach jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych oraz zbiornikowym, zgodnie z cyklem planistycznym monitoringu na lata 2022-2027. Do JCWP rzecznych należą:

- PLRW200017275689 Wierzbica
- PLRW20001727529 Brzeźnica
- PLRW20001127569 Skrwa od Chroponianki do ujścia.

Natomiast JCWP zbiornikowy stanowi Zbiornik Włocławek (RW200021275999)

W wyniku przeprowadzonego scalenia poszczególnych JCWP, w granicach gminy nastąpiły zmiany w odniesieniu do poprzedniego cyklu planistycznego monitoringu w latach 2016-2021. Poniżej w Tabeli 14. przedstawiono jakie nastąpiły zmiany w klasyfikacji JCWP na obszarze Gminy Stara Biała.

Tabela 14. Zmiany w klasyfikacji JCWP na terenie Gminy Stara Biała.

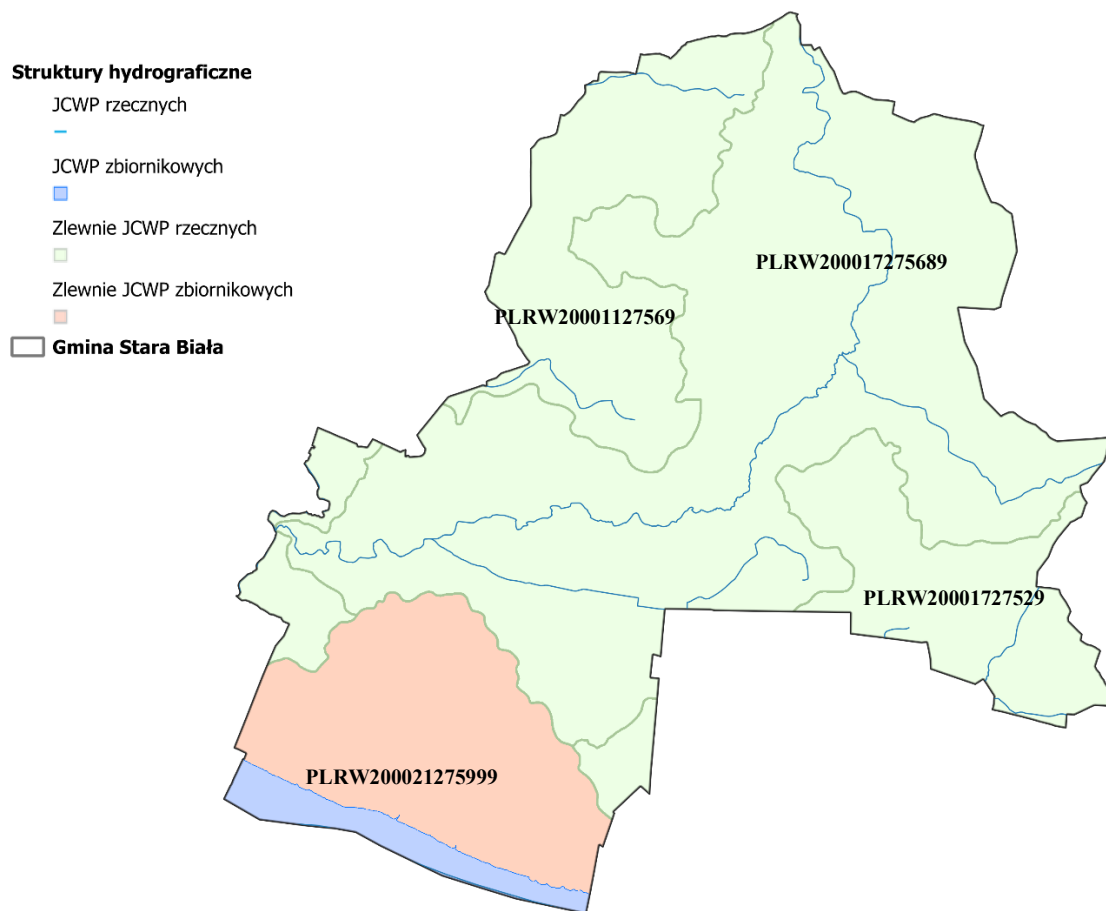
Cykl planistyczny monitoringu w latach 2016-2021		Cykl planistyczny monitoringu w latach 2022-2027		Opis zmian
Kod JCWP	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Nazwa JCWP	
PLRW200017275689	Wierzbica	PLRW200010275689	Wierzbica	brak
PLRW20001727529	Brzeźnica	PLRW20001727529	Brzeźnica	brak
PLRW20002027569	Skrwa od Sierpianicy do ujścia	PLRW20001127569	Skrwa od Chroponianki do ujścia	scalone
PLRW2000172756769	Dopływ z Zakrzewka			
PLRW2000172756792	Dopływ z Kowalewka			
PLRW20000275999	Zbiornik Włocławek	PLRW200021275999	Zbiornik Włocławek	brak

Źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, karty charakterystyk JCWP.

Położenie gminy na tle zlewni poszczególnych JCWP przedstawiono na Rysunku 15. poniżej.

Rysunek 15. Zasięg występowania JCWP na obszarze Gminy Stara Biała.

Źródło: opracowanie własne na podstawie geobazy IlaPGW

Charakterystyka poszczególnych JCWP znajduję się poniżej (Tabela 15.).

Tabela 15. Charakterystyka JCWP na obszarze Gminy Stara Biała.

Lp.	Pow. zlewni [km ²]	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Status	Monitoring	Stan ogólny wód	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
1	105.74	Wierzbica	RW200010275689	NAT	TAK	zły	zagrożona
2	75.28	Brzeźnica	RW20001027529	NAT	TAK	zły	zagrożona
3	423.26	Skrwa od Chroponianki do ujścia	RW20001127569	NAT	TAK	zły	zagrożona
4	208.19	Zb. Włocławek	RW200021275999	SZCW	TAK	zły	zagrożona

* NAT- naturalny, SZCW – silnie zmieniona część wód

Źródło: Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, karty charakterystyk JCWP.

Stan/potencjał ekologiczny odzwierciedla jakość struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, na podstawie danych pomiarowych uzyskanych w wyniku badań elementów biologicznych oraz wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych, w reprezentatywnym punkcie pomiarowo-kontrolnym (Tabela 16.). O wyniku klasyfikacji decyduje ten element biologiczny, któremu przypisano najmniej korzystną klasę jakości wód powierzchniowych.

Tabela 16. Wskaźniki wykorzystywane do oceny JCWP.

Klasyfikacja elementów biologicznych
<ul style="list-style-type: none"> • klasa I - oznacza stan bardzo dobry wskaźnika jakości wód powierzchniowych elementów biologicznych; • klasa II - oznacza stan dobry wskaźnika jakości wód powierzchniowych elementów biologicznych; • klasa III - oznacza stan umiarkowany wskaźnika jakości wód powierzchniowych elementów biologicznych; • klasa IV - oznacza stan słaby wskaźnika jakości wód powierzchniowych elementów biologicznych; • klasa V - oznacza stan zły wskaźnika jakości wód powierzchniowych elementów biologicznych.
Klasyfikacja elementów fizykochemicznych
<ul style="list-style-type: none"> • klasa I - stan bardzo dobry; • klasa II - stan dobry; • niespełnienie wymogów klasy II oznacza stan poniżej dobrego.
Klasyfikacja elementów hydromorfologicznych
<ul style="list-style-type: none"> • klasa I - oznacza stan bardzo dobry wskaźnika jakości; • klasa II - oznacza stan dobry wskaźnika jakości; • klasa III - oznacza stan umiarkowany wskaźnika jakości; • klasa IV - oznacza stan słaby wskaźnika jakości; • klasa V - oznacza stan zły wskaźnika jakości.
Klasyfikacja stanu ekologicznego
<ul style="list-style-type: none"> • klasa I - stan bardzo dobry; • klasa II - stan dobry; • klasa III - stan umiarkowany; • klasa IV - stan słaby; • klasa V - stan zły.
Klasyfikacja stanu chemicznego
<ul style="list-style-type: none"> • klasa I – stan dobry; • klasa II - stan poniżej dobrego.

Na podstawie oceny stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2019-2024 przedstawiono poniżej wyniki parametrów objętych monitoringiem we wszystkich JCWP z terenu Gminy Stara Biała (Tabela 17.).

Tabela 17. Ocena stanu monitorowanych JCWP na obszarze Gminy Stara Biała.

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa stanu/potencjał ekologicznego	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
1	RW200010275689	Wierzbica	III	III	>II	III	brak klasyfikacji	zły
2	RW20001027529	Brzeźnica	III	III	>II	III	I	zły
3	RW20001127569	Skrwa od Chroponianki do ujścia	IV	I	>II	IV	II	zły
4	RW200021275999	Zb. Włocławek	IV	I	II	IV	II	zły

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2019-2024 na podstawie monitoringu – tabela, GIOŚ; karty charakterystyk JCWP, PGW WP

Stan ogólny wód przepływających przez teren gminy, na podstawie opisanych powyżej cieków można uznać za zły.

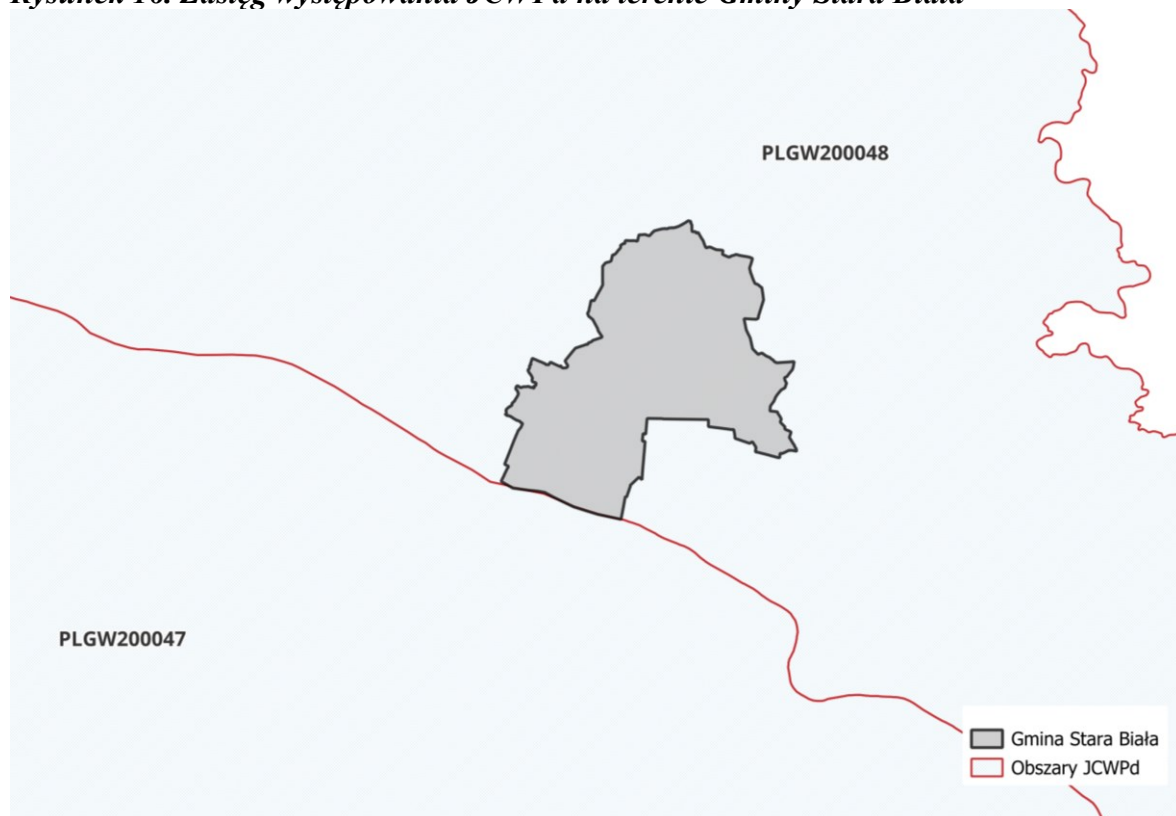
Objęte monitoringiem JCWP zajmują w większości tereny użytkowane rolniczo, nawet do 89% powierzchni. Główne źródła zanieczyszczeń wód powierzchniowych w Gminie Stara Biała mają charakter antropogeniczny i wynikają przede wszystkim z nieodpowiedniej gospodarki ściekowej oraz działalności bytowo-komunalnej i przemysłowej. Istotnym problemem jest eutrofizacja, będąca efektem nadmiernego dopływu substancji biogennej, głównie z rolnictwa i nawożenia. Dodatkowe zagrożenia stanowią zmiany hydromorfologiczne, takie jak prostowanie koryt rzek oraz budowle piętrzące, które zakłócają naturalny przepływ wód. Zanieczyszczenia rozproszone pochodzą również z rozwijających się obszarów zurbanizowanych, transportu, turystyki oraz spływu wód opadowych, które niosą ze sobą zanieczyszczenia z terenów miejskich.

5.4.2. Jednolite części wód podziemnych

Obszar Gminy Stara Biała, zgodnie z aktualnym podziałem na 174 JCWPd, dostosowanym do nowej referencyjnej Mapy Podziału Hydrograficznego Polski (MPHP10k), położony jest niemalże w całości w granicach zbiornika wód podziemnych znajdującego się w Regionie wodnym Środkowej Wisły – JCWPd nr 48 (PLGW200048).

Niewielki fragment obszaru gminy w południowej części znajduje się w granicach zbiornika wód podziemnych JCWPd nr 47 (PLGW200047).

Rysunek 16. Zasięg występowania JCWPd na terenie Gminy Stara Biała

Źródło: opracowanie własne na podstawie geobazy IlaPGW

W JCWPd nr 48 wody podziemne reprezentowane są przez trzy poziomy wodonośne – czwartorzędowy, mioceniński oraz oligoceniśko-górnokredowy. Obszar należy do mazowieckiego regionu hydrogeologicznego. Poziomy użytkowe związane są tu z osadami porowymi (piaski), i porowo-szczelinowymi (wapienie, margle). Ogólna charakterystyka JCWPd nr 48 znajduje się w Tabeli 18.

Tabela 18. Ogólna charakterystyka JCWPd nr 48.

Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)	- Identyfikator UE: PLGW200048 - Numer JCWPd: 48
Lokalizacja	- Dorzecze: Wisły - Region wodny: Środkowej Wisły - RZGW: Warszawa
Powierzchnia	2967.56 km ²
Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna	- Stratygrafia : Pg-K; Ng; Q - Litologia: piaski, wapienie, margle - Liczba pięter wodonośnych: 3 - Charakterystyka nadkładu warstwy wodonośnej: głównie utwory przepuszczalne, słabo przepuszczalne margle - Rodzaj utworów budujących warstwę wodonośną: porowe, porowo-szczelinowe

Legenda: **Q** – piętro czwartorzędowe, **Ng** – piętro neogeńskie; Pg-K – piętro paleogeńsko-kredowe

Źródło: Karta informacyjna JCWPd 48, PIG-PIB

Warstwy wodonośne JCWPd nr 48 zasilane są głównie poprzez infiltrację opadów atmosferycznych, a w przypadku poziomów głębszych przez przesączanie się wód

z nadległych poziomów wodonośnych. Główną bazę drenażu stanowią rzeka Wisła lub zlewnie drugiego rzędu należące do rzek będących jej bezpośrednimi dopływami, m.in. Skrwę z dopływami, Chełmiczkę, Słupiankę, Mołtawę i Strugę. Woda jest pobierana na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia. Stan wód w JCWPd determinuje presja obszarowa, rozproszona związana z rolnictwem, gospodarka komunalną i przemysłem. Ocenę stanu JCWPd nr 48 przedstawiono poniżej (Tabela 19.).

Tabela 19. Ocena stanu JCWPd nr 48.

Identyfikator UE	Numer JCWPd	Stan ilościowy	Stan chemiczny	Ogólna ocena stanu	Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych
PLGW200048	48	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: Raport o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na 2022 rok, Karta charakterystyki JCWP nr 48, IIaPGW Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

Na podstawie wyników badań przeprowadzonych przez GIOŚ, stwierdzono, że stan wód podziemnych na terenie Gminy Stara Biała jest dobry, zarówno pod względem jakości chemicznej, jak i ilościowej. JCWPd nr 48 nie została wskazana jako zagrożona niespełnieniem celów środowiskowych.

W JCWPd nr 47 występują 4 piętra wodonośne czwartorzędowe, paleogeńskie-neogeńskie, kredowe oraz jurajskie. Należy do trzech regionów hydrogeologicznych tj. mazowiecki, wielkopolski, kutnowski. Litologia poziomów wodonośnych obejmuje piaski, wapienie i margle. Ogólna charakterystyka JCWPd nr 47 znajduje się w Tabeli 20.

Tabela 20. Ogólna charakterystyka JCWPd nr 47.

Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)	- Identyfikator UE: PLGW200047 - Numer JCWPd: 47
Lokalizacja	- Dorzecze: Wisły - Region wodny: Środkowej Wisły - RZGW: Warszawa
Powierzchnia	2772,0 km ²
Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna	- Stratygrafia : J; K; Pg-Ng; Q - Litologia: piaski, wapienie, margle - Liczba pięter wodonośnych: 4 - Charakterystyka nadkładu warstwy wodonośnej: głównie utwory przepuszczalne, słabo przepuszczalne margle - Rodzaj utworów budujących warstwę wodonośną: porowe, szczelinowe

Legenda: **J** – piętro jurajskie, **K** – piętro kredowe; **Pg-Ng** – piętro paleogeńskie- neogeńskie, **Q** – piętro czwartorzędowe

Źródło: Karta informacyjna JCWPd 47, PIG-PIB

System krążenia wód podziemnych na terenie JCWPd 47 w znacznym stopniu ukształtowany jest przez Wisłę, która stanowi granice jednostki na odcinku około 80 km. Zasilanie powierzchniowe odbywa się dzięki opadom atmosferycznym i przenika do warstw głębszych. Woda jest pobierana na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia. Stan wód w JCWPd determinuje presja związana z poborem wód na potrzeby odwodnienia wyrobisk górniczych (KWB Konin), presja obszarowa, rozproszona wynikająca z oddziaływania rolnictwa, gospodarki komunalnej i

przemysłowej oraz ascenzja wód zasolonych. Ocenę stanu JCWPd nr 47 przedstawiono poniżej (Tabela 21.).

Tabela 21. Ocena stanu JCWPd nr 47.

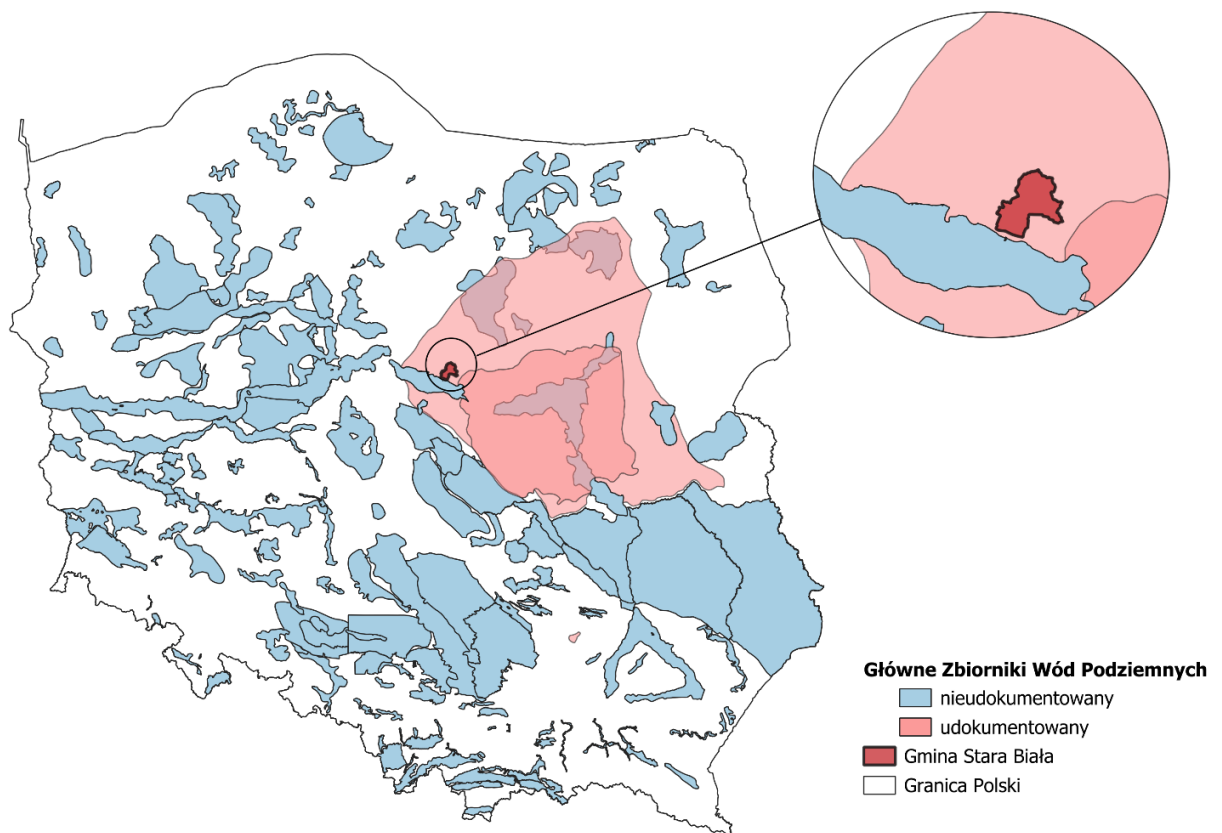
Identyfikator UE	Numer JCWPd	Stan ilościowy	Stan chemiczny	Ogólna ocena stanu	Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych
PLGW200047	47	dobry	dobry	dobry	Zagrożona ilościowo

Źródło: Raport o stanie jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na 2022 rok, Karta charakterystyki JCWP nr 47, IIaPGW Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie.

5.4.3. Główne zbiorniki wód podziemnych

Cały obszar Gminy znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych: nr 215 – Subniecka warszawska. Zbiornik ten wydzielono w utworach paleogenu i neogenu. Jest to zbiornik nieudokumentowany, w granicach powiatu plockiego nie wyznaczono dla niego obszaru ochronnego. Poza granicami Gminy, po drugiej stronie Wisły, wydzielono zbiornik GZWP (w utworach czwartorzędowych) nr 220 – Pradolina rzeki Środkowa Wisła (Włocławek – Płock). W obrębie tego zbiornika funkcjonują obszary najwyższej (ONO) i wysokiej (OWO) ochrony wód podziemnych, nie obejmują one terenu Gminy Stara Biała.

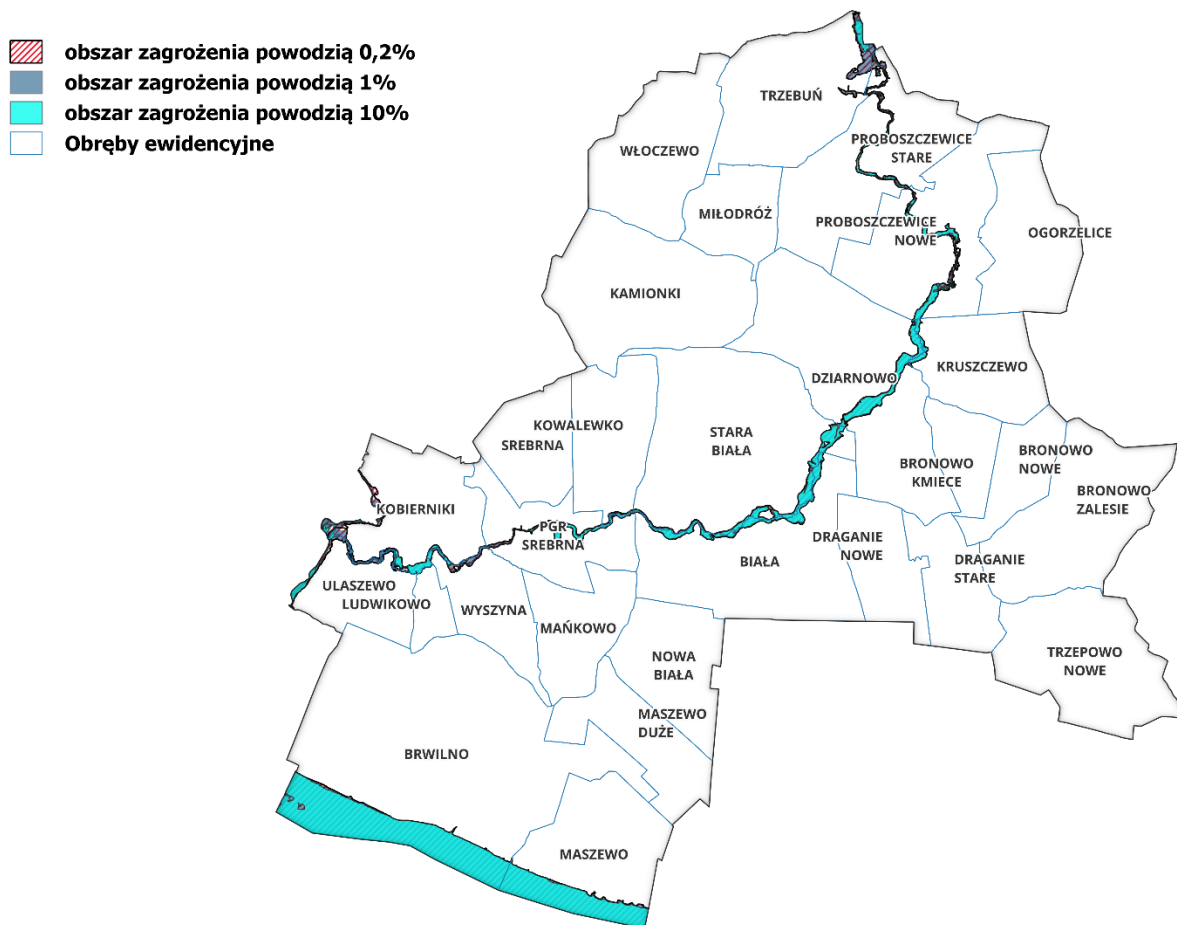
Rysunek 17. Położenie Gminy Stara Biała na tle GZWP.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: dane.gov.pl

5.4.4. Zagrożenia powodzią i suszami

W granicach gminy występują obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią w gminie Stara Biała występuje wzdłuż linii brzegowych rzeki Wisły oraz rzeki Wierzbicy. Zasięgi obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (Q 10%), prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (Q 1%) oraz obszarów, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%) są do siebie bardzo zbliżone.

Negatywny wpływ na bezpieczeństwo powodziowe w powiecie płockim ma funkcjonowanie stopnia wodnego we Włocławku na rzece Wiśle, w wyniku którego powstał Zbiornik Wodny Włocławek. Przyczynił się on do wzrostu zagrożenia powodziowego w dolinie Wisły powyżej tego zbiornika. Wieloletnie funkcjonowanie stopnia wodnego we Włocławku zmieniło warunki hydrotechniczne, co sprawiło intensywną akumulację rumowiska rzecznego w górnej części zbiornika i w obszarze jego wstecznego oddziaływania. Spowodowało to znaczne podniesienie dna koryta Wisły i tym samym zmniejszenie przekroju poprzecznego.⁶

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową na terenie Gminy Stara Biała odpowiada Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, poprzez placówki podległe,

⁶ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Płockiego do 2030 roku.

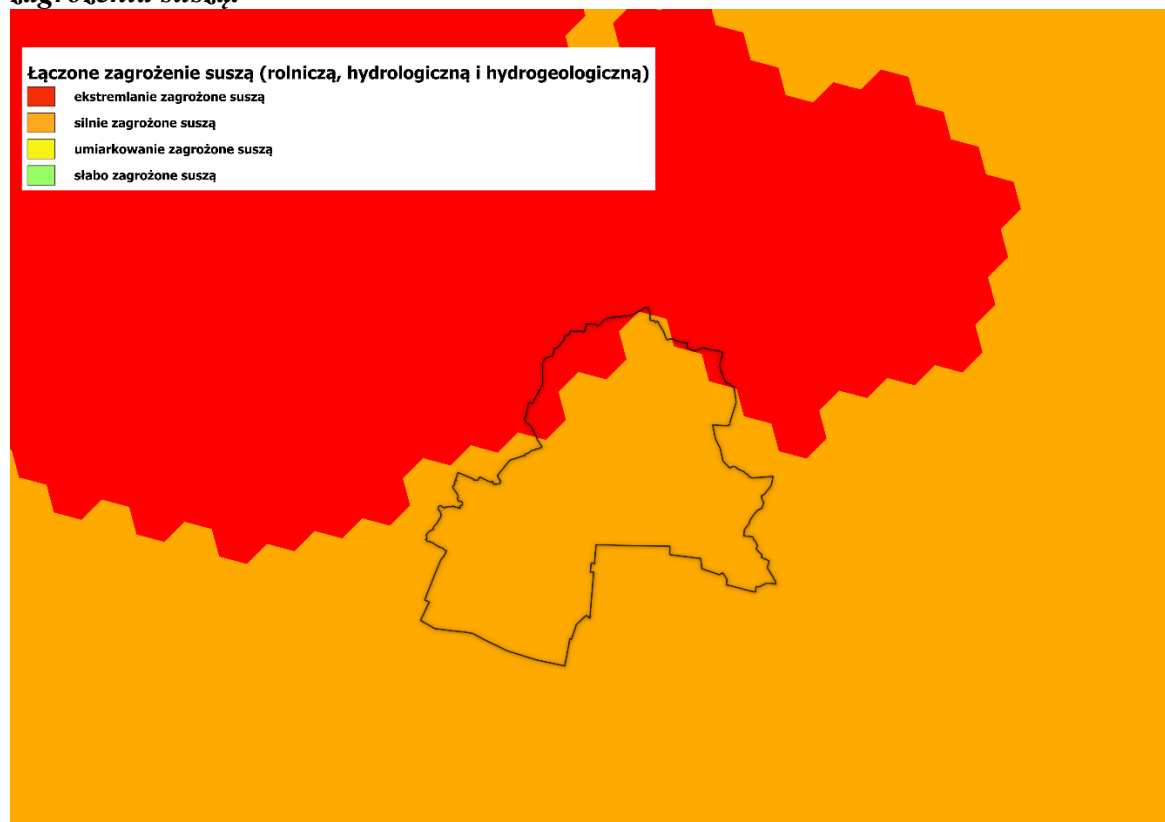

zgodnie ze strukturą organizacyjną. W celu ochrony przeciwpowodziową gmin nadwiślańskich przeprowadzono działania refulacyjne na rzece Wiśle, tj. udroźnienie rzeki Wisły na terenie działania Zarządu Zlewni we Włocławku w dwóch lokalizacjach:

- Lokalizacja nr 1: Udroźnienie rzeki Wisły w km 633+280 – 633+780 (brama przeciwpowodziowa w Płocku),
- Lokalizacja nr 2: Udroźnienie rzeki Wisły w km 636+200 – 637+200 (okolice Maszewa)

Kolejnym zjawiskiem znacząco oddziałującym na wszystkie dziedziny aktywności człowieka oraz zagrażające środowisku jest susza. W Polsce prowadzony jest stały monitoring suszy, który opiera się na danych pomiarowych PIG-PIB, IUNG-PIB oraz IMGW-PIB. Zbierane i analizowane są dane dotyczące czterech typów występujących susz, tj. atmosferyczna, rolnicza, hydrologiczna i hydrogeologiczna. Susza jest rezultatem wielu różnych czynników wzajemnie na siebie oddziałujących, dlatego rozpoznanie tego zjawiska wymaga licznych analiz hydrologicznych, meteorologicznych i geologicznych. Zgodnie z Raportem Stop Suszy 2020 opublikowanym przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, wszystkie cztery typy susz o różnej intensywności obejmują znaczną część kraju. Opracowana na potrzeby sporządzenia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) mapa obrazuje, że w przypadku klasy łączonego zagrożenia suszą teren Gminy Stara Biała jest większości silnie zagrożony, w północnej części występują obszary ekstremalnie zagrożone suszą (Rysunek 18.).

Rysunek 18. Klasyfikacja obszaru Gminy Stara Biała wobec zjawiska łączonego zagrożenia suszą.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS)

Łączone zagrożenie suszą stanowi sumę klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną. Rozpatrując oddziaływanie pojedynczych typów susz, w Gminie Stara Biała dominującym czynnikiem łączonego zagrożenia suszą jest zagrożenie suszą atmosferyczną oraz rolniczą. Przejawia się ona jako okres z znaczącym niedoborem opadów deszczu, która bezpośrednio przyczynia się do rozwoju suszy glebowej (rolniczej). Susza rolnicza przejawia się deficytem wilgoci w strefie korzeniowej gleby. Taki niedobór negatywnie wpływa na kondycję roślin uprawnych, następuje spadek ilości zebranych plonów, a zbiory, które uda się zgromadzić, mogą być gorszej jakości. W przypadku suszy hydrologicznej występującej wtedy, kiedy przepływ w rzekach spada poniżej przepływu średniej wartości wieloletniej, teren gminy znajduje się w obszarze zaklasyfikowanym jako umiarkowanie zagrożonym. W odniesieniu do suszy hydrogeologicznej, rozumianej jako obniżenie zwierciadła wód podziemnych poniżej stanów ostrzegawczych niskich, obszar gminy znajduje się niemalże w całości również w obszarze umiarkowanego zagrożenia.⁷

ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarowanie wodami”

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dobry stan ilościowy i chemiczny wód podziemnych (JCWPd nr 48 i 47) – brak zagrożenia niespełnieniem celów środowiskowych dla JCWPd nr 48; ➤ Prowadzenie systematycznego monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska; ➤ Rozwinięta sieć hydrograficzna z Wisłą, Skrwą Prawą, Brzeźnicą i Wierzbicą; ➤ Usytuowanie w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 215 (Subniecka warszawska), zapewniającego dostęp do zasobów wód podziemnych; ➤ Realizacja działań refulacyjnych na Wiśle przez PGW Wody Polskie w celu poprawy bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zły stan ogólny wszystkich monitorowanych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP); ➤ Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny na poziomie umiarkowanym (III) lub słabym (IV) dla wszystkich JCWP; ➤ Znaczna presja antropogeniczna – dominacja użytków rolniczych (do 89% powierzchni zlewni); ➤ Mała ilość zbiorników wodnych; ➤ JCWPd nr 47 zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych w kryterium ilościowym; ➤ Ryzyko występowania wezbrań powodziowych na terenie gminy; ➤ Gmina znajduje się w obszarze silnego łącznego zagrożenia suszą; ➤ Występowanie na terenie gminy gleby podatnej na zagrożenie suszą.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez edukację; ➤ Zwiększenie naturalnej retencji; ➤ Dążenie do redukcji emisji zanieczyszczeń do wód ze źródeł komunikacyjnych oraz związanych z działalnością rolniczą; ➤ Wdrażanie Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy (PPSS) i działań adaptacyjnych;	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i pierwszego poziomu wód podziemnych ze źródeł komunalnych, komunikacyjnych i rolniczych; ➤ Postępujące skutki suszy w kraju; ➤ Niska świadomość społeczna o konieczności ochrony wód podziemnych i powierzchniowych; ➤ Brak podejmowania działań związanych z retencją wód opadowych;

⁷ Plan przeciwdziałania skutkom suszy, Rozporządzenie ministra infrastruktury z dnia 15 lipca 2021r.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Promocja dobrych praktyk rolniczych ograniczających wpływ substancji biogenych (rolnictwo zrównoważone, strefy buforowe); ➤ Poprawa gospodarki ściekowej – rozbudowa sieci kanalizacyjnej i budowa przydomowych oczyszczalni ścieków; ➤ Monitoring i wczesne ostrzeżenie przed zagrożeniami powodziowymi i suszowymi; ➤ Intensyfikacja działań administracji wodnej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ryzyko konfliktów związanych z dostępem do wody w okresach niedoborów; ➤ Koszty adaptacji infrastruktury do zmian klimatycznych i ekstremalnych zjawisk hydrologicznych.
---	---

KIERUNKI ROZWOJU

Ogólny stan Jednolitych części wód powierzchniowych w Gminie Stara Biała jest oceniony jako zły. Głównym źródłem zanieczyszczeń są czynniki antropogeniczne oraz niewystarczająco uregulowana gospodarka wodno-ściekowa. Edukacja i poszerzanie świadomości ekologicznej wpłyną znacząco na system działalności gospodarczo - bytowej tj. właściwe gospodarowanie nieczystościami, używanie odpowiednich nawozów i środków ochrony roślin podczas upraw.

Zgodnie z aktualizacją II Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300) celem ochrony wód jest osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych, jednolitych części wód podziemnych oraz obszarów chronionych, a także poprawa jakości wód oraz biologicznych stosunków w środowisku wodnym i na terenach podmokłych. W odniesieniu do wód powierzchniowych cele te są następujące:

- niepogarszanie stanu wód, osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód,
- stopniowe redukcje zanieczyszczenia substancjami priorytetowymi oraz substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego,
- zaprzestanie, stopniowe eliminowanie lub ograniczanie emisji substancji priorytetowych oraz substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego,
- spełnienie wymagań szczególnych w odniesieniu do obszarów chronionych (np. obszary chronione przyrody, kąpieliska), tj. jest osiągnięcia norm i celów ustanowionych dla obszarów chronionych.

Zlewnie JCWP na terenie Gminy Stara Biała stanowią obszar wrażliwy na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, w szczególności związkami azotu lub fosforu, powodującymi przyspieszony wzrost glonów oraz wyższych form życia roślinnego w wyniku, którego następują niepożądane zakłócenia biologicznych stosunków w środowisku wodnym oraz pogorszenie jakości tych wód. W oparciu o aktualny II Plan gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły, dla każdej JCWP wprowadzono odstępstwa polegające na odroczeniu terminów osiągnięcia celów środowiskowych do roku 2027 lub 2039, jak również ustalono mniej rygorystyczne cele środowiskowe.

W przypadku Jednolitych części wód podziemnych, JCWPd nr 48 została oceniona jako niezagrożona, a jej stan ilościowy, chemiczny i ogólny uznano za dobry. JCWPd

nr 47, którym objęty jest niewielki fragment Gminy Stara Biała oceniono jako zagrożona nieosiągnięciem celów środowiskowych w kryterium ilościowym. Wody podziemne stanowią źródło wody pitnej dla mieszkańców, dlatego kontynuacja corocznych badań jakości wody pitnej pozwoli na odpowiednie monitorowanie stanu wód podziemnych. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest obowiązane do prowadzenia regularnej wewnętrznej kontroli jakości wody. Należy również zadbać o zrównoważone wykorzystanie zasobów wody pitnej. W odniesieniu do wód podziemnych cele ochrony można przedstawić w następujący sposób:

- nie pogorszenia stanu wód oraz zapobieganie lub ograniczanie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- osiągnięcie (utrzymanie) dobrego stanu wód podziemnych oraz zapewnienie równowagi między poborami a zasilaniem,
- odwrócenie każdej znaczącej i ciągłej tendencji wzrostu stężeń zanieczyszczeń antropogenicznych,
- skład chemiczny i poziom wód podziemnych muszą zapewnić, że cele środowiskowe ekosystemów lądowych bezpośrednio zależnych od wód podziemnych zostaną osiągnięte.

W obliczu zidentyfikowanej skali zagrożenia występowania zjawiska suszy, w projekcie Planu przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS) wskazano potrzebę realizacji licznych działań zmierzających do spowolnienia odpływu powierzchniowego i zwiększenia retencyjności. Modele klimatyczne wykonane do 2100 roku dla obszaru Polski wykazały, że będzie następowało nasilenie ekstremalnych zjawisk w przyrodzie. Głównie dotyczyć to będzie gwałtownych opadów oraz długotrwałych okresów suszy. Obszar Gminy Stara Biała jest ekstremalnie zagrożony suszą rolniczą i atmosferyczną, suszą hydrologiczną jest zagrożony umiarkowanie, natomiast w przypadku suszy hydrogeologicznej, to znaczna część gminy jest umiarkowanie zagrożona, silne i ekstremalne zagrożenie suszą występuje w północnej części gminy w okolicach miejscowości Włoczewo. W celu ograniczenia ryzyka powodziowego oraz łagodzenia skutków suszy opracowany został Program przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030. Jest to pierwszy dokument o charakterze strategicznym kompleksowo omawiający możliwości i niezbędne kierunki działań w zakresie rozwoju retencji wodnej. W wyniku prowadzonych prac w niniejszym dokumencie zaproponowano działania zmierzające do zwiększania retencji krajobrazowej, zbiornikowej, korytowej, na terenach leśnych, rolniczych oraz zurbanizowanych. Bardzo istotnym elementem działań jest również edukacja dotycząca niskich zasobów wodnych kraju oraz konieczności racjonalnego gospodarowania wodą.

5.5. Obszar - Gospodarka wodno-ściekowa

Odpowiednie zarządzanie zasobami wodnymi oraz systemami kanalizacyjnymi jest istotne z punktu widzenia ochrony środowiska naturalnego, zdrowia mieszkańców oraz zapewnienia zrównoważonego rozwoju gminy. Obsługą sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Stara Biała zajmuje się spółka Gospodarka Komunalna „Stara Biała” Sp. z o.o., świadcząca usługi z zakresu dostarczania wody oraz odprowadzania ścieków komunalnych.

5.5.1. Sieć wodociągowa

Działania w zakresie gospodarki wodociągowej obejmują konieczność ciągłego monitorowania stanu technicznego sieci oraz zapewnienia odpowiedniej rezerwy wodnej na potrzeby mieszkańców i ewentualnych sytuacji awaryjnych. Sieć wodociągowa jest bardzo dobrze rozwinięta, na koniec 2024 roku długość sieci przesyłowej i rozdzielczej wynosiła 204,9 km, a stopień zwodociągowania gminy wyniósł 98,4%, obejmując swym zasięgiem cały obszar gminy. Nowe linie wodociągowe są budowane głównie do nowopowstających działek budowlanych. Mieszkańcy Gminy Stara Biała zaopatrywani są w wodę z następujących ujęć głębinowych:

- 1) **SUW Stare Proboszczewice** lokalizacja przy ul. Krótka 4, 09-412 Stare Proboszczewice – pobór wody według pozwolenia wodnoprawnego wynosi $Q_{\text{śrd}} = 751 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{maxd}} = 1\,011,0 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{maxh}} = 77,0 \text{ m}^3/\text{h}$, na SUW znajdują się 2 studnie głębinowe zlokalizowane na terenie działki nr ew. 10/13:
  - studnia nr 1 – głębokość 152,2 m p.p.t., wydajność $53 \text{ m}^3/\text{h}$, rok wykonania 1990,
  - studnia nr 2 – głębokość 129,0 m p.p.t., wydajność $77 \text{ m}^3/\text{h}$, rok wykonania 2005.
- 2) **SUW Kobierniki** lokalizacja Kobierniki 34a, 09-411 Biała – pobór wody według pozwolenia wodnoprawnego wynosi $Q_{\text{śrd}} = 288,9 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{maxd}} = 370,1 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{maxh}} = 30,0 \text{ m}^3/\text{h}$, na SUW znajdują się 2 studnie głębinowe zlokalizowane na terenie działki nr ew. 34/2:
  - studnia nr 1 – głębokość 50,5 m p.p.t., wydajność $30 \text{ m}^3/\text{h}$, rok wykonania 1985,
  - studnia nr 2 – głębokość 50,0 m p.p.t., wydajność $30 \text{ m}^3/\text{h}$, rok wykonania 1995.
- 3) **SUW Biała** lokalizacja przy ul. Andrzeja Kmicica 33, 09-411 Biała – pobór wody według pozwolenia wodnoprawnego wynosi $Q_{\text{śrd}} = 1\,500 \text{ m}^3/\text{d}$, $Q_{\text{maxroczne}} = 549\,000 \text{ m}^3/\text{rok}$, $Q_{\text{maxh}} = 80 \text{ m}^3/\text{h}$, na SUW znajdują się 2 studnie głębinowe zlokalizowane na terenie działki nr ew. 26/4:
  - studnia nr 1 – głębokość 67,0 m p.p.t., wydajność $80 \text{ m}^3/\text{h}$, rok wykonania 1978,
  - studnia nr 2 – głębokość 74,0 m p.p.t., wydajność $80 \text{ m}^3/\text{h}$, rok wykonania 1992.
- 4) **Wodociągi Plockie sp. z o.o.** zaopatrują następujące miejscowości Maszewo Duże, Maszewo, Brwilno. Pobór wód wynosi $155 \text{ m}^3/\text{d}$.

Ujęcia zlokalizowane w Białej, Kobiernikach oraz wodociąg w Maszewie są połączone, dzięki czemu odbiorcy wody są mniej narażeni na ryzyko braku dostaw wody w przypadku awarii.

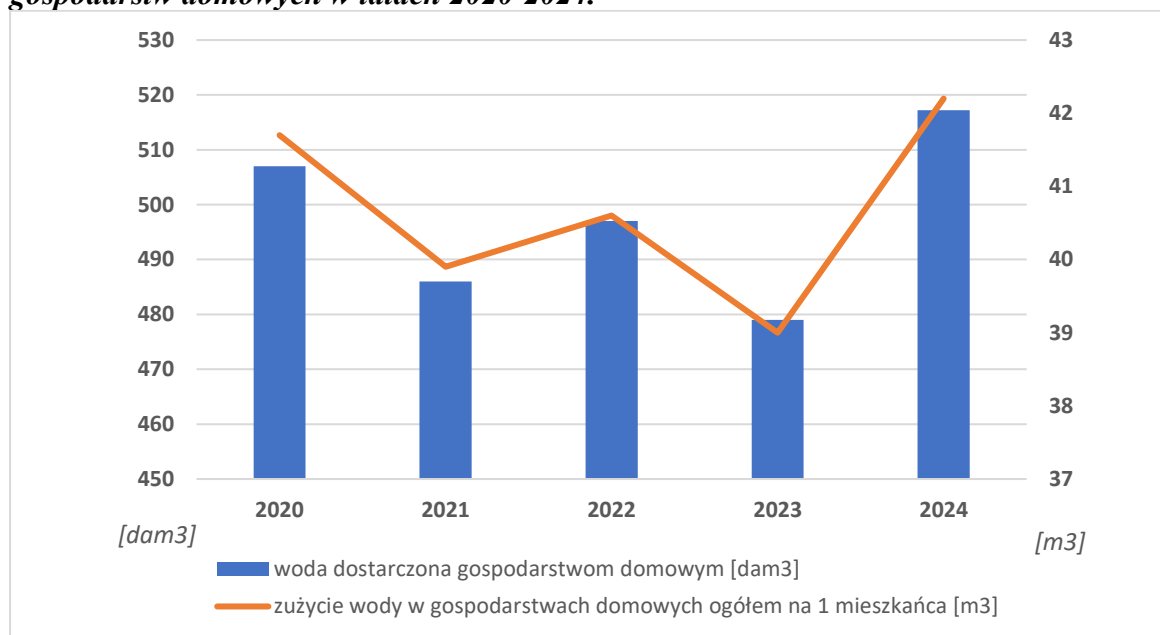
Wszystkie komunalne studnie głębinowe ujęć wód podziemnych bazują na warstwie wodonośnej z utworów czwartorzędowych. Dla wszystkich ujęć ustalono strefy ochrony bezpośredniej.

Poza wymienionymi ujęciami, na terenie Gminy znajdują się inne, niekomunalne ujęcia wód podziemnych. Większe z nich to ujęcia ORLEN S.A. w Wyszynie i Białej, Mirol Sp. z o.o. w Ogorzelicach, ujęcie w byłym PGR w Srebrnej.

Na Wykresie 2. poniżej przedstawiono zużycie wody przez mieszkańców Gminy Stara Biała oraz ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym w okresie 2020-2024. Zmiany w zużyciu wody w analizowanym okresie cechują się wahaniami każdego roku, jednakże widoczne jest postępujące zwiększenie zużycia. Do czynników wpływających na wzrost zużycia wody należą wzrost liczby ludności gminy, postępujące zmiany klimatyczne i wydłużające się okresy suszy, przez co zwiększone jest zużycie wody w sektorze rolniczym do prawidłowego funkcjonowania gospodarstw, nawadniania upraw oraz hodowli zwierząt. Ponadto rozwój sektora przemysłowego również wiąże się ze zwiększonym poborem wód.

Wykres 2. Zużycie wody na 1 mieszkańca wraz z ilością wody dostarczonej do gospodarstw domowych w latach 2020-2024.

Źródło: dane z Banku Danych Lokalnych, GUS

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Płocku dokonuje cyklicznie bieżących kontroli jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z wodociągów, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017, poz. 2294). Nadzorem sanitarnym na objęte są wszystkie wodociągi z terenu gminy. W ciągu ostatnich lat, wyniki kontroli dla poszczególnych wodociągów, potwierdzały spełnianie wymogów jakościowych wody i przydatność do spożycia dla ludzi.

Inwestycje w zakresie systemu wodociągowego obejmują prowadzenie regularnych prac konserwacyjnych na sieci wodociągowej.

5.5.2. Sieć kanalizacyjna

W Gminie Stara Biała realizowane są działania mające na celu rozwój systemu gospodarowania ściekami, który nie tylko zwiększa komfort mieszkańców, ale jest też podstawą poprawy jakości wód i ochrony cennego zasobu, jakim są gleby.

Łączna długość czynnej sieci kanalizacji w Gminie Stara Biała, na koniec 2024 roku, wyniosła 80,7 km, stopień skanalizowania osiągnął 63,7%. W zasięgu sieci kanalizacyjnej

znajdują się gospodarstwa domowe (lub ich część) w miejscowościach: Brwilno, Maszewo Duże, Mańkowo, Maszewo, Biała, Nowa Biała, Stara Biała, Nowe Proboszczewice, Ogorzelice oraz częściowo Stare Proboszczewice i Srebrna. Na terenach niewłączonych do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków, gdzie ze względu na zbyt wysokie koszty instalacja sieci kanalizacyjnej zakończonej oczyszczalnią zbiorczą jest technicznie i ekonomicznie nieuzasadniona, nieczystości gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalniach ścieków, skąd za pomocą wozów asenizacyjnych wywożone do stacji zlewnych oczyszczalni ścieków. Gmina Stara Biała realizowała zadania pn. „Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Stara Biała”, dofinansowywanego ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie. Zmiany w gospodarowaniu nieczystościami ciekłymi na terenie gminy przedstawiono w Tabeli 22. poniżej.

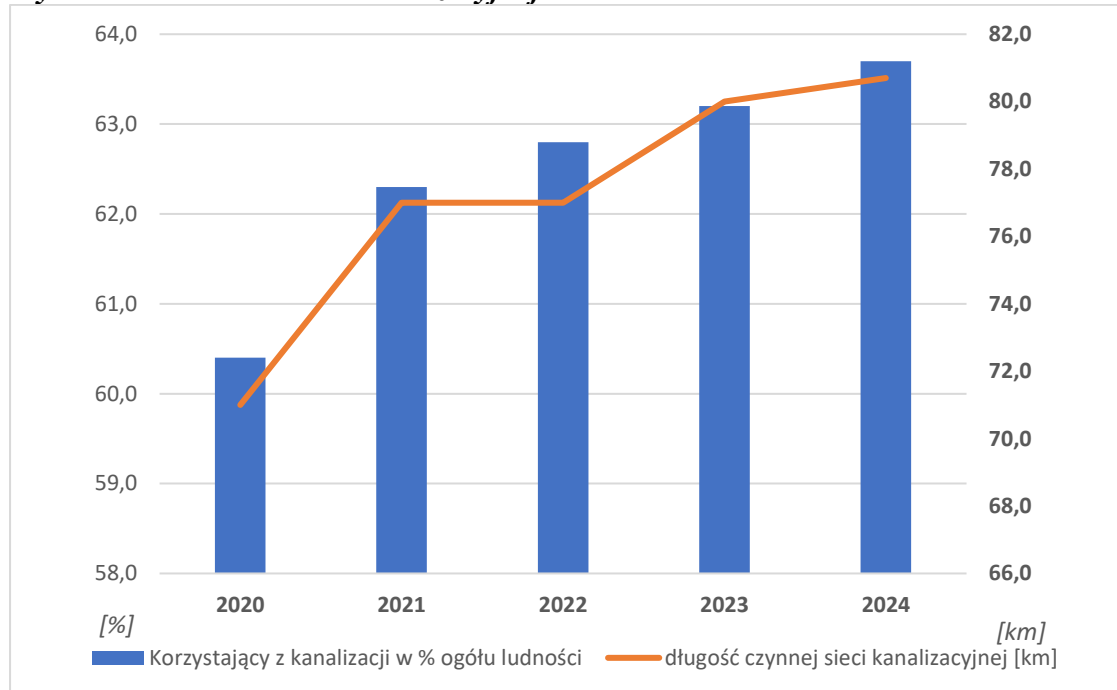
Tabela 22. Zestawienie danych dotyczących ilości zbiorników bezodpływowych, przydomowych oczyszczalni ścieków i przyłączy sieci kanalizacyjnej w Gminie Stara Biała w latach 2020-2024.

Rodzaj danych	2020	2021	2022	2023	2024
Ilość zbiorników bezodpływowych [szt.]	744	906	1 323	790	846
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	281	291	397	418	484
Ludność korzystająca z oczyszczalni [os.]	4 485	4 899	5 186	5 621	6 729
Ilość przyłączy sieci kanalizacyjnej [szt.]	1 991	2 164	2 212	2 256	2 297

Źródło: BDL-GUS.

Na terenie Gminy funkcjonują cztery oczyszczalnie ścieków: miejska w Maszewie, gminna w Nowych Proboszczewicach oraz dwie zakładowe, w Brwilnie i Srebrnej. Wszystkie oprócz oczyszczalni w Maszewie są oczyszczalniami mechaniczno-biologicznymi. Oczyszczalnia w Maszewie, posiadająca największą przepustowość, jest oczyszczalnią biologiczną, jedną z trzech na terenie powiatu płockiego z podwyższonym usuwaniem biogenów. Obsługuje ona zarówno aglomerację Płock (uchwała Nr 123/11 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 5 września 2011 roku) jak i teren gminy. W latach 2020–2024 obserwuje się systematyczny wzrost długości czynnej sieci kanalizacyjnej oraz rosnący odsetek użytkowników sieci, co świadczy o prawidłowo prowadzonej gospodarce wodno-ściekowej, a także o wysokim poziomie akceptacji społecznej dla realizowanych działań (Wykres 3.).

Wykres 3. Struktura sieci kanalizacyjnej w Gminie Stara Biała w latach 2020-2024.

Źródło: BDL, GUS

Pracownicy Urzędu Gminy Stara Biała prowadzą na bieżąco kontrole dotyczące gospodarowania ściekami bytowymi poprzez weryfikację dokumentów potwierdzających odbiór nieczystości płynny przez jednostki do tego upoważnione z poszczególnych nieruchomości. W latach 2023-2024 przeprowadzono 170 takich kontroli.

ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka wodno – ściekowa”

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wysoki stopień zwodociągowania gminy – 98,4% mieszkańców korzysta z wodociągu; ➤ Obecność 4 oczyszczalni ścieków na terenie gminy; ➤ Malejąca z biegiem lat liczba zbiorników bezodpływowych oraz wzrastający udział przydomowych oczyszczalni ścieków; ➤ Ciągła rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz wodociągowej; ➤ Prowadzenie prac modernizacyjnych infrastruktury sieciowej; ➤ Monitorowanie stanu jakości wody przeznaczonej dla mieszkańców; ➤ Prowadzona ewidencja i monitoring zbiorników oraz oczyszczalni. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozproszona zabudowa utrudniająca rozwój sieci kanalizacyjnej; ➤ Znacząca ilość zbiorników bezodpływowych; ➤ Koszty realizacji kanalizacji sanitarnej wysokie w przeliczeniu na mieszkańca – konieczność pozyskiwania dofinansowań.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej; ➤ Modernizacja sieci wodociągowej i zminimalizowanie strat wody w przesyle; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zagrożenie pogorszenia jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb przy niewystarczającym stopniu skanalizowania gminy;

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pozyskiwanie różnych form dofinansowania na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, sieci kanalizacyjnej i sieci wodociągowej; ➤ Eliminacja zbiorników bezodpływowych z systemu gospodarowania ściekami; ➤ Kampanie informacyjne dla mieszkańców o właściwym gospodarowaniu ściekami komunalnymi; ➤ Edukacja mieszkańców w zakresie oszczędzania wody i wykorzystania deszczówki. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Brak świadomości niektórych właścicieli nieruchomości skutkujący niewłaściwym zagospodarowaniem powstałych nieczystości ciekłych; ➤ Starzejąca się infrastruktura i ryzyko awarii w przestarzałych odcinkach sieci; ➤ Zmiany klimatyczne – susze i większe zużycie wody w rolnictwie i gospodarstwach domowych; ➤ Brak środków dotacyjnych na realizację zadań z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.
--	---

KIERUNKI ROZWOJU

Dynamiczny rozwój Gminy Stara Biała powoduje rosnące zapotrzebowanie ilościowe i jakościowe na usługi w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzanie ścieków. Gospodarka Komunalna „Stara Biała” Sp. z o. o. realizuje projekty związane z rozbudową oraz modernizacją sieci kanalizacyjnej i wodociągowej. Działania te mają na celu uporządkowanie gospodarki ściekowej, zapewnienie mieszkańcom dostępu do czystej wody pitnej oraz ograniczenie niekontrolowanego odprowadzania ścieków do gruntu i cieków wodnych, co przyczynia się do redukcji negatywnego wpływu na środowisko wodne, zarówno podziemne, jak i powierzchniowe.

Zgodnie z wieloletnim planem rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w posiadaniu Gospodarki Komunalnej „Stara Biała” na lata 2025-2027 planowane są następujące przedsięwzięcia:

- Rozbudowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Maszewo Duże, Brwilno, Mańkowo i Srebrna w celu skanalizowania rejonów gminy nieposiadających systemu bezpośredniego odprowadzania ścieków;
- Budowa nowej stacji uzdatniania wody w Maszewie Dużym, która wpłynie na poprawę parametrów dostarczanej wody i ograniczy hurtowy zakup wody od „Wodociągów Płockich” Sp. z o.o.;
- Modernizacja zużytych elementów instalacji (hydrantów, zasuw, pomp, armatury kontrolno-pomiarowej) w celu zmniejszenia ryzyka wystąpienia awarii i ograniczenia strat wody.

Mieszkańcy posiadający możliwość przyłączenia się do istniejącej sieci kanalizacyjnej powinni niezwłocznie wykonać przyłącze, natomiast obowiązek ten nie dotyczy nieruchomości wyposażonych w sprawnie działające przydomowe oczyszczalnie spełniające obowiązujące normy.

Ważnym aspektem działań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej pozostaje edukacja mieszkańców, szczególnie w zakresie skutków niewłaściwego gospodarowania ściekami komunalnymi oraz konieczności racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi. Rosnące zużycie wody do celów bytowych i gospodarczych oraz obserwowane zmiany klimatyczne powodują konieczność przemodelowania podejścia do zarządzania wodą na poziomie lokalnym. Należy szeroko promować wśród mieszkańców działania

związane z gromadzenia deszczówki w domowych zbiornikach w celu zmniejszenia wykorzystania wód z sieci i posiadania zmagazynowanych zasobów w okresach suszy. Ochrona wód podziemnych oraz powierzchniowych jest działaniem wymagającym prowadzenia racjonalnej gospodarki wodnej oraz minimalizację strat wody w trakcie przesyłu poprzez modernizację sieci. Konieczny jest również rozwój obiektów i urządzeń służących retencjonowaniu wód.

5.6. Obszar - Zasoby geologiczne

Gmina Stara Biała położona jest w jednostce geologicznej: niecki mazowieckiej, która jest częścią większej struktury – synklinorium (niecki) brzeźnego. Niecka brzeźna, będąca jedną z podstawowych jednostek tektonicznych Polski, stanowi częściowo północno-wschodnie zakończenie platformy paleozoicznej, rozciągającej się od masywu Sudetów na południowym zachodzie do płyty wschodnio-europejskiej na północnym wschodzie. Niecka warszawska wraz z otaczającymi ją strukturami, położona jest w obrębie bruzdy polsko-duńskiej, w której to za sprawą ruchów tektonicznych pod koniec kredy i początku trzeciorzędu, powstała strefa obniżen i wypiętrzeń podłoża mezozoicznego. Nieckę warszawską wypełniają osady kredy górnej i najniższego trzeciorzędu.

Miąższość utworów mezozoicznych (jurajskich i kredowych), które wypełniają synklinorium brzeźne, sięga 6000 m. Utwory te, dzięki wielokrotnym wtórnym spiętrzeniom, utworzyły wiele antyklinarnych wypiętrzeń i synklinarnych obniżen, którym towarzyszą liczne uskoki, rowy tektoniczne i szczeliny. Utwory kredy górnej reprezentowane są przez utwory górnokredowe – mastrychtu (margle i wapienie), a w części danu (piaski z marglami i okruchami piaskowców).

Utwory kredy górnej są pokryte zwartą powłoką niezgodnych osadów trzeciorzędowych – dolnopaleoceńskich, oligoceńskich oraz najczęściej występujących mioceni i plioceni. Utwory miocenu reprezentowane są przez piaski i ły, z mułkami i wkładami węgla, o miąższości do kilkudziesięciu metrów. Natomiast utwory pliocenu reprezentowane są przez ły z podrzędnie występującymi piaskami o miąższości od 6,0 do 99,0 m. Ogólna miąższość utworów trzeciorzędowych może dochodzić do 160 m. Strop utworów trzeciorzędowych, został ukształtowany procesami erozyjnymi, późnotektonicznymi, a także spiętrzeniami glaciektonicznymi, przez co powierzchnia tych utworów charakteryzuje się znacznymi deniwelacjami. W wielu miejscach w dolinach Brzeźnicy, Skrwy Prawej, Wierzbicy i Wisły, osady miocenu i pliocenu odsłaniają się na powierzchni. Jednocześnie na terenie Gminy występują miejsca, gdzie pokrywa trzeciorzędowa została częściowo lub nawet całkowicie zdarta.

Utwory czwartorzędowe charakteryzują się zmienną miąższością od 0 do 160 metrów. Osady te pochodzą z trzech zlodowaceń: południowopolskiego, dwu stadiałów środkowopolskiego oraz północno-polskiego. Wykształcone są w postaci kilku poziomów glin zwałowych, porozielenianych seria osadów wodnolodowcowych lub zastoiskowych (piaskami, żwirami, mułkami i międzymorenowymi soczewkami piasków i żwirów). Powierzchnia terenu tworzona jest przede wszystkim przez osady glacialne – gliny zwałowe moren dennych (osiągające nawet 40 m miąższości na powierzchni odsłoniętego czoła skarpy wiślanopłockiej), piaski, żwiry, gliny i głązy moren czołowych, subglacialne piaski i żwiry wodnolodowcowe (we wsiach Nowa Biała i Maszewie), osady

fluwioglacjalne – piaski i żwiry ozów, sandrów i kemów (we wsi Nowe Proboszczewice, Stare Proboszczewice, dolinie Skrwy, rynnie Wierzbicy), a także młodszych faz zlodowacenia północno-polskiego i osady interglacjalne – mułki i ropy warwowe, i peryglacjalne osady eoliczne – piaski wydmowe. Erozyjno-akumulacyjne powierzchnie sandrowe wstępujące w granicach gminy m.in. na południe i południowy wschód od doliny Wierzbicy są bazą dla lokalizacji w tym miejscu kopalni kruszywa naturalnego. Najmłodsze utwory, osady rzeczne vistulianu oraz piaski, namuły i torfy holocenu, znajdują się w dnach dolin rzecznych.⁸

W ostatnich latach Państwowy Instytut Geologiczny nie wykonywał odwiertów na terenie Gminy Stara Biała. Ostatnie zarejestrowany odwiert powstał w 2018 roku w miejscowości Biała w celu technologicznym. Łącznie od roku 1957 wykonano 89 odwiertów na terenie całej gminy. Odwierty realizowano przede wszystkim w celach badawczych, ochronnych i wydobycia złóż kopalni.

5.6.1. Złoża i surowce kopalne

Geologiczne warunki terenu Gminy Stara Biała warunkują występowanie wyłącznie złóż kopalni pospolitych, brak jest surowców o znaczeniu regionalnym. Zgodnie z danymi FIG-PIB, na terenie gminy znajduje się 11 obszarów górniczych z czego 4 posiadają status aktualnie eksploatowanych, a w 7 eksploatacja została zniesiona (Tabela 23.). Organem nadzoru nad obszarami jest Okręgowy Urząd Górniczy w Warszawie.

Tabela 23. Obszary górnicze zlokalizowane w Gminie Stara Biała.

Lp.	Nazwa obszaru górniczego	Numer w rejestrze	Stan zagospodarowania	Nazwa złoża	Kopalina główna
1	Proboszczewice Stare II - pole A	10-7/13/1367/a	aktualny	Proboszczewice Stare II – p. A i B	Piaski i Żwiry
2	Proboszczewice Stare II - pole B	10-7/13/1367/b	aktualny	Proboszczewice Stare II – p. A i B	Piaski i Żwiry
3	Biała Nowa IX	10-7/9/866	aktualny	Biała Nowa IX	Piaski i Żwiry
4	Biała Nowa X A	10-7/15/1551	aktualny	Biała Nowa X	Piaski i Żwiry
5	Biała Nowa IV	10-7/4/256	zniesiony	Biała Nowa IV	Piaski i Żwiry
6	Biała Nowa III	10-7/3/239	zniesiony	Biała Nowa III	Piaski i Żwiry
7	Biała Nowa VI	10-7/7/508	zniesiony	Biała Nowa VI	Piaski i Żwiry
8	Biała Nowa VIII	10-7/7/532	zniesiony	Biała Nowa VIII	Piaski i Żwiry
9	Biała Nowa VII	10-7/7/525	zniesiony	Biała Nowa VII	Piaski i Żwiry
10	Biała Nowa X	10-7/8/794	zniesiony	Biała Nowa X	Piaski i Żwiry
11	Biała Nowa II	10-7/1/39	zniesiony	Biała Nowa II	Piaski i Żwiry

Źródło: System Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski, Złoża kopalni MIDAS.

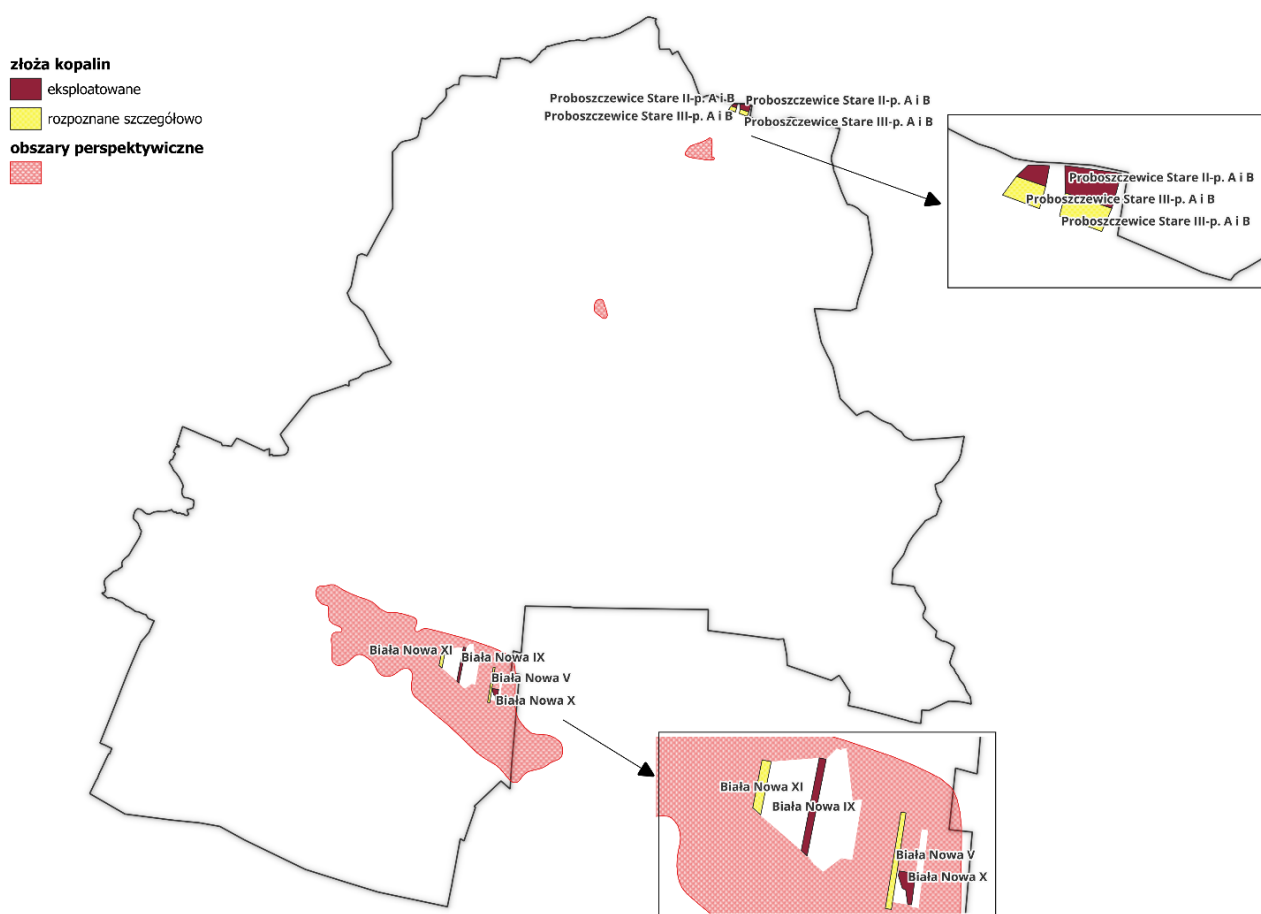
⁸ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Stara Biała.

Do złóż zagospodarowanych, w których obecnie odbywa się wydobywanie kopalin należą:

- Proboszczewice Stare II-p. A i B KN 18379 dz. ew. 143;
- Biała Nowa X dz. ew. 30/9, 31/10-11, 32/12-13;
- Biała Nowa IX dz. ew. 40/9.

Pozostałe złoża zostały wykreślone z bilansu zasobów lub posiadają status szczegółowo rozpoznanych, ale nie jest prowadzone aktualnie wydobywanie kopalin (Proboszczewice Stare III-p. A i B, dz. ew. 654/3; Biała Nowa XI; Biała Nowa V dz. ew. 32/9) (Rysunek 19.).

Rysunek 19. Udokumentowane złoża kopalin oraz obszary perspektywiczne na obszarze Gminy Stara Biała.

Źródło: Geoportal CBDG GIS.

Tabela 24. Bilans zasobów złóż kopalin eksploatowanych i rozpoznanych szczegółowo na terenie Gminy Stara Biała.

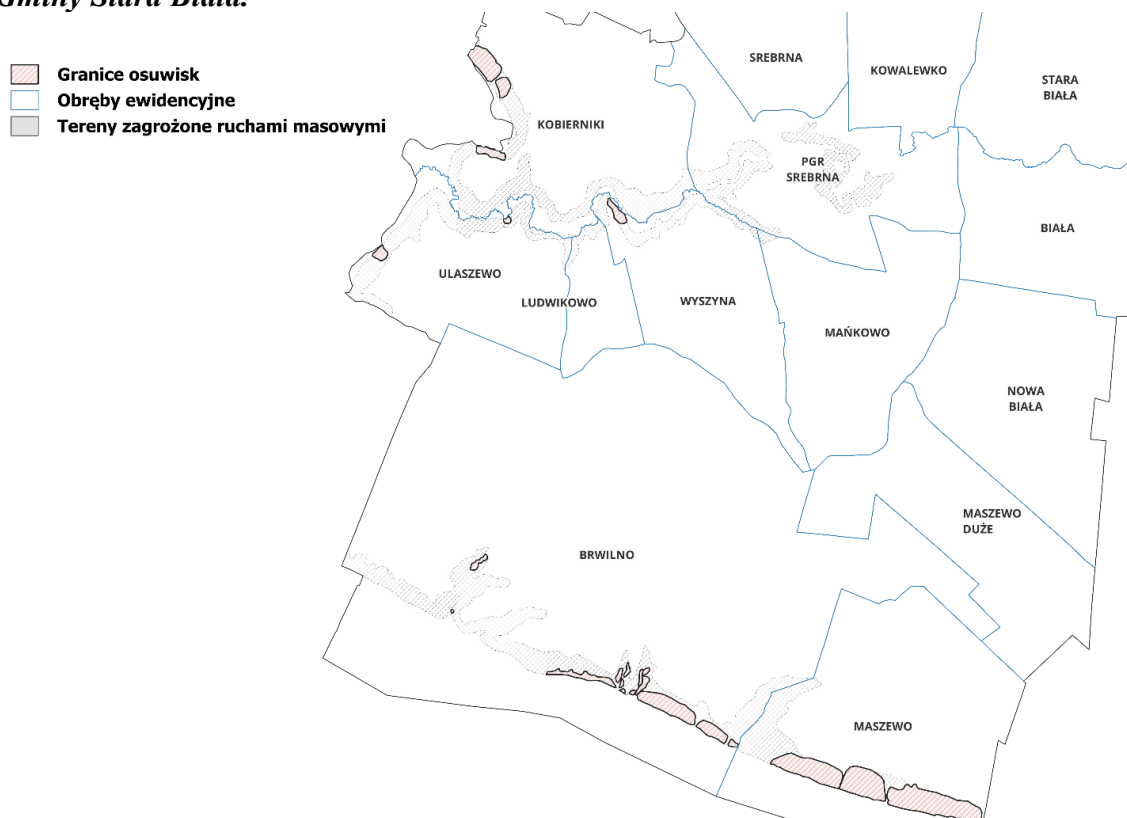
Nazwa złoża	Kopaliny	Zasoby (tys. ton) (stan na 31.12.2024r.)		Wydobycie (tys. ton)	Stan zagospodarowania
		Geologiczne bilansowe	przemysłowe		
Proboszczewice Stare II-p. A i B	Piaski i żwiry	178	-	16	Eksploatowane
Proboszczewice Stare III-p. A i B	Piaski i żwiry	195	-	-	Rozpoznane szczegółowo
Biała Nowa IX	Piaski i żwiry	97	80	3	Eksploatowane
Biała Nowa X	Piaski i żwiry	60	-	6	Eksploatowane
Biała Nowa V	Piaski i żwiry	154	-	-	Rozpoznane szczegółowo
Biała Nowa XI	Piaski i żwiry	160	-	-	Rozpoznane szczegółowo

Źródło: "Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce" według stanu na 31.12.2024 r.

W granicach gminy Stara Biała zidentyfikowano obszary osuwania się mas ziemnych: 7 obszarów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz 22 osuwiska. Ich rozmieszczenie związane jest z występowaniem skarp rzecznych: Wisły, Skrwy Prawej oraz Wierzbicy. Najwięcej, bo aż 13 osuwisk, występuje w miejscowości Brwilno. Po 3 osuwiska występują w miejscowościach Kobierniki oraz Maszewo, a także po 1 osuwisku w Ulaszewie, Wyszynie oraz Ludwikowie. Pod względem powierzchni zajętych przez osuwiska, największy obszar zajmują one w Maszewie – łącznie 28,89 ha – na które składają się wyłącznie trzy rozległe osuwiska. Poza tym dużą powierzchnię liczy osuwisko w Wyszynie (1,54 ha), Ludwikowie (3,23 ha), trzy spośród osuwisk w Kobiernikach (4,45 ha, 1,69 ha oraz 1,39 ha) oraz dwa spośród osuwisk w Brwilnie (5,34 ha, 2,02 ha). Pozostałe osuwiska, zlokalizowane w miejscowości Brwilno, posiadają zwykle mniejsze powierzchnie mieszczące się w przedziale od 0,08 do 0,77 ha. Pięć (lub sześć) osuwisk należy do grupy osuwisk aktywnych (1 w Ludwikowie, 2 (lub 1) w Maszewie oraz 3 w Brwilnie). Ponad połowa osuwisk to osuwiska okresowo aktywne. Cztery osuwiska należą do osuwisk nieaktywnych.⁹ (Rysunek 20.).

⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Stara Biała.

Rysunek 20. Osuwiska i tereny zagrożone ruchami masowymi zlokalizowane na obszarze Gminy Stara Biała.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestrzennych udostępnianych przez PIG-PIB

ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby geologiczne”

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Występowanie na terenie gminy złóż kopalin pospolitych aktualnie eksploatowanych i zasoby perspektywiczne; ➤ Dobry stopień rozpoznania zasobów geologicznych, wykonano 89 odwiertów geologicznych (badawczych, złożowych, ochronnych); ➤ Niewielkie wydobycie surowców, niestanowiące znaczącego zagrożenia dla środowiska naturalnego w oparciu o koncesje. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Znacząca ilość osuwisk; ➤ Występowanie obszarów predysponowanych do osuwania się mas ziemnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Możliwość rozwoju gminy wraz z wydobyciem złóż; ➤ Rozwój technologii wydobycia i rekultywacji – pozwala na bezpieczniejszą i bardziej efektywną eksploatację w przyszłości; ➤ Ograniczanie presji środowiskowej wynikającej z zapotrzebowania na surowce mineralne. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zagrożenia występujące ze strony eksploatacji złóż (przekształcenia rzeźby terenu, zmiana stosunków wodnych, degradacja gleb); ➤ Rosnące zapotrzebowanie na surowce mineralne; ➤ Eksploatacja bez koncesji; ➤ Składowanie odpadów na wyrobiskach poeksploatacyjnych.

KIERUNKI ROZWOJU

Obszar Gminy Stara Biała nie posiada aktualnie dużych obszarów objętych wydobywaniem złóż. Eksploatację prowadzi się w sposób gospodarczo uzasadniony, przy zastosowaniu środków ograniczających szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobywania i zagospodarowania kopaliny, na podstawie przyznanych koncesji. Podejmujący eksploatację złóż kopaliny lub prowadzący tę eksploatację są zobowiązani podjąć środki niezbędne do ochrony zasobów złoża, jak również do ochrony powierzchni ziemi oraz wód powierzchniowych i podziemnych.

Gospodarowanie złożami kopalin powinno opierać się na racjonalnym i zrównoważonym wykorzystaniu zasobów kopalin z zastosowaniem nowoczesnych technologii wydobywczych ograniczających negatywny wpływ na środowisko oraz z poszanowaniem zasad ochrony zasobów naturalnych. Istotne jest rozpoznanie i ocena potencjalnych złóż lokalnych pod kątem ich przyszłego wykorzystania w rozwoju społeczno-gospodarczym gminy. Należy przeprowadzać stały monitoring stanu środowiska w rejonach poeksploatacyjnych oraz przeprowadzać ocenę możliwości rekultywacji terenów zdegradowanych.

5.7. Obszar - Gleby

Pod względem użytkowania terenu w Gminie Stara Biała znaczącą rolę pełni rolnictwo. Łączna powierzchnia terenów rolniczych, w tym gruntów ornych, sadów oraz łąk i pastwisk wynosi 8 162,9 ha, co stanowi 73,46 % całego obszaru. Gmina charakteryzuje się występowaniem wysokiej jakości gleb oraz korzystnym ukształtowaniem terenu, sprzyjającym uprawie roli i hodowli zwierząt.

Dominującym typem genetycznym są gleby biellicowe, płowe i pseudobiellicowe oraz gleby brunatne wylugowane i brunatne kwaśne. Gleby te wytworzone są z piasków gliniastych i słabogliniastych. W południowej części gminy, wzdłuż rzeki Wisły, w niewielkim zakresie występują mady. W obrębie Biała, przy granicy z Płockiem oraz w obrębie Trzepowo Nowe, na niewielkim obszarze występują czarne ziemie właściwe. W obrębach Draganie Stare, Draganie Nowe, Bronowo Nowe, Bronowo Kmiece, Proboszczewice Nowe i Proboszczewice Stare, stosunkowo licznie występują również czarne ziemie zdegradowane i gleby szare.

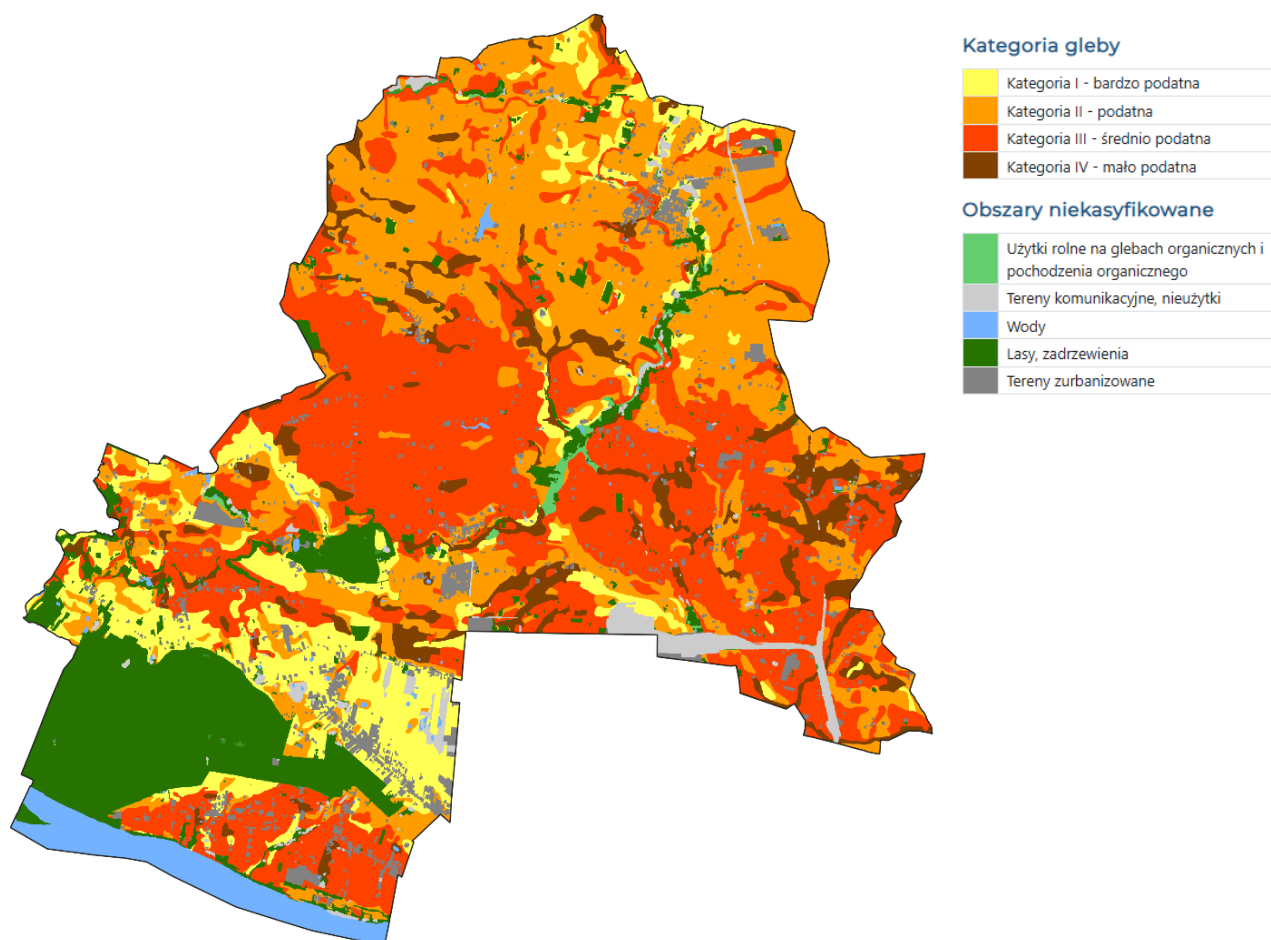
Występuje tu duża mozaikowość gleb zarówno pod względem klasy bonitacyjnej, jak i kompleksów przydatności rolniczej. W całej gminie zdecydowanie przeważają gleby zaliczające się do kompleksu pszennego dobrego oraz kompleksu żytniego bardzo dobrego. Ponadto w obrębach: Srebrna, Draganie Nowe, Draganie Stare, Bronowo Zalesie, Biała Stara, Włoczewo i Miłodroź dosyć licznie występuje także kompleks zbożowo-pastewny mocny.

W południowo-zachodniej części Gminy, m.in. w obrębach Maszewo Duże, Biała Nowa, Mańkowo, Ludwikowo, Wyszyna, Ułaszewo, wymienione wyżej korzystne kompleksy przydatności rolniczej, występują znacznie rzadziej. Najczęściej występują tam

takie kompleksy jak: żytni słaby, żytni najslabszy, zbożowo-pastewny słaby, a wśród szerzej rozprzestrzenionych kompleksów sprzyjających rolnictwu, wymienić można jedynie kompleks żytni dobry. Ta niekorzystna sytuacja niemal nie dotyczy obrębów położonych bardziej na południe, nad rzeką Wisłą: Maszewa n/ Wisłą oraz Brwilna, gdzie ponownie najczęściej występują kompleksy: żytni bardzo dobry, pszeniczny dobry (w Maszewie nad Wisłą) oraz żytni dobry (w Brwilnie). Jedynie na południu na niewielkiej powierzchni tych obrębów występuje kompleks pszeniczny wadliwy i kompleks żytni słaby. Od występujących kompleksów w całej Gminie wyróżniają się również te występujące w obrębie Proboszczewice Nowe i Proboszczewice Stare, gdzie występują głównie kompleksy: żytni bardzo dobry, żytni dobry, żytni słaby, żytni najslabszy, zbożowo-pastewny słaby oraz użytki zielone słabe i bardzo słabe w dolinie rzeki Wierzbicy. Niemalże 85% powierzchni gruntów użytkowanych rolniczo pokryta jest glebami o wysokiej produktywności, tj. glebami zaklasyfikowanymi do II-IV klasy bonitacyjnej.¹⁰

Pod względem zagrożenia suszą na terenie Gminy Stara Biała przeważają gleby podatne i średnio podatne na suszę (Rysunek 21.).

Rysunek 21. Podatność gleb na suszę w obrębie Gminy Stara Biała.

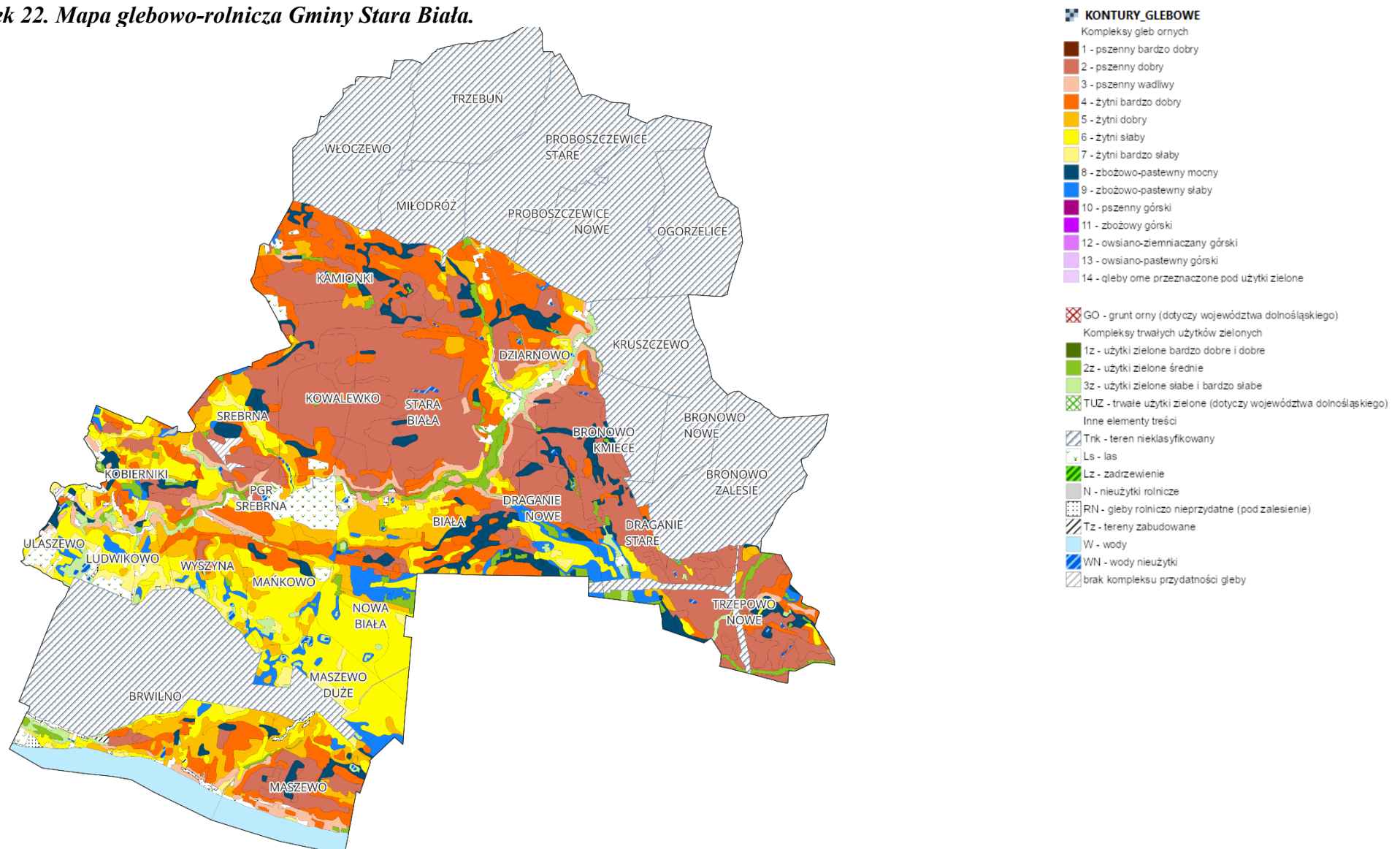

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej – SMSR

¹⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Stara Biała

Rysunek 22. Mapa glebowo-rolnicza Gminy Stara Biała.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej – SMSR

Monitoring chemizmu gleb ornych Polski stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska i jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych całego kraju. Reprezentują one użytki rolnicze o różnym stopniu intensyfikacji produkcji rolnej znajdujące się w obszarach oddziaływania rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Siódma edycja Monitoringu przypadła na rok 2025 i była realizowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut badawczy w Puławach, na zlecenie GIOŚ. Program monitoringu obejmuje wyłącznie użytki rolnicze, ze szczególnym uwzględnieniem gruntów ornych, z uwagi na ścisły związek pomiędzy jakością gleb, a jakością żywności na tego typu gruntach. Ocenę stopnia zanieczyszczenia gleb siarką, metalami ciężkimi oraz wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi dokonywano w oparciu o kryteria zanieczyszczenia gleb ornych IUNG, zgodnie z opracowaniem pt. „Podstawy oceny chemicznego zanieczyszczenia gleb. Metale ciężkie, siarka i WWA” i ocenę zanieczyszczeń gleb według Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 1 września 2016 r. w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. z 2016 r. poz. 1395) oraz Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 31 października 2024 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziemi (Dz.U. 2024 Poz. 1657).

Na terenie Gminy Stara Biała, jest zlokalizowany punkt monitoringu chemizmu gleb ornych w miejscowości Biała (Tabela 25.).

Tabela 25. Położenie punktu pomiarowo-kontrolnego na terenie Gminy Stara Biała.

Nr punktu	Miejscowość	Szerokość geograficzna	Długość geograficzna	Okres Pobierania próbek
139	Biała	52,605278	19,643889	maj-sierpień 2025 r.

Źródło: Opracowanie „Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w 2025 roku” IUNG

Wyniki monitoringu zostały zawarte w opracowaniu „Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w 2025 roku”. W punkcie 139 na terenie Gminy Stara Biała, nie wykazano zanieczyszczeń gleby takimi pierwiastkami jak Miedź, Kobalt, Chrom, Arsen, Kadm oraz 13 Wielopierścieniowych Węglowodorów Aromatycznych (Naftalen, Acenaften, Acenaftylen, Fluoren, Fenantren, Antracen, Fluoranten, Piren, Benzo(a)antracen, Chryzen, Benzo(b)fluoranten, Benzo(k)fluoranten, Benzo(a)piren). Ponadto nie stwierdzono, także zanieczyszczenia gleb metalami ciężkimi i WWA zgodnie z wytycznymi wyżej wymienionych Rozporządzeń. W przypadku zawartości siarki przyswajalnej dominują naturalne poziomy, a klasa podwyższona została wykazana w niewielu ponad 10% próbek, jednakże w opracowaniu nie zostały doprecyzowane, które punkty zakwalifikowano jako zanieczyszczone.

Działania związane z ograniczaniem negatywnego oddziaływania na gleby zależy w dużej mierze od metodyki produkcji rolnej, która powinna ograniczać uciążliwość rolnictwa dla środowiska poprzez stosowanie się do „Kodeksu dobrej praktyki rolniczej”. Gmina Stara Biała na bieżąco realizuje zadania związane z zapobieganiem poważnym

awariom, które mogłyby w przypadku wystąpienia znacząco skazić glebę oraz zasoby wodne. Dodatkowo na stronie Urzędu Gminy znajdują się informacje o organizowanych szkoleniach dla rolników przez Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego (MODR) dotyczące chemizacji, substancji niebezpiecznych i ryzyku skażenia gleb.

Przy przygotowaniu i realizacji inwestycji gmina kieruje się zasadą racjonalnego gospodarowania przestrzenią oraz ochrony gruntów rolnych, wynikającą z przepisów odrębnych, których celem jest ograniczanie przeznaczania gruntów rolnych na cele nierolnicze oraz ochrona tych gruntów przed degradacją.

ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „Gleby”

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Punkt monitoringu chemizmu gleb ornych w ramach stałej sieci na obszarze gminy; ➤ Wysoki udział dobrej jakości co umożliwia zróżnicowaną produkcję rolną; ➤ Brak przekroczeń dopuszczalnych norm metali ciężkich, WWA; ➤ Współpraca z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego – wsparcie edukacyjne i doradcze dla rolników. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Brak wskazania punktów monitoringu gleb z podwyższoną zawartością siarki w opracowaniu z 2025 roku; ➤ Przeważający udział gleb podatnych i średnio podatnych na suszę.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Promocja stosowania się do Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej; ➤ Wzrost znaczenia produktów ekologicznych – szansa dla małych gospodarstw; ➤ Zwiększające się restrykcje dla przedsiębiorstw oraz transportu zapobiegające skażeniu gleb; ➤ Zwiększanie naturalnej retencji w celu zapobiegania przesuszaniu gleb; ➤ Wapnowanie gleb zakwaszonych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zmiany klimatu, które mogą prowadzić do pojawienia się nowych chorób i szkodników; ➤ Stosowanie przestarzałych metod uprawy ziemi zagrażające wzrostem jej przesuszenia i zanieczyszczenia chemicznego oraz spadkiem urodzajności; ➤ Zanieczyszczenie gleb związane z rozwojem infrastruktury transportowej oraz zabudową mieszkaniową; ➤ Presja urbanizacyjna i zmniejszająca się opłacalność produkcji rolnej.

KIERUNKI ROZWOJU

Stopień skażenia gleb związkami zależy przede wszystkim od lokalizacji oraz sposobu użytkowania gruntu. Gleby zlokalizowane w pobliżu terenów przemysłowych oraz terenów sąsiadujących z trasami intensywnego ruchu drogowego są bardziej narażone na zanieczyszczenie związkami z grupy WWA oraz metalami ciężkimi. Coraz bardziej restrykcyjne normy środowiskowe dla zakładów i przedsiębiorców zapobiegające skażeniu gleb ma duże znaczenie w przeciwdziałaniu pogarszania się stanu gleb. Ponadto prowadzenie zrównoważonej gospodarki rolnej oraz działań doradczych i edukacyjnych przez ośrodki doradztwa rolniczego, wpłynie na wzrost świadomości i wiedzy rolników co do odpowiedzialnego stosowania nawozów i środków ochrony roślin, w celu utrzymania właściwego chemizmu gleb. Gleby o najsłabszych właściwościach powinny zostać

zalesione. Ważna jest kontynuacja działań związanych z promocją rolnictwa zrównoważonego oraz zachęcaniem gospodarstw rolnych do prowadzenia naturalnej retencji, w celu zmniejszenia ryzyka przesuszania się gleb.

W ramach Krajowego programu ograniczania zanieczyszczenia powietrza został opracowany program azotanowy mający na celu wprowadzenie działań zmniejszających zanieczyszczenie wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobiegających dalszemu zanieczyszczeniu. Gmina Stara Biała powinna wdrożyć rozwiązania zaproponowane w ramach programu, takie jak np. ustalenie warunków rolniczego wykorzystania nawozów azotowych w pobliżu wód, wprowadzenie terminów nawożenia czy wprowadzenie obowiązku opracowywania planu nawożenia azotem.

5.8. Obszar - Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

System gospodarowania odpadami komunalnymi oraz obowiązki związane z gospodarką odpadami w Polsce określają głównie:

- Dyrektywa 2008/98/WE w sprawie odpadów (Dz. U. UE. L. 2008.312.3),
- Ustawa Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2025 poz. 647 z późn.zm.),
- Ustawa o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, z późn.zm.),
- Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. 2025 poz. 733 z późn.zm).

Szczegółowe zasady dotyczące gospodarowania odpadami na terenie Gminy Stara Biała określa Regulamin utrzymania czystości i porządku, stanowiący akt prawa miejscowego. Do końca 2019 r. gospodarkę odpadami komunalnymi na terenie Gminy Stara Biała prowadził Związek Gmin Regionu Płockiego. Obowiązki Gminy w tym zakresie zostały przekazane do Związku Gmin Regionu Płockiego, na podstawie uchwały nr 97/XIII/12 z dnia 29 marca 2012 roku Rady Gminy Stara Biała w sprawie zamiaru powierzenia Związkowi Gmin Regionu Płockiego zadań Gminy związanych z prowadzeniem systemu gospodarki odpadami komunalnymi. Od 1 stycznia 2020 r. zadanie to prowadzi samodzielnie Gmina Stara Biała.

Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi objęte są wszystkie zamieszkałe nieruchomości, a także nieruchomości rekreacyjno-wypoczynkowe zamieszkiwane okresowo oraz obiekty, w których prowadzona jest działalność, tj. strażnice OSP i świetlice wiejskie. W ramach systemu zapewniono selektywną zbiórkę odpadów oraz wyposażono mieszkańców w worki do segregacji odpadów komunalnych. Usługę odbioru i transportu odpadów komunalnych w roku 2024 realizowana była przez firmę PreZero Płocka Gospodarka Komunalna Sp. z o.o.

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, jednostka samorządu terytorialnego ma obowiązek prowadzenia sprawozdawczości dotyczącej gospodarowania odpadami komunalnymi. W ramach tego obowiązku zobowiązana jest do sporządzania rocznych sprawozdań, dokumentujących realizację zadań w tym zakresie. Na podstawie tych sprawozdań przygotowywane jest zbiorcze sprawozdanie obejmujące wszystkie gminy, które następnie Marszałek Województwa przekazuje do Ministra Środowiska.

W roku 2024 objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi zgodnie ze złożonymi deklaracjami zamieszkujących teren Gminy Stara Biała w 2024 r. było 11 048

osób. Liczba osób zameldowanych na pobyt stały na dzień 31.12.2024 r. wynosiła 11 684.¹¹ Różnica pomiędzy liczbą osób zameldowanych, a zadeklarowanych wynika z faktu, że wielu uczniów i studentów kontynuuje naukę poza miejscem stałego zameldowania. Podobna sytuacja występuje wśród osób czynnych zawodowo, które ze względu na wykonywaną pracę zamieszkują poza terenem gminy, w tym także poza granicami państwa. W celu uszczelnienia systemu gospodarowania odpadami komunalnymi Gmina Stara Biała na bieżąco weryfikuje dane zawarte w deklaracjach składanych przez mieszkańców oraz współpracuje z podmiotami zajmującymi się odbiorem odpadów komunalnych w celu kontroli ilości wystawianych odpadów komunalnych w poszczególnych nieruchomościach oraz poprawności ich segregacji.

W ramach gminnego systemu gospodarowania odpadami mieszkańcy Gminy Stara Biała mają możliwość nieodpłatnego dostarczania selektywnie zebranych odpadów komunalnych do dwóch Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) znajdujących się na terenie gminy, tj. PSZOK w Ogorzelicach (uruchomiony od 01 lipca 2021 r. oraz PSZOK w Kobiernikach prowadzonego przez Gminę Miasto Płock (uruchomiony od 01 czerwca 2022 r.). Szczegółowe zasady świadczenia usług przez Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), a także rodzaje odpadów komunalnych przyjmowanych w PSZOK, określają Regulaminy Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. Masa oraz rodzaje odpadów zebranych w PSZOK w Ogorzelicach oraz Kobiernikach w latach 2022-2024 przedstawiono w Tabeli 26. i Tabeli 27.

Tabela 26. Masa oraz rodzaje odpadów komunalnych zebranych z terenu Gminy Stara Biała w PSZOK w Ogorzelicach w latach 2022-2024.

Rodzaj odpadów [Mg]	Kod odpadu	2022	2023	2024
popiół	10 01 01	1,020	1,968	1,076
opakowania z papieru i tektury	15 01 01	4,600	4,480	3,480
zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	1,120	0,720	0,820
opakowania ze szkła	15 01 07	2,780	2,740	2,740
opony	16 01 03	9,080	11,260	10,840
zmieszane odpady remontowe	17 01 07	62,380	54,940	73,64
odzież	20 01 10	8,382	2,057	2,527
lampy fluorescencyjne	20 01 21*	0,018	0,043	0,045
farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze	20 01 27*	1,570	2,270	1,805
detergenty zawierające substancje niebezpieczne	20 01 29*	0,025	0,047	0,032

¹¹ Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Stara Biała za rok 2024.

Rodzaj odpadów [Mg]	Kod odpadu	2022	2023	2024
rozpuszczalniki	20 01 13*	0,002	-	-
Środki ochrony roślin	20 01 19*	0,002	-	-
leki	20 01 32	0,065	0,132	0,187
baterie	20 01 34	0,4128	0,293	0,1127
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	20 01 36	11,216	11,287	10,522
biodopady	20 02 01	6,400	3,980	17,420
odpady wielkogabarytowe	20 03 07	55,720	56,620	64,420
Ogółem zebranych odpadów w ciągu roku [Mg]		164,7928	152,837	188,5907

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami za lata 2022-2024.

Tabela 27. Masa oraz rodzaje odpadów komunalnych zebranych z terenu Gminy Stara Biała w PSZOK w Kobiernikach w latach 2022-2024.

Rodzaj odpadów [Mg]	Kod odpadu	2022	2023	2024
opony	16 01 03	1,420	2,570	1,660
szkło	20 01 02	0,100	-	-
zmieszane odpady remontowe	17 01 07	20,130	54,700	95,760
zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	2,720	7,290	9,880
papier i tektura	20 01 01	0,220	0,060	0,700
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	20 01 35 20 01 36	0,526	4,280	3,890
odpady wielkogabarytowe	20 03 07	18,220	58,780	80,270
Ogółem zebranych odpadów w ciągu roku [Mg]		43,336	127,68	192,16

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami za lata 2022-2024.

Na podstawie analiz stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Stara Biała poniżej w Tabeli 28. zestawiono szczegółowe dane o masie i rodzaju odebranych odpadów komunalnych w latach 2022-2024 z nieruchomości objętych gminnym systemem gospodarowania odpadami.

Tabela 28. Rodzaj i masa odpadów odebranych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych z terenu Gminy Stara Biała w latach 2022-2024.

Rodzaj odpadów [Mg]	Kod odpadu	2022	2023	2024
niesegregowane (zmieszane opady komunalne)	20 03 01	2 215,44	2 393,58	2 469,68
zmieszane odpady opakowaniowe	15 01 06	328,10	324,14	349,54
opakowania z tworzyw sztucznych	15 01 02	-	3,66	
szkło	15 01 07	248,02	243,82	237,70
papier i tektura	20 01 01	-	-	20,82
papier	15 01 01	103,32	114,66	99,20
bioodpady	20 02 01	997,08	1093,13	1176,73
Ogółem zebranych odpadów w ciągu roku [Mg]		3 891,96	4 172,99	4 353,61

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Stara Biała za 2022, 2023, 2024 rok

Analiza danych o odpadach zebranych z obszaru Gminy Stara Biała wskazuje, na utrzymującą się przewagę odpadów zmieszanych nad zbieranymi selektywnie. Ponadto wyraźna jest tendencja wzrostowa ilości wytwarzanych odpadów komunalnych ogółem. Pozytywnym aspektem jest wzrastający udział odpadów dostarczanych przez mieszkańców do Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

Zgodnie z zasadą bliskości określoną w ustawie o odpadach, materiały odpadowe, z uwzględnieniem hierarchii metod ich zagospodarowania, w pierwszej kolejności poddawane są przetwarzaniu w miejscu ich powstawania. Należy przy tym brać pod uwagę hierarchię sposobów postępowania z materiałami odpadowymi oraz zastosowanie najlepszej dostępnej technologii. Podmiot odpowiedzialny za odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości ma obowiązek przekazywania zmieszanych materiałów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z ich sortowania do odpowiednich instalacji komunalnych.

W roku 2024 odpady komunalne o kodzie 20 03 01 (niesegregowane odpady komunalne) z terenu Gminy Stara Biała przekazywane były do instalacji znajdującej się na terenie gminy, tj. do zakładu mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych w miejscowości Kobierniki prowadzonej przez Przedsiębiorstwo Gospodarowania Odpadami w Płocku Sp. z o.o. Ponadto odpady były kierowane również do instalacji:

- NOVAGO Żnin Sp. z o.o. – zakład mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych w miejscowości Wawrzyńki (gm. Żnin, woj. kujawsko-pomorskie);
- PreZero Recykling Zachód Sp. z o.o. – instalacja komunalna mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów w miejscowości Piotrowo Pierwsze (gm. Czempień, woj. wielkopolskie).

Z kolei odpady komunalne o kodzie 20 02 01 (odpady ulegające biodegradacji) przekazywane były do następujących instalacji:

- Ziemia Polska Sp. z o.o. – kompostownia odpadów zielonych w miejscowości Bielice (gm. Sochaczew, woj. mazowieckie);
- P.W. Transrol W. Polak – odbudowa eksploatowanych własnych kopalni złoża kruszywa naturalnego w miejscowości Mielenko (gm. Mogilno woj. kujawsko-pomorskie);
- Polfer Sp. z o.o. kompostownia odpadów zielonych i innych odpadów (gm. Bartoszyce, woj.warmińsko-mazurskie);
- Przedsiębiorstwo Wsparcia Ekologicznego Skarżysko-Kamienna Sp. z o.o. – instalacja biologicznego przetwarzania odpadów (gm. Skarżysko-Kamienna, woj. świętokrzyskie);
- Przedsiębiorstwo Usług Gminnych Sp. z o.o. – instalacja do biologicznego przetwarzania odpadów (kompostowanie) w Giebni (gm. Pakość woj. kujawsko-pomorskie);
- Związek Komunalny Gmin Ziemi Lubartowskiej – Zakład Zagospodarowywania Odpadów – instalacja do odzysku lub kombinacji odzysku i unieszkodliwiania w Wólce Rokickiej (gm. Lubartów woj. lubelskie);
- JAW-TRANS Paweł Jaworski – Zakład Produkcji Polepszacza Glebowego (gm. Karniewo woj. mazowieckie);
- Best Polymers Group S.A. – zakład recyklingu biologicznego w Aleksandrowie Kujawskim (gm. Aleksandrów Kujawski woj. kujawsko-pomorskie).

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, za rok 2020 gminy były zobowiązane osiągnąć poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w wysokości co najmniej 50% wagowo. Określono także minimalny poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych stanowiących odpady komunalne, w wysokości 70% wagowo. W 2021 roku wymagane poziomy recyklingu zostały obniżone, w odpowiedzi na problemy gmin związane z możliwościami budżetowymi przy realizacji wymogów. Zgodnie z art. 3b ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw z dnia 17 grudnia 2020 r., gminy są zobowiązane osiągać poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości co najmniej:

- 1) 20% wagowo – za rok 2021;
- 2) 25% wagowo – za rok 2022;
- 3) 35% wagowo - za rok 2023;
- 4) 45% wagowo - za rok 2024;
- 5) 55% wagowo - za rok 2025;
- 6) 56% wagowo - za rok 2026;
- 7) 57% wagowo - za rok 2027;
- 8) 58% wagowo - za rok 2028;
- 9) 59% wagowo - za rok 2029;

- 10) 60% wagowo - za rok 2030;
- 11) 61% wagowo - za rok 2031;
- 12) 62% wagowo - za rok 2032;
- 13) 63% wagowo - za rok 2033;
- 14) 64% wagowo - za rok 2034;
- 15) 65% wagowo - za rok 2035 i za każdy kolejny rok;

Zgodnie z danymi Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Stara Biała spełnione zostały wymogi dotyczące poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych we wszystkich analizowanych latach (Tabela 29.), obejmując również okres, w którym poziomy była bardziej wymagające i wiele samorządów miało trudności z dostosowaniem się do wymogów.

Tabela 29. Poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych osiągnięte przez Gminę Stara Biała w latach 2020-2024.

Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku [%]					
ROK	2020	2021	2022	2023	2024
Poziom wymagany	50	20	25	35	45
Poziom osiągnięty	70,66	28,34	36,92	35,96	53,31

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Stara Biała za 2020, 2021, 2022, 2023 i 2024 rok

Ponadto, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz. U. z 2017 r. poz. 2412), do 16 lipca 2020 roku poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przeznaczonych do składowania powinien osiągnąć wartość nie większą niż 35% w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania z terenu Gminy Stara Biała również każdego roku został osiągnięty (Tabela 30.).

Tabela 30. Poziomy ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania osiągnięte przez Gminę Stara Biała w latach 2020-2024.

Odpady komunalne ulegające biodegradacji przekazywane do składowania [%]					
ROK	2020	2021	2022	2023	2024
Poziom wymagany	35	35	35	35	35
Poziom osiągnięty	10,18	3,4	11,30	19,98	20,08

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Stara Biała za 2020, 2021, 2022, 2023 i 2024 rok

Zgodnie z aktualizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, jednostki samorządowe zobowiązane są od 2025 roku do nieprzekraczania wymaganych poziomów składowania odpadów, którego limit w latach 2025-2029 wynosi 30% wagowo. W 2024

roku poziom składowania odpadów w Gminie Stara Biała wyniósł 13,66%, co wskazuje na prawidłowo prowadzoną gospodarkę odpadami, która znacząco obniża ilość odpadów przekazywanych do składowania (poniżej połowy możliwego limitu składowania).

Od 1 stycznia 2025 roku w Polsce weszły w życie nowe regulacje dotyczące segregacji odpadów, które wprowadzają obowiązek selektywnego zbierania odpadów tj. tekstyliów i odzieży. Wynika on z Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r., art. 10 ust. 2 i 3 (zapisy dyrektywy zostały przeniesione do polskiego porządku prawnego w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (art.1 i 14), zmianą ustawy z 2019 r. (Dz.U.2019.1579). Gminy są zobowiązane do przyjmowania odpadów tekstylnych i odzieży w punktach selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Zmiana ta ma nie tylko zwiększyć poziom recyklingu, ale także promować ich ponowne wykorzystanie. Oznacza to, że zużyte tekstylia traktowane są jako oddzielny typ odpadów i nie można ich już wyrzucać do pojemników na odpady zmieszane. Niewłaściwe segregowanie może doprowadzić do wysokich kar nakładanych na mieszkańców.

Nowa kategoria odpadowa obejmie szeroki wachlarz produktów tekstylnych. Do tej frakcji będą zaliczane m.in.:

- ubrania- odzież codzienna, sportowa, robocza, bielizna, skarpetki;
- tkaniny domowe- pościele, ręczniki, obrusy, firany, zasłony;
- akcesoria tekstylne- szaliki, czapki, rękawiczki, torby tekstylne;
- buty- obuwie wszelkiego rodzaju;

Nowe zasady segregacji odpadów mają na celu ograniczenie negatywnego wpływu konsumpcjonizmu na środowisko.

Urząd Gminy Stara Biała co roku stara się pozyskać środki finansowe na demontaż i utylizację wyrobów zawierających azbest znajdujących na dachach, które zgodnie z obowiązującymi przepisami może wykonać tylko specjalistyczna firma. Zgodnie z danymi zawartymi w Bazie Azbestowej, na terenie gminy znajduje się około 4 135,342 Mg pozostałych do unieszkodliwienia do 2032 roku wyrobów azbestowych, należących do osób fizycznych oraz prawnych.

W ramach działań służących ograniczaniu powstawania odpadów i utrzymania czystości, w Gminie Stara Biała prowadzi się działalność informacyjno-edukacyjną dotyczącą prawidłowego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpieczne odpadami pochodzenia komunalnego. Organizowane są również wydarzenia tj. „Sprzątanie świata”, aby promować edukację odpadową oraz angażować mieszkańców w działalność proekologiczną. Na stronie internetowej Urzędu na bieżąco udostępniane są materiały dotyczące właściwej segregacji odpadów oraz harmonogram wywozu poszczególnych frakcji.

ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów”

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ System selektywnego zbierania odpadów obejmujący wszystkich mieszkańców gminy; ➤ Posiadanie dwóch Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w miejscowościach Ogorzelice i Kobierniki; ➤ Osiągnięte wymagane poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych oraz innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych; ➤ Osiągnięte poziomy ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania; ➤ Osiągnięcie poziomów przekazywania do składowania; ➤ Realizacja programu usuwania azbestu z terenu gminy i pozyskiwanie środków na demontaż i utylizację dla mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Duży udział zmieszanych odpadów komunalnych w łącznej ilości odebranych odpadów; ➤ Zwiększająca się ilość wytworzonych odpadów komunalnych ogółem; ➤ Występowanie wyrobów azbestowych na terenie gminy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spadek ilości wytwarzanych odpadów komunalnych; ➤ Sukcesywne zmniejszanie ilości odpadów zmieszanych w ogólnej masie zebranych odpadów; ➤ Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w sferze prawidłowej segregacji; ➤ Realizacja punktu napraw oraz wypożyczalni sprzętu przy PSZOK; ➤ Kampanie informacyjne promujące właściwe postępowanie z odpadami; ➤ Wzrost świadomości mieszkańców w obszarze gospodarki odpadami; ➤ Dalsze organizowanie dofinansowań na utylizację wyrobów zawierających azbest; ➤ Rozwój biotechnologii w gospodarce odpadami – wsparcie dla rozwoju działalności bioremediacyjnej jako ekologicznej i nowoczesnej formy przywracania jakości środowiska; ➤ Przeciwdziałanie marnowaniu żywności; ➤ Wprowadzanie zasad gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost opłat dla mieszkańców za system gospodarowania odpadami na terenie gminy; ➤ Nieprzestrzeganie segregacji przez mieszkańców – błędy w segregacji mogą skutkować karami i obciążeniem systemem; ➤ Trudności związane z dalszymi zmianami w przepisach dotyczących gospodarowania odpadami; ➤ Powstawanie dzikich składowisk odpadów i ryzyko skażenia środowiska porzuconymi odpadami; ➤ Starzejąca się infrastruktura – bez systematycznych inwestycji może dojść do spadku efektywności gospodarki odpadami lub emisji zanieczyszczeń.

KIERUNKI ROZWOJU

Politykę ochrony środowiska w zakresie gospodarowania odpadami w Polsce określają Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz. Urz. UE L 312 z 22.11.2008, str. 3, z późn.zm.), a także Krajowy plan gospodarki odpadami 2028, przyjęty uchwałą Nr 96 Rady Ministrów z 12 czerwca 2023 r. Celem jest przerwanie powiązania pomiędzy wzrostem gospodarczym, a wpływem na środowisko związanym z wytwarzaniem odpadów. Według zapisów z art. 4 Dyrektywy 2008/98/WE, mówiącej o hierarchii postępowania z odpadami, w pierwszej kolejności należy dążyć do zapobiegania powstawaniu odpadów. Następnie odpady zebrane należy przygotować do ponownego użycia i poddać je recyklingowi. Kolejnym stopniem jest poddanie odpadów innym procesom odzysku, a końcowym etapem najmniej preferowanym jest unieszkodliwianie (obejmujące składowanie i spalanie bez odzysku energii).

Na państwa członkowskie unii europejskiej nałożono wymóg wprowadzenia rozszerzonej odpowiedzialności producenta tzw. pakiet odpadowy, którego przepisy powinny zostać zaimplementowane do 5 lipca 2020 r. Zgodnie z pakietem produkowane odpady należy traktować jako surowiec i wykorzystywać ponownie. Ma to doprowadzić do zminimalizowania produkcji odpadów, a wraz z nimi zużycia energii i emisji gazów cieplarnianych oraz innych zanieczyszczeń środowiska. Głównym założeniem jest przeniesienie odpowiedzialności za odpady na producentów poszczególnych wyrobów.

Zgodnie z obowiązującym na terenie województwa Planem gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2030, wszystkie gminy powinny podejmować działania mające na celu realizację cyrkulacyjnego wykorzystania zasobów, tj. wprowadzeniu zasad gospodarki o obiegu zamkniętym, która pozwoli na efektywne wykorzystanie zasobów i znacznie ograniczy powstawanie odpadów oraz zintensyfikuje recykling odpadów komunalnych i opakowaniowych. Samorządy mają również realizować zadania związane z zapobieganiem marnotrawstwu żywności poprzez tworzenie inicjatyw społecznych tj. jadłodzielnie czy lodówki społeczne. Należy zwiększać świadomość społeczeństwa, zwłaszcza gospodarstw domowych, na temat strat finansowych i wpływie na środowiska wyrzucania żywności. W przypadku odpadów żywności wytwarzanych w gospodarstwach domowych powinno się dążyć do maksymalizacji wykorzystywania kompostowników przydomowych. W celu ich popularyzacji należy zmierzać do finansowania ich przez gminy oraz stosowania niższych opłat za odbiór odpadów w przypadku kompostowania bioodpadów na terenie gospodarstwa domowego. Alternatywą dla kompostowników przydomowych, w przypadku budownictwa wielorodzinnego, powinny być głównie biogazownie.

System gospodarowania odpadami komunalnymi w Gminie Stara Biała jest na bieżąco monitorowany pod kątem konieczności wprowadzania zmian, zarówno tych wynikających z przepisów prawa, jak i optymalizacji systemu.

W celu zapewnienia właściwego funkcjonowania, w tym osiągnięcia coraz wyższych wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów

komunalnych, nieprzekraczania poziomów składowania i dalszego ograniczania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania samorząd musi podejmować działania tj. rozwój punktu napraw w PSZOK oraz wyposażenie punktu w wypożyczalnię narzędzi, które są używane sporadycznie, aby w znaczący sposób przyczynić się do zmniejszenia masy odpadów problemowych, zachęcić mieszkańców do tworzenia i utrzymywania terenów zielonych oraz kompostowania bioodpadów w przydomowych kompostownikach. Kolejnym działaniem, które wpłynie na ograniczenie masy składowanych odpadów jest rozwijanie działalności punktu przedmiotów do ponownego użycia. Celem jest dostarczanie do punktu przedmiotów, które są zdadne do użytkowania lub ewentualnie wymagają drobnej naprawy, aby dać rzeczom drugie życie i nie kierować ich na składowiska odpadów. Zgodnie z art. 3b ust. 2a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy są zobowiązane nie przekraczać poziomu składowania odpadów komunalnych w wysokości:

1. 30% wagowo – za każdy rok w latach 2025–2029,
2. 20% wagowo – za każdy rok w latach 2030–2034,
3. 10% wagowo – w 2035 r. i za każdy kolejny rok w latach następnych.

Prowadzenie kampanii informacyjnych o skutkach niewłaściwej gospodarki odpadami oraz ryzyku wzrostu opłat za odbiór odpadów w przypadku niedostosowania się do wymogów, może przyczynić się do zmniejszenia ilości odpadów zmieszanych w ogólnej masie odebranych odpadów. Działaniami zmierzającymi do poprawy efektywności segregacji będzie intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej właściwe postępowanie z odpadami oraz recykling. Urząd Gminy powinien dążyć do utworzenia planowanej strony internetowej dedykowanej treściom edukacyjnym dla mieszkańców oraz realizacji „wirtualnego rynku wymiany”, gdzie prezentowane byłyby przedmioty do ponownego użycia z PSZOK i indywidualne ogłoszenia mieszkańców gminy.

Należy stale modernizować i rozwijać Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, aby redukować ilość odpadów składowanych, eliminować występowanie dzikich składowisk i realizować wymagane poziomy wskazywane w dokumentach strategicznych i planistycznych dotyczących gospodarki odpadami szczebla unijnego, krajowego i wojewódzkiego.

5.9. Obszar - Zasoby przyrodnicze

Środowisko przyrodnicze odgrywa bardzo istotną rolę w kształtowaniu warunków życia mieszkańców, lokalnej gospodarki oraz ogólnej jakości przestrzeni, wpływając na bioróżnorodność, klimat lokalny, dostępność zasobów naturalnych oraz możliwości rozwoju turystyki i rekreacji. Realizując działania w ramach Programu Ochrony Środowiska należy uwzględniać ochronę gatunkową roślin i zwierząt wynikającą z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2026 poz. 13 z późn.zm.), której celem nadrzędnym jest zapewnienie przetrwania i utrzymanie właściwego stanu okazów gatunków oraz ich siedlisk i ostoi. Wymagane jest również przestrzeganie zapisów ww. ustawy, dotyczących zakazów oraz odstępstw od zakazów w odniesieniu do ww. gatunków oraz wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, zwłaszcza:

- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2016 poz. 2183);
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r. poz. 1409);
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408).

Obszar gminy charakteryzuje się niskim wskaźnikiem lesistości, który wynosi 10,6 % i kształtuje się poniżej średniej krajowej oraz powiatowej. Na koniec roku 2024 grunty leśne zajmowały powierzchnię 1 214,30 ha, z czego lasy publiczne zajmowały 966,03 ha (w tym 965,08 ha gruntów leśnych należących do Skarbu Państwa oraz 0,95 ha gminnych). Powierzchnia lasów prywatnych wynosiła 248,27 ha.

Gospodarka leśna lasów państwowych na terenie Gminy Stara Biała prowadzona jest przez Nadleśnictwo Płock w oparciu o plany urządzenia lasu (PUL) opracowywane są na okres 10 lat. Aktualnie obowiązujący plan urządzenia lasu sporządzony dla Nadleśnictwa Płock obejmuje okres 2025-2034 i określa zadania dotyczące:

- etatu miąższościowego użytków rębnych;
- powierzchniowego etatu cięć w użytkowaniu przedrębnym;
- projektowanej powierzchni zalesień i odnowień;
- projektowanej powierzchni pielęgnowania lasu;
- ochrony lasu, w tym również zadań ochrony przeciwpożarowej;
- gospodarki łowieckiej;
- potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej.

W doskonaleniu gospodarki leśnej prowadzonej w lasach Skarbu Państwa szczególną uwagę zwraca się na uwzględnianie ekologicznych podstaw rozwoju drzew i drzewostanów poprzez:

- 1) Dokładne rozpoznanie warunków glebowo-siedliskowych, niezbędne do zachowania lub przywracania zgodności występujących gatunków z warunkami siedliskowymi;
- 2) Realizację powszechnej ochrony przyrody, w tym ochrony ekosystemów o charakterze zbliżonym do naturalnego, lasów łęgowych i olsowych, śródleśnych zbiorników i cieków wodnych, bagien, torfowisk, wrzosowisk, stanowisk rzadkich gatunków roślin i ostoi zwierzyny oraz innych elementów różnorodności biologicznej;
- 3) Dostosowanie sposobów zagospodarowania lasów ochronnych do spełnianych przez nie funkcji;
- 4) Naturalizację krajobrazu leśnego przez wzbogacanie składu gatunkowego biocenozy leśnych, ograniczanie powierzchni zrębów zupełnych, preferowanie naturalnego odnowienia lasu oraz urozmaicanie brzegowych stref lasu;
- 5) Regulację zasobów drzewnych zgodnie z zasadą trwałości; zabezpieczenie realizacji potrzeb hodowlanych i ochronnych lasów oraz wzrostu przeciętnej zasobności drzewostanów;

- 6) Zalesianie gruntów, szczególnie w górnych częściach zlewni górskich, w strefach wododziałowych i na obszarach zagrożonych erozją.¹²

W lasach niepaństwowych zabiegi gospodarcze wykonują bezpośrednio ich właściciele, przy doradztwie i pod nadzorem leśników Starostwa Powiatowego w Płocku. Podstawą prowadzenia gospodarki leśnej w lasach prywatnych są uproszczone plany urządzania lasu (UPUL) oraz decyzje Starosty określające zadania z zakresu gospodarki leśnej wydane w oparciu o inwentaryzację stanu lasu. W Gminie Stara Biała 100 % gruntów leśnych niebędących własnością Skarbu Państwa jest objęte uproszczonym planem urządzania lasów. Wśród zabiegów gospodarczych określonych w Planach dominują prace pielęgnacyjne, tj. czyszczenia i trzebieże. Wykonywanie zrębów determinuje dojrzałość rębna drzewostanów.

Grunty leśne znajdują się w zasięgu terytorialnym dwóch leśnictw: Brwilno oraz Sikórz, które stanowią podstawowe jednostki terenowe gospodarki leśnej w strukturze nadleśnictwa. Leśnictwa te są odpowiedzialne za prowadzenie prac hodowlanych, ochronnych i gospodarczych w lasach Skarbu Państwa, a także nadzór nad realizacją celów ochrony środowiska.

W południowo-zachodniej części gminy występują dwa większe kompleksy leśne, co wiąże się z występowaniem gleb piaskowych. Największy zwarty kompleks zlokalizowany jest na południu gminy, zajmuje on większość powierzchni obrębu Brwilno. Natomiast drugi, mniejszy kompleks, położony jest w dolinie Wierzbicy, w obrębie PGR Srebrna. Pozostałe lasy posiadają niewielkie powierzchnie i nie tworzą zwartych, rozległych kompleksów, jednak większość z nich porasta tereny wzdłuż rzeki Wierzbicy. W składzie gatunkowym zbiorowisk leśnych dominuje sosna z domieszką dębu, brzozy, olchy lub świerku, w zależności od lokalizacji zbiorowiska. Naturalny element krajobrazu gminy stanowią zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne oraz naturalne zbiorowiska dolinne. Śródpolne enklawy zieleni rozwinęły się zwłaszcza w lokalnych obniżeniach, wzdłuż drobniejszych cieków lub rowów.

W krajobrazie przyrodniczym gminy ważną funkcję pełnią również tereny zieleni urządzonej, tj. parki, zieleńce, skwery, cmentarze, zieleń przydrożna. Tereny zielone korzystnie wpływają na mikroklimat w ich otoczeniu, podnoszą również walory estetyczne. Każdego roku realizowane są przez samorząd zadania polegające na bieżącym utrzymaniu istniejącej zieleni m.in. poprzez nasadzenia drzew, krzewów, kwiatów, oczyszczanie, nawożenie trawników, ich regularne koszenie i odchwaszczanie oraz pielęgnacyjne cięcia drzew.

W przypadku fauny występującej na terenie Gminy Stara Biała dominują gatunki pospolite, które przystosowały się do antropogenicznego charakteru obszaru. Największą różnorodnością fauny charakteryzują się doliny rzeczne oraz ostoje leśne, gdzie dużo mniej intensywne penetracja pozwoliła na zachowanie siedlisk stanowiących miejsce bytowania wielu gatunków zwierząt. Wśród owadów należących do gatunków chronionych w granicach gminy występują takie owady jak biegacz granulowany, biegacz ogrodowy,

---

¹² Program Ochrony Środowiska dla powiatu płockiego do 2030 roku.

biegacz skórzasty, biegacz wręgaty, mrówka ćmawa, mrówka rudnica oraz trzmiele, objęte częściową ochroną. Grupa chronionych płazów reprezentowana jest m.in. przez objęte ochroną częściową: ropuchę szarą, żabę trawną, żabę śmieszkę, żabę wodną oraz objęte ochroną ścisłą: ropuchę zieloną, rzekotkę drzewną oraz kumaka nizinnego. Wśród chronionych gadów występujących na terenie gminy wyróżnić można m.in. jaszczurkę zwinkę, jaszczurkę żyworodną, padalca zwyczajnego, które zostały objęte ochroną częściową. Wśród ptaków objętych ochroną, których występowanie można zaobserwować na terenie gminy wyróżnia się m.in. kormorana czarnego oraz kruka, objęte ochroną częściową; bociana białego, bociana czarnego, brzegówkę, derkacza, dzięcioła dużego, kanię czarną, krwawodzioba, kukułkę, lerkę, muchówkę małą, pleszkę, puszczyka, remiza, rybitwę rzeczną, sójką, trzemielojada, ziębę, zimorodka - objęte ochroną ścisłą oraz bażanta, należący do gatunków łownych. Do objętych ochroną częściową ssaków należą: jeż wschodni, łasica, mysz zaroślowa, natomiast do gatunków łownych: kuna leśna, lis, zając szarak. Najczęściej spotykanymi gatunkami ryb są okonie, szczupaki, płocie, miętusy, leszcze, liny, krąpy, sumy, sandacze oraz cierniki.¹³

Na terenie Gminy Stara Biała nie wyznaczono stanowisk monitoringu gatunków zwierząt i roślin oraz siedlisk przyrodniczych w cyklu 2023-2025 ramach PMŚ. Głównym celem prowadzonego monitoringu jest gromadzenie informacji pozwalających na określenie aktualnego stanu gatunków roślin i zwierząt (innych niż ptaki) oraz siedlisk przyrodniczych w kontekście zmian zachodzących na skutek różnego rodzaju antropogenicznych i naturalnych oddziaływań oraz stosowanych sposobów ochrony.

Formy ochrony przyrody

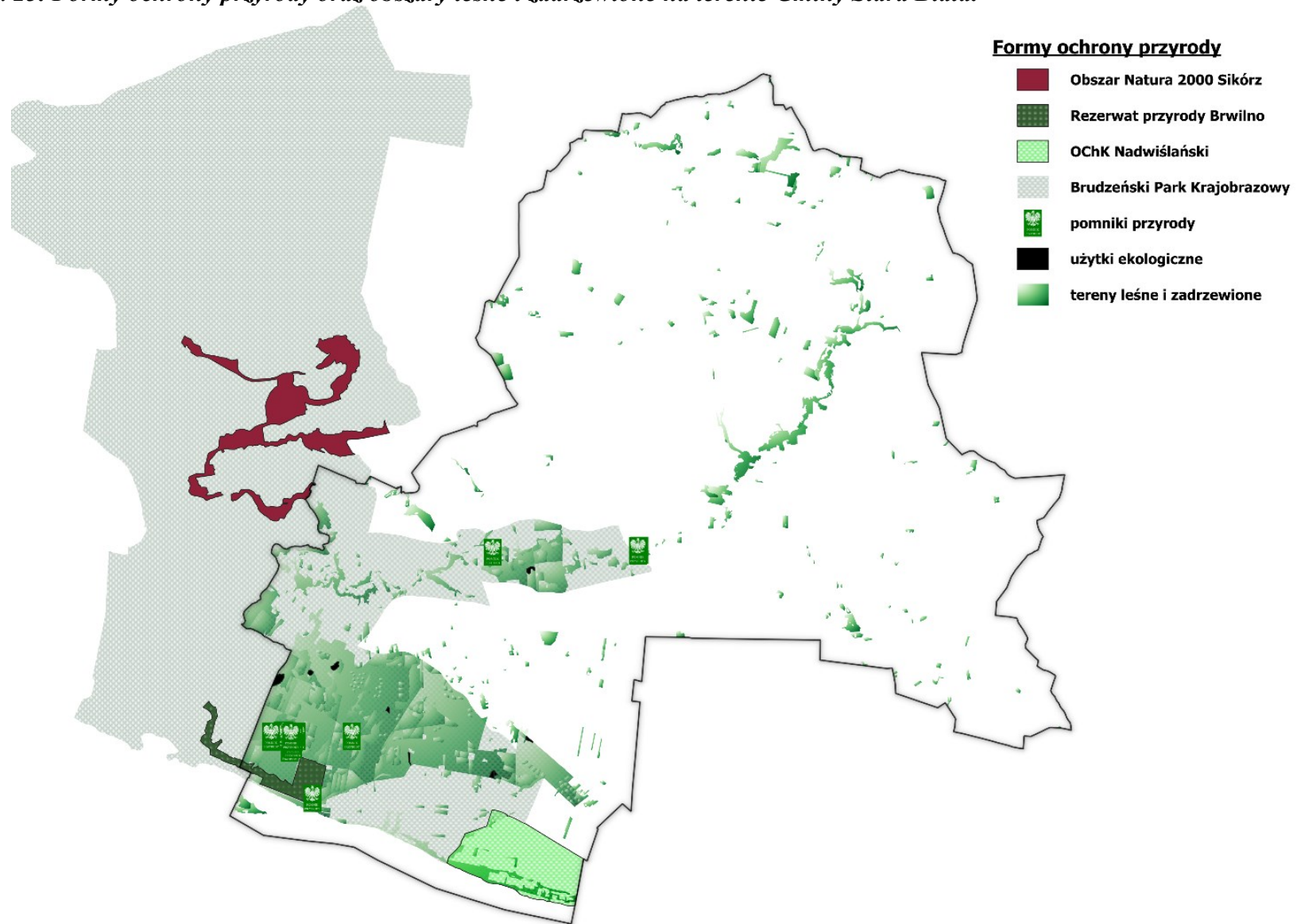
Na formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody składają się parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów. W granicach Gminy Stara Biała wyznaczono cztery formy ochrony przyrody obszarowe, tj.: rezerwat przyrody Brwilno, Brudzeński Park Krajobrazowy, Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu, Obszar Natura 2000 – Sikórz, który w niewielkim fragmencie przylega bezpośrednio od strony zachodniej do granicy Gminy Stara Biała. Ponadto na terenie gminy znajduje się 11 pomników przyrody oraz 9 użytków ekologicznych.

---

¹³ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stara Biała

Rysunek 23. Formy ochrony przyrody oraz obszary leśne i zadrzewione na terenie Gminy Stara Biała.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ oraz BDOT10k.

Tabela 31. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Stara Biała.

Lp.	Forma ochrony	Nazwa	Rok wyznaczenia	Powierzchnia ogółem [ha]	Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu
1.	Rezerwat przyrody	Brwilno	1977	67,100	Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 4 kwietnia 1977 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody
2.	Park Krajobrazowy	Brudzeński Park Krajobrazowy	1988	3130,570	Uchwała Nr 163/XXVI/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Płocku z dnia 9 czerwca 1988 r. w sprawie ochrony krajobrazu w województwie płockim
3	Obszar Chronionego Krajobrazu	Nadwiślański OChK	1988	43611,500	Uchwała Nr 163/XXVI/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Płocku z dnia 9 czerwca 1988 r. w sprawie ochrony krajobrazu w województwie płockim
4.	Natura 2000	Sikórz	2008	204,540	Decyzja Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C (2007) 5043) (2008/25/WE)
5	Pomniki przyrody	Fragment ozu	1992	0,15	Rozporządzenie Nr 8/92 Wojewody Płockiego z dnia 21.05.1992 r. o uznaniu za pomnik przyrody
		Grupa drzew Lipa drobnolistna - Tilia cordata	1975	-	Orzeczenie Nr 617 Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie z dnia 3 marca 1975 r. o uznaniu za pomnik przyrody
		Drzewo Lipa drobnolistna - Tilia cordata	1977	-	Orzeczenie Nr 32 Wicewojewody Płockiego z dnia 20 grudnia 1977 r. o uznaniu za pomnik przyrody
		Grupa drzew Lipa drobnolistna - Tilia cordata	1976	-	Orzeczenie Nr 24 Wojewody Płockiego z dnia 27 listopada 1976 r. o uznaniu za pomnik przyrody

		Grupa drzew Dąb szypułkowy - Quercus robur	1979	-	Orzeczenie Nr 39 Wicewojewody Płockiego z dnia 20 grudnia 1979 r. o uznaniu za pomnik przyrody
		Grupa drzew Dąb szypułkowy - Quercus robur	1992	-	Rozporządzenie Nr 8/92 Wojewody Płockiego z dnia 21.05.1992 r. o uznaniu za pomnik przyrody
		Drzewo Dąb szypułkowy - Quercus robur	1989	-	Zarządzenie Nr 38/89 Wojewody Płockiego z dnia 5 czerwca 1989 r. o uznaniu za pomnik przyrody
		Grupa drzew Dąb szypułkowy - Quercus robur; Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - Pinus sylvestris	1992	-	Rozporządzenie Nr 8/92 Wojewody Płockiego z dnia 21.05.1992 r. o uznaniu za pomnik przyrody
		Grupa drzew Dąb szypułkowy - Quercus robur; Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - Pinus sylvestris	1992	-	Rozporządzenie Nr 8/92 Wojewody Płockiego z dnia 21.05.1992 r. o uznaniu za pomnik przyrody
		Drzewo Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - Pinus sylvestris	1977	-	Orzeczenie Nr 27 Woj.Płock. z 20.12.1977r
		Drzewo Sosna zwyczajna (Sosna pospolita) - Pinus sylvestris	1992	-	Rozporządzenie Nr 8/92 Wojewody Płockiego z dnia 21 maja 1992 r. o uznaniu za pomnik przyrody

6	Użytki ekologiczne	użytek 411 - płaty nieużytkowanej roślinności	2000	1,110	Rozporządzenie Nr 255 Wojewody Mazowieckiego z dn. 19.12.2000 w sprawie uznania za użytki ekologiczne
		użytek 412 - płaty nieużytkowanej roślinności	2000	0,360	Rozporządzenie Nr 255 Wojewody Mazowieckiego z dn. 19.12.2000 w sprawie uznania za użytki ekologiczne
		użytek 413 - płaty nieużytkowanej roślinności	2000	2,360	Rozporządzenie Nr 255 Wojewody Mazowieckiego z dn. 19.12.2000 w sprawie uznania za użytki ekologiczne
		użytek 414 - płaty nieużytkowanej roślinności	2000	0,480	Rozporządzenie Nr 255 Wojewody Mazowieckiego z dn. 19.12.2000 w sprawie uznania za użytki ekologiczne
		użytek 415 - siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2000	0,260	Rozporządzenie Nr 255 Wojewody Mazowieckiego z dn. 19.12.2000 w sprawie uznania za użytki ekologiczne
		użytek 416 - siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2000	0,670	Rozporządzenie Nr 255 Wojewody Mazowieckiego z dn. 19.12.2000 w sprawie uznania za użytki ekologiczne
		użytek 417 - płaty nieużytkowanej roślinności	2000	0,420	Rozporządzenie Nr 255 Wojewody Mazowieckiego z dn. 19.12.2000 w sprawie uznania za użytki ekologiczne
		użytek 631 - bagno	2003	0,880	Rozporządzenie Nr 27 Wojewody Mazowieckiego z dn. 29.04.2003 w sprawie wprowadzenia użytków ekologicznych
		użytek 632 - bagno	2003	0,560	Rozporządzenie Nr 27 Wojewody Mazowieckiego z dn. 29.04.2003 w sprawie wprowadzenia użytków ekologicznych

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody. GDOS.

Rezerwat przyrody „Brwilno”

Położony na skarpie wiślanej rezerwat leśny, w granicach Gminy Stara Biała zajmuje powierzchnię 48,98 ha (GUS, 2024), częściowo zlokalizowany również na terenie Gminy Brudzeń Duży. Celem ochrony jest „zachowanie ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych skarpy pradoliny rzeki Wisły wraz z ujściowym fragmentem rzeki Skrwy Prawej i występującymi na tym terenie zbiorowiskami dąbrów”. Rezerwat w całości leży na gruntach Nadleśnictwa Płock, w uroczysku noszącym tę samą nazwę. Lasy w granicach rezerwatu tworzone są w większości przez ponad stuletnie, wielogatunkowe drzewostany, z dominującym dębem lub rzadziej sosną. Występują tu dwa chronione siedliska przyrodnicze: grąd subkontynentalny oraz dąbrowa świetlista (ciepłolubne dąbrowy). Dla rezerwatu obowiązuje aktualnie Zarządzenie nr 21 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 07 grudnia 2020 roku w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody Brwilno. Na podstawie identyfikacji i ocenie istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych wyznaczono następujące zadania:

- Indywidualne wyznaczanie i usuwanie rosnących w drzewostanie drzew i krzewów zacięniających dno lasu wraz z wywiezieniem pozyskanej masy poza teren rezerwatu oraz uprzątnięciem i wywiezieniem poza rezerwat zalegających stosów gałęzi;
- Wycinanie i wykaszanie pojawiających się odrostów i odnowień wyciętych drzew i krzewów;
- Monitoring polegających na obserwacjach i pomiarach skuteczności realizacji działań z zakresu ochrony czynnej obejmujący ocenę, w stosunku do stanu wyjściowego, stanu zachowania dąbrowy świetlistej.

Brudzeński Park Krajobrazowy

Administracyjnie park znajduje się na terenie dwóch gmin. Południowa część parku obejmuje Gminę Stara Biała (obręb Brwilno, Ułaszewo i Kobierniki) o powierzchni 904 ha (GUS, 2024), zaś centralna i północna część znajduje się na obszarze Gminy Brudzeń Duży. Dla parku ustalono cele ochrony:

- 1) wartości przyrodniczych: „zachowanie głęboko wciętej, meandrującej nizinnej rzeki Skrwy Prawej oraz powiązanych z nią dwóch zespołów rynnowych: strugi Janoszyckiej i rzeki Wierzbicy; zachowanie ekosystemów leśnych, głównie grądów i łęgów, a także bogactwa rzadkich i chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt oraz ich siedlisk”;
- 2) wartości historycznych i kulturowych: „zachowanie swoistego charakteru założen dworsko-ogrodowych; zachowanie historycznych układów osadniczych oraz traktów, a także przydrożnych krzyży, kapliczek i innych obiektów zabytkowych”;
- 3) walorów krajobrazowych: „zachowanie doliny rzeki Skrwy Prawej oraz skarp – miejsc widokowych; zachowanie drobnopowierzchniowej mozaiki łąk, zadrzewień, pastwisk, sadów i pól uprawnych”.

Rozporządzenie ustanawiające Park Krajobrazowy zawiera m.in. obowiązujące w granicach obszaru zakazy.

Nadwiślański Obszar Chronionego Krajobrazu

Obszar zlokalizowany w południowej części Gminy Stara Biała o powierzchni 217,60 ha (GUS, 2024) w obrębie Maszewo nad Wisłą. Tereny w granicach obszaru chronione są ze względu na „wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnią funkcję korytarzy ekologicznych”. Rozporządzenie ustanawiające przedmiotowy OChK zawiera szereg ustaleń w zakresie ochrony ekosystemów leśnych, łądowych, wodnych oraz obowiązujące w granicach obszaru zakazy.

Obszar Natura 2000 - Sikórz

Obszar przylegający bezpośrednio do zachodniej granicy Gminy Stara Biała na odcinku około 370 metrów. Obszar znajduje się w Gminie Brudzeń Duży i obejmuje 12 kilometrowy odcinek rzeki Skrwy oraz nadbrzeżne zbiorowiska łąkowe i grądowe o charakterze naturalnym z licznymi pomnikowymi drzewami oraz stanowiskami roślin chronionych. Obszar ważny dla zachowania zbiorowisk łąkowych (priorytetowy rodzaj siedliska z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG) i grądowych o charakterze naturalnym z licznymi pomnikowymi drzewami. Ogółem na obszarze stwierdzono występowanie 6 gatunków zwierząt z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG, a także 363 roślin naczyniowych oraz 34 gatunków mchów.

Pomniki przyrody

W granicach administracyjnych gminy znajduje się 11 pomników przyrody reprezentowanych głównie przez drzewa (jednoobiektowe i wieloobiektowe), większość zlokalizowana w obrębie Brwilno, pojedyncze w obrębie Srebrna, Stara Biała i Wyszyna. Ponadto wśród ustanowionych pomników przyrody znajduje się fragment ozu (forma geologiczna) o powierzchni 0,15 ha w miejscowości Stare Proboszczewice.

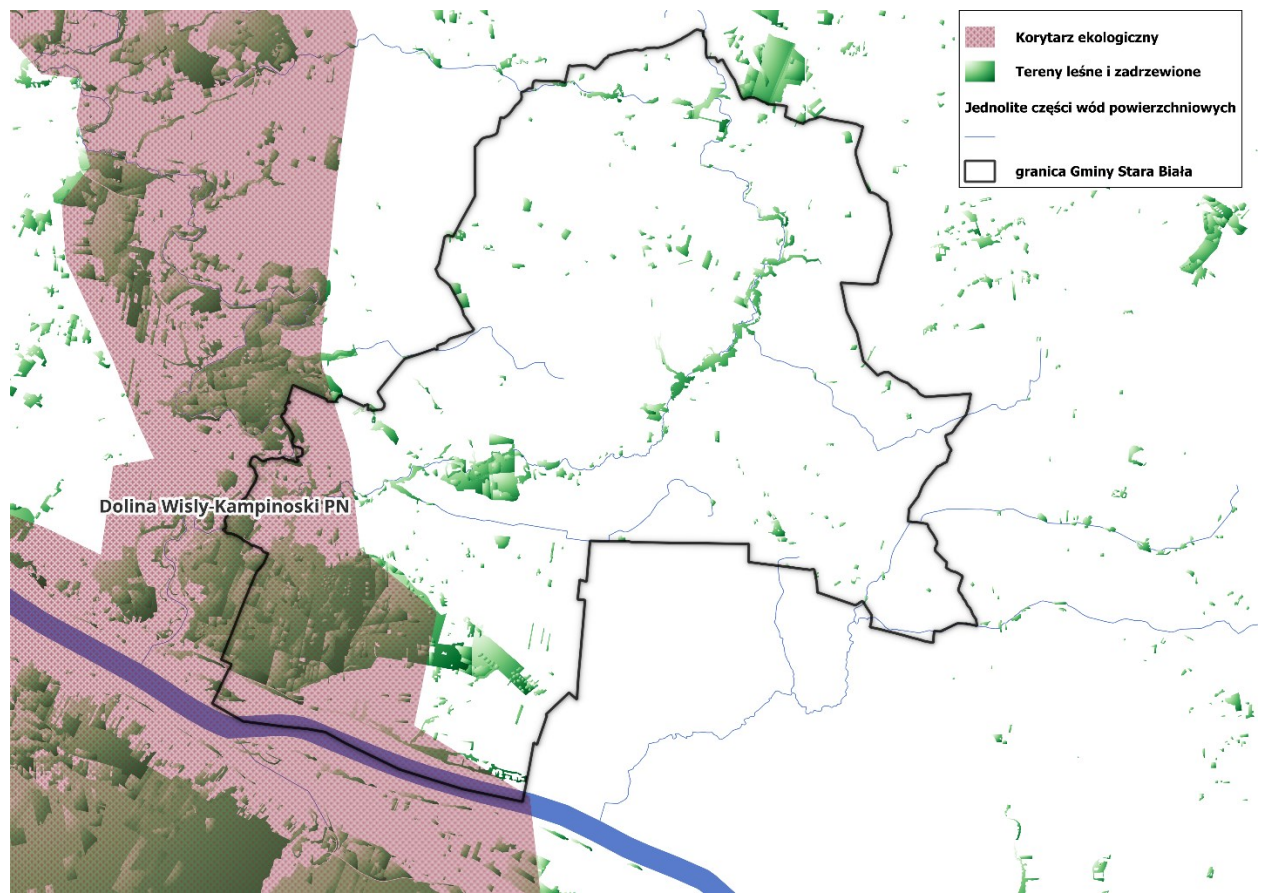
Użytki ekologiczne

Na terenie Gminy Stara Biała ustanowiono 9 użytków ekologicznych. Wszystkie zlokalizowane są w obrębie Brwilno, są to wyłącznie użytki na gruntach leśnych lub nieużytkach.

Przez południową część gminy w rejonie rzeki Wisły oraz Las Brwileński wyznaczony został korytarz ekologiczny Dolina Wisły-Kampinoski Park Narodowy łączący Europejską sieć Natura 2000 w Polsce. Korytarze pełnią istotną funkcję dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno-błotnych w skali krajowej i kontynentalnej.

Rysunek 24. Przebieg korytarza ekologicznego przez obszar Gminy Stara Biała.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ oraz BDOT10k.

Bardzo ważnym działaniem wpływającym na ochronę przyrody są kampanie edukacyjno-informacyjne. W ramach edukacji ekologicznej w Gminie Stara Biała w placówkach oświatowych obchodzone były cykliczne wydarzenia edukacyjne dla dzieci, takie jak Dzień Ziemi, czy akcje sprzątania Ziemi, a także konkursy o tematyce ekologicznej. Inicjatywy te miały na celu kształtowanie postaw proekologicznych wśród najmłodszych mieszkańców gminy, rozwijanie ich świadomości na temat ochrony środowiska oraz budowanie poczucia odpowiedzialności za otaczającą przyrodę. Dzieci brały również udział w warsztatach ekologicznych, prelekcjach oraz zajęciach terenowych, podczas których uczyły się rozpoznawania gatunków roślin i zwierząt, segregacji odpadów oraz zasad oszczędzania wody i energii. Dodatkowo samorząd wychodząc naprzeciw problemowi bezdomności zwierząt realizuje dofinansowania na sterylizacje/ kastracje oraz czipowanie zwierząt w ramach Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności. Jest to akcja, w której właściciele zwierząt zamieszkujący na terenie Gminy Stara Biała mają możliwość skorzystania z dofinansowania na sterylizację/ kastrację/zaczipowanie swoich zwierząt w celu zmniejszenia ilości bezdomnych psów i kotów, poprawę bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz szybkie odnalezienie właściciela w przypadku zaginięcia zwierzęcia.

ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „Zasoby przyrodnicze”

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Występowanie na terenie gminy cennych form ochrony przyrody; ➤ Korytarz ekologiczny przebiegający przez południową część gminy; ➤ Zróżnicowane siedliska leśne i torfowiskowe, sprzyjające bioróżnorodności i funkcjom wodoochronnym; ➤ Bogactwo gatunków fauny i flory, w tym gatunki chronione; ➤ Aktualny plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Płock; ➤ 100% gruntów leśnych niebędących własnością państwową objęta uproszczonym planem urządzenia lasu; ➤ Prowadzenie prac pielęgnacyjnych zieleni urządzonej, w tym nowych nasadzeń; ➤ Edukacja ekologiczna – budowanie postaw prośrodowiskowych; ➤ Dofinansowania na działania przyczyniające się do zmniejszania liczebności bezdomnych zwierząt.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niska lesistość; ➤ Brak punktów monitoringu środowiska w ramach PMS – ograniczone dane o stanie siedlisk i gatunków; ➤ Szlaki komunikacyjne przebiegające przez gminę, utrudniające migracje zwierząt; ➤ Przekształcenie naturalnego krajobrazu ze względu na działalność gospodarczą.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pozyskiwanie funduszy unijnych i krajowych na działania prośrodowiskowe; ➤ Zwiększenie retencji wodnej i adaptacji do zmian klimatu poprzez działania w lasach i torfowiskach; ➤ Rozszerzenie monitoringu środowiskowego i objęcie terenu gminy badaniami w ramach PMS; ➤ Utrzymanie ciągłości i trwałości obszarów leśnych; ➤ Realizacja projektów ustanowienia nowych obszarowych i indywidualnych form ochrony przyrody na terenie gminy; ➤ Rozwój OZE ograniczający negatywny wpływ produkcji energii na środowisko naturalne; ➤ Ochrona i zwiększanie zasobów leśnych poprzez zalesianie nieefektywnych gruntów rolnych.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost presji inwestycyjnej i rolniczej, prowadzącej do fragmentacji siedlisk; ➤ Zanieczyszczenia środowiska pochodzące z sektorów: bytowo-komunalnego, transportowego, przemysłowego i rolniczego; ➤ Postępujące zmiany klimatu i występujące ekstremalne zjawiska pogodowe; ➤ Zagrożenie suszą i pożarami; ➤ Ograniczenia finansowe dla działań ochronnych i edukacyjnych; ➤ Inwestycje infrastrukturalne bez odpowiedniej kompensacji przyrodniczej mogą negatywnie wpłynąć na lokalne siedliska.

KIERUNKI ROZWOJU

Warunkiem trwałego rozwoju społecznego i gospodarczego Gminy Stara Biała jest ochrona zasobów przyrodniczych, w szczególności wód, gleb, krajobrazu oraz elementów przyrody ożywionej, które stanowią podstawę funkcjonowania lokalnych ekosystemów. Zachowanie właściwego stanu siedlisk i gatunków przyczynia się do zwiększenia

odporności środowiska na skutki zmian klimatu, ponieważ różnorodne biologicznie ekosystemy są bardziej stabilne i elastyczne wobec czynników zewnętrznych. W związku z tym istotna będzie kontynuacja zabiegów ochrony czynnej (m.in. przebudowy drzewostanów, cięcie sanitarnych, koszenia, przywracania stosunków wodnych, przywracania naturalnego biegu cieków wodnych, odtwarzania i ochrony siedlisk gatunków chronionych, wyznaczania korytarzy migracyjnych) oraz monitoringu siedlisk i gatunków na obszarach chronionych i cennych pod względem przyrodniczym.

Teren gminy wyróżnia się wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, które są objęte ochroną w ramach istniejących obszarów chronionego krajobrazu. System ochrony przyrody pełni kluczową rolę w utrzymaniu tych wartości, a jego funkcjonowanie opiera się m.in. na stosowaniu czynnej ochrony przyrody oraz przestrzeganiu zakazów określonych w art. 24 ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. 2024 poz. 1478 z późn.zm.), ograniczających działalność mogącą zagrażać stanowi środowiska naturalnego.

Ekosystemy obecne na obszarze gminy powinny być nie tylko chronione, ale również sukcesywnie rozwijane i pielęgnowane zgodnie z ich naturalnym rytmem i kierunkiem ekspansji. W trosce o lokalną bioróżnorodność rekomenduje się wykorzystywanie gatunków rodzimych przy jednoczesnym unikaniu roślin i zwierząt inwazyjnych, szczególnie w działaniach związanych z zagospodarowaniem zieleni i przestrzeni publicznej. Zmniejszenie presji gospodarczej na lasy, a także ich ewentualne uznanie za lasy ochronne, może pozytywnie wpłynąć na zwiększenie lesistości oraz poprawę naturalnej retencji wodnej w glebach. Działania te wpisują się w cele powstającej narodowej strategii zarządzania lasami, która będzie częścią Europejskiego Zielonego Ładu i Nowej Strategii Leśnej UE do roku 2030. Lesistość ma kluczowe znaczenie dla środowiska naturalnego. Lasy stanowią siedliska dla wielu gatunków i wspierają bioróżnorodność. Ponadto regulują mikroklimat, absorbując CO₂ i łagodząc zmiany klimatyczne. Stabilizują glebę, redukując erozję oraz poprawiają cykl wodny poprzez zwiększenie infiltracji i poziomu wód gruntowych. Działają jako naturalne bariery przed zjawiskami ekstremalnymi oraz dostarczają cennych zasobów, takich jak drewno. Stanowią również przestrzeń do rekreacji i edukacji, podnosząc świadomość ekologiczną społeczeństwa.

Władze samorządowe powinny kontynuować działania na rzecz poszerzania istniejących form ochrony przyrody oraz tworzenia nowych, zarówno o charakterze obszarowym, jak i indywidualnym. Istotne będzie również prowadzenie dalszych nasadzeń zieleni oraz organizacja inicjatyw edukacyjnych, które zwiększą świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska. Szczególną wagę należy przywiązać do przeciwdziałania fragmentaryzacji siedlisk oraz utrzymania ich ciągłości ekologicznej poprzez odpowiednie planowanie przestrzenne i wdrażanie rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ działalności człowieka na środowisko. Takie zintegrowane podejście nie tylko wzmocni lokalną tożsamość przyrodniczą, lecz także przyczyni się do podniesienia atrakcyjności turystycznej oraz jakości życia mieszkańców gminy.

5.10. Obszar - Zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z art. 271b ustawy Prawo ochrony środowiska, Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest organem właściwym do realizacji zadań Ministra Środowiska w sprawach: przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznych skutków awarii przemysłowych oraz awaryjnego zanieczyszczenia wód granicznych. Na podstawie art. 3 pkt 23 i 24 ustawy p.o.ś. określono:

- ⇒ **poważna awaria** – zdarzenie, w szczególności emisja, pożar lub eksplozja powstała w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem;
- ⇒ **poważna awaria przemysłowa** – rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie.

Podstawowe zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia, a także zdrowia, mogące wystąpić w obszarze gminy obejmują zagrożenia naturalne tj. pożary, osuwiska, wichury, podtopienia i powodzie oraz antropogeniczne związane z funkcjonowaniem systemów transportowych, obejmujące wypadki drogowe, kolizje, wypadki kolejowe i inne, a także z występowaniem zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpieniu poważnej awarii przemysłowej, stwarzających zagrożenie pożarowe, wybuchowe i toksyczne.

Do zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej (ZDR) zaliczone są zakłady produkcyjne należące do ORLEN S. A., które zlokalizowane są w mieście Płocku oraz częściowo mieszczą się w granicach Gminy Stara Biała. Z kolei do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej (ZZR) zalicza się Przedsiębiorstwo Gazyfikacji Bezprzewodowej „ZALGAZ” zlokalizowane na terenie gminy w miejscowości Bronowo-Zalesie.¹⁴

Zgodnie z „Rejestrem zdarzeń o znamionach Poważnej awarii i poważnych awarii”, publikowanym przez GIOŚ na terenie Gminy Stara Biała ostatnie zdarzenie o takim charakterze miało miejsce w 2021 roku w miejscowości Maszewo Duże, gdzie na terenie stacji benzynowej, doszło do wycieku gazu LPG z podziemnego zbiornika magazynowego, w ilości 3 Mg, w wyniku czego ewakuowano pracowników stacji oraz 15 osób spoza terenu stacji. Zdarzenie zostało zakwalifikowane jako niespełniające kryteriów Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie poważnych awarii objętych obowiązkiem zgłoszenia do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska z dnia 30 grudnia 2002 r. (Dz.U. 2021 poz. 1555 tekst jednolity).

Na terenie zakładów stanowiących własność ORLEN S.A. w Płocku graniczącym z Gminą Stara Biała występowały zdarzenia o charakterze poważnej awarii, w tym również zdarzenia spełniające kryteria wyżej wymienionego Rozporządzenia. W 2024 roku były to incydenty dotyczące wycieków substancji w wyniku rozszczelnień rurociągów

---

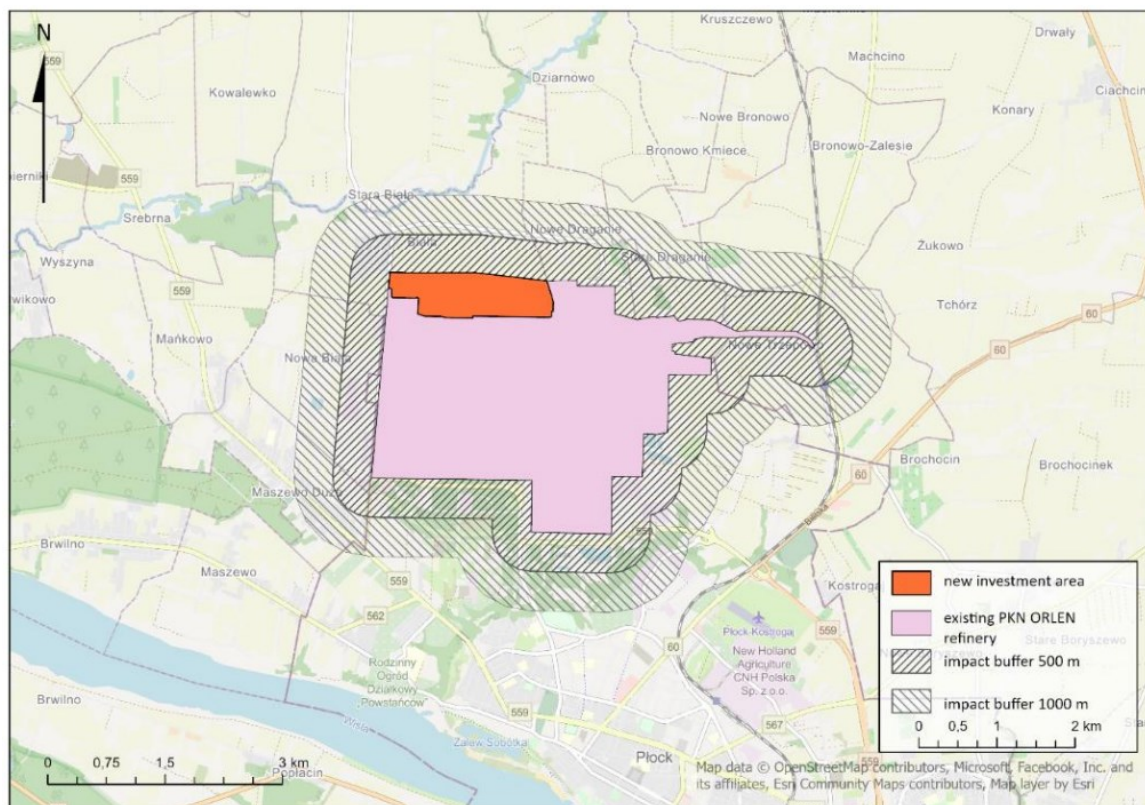
¹⁴ Wykaz zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii według stanu na 31 grudnia 2024 r., GIOŚ

przesyłowych. W przypadku wszystkich zdarzeń przeprowadzono działania naprawcze i zalecono czynności mające na celu zapobieżenie wystąpienia podobnych zdarzeń w przyszłości.

ORLEN S.A. realizuje budowę projektu „Nowa Chemia” na terenach przylegających do północnej granicy Zakładu Produkcyjnego w Płocku, w granicach Gminy Stara Biała. Przedsięwzięcie główne obejmuje instalację wytwarzającą olefiny w procesie krakingu parowego. Ponadto tworzone są instalacje i systemy energetyczne, pomocnicze i infrastrukturalne. Prowadzone w ramach wyżej wymienionego projektu działania są pod względem technologicznym podobne do już istniejących instalacji w Zakładzie Produkcyjnym w Płocku, jednak charakteryzować się będą mniejszą emisją w przeliczeniu na skalę produkcji, a także będą miały nowocześniejsze systemy redukcji emisji oraz przeciwdziałania awariom. Celem przedsięwzięcia jest zwiększanie skali produkcji olefin oraz innych istotnych produktów petrochemicznych.

Rysunek 25. Mapa zasięgu oddziaływania projektu Nowa Chemia.

Źródło: Projekt Nowa Chemia w Płocku. Plan zaangażowania interesariuszy, wrzesień 2025 (aktualizacja) grudzień 2021, ORLEN S.A.

Na podstawie art. 251 i art. 252 ustawy Prawo Ochrony Środowiska zakłady zakwalifikowane do grupy zakładów o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zobowiązane są do opracowania dokumentacji dotyczącej środków bezpieczeństwa i sposobu postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, tzw. Program zapobiegania awariom, który zawiera:

1. ogólne cele i zasady działania prowadzącego zakład;

2. wskazanie zadań i odpowiedzialności kierownictwa zakładu, w zakresie kontroli zagrożeń awariami przemysłowymi oraz zapewnienia odpowiedniego do zagrożeń poziomu ochrony ludzi i środowiska;
3. określenie prawdopodobieństwa zagrożenia awarią przemysłową;
4. zasady zapobiegania awarii przemysłowej w celu poprawy bezpieczeństwa;
5. zasady zwalczania skutków awarii przemysłowej;
6. określenie sposobów ograniczenia skutków awarii przemysłowej dla ludzi i środowiska w przypadku jej zaistnienia;
7. określenie częstotliwości przeprowadzania analiz programu zapobiegania awariom w celu oceny jego aktualności i skuteczności.

Ponadto prowadzący zakład ZDR/ZZR są zobowiązani do wdrożenia systemu zarządzania bezpieczeństwem, gwarantującego odpowiedni do zagrożeń poziom ochrony ludzi i środowiska oraz do raportowania o poziomie bezpieczeństwa do właściwych organów Państwowej Straży Pożarnej oraz Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. Zakłady ZZR i graniczące z gminą zakłady ZDR dopełniają powyższe obowiązki w zakresie zapobiegania poważnym awariom przemysłowym.

Na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. 2024 poz. 425 z późn.zm.) organy Inspekcji Ochrony Środowiska dokonują kontroli zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii co najmniej raz na 3 lata, a zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii co najmniej raz w roku. Kontrole są często realizowane wspólnie z organami Państwowej Straży Pożarnej.

Ryzyko poważnej awarii wiąże się również z funkcjonowaniem systemów transportowych związanych z transportem ładunków niebezpiecznych przewożonych drogą kolejową oraz drogami kołowymi. Gmina Stara Biała na bieżąco prowadzi prace modernizacyjne istniejących dróg, co minimalizuje ryzyko wystąpienia awarii z powodu złego stanu nawierzchni. W 2025 roku została podpisana umowa Spółką ORLEN S.A. dotycząca dofinansowania modernizacji istniejących dróg szczególnie obciążonych transportem oraz wybudowanie nowej w sąsiedztwie Zakładu Produkcyjnego ORLEN S.A. Nowe połączenie pomiędzy drogą wojewódzką 559, a drogą powiatową, tj. ul. Augustyna Kordeckiego w Białej. Nowa droga skróci dojazd do terminala paliwowego należącego do ORLEN S.A. i będzie jednocześnie nowym ciągiem komunikacyjnym dla mieszkańców gminy. Dodatkowo wzdłuż całej nowo wybudowanej drogi będzie ścieżka rowerowa i oświetlenie. Po nowej drodze będzie odbywał się ruch ciężkich pojazdów, co znacznie przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa na innych drogach i polepszy życie okolicznych mieszkańców.

Na terenie Gminy Stara Biała działa 8 jednostek OSP, które aktywnie uczestniczą w działaniach ratowniczo-gaśniczych i zapewniają wsparcie lokalnej społeczności w sytuacjach kryzysowych. Jednostki są regularnie wyposażane w sprzęt niezbędny do przeprowadzania interwencji w przypadku wystąpienia poważnych awarii. Jednostki OSP funkcjonujące w granicach jednostki administracyjnej:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Bronowie- Zalesiu,

- Ochotnicza Straż Pożarna w Brwilnie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Dziarnowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kamionkach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Maszewie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Proboszczewicach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Starej Białej,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Wyszynie

5.10.1. Obszary zdegradowane

Zgodnie z danymi rejestru GDOŚ dotyczącym historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi i rejestru bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku na terenie Stara Biała ostatnim zarejestrowanym zdarzeniem był wyciek oleju napędowego arktycznego na skutek zdarzenia drogowego w 2018 roku, w wyniku którego doszło do skażenia powierzchni ziemi. Zdarzenie miało miejsce w miejscowości Stare Draganie Inspektorzy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie przeprowadzili rozpoznanie zdarzenia i przeprowadzono działania naprawcze niwelujące zagrożenie.

ANALIZA SWOT dla obszaru interwencji „Zagrożenia poważnymi awariami”

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Brak poważnych awarii przemysłowych w zakładzie zakwalifikowanym jako ZZR na terenie gminy; ➤ Nie stwierdzono negatywnego oddziaływania na mieszkańców gminy Stara Biała zdarzeń o znamionach poważnej awarii zaistniałych na terenie zakładu ZDR należącego do ORLEN S. A.; ➤ Opracowana dokumentacja dotycząca środków bezpieczeństwa i systemów postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej; ➤ Od 2018 roku brak bezpośrednich zagrożeń szkodą w środowisku i szkód w środowisku; ➤ Brak obszarów historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi; ➤ Dopuszanie służb ratowniczych; ➤ Remonty i modernizacja dróg wpływające na zmniejszenie zagrożenia wypadkami i kolizjami drogowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Lokalizacja uciążliwych obiektów produkcyjno-przemysłowych (w tym częściowo zakładu o dużym ryzyku i zakładu o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej) w granicach gminy; ➤ Często występujące zdarzenia o znamionach poważnej awarii przemysłowej na terenach zakładu zajmującego się wytwarzaniem i przetwarzaniem produktów rafinacji ropy naftowej graniczącego z gminą; ➤ Obecność dużych ciągów komunikacyjnych, na których odbywa się przewóz substancji niebezpiecznych; ➤ Zarejestrowane w 2021 roku zdarzenie o znamionach poważnej awarii.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Edukacja mieszkańców w zakresie postępowania w przypadku awarii – warsztaty, kampanie informacyjne; ➤ Wdrażanie rozwiązań monitoringu środowiskowego; ➤ Lokalizacja zakładów przemysłowych na obrzeżach jednostek osadniczych w tzw. strefach przemysłowych bądź terenach przeznaczonych na cele przemysłowe i usługowe, poza zasięgiem oddziaływania na obszary zamieszkałe przez ludność; ➤ Podniesienie poziomu wykształcenia służb ratowniczych w zakresie reagowania na zdarzenia chemiczne.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wystąpienie poważnej awarii przemysłowej; ➤ Wystąpienie ekstremalnych zjawisk pogodowych (susze, burze, upały) zwiększających podatność infrastruktury zakładu na awarie; ➤ Ryzyko awarii transportowych (kolej, drogi) z udziałem niebezpiecznych substancji przejeżdżających przez gminę; ➤ Powstawanie nowych zakładów ZDR/ ZZR na terenie gminy.

KIERUNKI ROZWOJU

Minimalizacja ryzyka wystąpienia poważnej awarii będzie osiągnięta poprzez doskonalenie procedur transportu, magazynowania i przetwarzania substancji chemicznych. Celem przeciwdziałania wystąpieniu poważnych awarii przemysłowych wskazuje się:

- bezwzględne przestrzeganie przepisów odrębnych z zakresu prawa ochrony środowiska;
- stosowanie rozwiązań technologicznych pozwalających ograniczyć ryzyko wystąpienia awarii, a w szczególności zapobiegających uwolnieniu substancji niebezpiecznych wykorzystywanych w ramach działalności zakładu oraz pozwalających monitorować obecność uwolnionych substancji niebezpiecznych;
- podczas kształtowania zagospodarowania na terenach sąsiadujących z terenami obiektów produkcyjnych należy zachować bezpieczną odległość oraz tworzyć pasy ochronne, w tym zieleń izolacyjną, pozwalającą na ograniczenie skutków wystąpienia poważnej awarii.

Za doskonalenie procedur odpowiedzialne są firmy wykonujące prace w danym obszarze transportu, produkcji i usług. Zakłady o dużym i zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej zobowiązane są do posiadania przez zarządzających procedur i systemów zapewniających bezpieczeństwo w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Systematycznie prowadzone kontrole podmiotów prowadzących zakłady zagrażających wystąpieniem poważnej awarii przemysłowej minimalizuje incydenty kwalifikowane jako poważne awarie.

Zwiększające się bezpieczeństwo na drogach, doposażanie ochotniczych straży pożarnych w niezbędny sprzęt oraz przeprowadzanie szkoleń specjalistycznych będzie zwiększało bezpieczeństwo mieszkańców i środowiska.

Bardzo ważną kwestią są działania edukacyjne i informacyjne dla mieszkańców uświadamiające prawidłowe postępowanie w razie wystąpienia poważnej awarii oraz niwelowania skutków. Konieczne jest rozwijanie systemów ostrzegania mieszkańców.

6. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi

W każdym z obszarów interwencji zgodnie z Wytocznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska stworzonymi przez Ministerstwo Ochrony Środowiska, należy uwzględnić powiązania z zagadnieniami horyzontalnymi, tj. (I) adaptacja do zmian klimatu, (II) nadzwyczajne zagrożenia środowiska, (III) działania edukacyjne, (IV) monitoring środowiska (Tabela 32.). Powiązania obszarów przyszłej interwencji zostały ocenione zgodnie z wpływem jaki jest przewidywany na dane zagadnienie horyzontalne. Realizacja zadań wyznaczona w każdym z obszarów perspektywicznie będzie mieć wpływ bezpośredni, pośredni, neutralny lub brak wpływu. W określonych obszarach interwencji monitoring środowiska będzie prowadzony w oparciu o wskaźniki monitorowania POŚ.

OZNACZENIA:

B – obszary przyszłej interwencji mają wpływ bezpośredni;

P – obszary przyszłej interwencji mają wpływ pośredni;

X – obszary przyszłej interwencji nie mają wpływu;

Tabela 32. Powiązania obszarów interwencji z zagadnieniami horyzontalnymi.

Obszar interwencji	I. Adaptacja do zmian klimatu	II. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska	III. Działania edukacyjne	IV. Monitoring środowiska
Ochrona klimatu i jakości powietrza	B	P	B	B
Zagrożenia hałasem	B	B	X	B
Pola elektromagnetyczne	X	X	X	B
Gospodarowanie wodami	B	B	P	B
Gospodarka wodno-ściekowa	B	B	B	B
Zasoby geologiczne	X	P	X	X
Gleby	B	B	B	B
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	B	B	B	B
Zasoby przyrodnicze	B	P	B	P
Zagrożenia poważnymi awariami	X	B	B	B

7. Podsumowanie realizacji dotychczasowego POŚ

Poniżej (Tabela 33.) zestawiono wskaźniki monitorowania efektów realizacji zadań, obrazujące zmianę stanu środowiska na terenie Gminy Stara Biała.

Tabela 33. Zmiana wartości wskaźników monitorowania efektów realizacji POŚ.

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	2021	2022	2023	2024	Zmiana wartości wskaźnika
Zanieczyszczenia, dla których odnotowano przekroczenia stanu dopuszczalnego w strefie mazowieckiej	B(a)P PM10 [2019 r.]	SO2, PM10, PM2,5 II faza, B(a)P	B(a)P	Brak przekroczeń poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń	Brak przekroczeń poziomów dopuszczalnych zanieczyszczeń	Brak przekroczeń
Długość sieci gazowniczej i przyłączy [km]	111,69 [2019 r.]	124,707	126,175	127,797	127,856	+16,166
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp.]	1 108 gosp. [2019 r.]	1 445	1 489	1 653	1 722	+ 614
Długość ścieżek rowerowych [km]	3,5 [2020 r.]	3,5	5,2	8,1	8,1	+ 4,6 km
Ilość przeprowadzonych termomodernizacji budynków gminnych [szt.]	-	0	0	1	1	+ 2
Liczba instalacji OZE [szt.]	-	0	1	1	0	+ 2
Ilość przeprowadzonych działań promocyjnych z obszaru ochrony powietrza i klimatu [szt.]	-	25		3 wydarzenia oraz działania podczas każdej przeprowadzanej kontroli źródeł ciepła z właścicielami	2 wydarzenia oraz działania podczas każdej przeprowadzanej kontroli źródeł ciepła z właścicielami	Każdego roku podejmowano działania edukacyjne dot. ochrony powietrza

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biąta na lata 2025-2028

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	2021	2022	2023	2024	Zmiana wartości wskaźnika
Ilość przeprowadzonych kontroli dopuszczalnych norm emisji hałasu z obiektów działalności gospodarczej [szt.]	-	1	0	b/d	b/d	-
Ilość przeprowadzonych działań promocyjnych z obszaru zagrożenia hałasem [szt.]	-	11		0	0	+11
Liczba pomiarów, w których zanotowano przekroczenia natężenia pól elektromagnetycznych [szt.]	0	0	0	0	0	Brak przekroczeń
Ilość przeprowadzonych działań promocyjnych z zakresu ochrony przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych [szt.]	-	5		0	0	+5
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w ciągu roku [dam ³]	551,0 [2020 r.]	542,0	561,0	627,0	698,0	+ 147
JCWP o złym stanie ogólnym PGWWP GIOŚ w Warszawie	Zbiornik Włocławek, Brzeźnica, Wierzbica, Skrwa od Sierpicy do ujścia [2017-2019]	4	4	4	4	-

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	2021	2022	2023	2024	Zmiana wartości wskaźnika
Ilość przeprowadzonych działań promocyjnych w obszarze gospodarowania wodami [szt.]	-	23		0	0	+23
Długość sieci wodociągowej rozdzielczej i przesyłowej [km]	200,47	201,6	203	203	204,9	+4,43
Poziom zwodociągowania [%]	99	99	99	99	99	0
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	71,43	77	77	80	80,7	+9,27
Poziom skanalizowania [%]	60	62,3	62,8	63,2	63,7	+3,7
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	274	291	397	418	484	+ 210
Ilość przeprowadzonych działań promocyjnych w obszarze gospodarki wodno-ściekowej [szt.]	-	8		Realizowane na bieżąco, w ramach działania placówek oświatowych, prac bieżących samorządu, kampanii edukacyjnych instytucji odpowiedzialnych za monitoring jakości wód.		Działanie realizowane na bieżąco
Wydobycie surowców mineralnych: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce, PIG-PIB	- poniżej 20 000 m ³ - do 20 000 m ³ [2019 r.]	- Biała Nowa IX – 5 tys. t -Biała Nowa X – 0 tys. t -Proboszczewice Stare II – p. A i B – 14 tys. t	- Biała Nowa IX – 3 tys. t -Biała Nowa X – 5 tys. t -Proboszczewice Stare II – p. A i B – 0 tys. t	- Biała Nowa IX – 6 tys. t - Biała Nowa X – 12 tys. t -Proboszczewice Stare II – p. A i B – 2 tys. t	- Biała Nowa IX – 3 tys. t - Biała Nowa X – 6 tys. t -Proboszczewice Stare II – p. A i B – 16 tys. t	Wydobycie prowadzone na podstawie koncesji zgodnie z określonymi wartościami wydobycia

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	2021	2022	2023	2024	Zmiana wartości wskaźnika
Grunty wymagające rekultywacji [ha]	7,83 [2020 r.]	b/d		b/d		-
Powierzchnia gruntów zrekultywowanych i zagospodarowanych w ciągu roku ogółem [ha]	6,02 [2020 r.]	b/d		b/d		-
Ilość przeprowadzonych działań promocyjnych w obszarze ochrony gleb [szt.]	-	7		Realizowane na bieżąco przez MODR szkolenia dla rolników		Działanie realizowane na bieżąco
Odpady komunalne odbierane od właścicieli nieruchomości objętych systemem gospodarki odpadami komunalnymi [Mg]	3 608,82 [2020 r.]	3 711,63	3 891,96	4 172,99	4 353,61	+744,79
Poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania [%]	10,18% [do 16.07.2020 r.]	28,34 wymagany ≥ 20	36,92 wymagany ≥ 25	35,96 wymagany ≥ 35	53,31 wymagany ≥ 45	Każdego roku dotrzymano wymaganych poziomów
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania [%]	-	3,4 wymagany ≤ 35	11,30 wymagany ≤ 35	19,98 wymagany ≤ 35	20,08 wymagany ≤ 35	Każdego roku dotrzymano wymaganych poziomów
Ilość przeprowadzonych działań promocyjnych dotyczących właściwej gospodarki odpadami [szt.]	-	35		Działania prowadzone na bieżąco przez samorząd oraz placówki oświatowe		

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	2021	2022	2023	2024	Zmiana wartości wskaźnika
Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	2021	2022	2023	2024	Nazwa wskaźnika
Powierzchnia obszarów chronionych [ha]	1 142,98 [2020 r.]	1 170,58	1 170,58	1 170,58	1 170,58	-
Ilość przeprowadzonych działań promocyjnych w obszarze zasobów przyrodniczych [szt.]	-	43		Działania prowadzone na bieżąco przez samorząd oraz placówki oświatowe		Realizacja na bieżąco
Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii	-	1	0	0	0	+1
Ilość przeprowadzonych działań promocyjnych w obszarze przeciwdziałania poważnym awariom [szt.]	-	12		b/d	2	+14

Źródło: Raporty o stanie Gminy Stara Biała na lata 2021,2022,2023,2024, Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała za lata 2021-2022, BDL-GUS.

b/d – brak danych

8. Cele, kierunki interwencji i działania zaplanowane na lata 2025-2028

Tabela 34. Cele, kierunki interwencji i działania zaplanowane dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028.

Obszar	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Poprawa jakości powietrza	Zwiększenie efektywności energetycznej oraz ograniczenie „niskiej emisji”	Liczba budynków gminnych z przeprowadzoną termomodernizacją [szt.]	W latach 2021- 2024: 2	Zgodnie z zapisami Dyrektywy EPBD, do 01 stycznia 2028 roku nowe budynki będące własnością instytucji publicznych mają być bezemisyjne. Do roku 2050 wszystkie istniejące budynki powinny zostać zmodernizowane.	Termomodernizacja budynków gminnych	Urząd Gminy Stara Biała	Nieotrzymanie środków finansowych, brak szerokiego dostępu do informacji o możliwościach dofinansowań, skomplikowany i długotrwały proces pozyskiwania dotacji, brak programów dotacyjnych, brak zainteresowania ze strony mieszkańców
			Liczba nowo zamontowanych instalacji wykorzystujących OZE [szt.]	W latach 2021-2024: 2	Osiągnięcie celów wprowadzających ład energetyczny na terenie gminy	Montaż instalacji OZE w obiektach użyteczności publicznej		
			Liczba kotłów na paliwo stałe [szt.]	Łączna liczba urządzeń do wymiany w latach 2024-2026: 1419	Struktura grzewcza gminy zgodna z zapisami uchwały antysmogowej,	Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła i termomodernizacja budynków prywatnych	Mieszkańcy	
			Ilość nowo zamontowanych instalacji OZE na budynkach prywatnych [szt.]	Brak szczegółowych danych	Wartość uzależniona od możliwości finansowych mieszkańców	Zwiększenie wykorzystania OZE do produkcji energii elektrycznej i ciepła w budynkach prywatnych		

Obszar	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Niskoemisyjny transport publiczny [TAK/NIE]	TAK	TAK	Zmniejszenie niskiej emisji z transportu		
			Liczba kontroli [szt.]	W roku 2024: 66	Do roku 2026 min. 65 szt. na rok w kolejnych latach zgodnie z wytycznymi dokumentów programowych	Kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej oraz ograniczanie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego	Urząd Gminy Stara Biała	
			Zapewnianie usług doradczych, w tym usług zakończonych termomodernizacją lub wymianą źródła [szt.]	Działanie realizowane na bieżąco w ramach obowiązków zatrudnionego Ekodoradcy	Wszyscy mieszkańcy potrzebujący wsparcia objęci usługami doradczymi	Prowadzenie doradztwa energetycznego i ekologicznego – realizacja programu „Mazowsze bez smogu”		
			Liczba złożonych wniosków [szt.]	W latach 2023-2024: do Urzędu Gminy wpłynęło 93 deklaracje dotyczące wymiany źródła ciepła w budynkach (informacja z WFOŚiGW w Warszawie 185 wnioskodawców)	Brak możliwości oszacowania wartości	Pozyskiwanie środków z funduszy zewnętrznych na wymianę niskosprawnych źródeł ciepła, OZE oraz innych zadań z ograniczania niskiej emisji	Urząd Gminy Stara Biała, mieszkańcy	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028

Obszar	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Realizacja celów zawartych w dokumencie [TAK/NIE]	Działania zintegrowane przeprowadzane na bieżąco	Osiągnięcie celów wprowadzających ład energetyczny na terenie gminy	Realizacja zadań wynikających z Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Stara Biała.	Urząd Gminy Stara Biała	
			Posiadanie aktualnego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej [TAK/NIE]	Rok 2024: NIE	TAK	Opracowanie aktualnego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej		
			Liczba zmodernizowanych opraw świetlnych [szt.]	Rok 2025: 1 883 opraw LED 121 lamp solarnych	Wszystkie oprawy świetlne w granicach gminy energooszczędne	Kontynuacja wymiany oświetlenia ulicznego na oprawy energooszczędne		
			Zakup czujników jakości powietrza [szt.]	0	min. +1	Prowadzenie systemu informowania o przekroczeniach jakości powietrza wraz z budową baz danych		
		Edukacja ekologiczna	Liczba działań edukacyjnych [szt.]	W latach 2021-2024: 30 oraz w ramach bieżących obowiązków samorządów i we wszystkich placówkach oświatowych	Minimalna liczba wymaganych działań edukacyjnych w okresie obowiązywania POP 4 działania/rok w kolejnych latach zgodnie z wytycznymi programowymi	Edukacja ekologiczna w zakresie poprawy jakości powietrza i ograniczenia niskiej emisji – właściwe wykorzystanie paliw oraz wpływ zanieczyszczeń na zdrowie	Urząd Gminy Stara Biała, placówki oświatowe	

Obszar	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Zagrożenie hałasem	Poprawa jakości środowiska akustycznego	Rozwój i poprawa stanu gminnej infrastruktury drogowej oraz współpraca z innymi zarządcami dróg w celu poprawy stanu infrastruktury dróg powiatowych na terenie gminy	Wzrost długości dróg o nawierzchni twardej [km]	W latach 2021-2024: 7,397	Poprawa jakości wszystkich kluczowych dróg w obszarze gminy	Modernizacja nawierzchni dróg na terenie gminy we współpracy z powiatem plockim i Zarządem Dróg Wojewódzkich	Urząd Gminy Stara Biała, Starostwo powiatowe, Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich	Nieotrzymanie środków finansowych
			Łączna długość dróg o nawierzchni twardej [km]	W roku 2024: 76,536	>76,536	Budowa nowych i modernizacja gminnych nawierzchni drogowych		
			Długość ścieżek rowerowych [km]	Rok 2024: 8,1	>8,1	Rozwój transportu rowerowego w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych, ciągów pieszo - rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą		
		Zintegrowane zarządzanie środowiskiem i planowanie przestrzenne	MPZP uwzględniają zapisy ochrony przed hałasem [TAK/NIE]	TAK	TAK	Integrowanie opracowań planistycznych z problemami zagrożenia hałasem	Urząd Gminy Stara Biała	Nieobjęcie wszystkich terenów dokumentacją planistyczną
		Monitoring i kontrola natężenia hałasu	Liczba pomiarów emisji hałasu [szt.]	b/d	min. 1 na rok	Dokonanie rozpoznania klimatu akustycznego ze wskazaniem terenów szczególnie narażonych na emisję hałasu	Starostwo powiatowe, Zarządcy dróg, GIOŚ	Długotrwała procedura monitoringu, braki w kadrach jednostek realizujących

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028

Obszar	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Liczba kontroli prędkości [szt.]	b/d	Brak możliwości oszacowania	Udoskonalenie systemu zarządzania ruchem – kontrola prędkości i bezpieczeństwa		
Ochrona przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	Ochrona ludności przed nadmiernym natężeniem pola elektromagnetycznego	Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach	Uwzględnienie w MPZP wymogów ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym [TAK/NIE]	TAK	TAK	Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym poprzez właściwe planowanie przestrzenne	Urząd Gminy Stara Biała	Przekroczenie wartości wskaźnika natężeń pól elektromagnetycznych
			Wartości natężeń pól elektromagnetycznych [V/m]	W roku 2021: <0,8	<0,8	Prowadzenie kontroli natężenia pól elektromagnetycznych na terenie gminy	GIOŚ	
Gospodarka wodno-ściekowa	Ochrona wód i racjonalne zarządzanie gospodarką wodno-ściekową	Rozwój i dostosowanie instalacji oraz urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu	Poziom zwodociągowania gminy [%]	W roku 2024: 98,4	Zgodnie z zapotrzebowaniem na terenach technicznie i ekonomicznie uzasadnionych	Rozbudowa oraz modernizacja istniejącej sieci wodociągowej wraz z przyłączami	Gospodarka Komunalna „Stara Biała” Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała	Nieotrzymanie środków finansowych, występowanie poważnych awarii, wypłukiwanie do wody różnego rodzaju substancji z gleby, zanieczyszczenia wód ściekami bytowo-komunalnymi
			Poziom skanalizowania obszaru gminy dla terenów uzasadnionych ekonomicznie [%]	W roku 2024: 63,7	Zgodnie z zapotrzebowaniem na terenach technicznie i ekonomicznie uzasadnionych	Rozbudowa oraz modernizacja istniejącej sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączami		

Obszar	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Prowadzenie prac modernizacyjnych stacji uzdatniania wody na terenie Gminy Stara Biała [TAK/NIE]	TAK	TAK	Rozbudowa i modernizacja systemów poboru, przesyłu i uzdatniania wody na terenie gminy		
		Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki	Liczba kontroli [szt.]	Rok 2024: 108	Minimum raz na 2 lata – każda nieruchomość wyposażona w zbiornik bezodpływowy lub przydomową oczyszczalnię ścieków	Egzekwowanie przepisów dotyczących ochrony wód i prawidłowej utylizacji ścieków bytowych ze zbiorników bezodpływowych		
			Prowadzenie badań jakości wody przeznaczonej do spożycia każdego roku [TAK/NIE]	TAK	TAK	Zapewnianie wody do spożycia spełniającej wymagania zdrowotne dla ludzi	Sanepid, Operator wodociągu Gospodarka Komunalna „Stara Biała” Sp. z o.o.	
		Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy [szt.]	W roku 2024: 484	Wymiana wszystkich przestarzałych zbiorników bezodpływowych	Zwiększanie wykorzystania przydomowych oczyszczalni ścieków przy budynkach prywatnych na terenach nieprzeznaczonych do skanalizowania	Właściciele nieruchomości	Nieotrzymanie środków finansowych, brak zainteresowania ze strony mieszkańców

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028

Obszar	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Przepustowość oczyszczalni ścieków [m ³ /d]	Oczyszczalnia Brwilno 35,40 m ³ /d Oczyszczalnia Nowe Proboszczewice 150,40 m ³ /d Oczyszczalnia Maszewo 24000 m ³ /d Oczyszczalnia Srebrna 100,00 m ³ /d	Zwiększanie przepustowości jest dostosowywane do zapotrzebowania	Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń do oczyszczania ścieków komunalnych	Gospodarka Komunalna „Stara Biała” Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała	Nieotrzymanie środków finansowych, wzrost kosztów wykonania
		Edukacja ekologiczna z zakresu gospodarki wodno-ściekowej	Prowadzenie kampanii edukacyjnych związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków [TAK/NIE]	TAK	TAK	Działania edukacyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o ochronie zasobów wodnych, w tym wypracowywanie właściwych postaw związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków	Gospodarka Komunalna „Stara Biała” Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała, placówki oświatowe	Brak środków finansowych, brak wykwalifikowanej kadry, brak zainteresowania społecznego

Obszar	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Gospodarowanie wodami	Poprawa stanu wód	Poprawa stanu ilościowego i jakościowego wód	Uwzględnianie w MPZP zagadnień dotyczących gospodarowania wodami, w tym zwiększenie retencyjności [TAK/NIE]	TAK	TAK	Racjonalne gospodarowanie wodami, w tym zwiększenie retencyjności poprzez planowanie przestrzenne	Gospodarka Komunalna „Stara Biała” Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała,	Nieprzestrzeganie przepisów prawa przez mieszkańców w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, brak rozwoju sieci kanalizacyjnej na terenie gminy, wysokie koszty związane z konserwacją urządzeń wodnych, występowanie gatunków chronionych fauny i flory na terenach objętych pracami konserwacyjnymi
			Ocena stanu wód [zły/dobry]; [zagrożony/niezagrożony]	Ocena stanu JCWP: – Wierzbica: zły – Brzeźnica: zły – Skrwa od Chroponianki do ujścia: zły – Zbiornik Włockawek: zły Ocena stanu JCWPd : – Nr 48 niezagrożony; – Nr 47 zagrożona ilościowo	Stan wszystkich JCWP: Dobry Stan wszystkich JCWPd: niezagrożony	Wdrażanie działań z zakresu ochrony wód podziemnych i powierzchniowych	Urząd Gminy Stara Biała, WIOŚ, Wody Polskie	
	Prace konserwacyjne zbiorników wodnych oraz urządzeń wodnych [TAK/NIE]	TAK	Konserwacja na bieżąco we wszystkich miejscowościach	Rewaloryzacja istniejących zbiorników, utrzymanie i oczyszczanie urządzeń wodnych	Gospodarka Komunalna „Stara Biała” Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała, właściciele gruntów			

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028

Obszar	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
	Przeciwdziałanie skutkom zmian klimatycznych	Ograniczenie skutków ekstremalnych zjawisk atmosferycznych	Długość rowów melioracyjnych [km]	W 2024: b/d	Wartość uzależniona od dokumentacji projektowej	Budowa i rozbudowa systemów melioracji	Gospodarka Komunalna „Stara Biała” Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała, właściciele gruntów	
			Długość kanalizacji deszczowej [km]	W roku 2024: 21,630 km	Wartość uzależniona od dokumentacji projektowej	Budowa, rozbudowa, modernizacja kanalizacji deszczowej		
			Liczba zbiorników mikoretencji [szt.]	b/d	Wartość uzależniona od zainteresowania mieszkańców	Promowanie i realizacja programów dofinansowujących instalacje służące przydomowej retencji	Urząd Gminy Stara Biała, Mieszkańcy, Wody Polskie	
			Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno-informacyjnych (szkolenia, happeningi, eventy) [szt.]	W latach 2021-2024: 23	Działania edukacyjne prowadzone na bieżąco (min. 2 wydarzenia/rok w każdej szkole lub 1 wydarzenie/rok gminne)	Prowadzenie działań edukacyjnych promujących zmniejszenie zużycia wody i omawiających zagrożenia wynikające ze zmian klimatycznych	Urząd Gminy Stara Biała, placówki oświatowe	
Gleby	Ochrona i racjonalne wykorzystanie gleb adekwatnie do zagospodarowania	Ochrona gleb i powierzchni ziemi przed działaniami czynników zewnętrznych	Ocena zanieczyszczenia próbek gleb	W cyklu pomiarowym 2025: Brak przekroczenia dopuszczalnych zawartości pierwiastków śladowych i WWA	W kolejnych cyklach : Brak przekroczenia dopuszczalnych zawartości pierwiastków śladowych i WWA	Monitorowanie zanieczyszczeń gleb metalami ciężkimi	GIOŚ, IUNG-PIB	Nieotrzymanie środków finansowych, nieprzestrzeganie przepisów prawa przez właścicieli gruntów
			Uwzględnienie w MPZP cennych gruntów rolniczych, leśnych [TAK/NIE]	TAK	TAK	Ochrony gruntów rolniczych, leśnych i cennych przyrodniczo przed nieodpowiednim zagospodarowaniem	Urząd Gminy Stara Biała	

Obszar	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Grunty wymagające rekultywacji [ha]	7,83 (stan na 2020 rok)	Zgodnie z zapotrzebowaniem i możliwościami finansowymi	Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym, rekreacyjnym lub leśnym.	Urząd Gminy Stara Biała, Przedsiębiorca korzystający z gruntu, dzierżawca nieruchomości komunalnej, RDLP w Łodzi	
Zasoby geologiczne	Optymalne wykorzystanie kopalin	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż	Ilość kontroli [szt.]	Brak szczegółowych danych	Min. 1 kontrola rocznie (od rozpoczęcia wydobywania)	Kontrola koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Starostwo powiatowe, Okręgowy Urząd Górniczy	Niewystarczająca ilość podmiotów mogąca przeprowadzić kontrole, Brak prowadzenia rzetelnej ewidencji wyrobisk kopalin, Błędna interpretacja obowiązującego prawa
			Uwzględnienie w aktach planistycznych obszarów złóż i objęcie ich ochroną oraz egzekwowanie poprawności działań związanych z ich poszukiwaniem i rozpoznawaniem [TAK/NIE]	TAK	TAK	Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych	Urząd Gminy Stara Biała	
			Stosowanie technologii BAT [TAK/NIE]	TAK	TAK	Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac rozpoznawczych, eksploatacyjnych i magazynowania kopalin poprzez korzystanie z nowoczesnych technologii pozyskiwania surowców mineralnych	Podmioty realizujące wydobywanie	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028

Obszar	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Racjonalna gospodarka odpadami	Ograniczanie ilości odpadów wytwarzanych na terenie gminy	Utworzenie systemu o obiegu zamkniętym gospodarki odpadami [TAK/NIE]	NIE	TAK	Intensyfikacja działań w zakresie wdrażania obiegu zamkniętego do systemu gospodarki odpadami komunalnymi	Urząd Gminy Stara Biała	Nieotrzymanie środków finansowych, nieprzewidziane efekty znieśnienia regionalizacji w gospodarce odpadami, niskie zaangażowanie ze strony mieszkańców w kwestii segregacji odpadów
			Kontrole dotyczące prowadzenia właściwej segregacji przez mieszkańców [TAK/NIE]	W roku 2024: TAK	Działanie prowadzone na bieżąco w ramach prowadzonych odbiorów odpadów	Bieżąca kontrola realizacji przez mieszkańców obowiązków w zakresie utrzymania czystości i porządku		
			Prowadzenie prac modernizacyjnych PSZOK [TAK/NIE]	TAK	TAK	Modernizacja punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych		
			Uzyskany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych [%]	W roku 2024: 53,31	55% wagowo - za rok 2025; 56% wagowo - za rok 2026; 57% wagowo - za rok 2027; 58% wagowo – za rok 2028.	Utrzymanie wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	Urząd Gminy Stara Biała, podmioty gospodarcze, mieszkańcy	
			Udział odpadów zmieszanych w całkowitej masie zebranych odpadów [%]	W roku 2024: 56,73	< 56,73	Zmniejszenie ilości odpadów zmieszanych w całkowitej masie zebranych odpadów		
			Poziom redukcji masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania [%]	W roku 2024: 20,08	35 ≥	Utrzymanie wymaganego poziomu redukcji masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania		

Obszar	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Wyliminowanie praktyk nielegalnego składowania odpadów	Ilość wyrobów zawierających azbest [Mg]	4 135,342	Do końca roku 2032: 0	Realizacja Programu Usuwania Azbestu – dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest	Urząd Gminy Stara Biała, właściciele nieruchomości	Nieotrzymanie środków finansowych, brak odpowiednich praktyk dot. gospodarki odpadami wśród mieszkańców, brak świadomości w zakresie konsekwencji związanych z porzucaniem odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych
			Montaż urządzeń typu „fotopułapka” w potencjalnym miejscu identyfikowanym jako dzikie wysypisko [TAK/NIE]	NIE	TAK	Dążenie do niepowstawania nielegalnych miejsc składowania odpadów komunalnych	Urząd Gminy Stara Biała	
		Działania edukacyjne i prewencyjne w zakresie postępowania z odpadami komunalnymi	Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno - informacyjnych (szkolenia, happeningi, eventy) [szt.]	W latach 2021-2024: 35 oraz na bieżąco przez placówki oświatowe	Działania edukacyjne prowadzone na bieżąco (min. 1 wydarzenie/rok w każdej szkole lub gminne)	Działania edukacyjno-informacyjne dotyczące właściwego postępowania z odpadami w tym zwiększenia efektywności selektywnego zbierania u „źródła” i zapobiegania powstawaniu odpadów.	Urząd Gminy Stara Biała	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028

Obszar	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Zasoby przyrodnicze	Podniesienie atrakcyjności z wykorzystaniem walorów przyrodniczych	Rozwój ekoturystyki	Liczba utworzonych ścieżek dydaktyczno-ekologicznych [szt.]	0	+ 1 szt. Projekt Szwedzkiej Góry	Budowa ścieżek dydaktyczno-ekologicznych	Urząd Gminy Stara Biała	Nieotrzymanie finansowania zewnętrznego na realizację działań, niska lesistość gminy, niewystarczający udział społeczeństwa w działaniach, brak atrakcyjnych przyrodniczo terenów będących w posiadaniu gminy
			Obszary rekreacyjne [ha]	b/d	Zgodnie z zapotrzebowaniem i możliwościami budżetowymi	Rozbudowa terenów rekreacyjnych		
			Liczba kampanii promocyjnych gminy [szt.]	min. 1 szt./rok	min. 1/ rok	Wykorzystanie elementów przyrodniczych i kulturowych do kreowania wizerunku gminy		
	Ochrona i rewaloryzacja obszarów naturalnych	Poprawa stanu i wzmocnienie ochrony różnorodności biologicznej	Tereny zieleni osiedlowej, parki, zieleńce [ha]	W roku 2023: 1,83	> 1,83	Zwiększanie ilości nasadzeń i tworzenie nowych sektorów zieleni urządzonej	Urząd Gminy Stara Biała	
			Uwzględnianie form ochrony przyrody w planowaniu przestrzennym [TAK/NIE]	TAK	TAK	Bieżąca opieka nad formami ochrony przyrody oraz ochrona cennych przyrodniczo siedlisk na terenie gminy		
			Powierzchnia terenów prawnie chronionych [ha]	W roku 2024: 1 170,58	> 1 170,58	Podejmowanie działań w sprawie ustanowienia form ochrony przyrody wynikające z ustawy o ochronie przyrody		

Obszar	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Uwzględnienie w aktach planistycznych oraz decyzjach środowiskowych uwarunkowania przyrodnicze i istniejące formy ochrony przyrody [TAK/NIE]	TAK	TAK	Zapewnianie właściwej ochrony dla bioróżnorodności biologicznej terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym poprzez adekwatne zapisy w MPZP i/lub decyzjach środowiskowych		
			Realizowanie inwestycji związanych z ochroną przeciwpożarową lasu [TAK/NIE]	TAK	TAK	Inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej	Urząd Gminy Stara Biała, RDLP w Łodzi	
		Edukacja ekologiczna	Liczba kampanii edukacyjnych [szt.]	W latach 2021-2024: 43	Prowadzenie akcji edukacyjnych na bieżąco w ramach edukacji szkolnej (min. 1 wydarzenie/rok gminne)	Edukacja ekologiczna (organizowanie konkursów, prelekcji o tematyce ekologicznej, akcji ekologicznych).	Urząd Gminy Stara Biała, placówki oświatowe	

Obszar	Cel	Kierunek interwencji	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Zagrożenie poważnymi awariami	Zapobieganie wystąpieniu awarii oraz eliminacja i minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Wzmocnienie skuteczności działań służb reagujących	Doposażenie OSP [TAK/NIE]	W roku 2024: TAK	TAK	Wsparcie OSP na doposażenie w specjalistyczne sprzęty ratowniczo- gaśnicze, niezbędną infrastrukturę i tereny przyległe	Urząd Gminy Stara Biała	Nieotrzymanie środków finansowych, brak świadomości w obszarze gospodarowania odpadami, powstawanie dzikich wysypisk śmieci, dopuszczenie do składowania na prywatnej posesji materiałów niebezpiecznych, powstawanie na terenie gminy zakładów ZZR i ZDR
			Liczba przeprowadzonych kontroli [szt.]	b/d	Zgodnie z harmonogramem kontroli	Kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstawania poważnej awarii	GIOŚ	
			Przeprowadzana aktualizacja rejestru [TAK/NIE]	TAK	TAK	Prowadzenie i aktualizacja rejestru poważnych awarii		
		Likwidacja skutków poważnych awarii [szt.]	Brak poważnych awarii	Likwidacja wszystkich w przypadku powstania	Usuwanie skutków poważnych awarii	Sprawca awarii, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Gminy Stara Biała Mazowiecki, Urząd Wojewódzki, budżet Państwa, ubezpieczyciele		
		Działania edukacyjne i prewencyjne w zakresie występowania poważnych awarii	Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno-informacyjnych (szkolenia, happeningi, eventy) [szt.]	W latach 2021 - 2024: 14	Prowadzenie akcji edukacyjnych na bieżąco (min. 1 wydarzenie/rok)	Edukacja społeczności lokalnych, w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia	Urząd Gminy Stara Biała, placówki oświatowe	

b/d- brak danych

Tabela 35. Harmonogram rzeczowo- finansowy realizacji zadań w ramach POŚ dla Gminy Stara Biała na lata 2025 – 2028.

Obszar interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]				Źródła finansowania	Okres realizacji
			2025	2026	2027	2028		
ZADANIA WŁASNE								
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacja budynków gminnych	Urząd Gminy Stara Biała	Koszt ustalany w trybie zamówień publicznych				Budżet Gminy, Programy Czyste Powietrze, Stop Smog, Mój Prąd itp., NFOŚiGW, KPO, Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS), Urząd Marszałkowski	2025-2028
	Montaż instalacji OZE w obiektach użyteczności publicznej		W zależności od potrzeb i możliwości budżetowych oraz programów dotacyjnych					2025-2028
	Zmniejszenie niskiej emisji z transportu		Koszt ustalany w trybie zamówień publicznych					2025-2028
	Kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej oraz ograniczanie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego		30	30	30	30		2025-2028
	Prowadzenie doradztwa energetycznego i ekologicznego – realizacja programu „Mazowsze bez smogu”		80	270	150	150		2025-2028
	Realizacja zadań wynikających z Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Stara Biała.		150	150	150	150		2025-2028
	Opracowanie aktualnego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej		Koszt jednorazowy w okresie obowiązywania POŚ, szacunkowo 10 tys. zł					2025-2028
	Kontynuacja wymiany oświetlenia ulicznego na oprawy energooszczędne		1 160	1 160	W zależności od potrzeb			2025-2028
	Prowadzenie systemu informowania o przekroczeniach jakości powietrza wraz z budową baz danych		Koszt administracyjny					2025-2028
	Pozyskiwanie środków z funduszy zewnętrznych na wymianę niskosprawnych źródeł ciepła, OZE oraz innych zadań z ograniczania niskiej emisji		Urząd Gminy Stara Biała, mieszkańcy	Koszt administracyjny				Zadanie ciągłe
	Edukacja ekologiczna w zakresie poprawy jakości powietrza i ograniczania niskiej emisji – właściwe wykorzystanie paliw oraz wpływ zanieczyszczeń na zdrowie	Urząd Gminy Stara Biała, placówki oświatowe	20	20	20	20	Zadanie ciągłe	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]				Źródła finansowania	Okres realizacji
			2025	2026	2027	2028		
ZADANIA MONITOROWANE								
	Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła i termomodernizacja budynków prywatnych	Mieszkańcy	Brak szczegółowych danych kosztowych				Środki prywatne, KPO, kredyty komercyjne, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Zadanie ciągłe
	Zwiększenie wykorzystania OZE do produkcji energii elektrycznej i ciepła w budynkach prywatnych	Mieszkańcy	Brak szczegółowych danych kosztowych				Środki prywatne, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Zadanie ciągłe
ZADANIA WŁASNE								
Zagrożenie hałasem	Modernizacja nawierzchni dróg na terenie gminy we współpracy z powiatem plockim i Zarządem Dróg Wojewódzkich	Urząd Gminy Stara Biała, Starostwo powiatowe, Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich	Brak szczegółowych danych kosztowych, ustalany na podstawie PFU lub dokumentacji kosztorysowo-projektowej					2025-2028
	Budowa nowych i modernizacja gminnych nawierzchni drogowych gminnych	Urząd Gminy Stara Biała	2026 – Budowa dróg gminnych usprawniających komunikację w Maszewie Dużym gm. Stara Biała – 4 100 000,00zł – Budowa drogi wewnętrznej (ulicy Lazurytowej) w miejscowości Ludwikowo 2 850 000,00 zł, – Budowa drogi wewnętrznej (ulicy Stokrotkowej) w miejscowości Nowe Proboszczewice – 1 925 000,00 zł – Budowa drogi wewnętrznej (ulicy Wycinki) w miejscowości Maszewo Duże – 550 000,00 zł – Budowa drogi gminnej na odcinku łączącym Orlen S.A. z drogą wojewódzką Nr 559 – łącznie lata 2026-2029- 75 780 000,00 zł Dla inwestycji planowanych w kolejnych latach koszt ustalany jest na podstawie PFU lub dokumentacji kosztorysowo-projektowej.				Budżet Gminy, Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD), Urząd Marszałkowski, dotacje zewnętrzne UE	2025-2028
	Rozwój transportu rowerowego w tym rozbudowa spójnego systemu dróg i ścieżek rowerowych, ciągów pieszo-rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą		2026 Opracowanie projektu budowy ścieżki pieszo - rowerowej w sołectwie Ułaszewo – 55 133,22 zł,				Budżet Gminy, dotacje zewnętrzne	2025-2028

Obszar interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]				Źródła finansowania	Okres realizacji
			2025	2026	2027	2028		
Obszar interwencji			Dla inwestycji planowanych w kolejnych latach koszt ustalany jest na podstawie PFU lub dokumentacji kosztorysowo-projektowej.					
	Integrowanie opracowań planistycznych z problemami zagrożenia hałasem		Koszty administracyjne				Budżet Gminy	2025-2028
	ZADANIA MONITOROWANE							
	Dokonanie rozpoznania klimatu akustycznego ze wskazaniem terenów szczególnie narażonych na emisję hałasu	Komendy policji na terenie powiatu, zarządcy dróg, GIOŚ	Koszty administracyjne				Budżety własne instytucji	Zadanie ciągłe
	Udoskonalenie systemu zarządzania ruchem – kontrola prędkości i bezpieczeństwa	Urząd Gminy Stara Biała, Policja	Koszty administracyjne					Zadanie ciągłe
ZADANIA WŁASNE								
Ochrona przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych	Uwzględnienie w MPZP wymogów ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym	Urząd Gminy Stara Biała	Koszty administracyjne				Budżet Gminy	2025-2028
	ZADANIA MONITOROWANE							
	Prowadzenie kontroli natężenia pól elektromagnetycznych na terenie gminy	GIOŚ	Koszty administracyjne				Budżet Państwa	Zadanie ciągłe
ZADANIA WŁASNE								
Gospodarka wodno-ściekowa	Rozbudowa oraz modernizacja istniejącej sieci wodociągowej wraz z przyłączami	Gospodarka Komunalna „Stara Biała” Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała	Na podstawie „Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych będących w posiadaniu Gospodarki Komunalnej Stara Biała na lata 2025-2027” 2025 Budowa sieci wodociągowej w m. Brwilno (ul. Żurawinowa) – 30 000,00 zł 2025-2026 Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Wyszyna – 150 000 zł				Budżet Gminy, KPO, NFOŚiGW, Fundusze Europejskie FEnIKS na lata 2021-2027, Program LIFE	2025-2028

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]				Źródła finansowania	Okres realizacji
			2025	2026	2027	2028		
			2026-2027 Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Maszewo Duże (ul. Leśna) – 600 000,00 zł 2025-2027 Rozbudowa sieci wodociągowej – 850 000,00 zł Rok 2028 Brak - szczegółowych danych kosztowych (indywidualne kosztorysy dla projektów funkcjonalno-użytkowych)					
	Rozbudowa oraz modernizacja istniejącej sieci kanalizacyjnej wraz z przyłączami	Gospodarka Komunalna „Stara Biała” Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała	Na podstawie „Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych będących w posiadaniu Gospodarki Komunalnej Stara Biała na lata 2025-2027” 2025 <ul style="list-style-type: none"> – Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Maszewo Duże i Mańkowo – 180 000,00 zł – Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Brwilno (ul. Żurawinowa) – 150 000 zł – Budowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej wraz z przepompownią w Brwilnie, (ul. Wiślana) – 760 000,00 zł – Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Maszewie Dużym (ul. Wycinki i ul. Wierzbowa) – 1 430 000,00 zł 2025-2026 <ul style="list-style-type: none"> – Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Nowych Proboszczewicach (ul. Ułańska) – 400 000,00 zł – Budowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej w miejscowościach Srebrna, Biała i Mańkowo – 2 800 000,00 zł 2025-2027 <ul style="list-style-type: none"> – Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Mańkowo – 3 300 000,00 zł – Budowa sieci kan. z przyłączami w miejscowości Nowe Proboszczewice – 300 000,00 zł				Budżet Gminy, fundusze Spółki, KPO, NFOŚiGW, Fundusze Europejskie FEnIKS na lata 2021-2027, Program LIFE	2025-2028

Obszar interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]				Źródła finansowania	Okres realizacji
			2025	2026	2027	2028		
			– Rozbudowa sieci kanalizacyjnej – 950 000,00 zł					
			Rok 2028 - Brak szczegółowych danych kosztowych (indywidualne kosztorysy dla projektów funkcjonalno-użytkowych)					
	Rozbudowa i modernizacja systemów poboru, przesyłu i uzdatniania wody na terenie gminy	Gospodarka Komunalna „Stara Biała” Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała	2025 Rozbudowa ujęcia wód podziemnych w miejscowości Biała, gm. Stara Biała – 200 000,00 zł					2025-2028
			2025-2027 Budowa stacji uzdatniania wody w Maszewie Dużym – 6 100 000,00 zł					
			Rok 2028 - Brak szczegółowych danych kosztowych (indywidualne kosztorysy dla projektów funkcjonalno-użytkowych)					
	Egzekwowanie przepisów dotyczących ochrony wód i prawidłowej utylizacji ścieków bytowych ze zbiorników bezodpływowych	Urząd Gminy Stara Biała	Koszty administracyjne				Budżet Gminy	Zadanie ciągłe
	Budowa, rozbudowa i modernizacja urządzeń do oczyszczania ścieków komunalnych	Gospodarka Komunalna „Stara Biała” Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała	Brak szczegółowych danych kosztowych (indywidualne kosztorysy dla projektów funkcjonalno-użytkowych)				Budżet Gminy, NFOŚiGW, FEnIKS	2025-2028
	Działania edukacyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o ochronie zasobów wodnych, w tym wypracowywanie właściwych postaw związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków	Gospodarka Komunalna „Stara Biała” Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała, placówki oświatowe	20	20	20	20	Budżet Gminy	Zadanie ciągłe
ZADANIA MONITOROWANE								
	Zapewnianie wody do spożycia spełniającej wymagania zdrowotne dla ludzi	Sanepid, Gospodarka Komunalna „Stara Biała” Sp. z o.o	Koszty administracyjne				Budżety własne instytucji	Zadanie ciągłe

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]				Źródła finansowania	Okres realizacji	
			2025	2026	2027	2028			
	Zwiększanie wykorzystania przydomowych oczyszczalni ścieków przy budynkach prywatnych na terenach nieprzeznaczonych do skanalizowania	Właściciele nieruchomości	Koszt jednostkowy instalacji około 19 tys. zł				Środki prywatne, kredyty komercyjne, dotacje WFOŚiGW	2025-2028	
ZADANIA WŁASNE									
Gospodarowanie wodami	Racjonalne gospodarowanie wodami, w tym zwiększenie retencyjności poprzez planowanie przestrzenne	Gospodarka Komunalna „Stara Biała” Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała	Koszty administracyjne				Budżet Gminy, KPO, NFOŚiGW, WFOŚiGW, FEnIKS, Program LIFE	2025-2028	
	Rewaloryzacja istniejących zbiorników, utrzymanie i oczyszczanie urządzeń wodnych	Gospodarka Komunalna „Stara Biała” Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała, właściciele gruntów	30	30	30	30	Budżet Gminy	Zadanie ciągłe	
	Wdrażanie działań z zakresu ochrony wód podziemnych i powierzchniowych	Urząd Gminy Stara Biała, WIOŚ, Wody Polskie	Koszt uzależniony jest od rodzaju przedsięwzięcia, ustalany w fazie projektu				Budżet Gminy, NFOŚiGW	Zadanie ciągłe	
	Budowa i rozbudowa systemów melioracji	Gospodarka Komunalna „Stara Biała” Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała	Koszt uzależniony jest od rodzaju przedsięwzięcia, ustalany w fazie projektu				Budżet Gminy	2025-2028	
	Budowa, rozbudowa, modernizacja kanalizacji deszczowej		Brak szczegółowych danych kosztowych (indywidualne kosztorysy dla projektów funkcjonalno-użytkowych)				Budżet Gminy	2025-2028	
	Prowadzenie działań edukacyjnych promujących zmniejszenie zużycia wody oraz zagrożeń wynikających ze zmian klimatycznych	Urząd Gminy Stara Biała, placówki oświatowe	20	20	20	20	Budżet Gminy	Zadanie ciągłe	
	ZADANIA MONITOROWANE								
	Promowanie i realizacja programów dofinansowujących instalacje służące przydomowej retencji	Urząd Gminy Stara Biała, Wody Polskie, mieszkańcy	Brak szczegółowych danych kosztowych – uzależnione od liczby zainteresowanych				Środki prywatne, NFOŚiGW, kredyty komercyjne	2025-2028	

Obszar interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]				Źródła finansowania	Okres realizacji
			2025	2026	2027	2028		
Gleby	ZADANIA WŁASNE							
	Ochrony gruntów rolniczych, leśnych i cennych przyrodniczo przed nieodpowiednim zagospodarowaniem	Urząd Gminy Stara Biała	Koszty administracyjne				Budżet Gminy	2025-2028
	Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych, w kierunku przyrodniczym, rekreacyjnym lub leśnym	Urząd Gminy Stara Biała, Przedsiębiorca korzystający z gruntu, dzierżawca nieruchomości komunalnej, RDLP w Łodzi	Brak szczegółowych danych kosztowych				Budżet Gminy, budżet własny sprawcy zanieczyszczenia, NFOŚiGW, WFOŚiGW	Zadanie ciągłe
	ZADANIA MONITOROWANE							
	Monitorowanie zanieczyszczeń gleb metalami ciężkimi	GIOŚ, IUNG-PIB	Koszty administracyjne				Budżet Państwa, Fundusze Europejskie	Zadanie ciągłe
Zasoby geologiczne	ZADANIA WŁASNE							
	Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych	Urząd Gminy Stara Biała	Koszty administracyjne				Budżet Gminy	Zadanie ciągłe
	ZADANIA MONITOROWANE							
	Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Starostwo powiatowe, Okręgowy Urząd Górniczy	Koszty administracyjne				Budżety własne instytucji	Zadanie ciągłe

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]				Źródła finansowania	Okres realizacji
			2025	2026	2027	2028		
	Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac rozpoznawczych, eksploatacyjnych i magazynowania kopalin poprzez korzystanie z nowoczesnych technologii pozyskiwania surowców mineralnych	Podmioty realizujące wydobywanie	Brak szczegółowych danych kosztowych				Środki prywatne podmiotów zaangażowanych	Zadanie ciągłe
ZADANIA WŁASNE								
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Intensyfikacja działań w zakresie wdrażania obiegu zamkniętego do systemu gospodarki odpadami komunalnymi	Urząd Gminy Stara Biała	340	340	340	340	Budżet Gminy, WFOŚiGW	2025-2028
	Bieżąca kontrola realizacji przez mieszkańców obowiązków w zakresie utrzymania czystości i porządku		Koszty administracyjne				Budżet Gminy	Zadanie ciągłe
	Modernizacja punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych		340	340	340	340	Budżet Gminy, WFOŚiGW	2025-2028
	Realizacja Programu Usuwania Azbestu – dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest		100	100	100	100	Budżet Gminy, WFOŚiGW	do 31.12.2032
	Dążenie do niepowstawania nielegalnych miejsc składowania odpadów komunalnych	Urząd Gminy Stara Biała, podmioty gospodarcze, mieszkańcy	Działanie interwencyjne, koszt fotonaprawy uzależniony od wybranego modelu				Budżet Gminy	2025-2028
	Utrzymanie wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych		Składowa kosztów systemu gospodarki odpadami i działań edukacyjnych				Budżet Gminy	Zadanie ciągłe
	Zmniejszenie ilości odpadów zmieszanych w całkowitej masie zebranych odpadów		Składowa kosztów systemu gospodarki odpadami i działań edukacyjnych				Budżet Gminy	Zadanie ciągłe
	Utrzymywanie wymaganego poziomu redukcji masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania		Składowa kosztów systemu gospodarki odpadami i działań edukacyjnych				Budżet Gminy	Zadanie ciągłe

Obszar interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]				Źródła finansowania	Okres realizacji
			2025	2026	2027	2028		
	Działania edukacyjno-informacyjne dotyczące właściwego postępowania z odpadami w tym zwiększenia efektywności selektywnego zbierania u „źródła” i zapobiegania powstawaniu odpadów	Urząd Gminy Stara Biała, placówki oświatowe	20	20	20	20	Budżet Gminy	Zadanie ciągłe
ZADANIA WŁASNE								
Zasoby przyrodnicze	Bieżąca opieka nad formami ochrony przyrody oraz ochrona cennych przyrodniczo siedlisk na terenie gminy	Urząd Gminy Stara Biała	300	300	300	300	Budżet Gminy	Zadanie ciągłe
	Podjęmowanie działań w sprawie ustanowienia form ochrony przyrody wynikające z ustawy o ochronie przyrody		Koszty administracyjne				Budżet Gminy	Zadanie ciągłe
	Zapewnianie właściwej ochrony dla bioróżnorodności biologicznej terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym poprzez adekwatne zapisy w MPZP i/lub decyzjach środowiskowych		Koszty administracyjne				Budżet Gminy	Zadanie ciągłe
	Budowa ścieżek dydaktyczno-ekologicznych		Brak szczegółowych danych kosztowych, ustalany na podstawie PFU lub dokumentacji kosztorysowo-projektowej				Budżet Gminy, KPO, WFOŚiGW, dotacje UE 2021-2027	2025-2028
	Rozbudowa terenów rekreacyjnych		130	130	Wartość uzależniona od potrzeb		Budżet Gminy, dotacje zewnętrzne	2025-2028
	Wykorzystanie elementów przyrodniczych i kulturowych do kreowania wizerunku gminy	Urząd Gminy Stara Biała	Koszty administracyjne				Budżet Gminy	2025-2028
	Zwiększanie ilości nasadzeń i tworzenie nowych sektorów zieleni	Urząd Gminy Stara Biała	34	34	34	34	Budżet Gminy, NFOŚiGW	2025-2028
	Inwestycje związane z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej	Urząd Gminy Stara Biała, RDLP w Łodzi	Brak szczegółowych danych kosztowych				Budżet Gminy, RDLP, dotacje zewnętrzne	2025-2028

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Stara Biała na lata 2025-2028

Obszar interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [tys. zł]				Źródła finansowania	Okres realizacji	
			2025	2026	2027	2028			
	Edukacja ekologiczna (organizowanie konkursów, prelekcji o tematyce ekologicznej, akcji ekologicznych)	Urząd Gminy Stara Biała, placówki oświatowe	20	20	20	20	Budżet Gminy	Zadanie ciągłe	
ZADANIA WŁASNE									
Zagrożenie poważnymi awariami	Wsparcie OSP na doposażenie w specjalistyczne sprzęty ratowniczo-gaśnicze, niezbędną infrastrukturę i tereny przyległe	Urząd Gminy Stara Biała	100	100	100	100	Budżet Gminy, Urząd Marszałkowski, KG PSP, WFOŚiGW	Zadanie ciągłe	
	Edukacja społeczności lokalnych, w zakresie właściwych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożenia	Urząd Gminy Stara Biała, placówki oświatowe	20	20	20	20	Budżet Gminy	Zadanie ciągłe	
	ZADANIA MONITOROWANE								
	Kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstawania poważnej awarii	GIOŚ, IOŚ	Koszty administracyjne				Budżet Państwa	Zadanie ciągłe	
	Prowadzenie i aktualizacja rejestru poważnych awarii		Koszty administracyjne				Budżet Państwa	Zadanie ciągłe	
	Usuwanie skutków poważnych awarii	Sprawca awarii, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Gminy Stara Biała, Mazowiecki Urząd Wojewódzki, Budżet Państwa, Ubezpieczyciele	Brak szczegółowych danych kosztowych (zadanie interwencyjne)				Budżet Państwa, ubezpieczyciele	Zadanie interwencyjne	

9. Spójność POŚ z dokumentami strategicznymi i programowymi

DOKUMENTY UE
Europejski Zielony Ład (EZŁ, ang. European Green Deal).
Unia Europejska postawiła sobie za główny cel osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r., poprzez: <ul style="list-style-type: none">
– Dostarczanie czystej i bezpiecznej energii,
– Wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym,
– Budynki o niższym zapotrzebowaniu na energię,
– Ochronę i odbudowę ekosystemów oraz bioróżnorodności,
– Przystosowanie się do zmian klimatu,
– Ochronę zdrowia.
DOKUMENTY KRAJOWE
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).
Przyjęta uchwałą Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r. (M.P. 2017, poz. 260). Cel strategiczny: Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców Kierunki interwencji: <ul style="list-style-type: none">
– Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód,
– Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
– Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego,
– Ochrona gleb przed degradacją,
– Zarządzanie zasobami geologicznymi,
– Gospodarka odpadami,
– Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych
Polityka ekologiczna Państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.
Przyjęta uchwałą nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia "Polityki ekologicznej państwa 2030 - strategii rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej" (M.P.2019 poz.794). Cel strategiczny: Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców (SOR), Cel szczegółowy I: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, Kierunki interwencji: <ul style="list-style-type: none">
– Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód,
– Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
– Ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
– Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej.

Cel szczegółowy II: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska,

Kierunki interwencji:

- Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu,
- Wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
- Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
- Zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
- Wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT.

Cel szczegółowy III: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych

Kierunki interwencji:

- Przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych.

Cel horyzontalny I: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.

Kierunki interwencji:

- Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji

Cel horyzontalny II: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska.

Kierunki interwencji:

- Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania

Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.).

Komunikat Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Powietrza (M.P. 2021 poz. 1200).

Cel strategiczny:

Poprawa stanu powietrza w strefach, w których w wyniku oceny jakości powietrza, przeprowadzanej corocznie przez GIOŚ, stwierdzane są w dalszym ciągu przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych wybranych substancji w powietrzu oraz ochrona zdrowia i komfortu życia mieszkańców, jak i środowiska naturalnego jako całość.

Cele szczegółowe:

- Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE tam, gdzie są one przekraczane oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane. W przypadku pyłu drobnego PM_{2,5} osiągnięcie także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia;
- Dążenie do osiągnięcia w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK) został przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2019 r.

Cel: Emisje i pochłanianie gazów cieplarnianych:

- Dążenie do ograniczenia krajowych emisji gazów cieplarnianych, w tym CO₂,
- Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko, zgodnie z kierunkami wskazanymi w Strategii zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 r.,
- Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju do 2030 r., poprzez wdrożenie Polityki ekologicznej Państwa 2030,
- Adaptacja do zmian klimatu poprzez zapewnienie zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu, poprzez wdrożenie Polityki ekologicznej Państwa 2030,
- Ograniczenie emisji antropogenicznych zanieczyszczeń do atmosfery: dwutlenku siarki (SO₂), tlenków azotu (NO_x), niemetanowych lotnych związków organicznych (NMLZO), amoniaku (NH₃) i pyłu drobnego (PM_{2,5}) do 2030 r.,
- Sprawiedliwa transformacja energetyczna w kierunku niskoemisyjnym.

Cel: Energia ze źródeł odnawialnych (cel ramowy na rok 2030):

- Zwiększenie dynamiki rozwoju mikroinstalacji OZE w lata 2020-2030.

Krajowy Program ograniczania zanieczyszczenia powietrza – aktualizacja.

Przyjęty uchwałą Nr 192 z dnia 18 października 2023 r. w sprawie przyjęcia Krajowego programu ograniczania zanieczyszczenia powietrza – aktualizacja (M.P. 2023 poz. 1236).

KPOZP to dokument strategiczny określający krajowe ramy polityki ochrony powietrza. Przedstawia polityki i środki (działania) podejmowane w zakresie realizacji krajowych zobowiązań redukcji emisji następujących zanieczyszczeń powietrza: NH₃, NMLZO, PM_{2,5}, NO_x i SO₂. Dokument ten wskazuje także warianty strategiczne wypełnienia zobowiązań w zakresie redukcji emisji ww. substancji w okresie od 2020 r. do 2029 r. oraz w okresie od 2030 r., jak również średnioterminowe poziomy emisji określone na 2025 r.

Polityka energetyczna Polski do 2040 r.

Założenia:

- Poprawa efektywności energetycznej,
- Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego,
- Zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii,
- Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku.

Przyjęta uchwałą nr 105 Rady Ministrów z dnia 24 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku” (M.P. 2019 poz. 1054).

Kierunek interwencji III: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności.

Kierunek interwencji IV: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów

Kierunek interwencji V: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030.

Przyjęta uchwałą nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. w sprawie przyjęcia „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030”, (M.P. 2019 poz. 1054).

Cel główny SZRWRIR 2030: Wielofunkcyjny rozwój gospodarczy wsi zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe kraju i zwiększenie wartości dodanej z rolnictwa oraz trwały wzrost dochodów jej mieszkańcom przy minimalizacji rozwarstwienia ekonomicznego, społecznego i terytorialnego oraz poprawienie stanu środowiska naturalnego.

Cel szczegółowy I: Wzmocnienie bezpieczeństwa żywnościowego i odporności na kryzysy

Kierunek interwencji: I.1. Nowe modele organizacji produkcji i rynków, krótkie łańcuchy rynkowe i uczciwa konkurencja

Kierunek interwencji: I.2. Jakość i bezpieczeństwo żywności

Kierunek interwencji: I.3. Rozwój innowacji, cyfryzacji i przemysłu 4.0. w sektorze rolno-spożywczym

Kierunek interwencji: I.4. Zarządzanie ryzykiem w sektorze rolno-spożywczym

Kierunek interwencji: I.5. Poszerzanie i rozwój rynków zbytu na produkty i surowce sektora rolno-spożywczego (w tym biogospodarka)

Cel szczegółowy II: Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska

Kierunek interwencji: II.1. Rozwój liniowej infrastruktury technicznej

Kierunek interwencji: II.2. Dostępność wysokiej jakości usług publicznych

Kierunek interwencji: II.3. Rozwój infrastruktury społecznej i rewitalizacja wsi i małych miast

Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska

Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom

Cel szczegółowy III: Rozwój przedsiębiorczości, pozarolniczych miejsc pracy i aktywnego społeczeństwa

Kierunek interwencji: III.1. Odpowiedź na zmiany demograficzne i ich następstwa

Kierunek interwencji: III.2. Rozwój przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy

Kierunek interwencji: III.3. Wzrost umiejętności i kompetencji mieszkańców wsi

Kierunek interwencji: III.4. Budowa i rozwój zdolności do współpracy w wymiarze społecznym i terytorialnym

Kierunek interwencji: III.5. Rozwój ekonomii i solidarności społecznej na obszarach wiejskich

Cele horyzontalne:

- Wsparcie inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej na obszarach wiejskich;
- Poprawa dostępności komunikacyjnej obszarów wiejskich przez budowę lub modernizację gminnej i powiatowej sieci drogowej;
- Działania na rzecz zmniejszenia udziału przejazdów indywidualnym transportem zmotoryzowanym i zachęcanie do korzystania z transportu publicznego, promocja ruchu rowerowego i pieszego;
- Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci gazowej przesyłowej i dystrybucyjnej oraz podziemnych magazynów gazu;
- Wsparcie dla budowy, odbudowy i prawidłowego wykorzystania urządzeń melioracyjnych oraz powiększenia retencji wodnej;
- Zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych przez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni;
- Dynamizacja przedsięwzięć na rzecz likwidacji niskiej emisji z systemów grzewczych;
- Utrzymanie, a w miarę dostępności gruntów do zalesienia, zwiększenie ogólnej lesistości kraju oraz zwartości kompleksów leśnych i powierzchni zalesianych;
- Identyfikacja gleb zanieczyszczonych na terenach wiejskich;
- Ochrona produktywności gruntów rolnych;

- Stymulowanie rozwoju alternatywnych, bezemisyjnych źródeł ciepła (m.in. taniego ogrzewania elektrycznego), co przyczyni się do obniżenia niskiej emisji, w szczególności na terenach słabiej zurbanizowanych;
- Zwiększanie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych oraz w przedsiębiorstwach;
- Wsparcie produkcji energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu (kogeneracja);
- Rozbudowa systemów dystrybucji energii oraz zwiększanie wykorzystania OZE;
- Opracowanie i wdrożenie kompleksowych działań w zakresie zapobiegania skutkom utrzymywania się długotrwałych wysokich temperatur lub małej ilości opadów i w ich następstwie susz rolniczych.

Krajowy plan gospodarki odpadami 2028

Przyjęty uchwałą Nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022. (M.P. 2022 poz. 1030).

Głównym celem dokumentu jest określenie polityki gospodarki odpadami zgodnej z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wpisującej się w działania gospodarki o obiegu zamkniętym.

Zgodnie z założeniami KPGO, przede wszystkim należy zapewnić realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami, a więc zapobiegać ich wytwarzaniu oraz stworzyć niezbędną infrastrukturę do selektywnego zbierania odpadów u źródła, tak aby zapewnić ich efektywny recykling i osiągnąć założone cele.

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032

Przyjęty uchwałą Nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r. (M. P. 2009 nr 50 poz. 735 ze zm.).

Cele:

- Usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- Minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju,
- Likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)

Przyjęty w drodze rozporządzenia ministra infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. 2021 poz. 1615).

Cel główny:

Przeciwdziałanie skutkom suszy – kształtowanie zasobów wodnych oraz korzystanie z zasobów wodnych zgodnie z obowiązującymi normatywami.

Cele szczegółowe:

- Skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
- Zwiększenie retencji na obszarach dorzeczy,
- Edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
- Formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Mazowieckiego do 2030 roku

Przyjęty uchwałą 2/23 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 17 stycznia 2023 r.

Kierunki interwencji:

- Poprawa klimatu akustycznego
- Ochrona przed polami elektromagnetycznymi
- Poprawa jakości jednolitych części wód powierzchniowych
- Ochrona zasobów i zmniejszenie antropopresji na wody podziemne
- Zmniejszenie zagrożenia powodziowego
- Ograniczenie skutków następstw suszy i zwiększenie możliwości gromadzenia wody
- Sprawny i funkcjonalny system wodociągowy
- Minimalizacja presji na środowisko poprzez porządkowanie gospodarki ściekowej
- Kontrola i monitoring eksploatacji kopalni
- Zachowanie funkcji środowiskowych i gospodarczych gleb
- Rekultywacja gruntów zdegradowanych i zdewastowanych
- Ochrona przed osuwiskami
- Prawidłowe funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami
- Wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym
- Zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazem oraz zwiększenie powierzchni obszarów objętych odpowiednią ochroną prawną
- Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk i gatunków
- Ochrona i rozwój zieleni na terenach zurbanizowanych
- Działania z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych, walorach krajobrazowych województwa oraz ich znaczeniu dla człowieka
- Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych
- Wsparcie działań edukacyjnych oraz infrastruktury turystycznej w lasach
- Zwiększenie lesistości
- Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacji ich skutków

Plan gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2030

Przyjęty Uchwałą Nr 9/25 Sejmiku Województwa MAzowieckiego z dnia 25 lutego 2025 r. w sprawie uchwalenia aktualizacji „Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2030”

Do priorytetowych celów przyjętych w gospodarce odpadami należą:

- Zapobieganie powstawaniu odpadów, uwzględniające ograniczenia co do marnotrawstwa żywności.
- Poprawa selektywnego zbierania odpadów oraz recyklingu i przygotowania do ponownego użycia.
- Zwiększenie recyklingu oraz ograniczenie w powstawaniu odpadów opakowaniowych, w szczególności odpadów z tworzyw sztucznych.
- Stworzenie warunków do realnego wdrażania zapisów wojewódzkiego planu gospodarki odpadami.

Do priorytetów szczegółowych w gospodarce odpadami należą:

- Utworzenie „społeczeństwa recyklingu”, dążącego do eliminacji wytwarzania odpadów i do wykorzystywania odpadów jako zasobu. Zapewnienie segregacji u źródła, zbieranie oraz recykling priorytetowych strumieni odpadów. Jeżeli jest to wykonalne technicznie, ekonomicznie i z punktu widzenia środowiska, odpady powinny być zbierane selektywnie, zanim zostaną poddane czynnościom odzysku prowadzonymi do najlepszego dla środowiska wyniku

całkowitego oddzielania związków niebezpiecznych od strumieni odpadów i stworzenia racjonalnej ekologicznie gospodarki odpadami.

- Osiągnięcie samowystarczalności w zakresie przetwarzania odpadów poprzez utworzenie sieci instalacji do przetwarzania odpadów, w tym instalacji do odzysku odpadów komunalnych zebranych z gospodarstw domowych, przy uwzględnieniu warunków geograficznych oraz potrzeby specjalistycznych instalacji dla niektórych rodzajów odpadów.
- Stwarzanie korzystnych warunków dla zbierania selektywnego i właściwego przetwarzania bioodpadów na potrzeby produkcji bezpiecznego dla środowiska kompostu i innych materiałów opartych na bioodpadach, szczególnie poprzez redukcję odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska.

Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze

Podjęty uchwałą nr 77/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego w dniu 24 maja 2022 roku.

Cele strategiczne:

- Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii;
- Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego,
- Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody,
- Poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki,

Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia.

Wojewódzki Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu, na lata 2020-2026

Przyjęty uchwałą nr 115/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 września 2020 r.

Głównym celem Programu jest osiągnięcie w strefach: mazowieckiej, aglomeracja warszawska, miasto Płock i miasto Radom, poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} i poziomu docelowego benzo(a)pirenu w powietrzu.

Plan działań krótkoterminowych, który jest częścią ww. Programu określa się w celu:

1. zmniejszenia ryzyka wystąpienia przekroczeń: poziomów dopuszczalnych, informowania i alarmowego pyłu zawieszonego PM₁₀, poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} i poziomu docelowego benzo(a)pirenu – w strefach: mazowieckiej, aglomeracja warszawska, miasto Płock i miasto Radom,
2. graniczenia skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.

Powyższe cele będą wdrażane na podstawie działań naprawczych:

- ograniczenie emisji substancji z procesu wytwarzania energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody w lokalach mieszkalnych, handlowych, usługowych oraz użyteczności publicznej, a w tym szczegółowa inwentaryzacja źródeł niskiej emisji i wymiana/likwidacja nieekologicznych źródeł ciepła
- zwiększanie powierzchni zieleni w wybranych gminach województwa mazowieckiego
- edukacja ekologiczna
- kontrola przestrzegania uchwały antysmogowej oraz zakazu spalania odpadów i pozostałości roślinnych
- ograniczanie wtórnej emisji pyłu.

Uchwałą nr 204/23 z dnia 21 listopada 2023 r. Sejmik Województwa Mazowieckiego przyjął zmieniającą uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu. Zgodnie z art. 91 ust. 9c ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska

(Dz.U. 2025 poz. 647 z późn.zm.), w przypadku stref, dla których programy ochrony powietrza zostały uchwalone, a standardy jakości powietrza są przekraczane – zarząd województwa jest obowiązany opracować projekt aktualizacji programu w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie uchwały sejmiku województwa w sprawie programu ochrony powietrza, określając w nim działania ochronne dla grup ludności wrażliwych na przekroczenie, obejmujących w szczególności osoby starsze i dzieci.

DOKUMENTY PONADLOKALNE

Program ochrony środowiska dla Powiatu Płockiego do 2030 roku

Przyjęty uchwałą Nr 453/L/2023 Rady Powiatu w Płocku z dnia 20 września 2023 roku w sprawie przyjęcia „Programu ochrony środowiska dla Powiatu Płockiego do 2030 roku”.

Cel nadrzędny: Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody.

Cel główny: Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu

Kierunki interwencji:

- Poprawa efektywności energetycznej
- Ograniczenie emisji powierzchniowej
- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych
- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł przemysłowych i energochłonności gospodarki
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- Zmniejszenie przekroczeń dopuszczalnych poziomów stężeń monitorowanych substancji
- Dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu

Cel główny: Ochrona przed hałasem

Kierunki interwencji:

- Poprawa klimatu akustycznego

Cel główny: Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnych promieniowaniem elektromagnetycznym

Kierunki interwencji:

- Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Cel główny: Zmniejszenie antropopresji i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych

Kierunki interwencji:

- Poprawa jakości jednolitych części wód powierzchniowych
- Ochrona zasobów i zmniejszenie antropopresji na wody podziemne

Cel główny: Zwiększenie ochrony przeciwpowodziowej i łagodzenie skutków suszy

Kierunki interwencji:

- Zmniejszenie zagrożenia powodziowego
- Ograniczenie skutków następstw suszy i zwiększenie możliwości gromadzenia wody

Cel główny: Poprawa gospodarki wodnościekowej

Kierunki interwencji:

- Sprawny i funkcjonalny system wodociągowy
- Minimalizacja presji na środowisko poprzez porządkowanie gospodarki ściekowej

Cel główny: Racjonalna gospodarka zasobami geologicznymi

Kierunki interwencji:

- Kontrolowanie i monitorowanie eksploatacji kopalni przede wszystkim na podstawie przekazywanych przez przedsiębiorców półrocznych informacji o wydobywaniu kopalni ze złóż

Cel główny: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym oraz niekorzystnymi zmianami klimatu

Kierunki interwencji:

- Ochrona i zachowanie funkcji gospodarczych i środowiskowych gleb
- Ochrona przed osuwiskami

Cel główny: Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój powiatu płockiego

Kierunki interwencji:

- Prawidłowe funkcjonowanie systemu gospodarowania odpadami
- Wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym

Cel główny: Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej

Kierunki interwencji:

- Zarządzanie zasobami przyrody i krajobrazem
- Ochrona i rozwój zieleni na terenie powiatu płockiego
- Działania z zakresu pogłębiania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych powiatu oraz ich znaczeniu dla człowieka, zwłaszcza w kontekście zmian klimatycznych

Cel główny: Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej

Kierunki interwencji:

- Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych
- Wsparcie działań edukacyjnych oraz infrastruktury turystycznej w lasach

Cel główny: Zwiększenie lesistości

Kierunki interwencji:

- Zwiększenie lesistości

Cel główny: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków

Kierunki interwencji:

- Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii

Strategia Rozwoju Powiatu Płockiego na lata 2023-2027

Przyjęty uchwałą Nr 396/XLII/2022 Rady Powiatu w Płocku z dnia 21 grudnia 2022 roku w sprawie uchwalenia „Strategii Rozwoju Powiatu Płockiego na lata 2023-2027”

Cel strategiczny CS 1. Ochrona środowiska i krajobrazu powiatu płockiego

Cel operacyjny CO 1.1. Zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu

Działania DZ 1.1.1. Wspieranie i realizacja przedsięwzięć w zakresie edukacji ekologicznej

Cel operacyjny CO 1.2. Poprawa jakości powietrza atmosferycznego

Działania DZ 1.2.1. Wspieranie i realizacja przedsięwzięć na rzecz poprawy jakości powietrza atmosferycznego

Cel operacyjny CO 1.3. Ochrona i promocja zasobów krajobrazowych i przyrodniczych

Działania DZ 1.3.1. Wspieranie i realizacja działań w ramach ochrony i promocji zasobów krajobrazowych i przyrodniczych

Cel strategiczny CS 3. Rozwój układu komunikacji drogowej i transportu

Cel operacyjny CO 3.1. Poprawa stanu technicznego i bezpieczeństwa dróg powiatowych

Działania DZ 3.1.1. Modernizacja infrastruktury dróg powiatowych i infrastruktury towarzyszącej

Działania DZ 3.1.2. Budowa ścieżek rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych

DOKUMENTY LOKALNE
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Stara Biała
<p>Studium jako obligatoryjny dokument planistyczny, stanowi jeden z elementów planowania strategicznego rozwoju gminy i wraz z innymi dokumentami programowymi wyznacza cele i zasady gospodarowania jej zasobami. W Studium wskazuje się działania, w zakresie planowania przestrzennego, służące urzeczywistnieniu wizji rozwoju Gminy w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju –rozumianą jako rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.</p>
Strategia Rozwoju Gminy Stara Biała na lata 2025-2030
<p>Cel strategiczny 3: Gmina chroniąca środowisko</p> <p>Priorytet 3.1. Dobry stan środowiska Kierunki działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Termomodernizacje i wykorzystanie OZE w gminnych instytucjach publicznych i jednostkach gminnych. 2. Wdrażanie rozwiązań w zakresie zmniejszania emisyjności obiektów publicznych. 3. Wspieranie mieszkańców i przedsiębiorców w procesie termomodernizacji oraz zmiany ogrzewania na ekologiczne z naciskiem na odnawialne. 4. Tworzenie stref buforowych pomiędzy funkcjami gospodarczymi, komunikacyjnymi a mieszkaniowymi. 5. Prowadzenie edukacji ekologicznej na różnych poziomach organizacyjnych. 6. Zachowanie zasobów materialnych i niematerialnych dziedzictwa kulturowego. 7. Podnoszenie estetyki przestrzeni gminy, utrzymanie czystości i ładu przestrzennego. 8. Rozwój i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. 9. Prowadzenie gospodarki odpadami zgodnie z założeniami Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2030. <p>Priorytet 3.2. Adaptacja do zmian klimatu i zachowania bioróżnorodności Kierunki działań:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie zdolności retencyjnych przestrzeni gminy. 2. Zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz czynna i bierna ochrona przyrody, w tym zachowanie drożności i spójności korytarzy ekologicznych. 3. Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej, charakteryzującej się wysokim poziomem bioróżnorodności. 4. Ochrona zasobów przyrodniczych oraz przestrzenno-krajobrazowych. 5. Wspieranie zrównoważonego rolnictwa oraz ochrona zasobów glebowych.
Projekt Założeń do Planu Zaopatrzenia w Ciepło, Energię Elektryczną i Paliwa Gazowe
<p>Do uniwersalnych celów związanych z zaopatrzeniem w energię można zaliczyć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie wysokiej jakości środowiska naturalnego, • Bezpieczeństwo energetyczne, • Akceptacja społeczna działań gminy w zakresie energetyki, utworzenie warunków dla zdrowego życia mieszkańców, dogodne koszty zaspokajania potrzeb energetycznych <p>Zgodnie z kierunkiem rozwoju gminy wyznaczono następujące działania z zakresu zaopatrzenia w ciepło:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszanie zapotrzebowania na energię cieplną poprzez ograniczanie strat ciepła – termomodernizacja budynków:

2. Wymiana starych kotłów na paliwa stałe na nowoczesne kotły o wyższej efektywności pracy i mniejszym współczynniku emisyjności – modernizacja źródeł ciepła.
3. Kształtowanie właściwych zachowań społecznych poprzez propagowanie konieczności oszczędzania energii cieplnej oraz uświadamianie o szkodliwości spalania paliw niskiej jakości.
4. Prowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu uświadamianie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów, połączonych z wystawianiem mandatów za spalanie odpadów, nakładanych przez policję.
5. Uświadamianie społeczeństwa o korzyściach płynących z termomodernizacji i innych działań związanych z ograniczeniem niskiej emisji.
6. Inicjowanie innowacyjnych projektów promujących energetykę odnawialną oraz efektywne korzystanie z energii.
7. Tworzenie programów zachęcających mieszkańców do ocieplania istniejących budynków i propagowanie budowy energooszczędnych domów.
8. Rozważenie możliwości dofinansowania kosztów zastosowania niskoemisyjnych źródeł ogrzewania dla najuboższych mieszkańców.
9. Kierowanie się zasadą spełniania warunku niskoemisyjności w podejmowaniu decyzji administracyjnych.
10. Wzorcowa rola gminnych obiektów użyteczności publicznej w zakresie efektywnego wykorzystania OZE, ograniczania zużycia energii i ponoszonych za nią kosztów.

Zgodnie z kierunkiem rozwoju gminy wyznaczono następujące działania z zakresu zaopatrzenia w energię elektryczną:

1. Zmniejszenie strat przesyłu energii.
2. Zapewnienie wszystkim obecnym i przyszłym odbiorcom niezbędnych dostaw mocy i energii elektrycznej o obowiązujących standardach.
3. Ograniczenie niekorzystnego wpływu elektroenergetycznych linii napowietrznych na walory krajobrazowe i przyrodnicze gminy.
4. Przekazywanie przez władze informacji do przedsiębiorstwa sieciowego o większych zamierzeniach inwestycyjnych na terenie gminy, które mogą wpłynąć na zwiększone zapotrzebowanie na moc i energię elektryczną.
5. Promocja i rozwój stosowania Odnawialnych Źródeł Energii oraz efektywnego wykorzystania energii.
6. Dalsza modernizacja oświetlenia ulicznego w Gminie Stara Biała – wymiana oświetlenia na lampy LED oraz budowa nowych punktów oświetleniowych.
7. Wymiana oświetlenia w obiektach użyteczności publicznej.

Zgodnie z kierunkiem rozwoju gminy wyznaczono następujące działania z zakresu zaopatrzenia w paliwa gazowe:

1. Podłączenie do sieci gazowej powinno dotyczyć zarówno lokali ogrzewanych obecnie indywidualnymi kotłami na paliwa stałe, jak i nowo powstających budynków.
2. Warunkiem dofinansowania rozbudowy i modernizacji sieci gazowych powinno być ich uwzględnienie w całościowym projekcie obejmującym podłączenie nowych odbiorców.
3. Organizacja systemu zamówień publicznych z uwzględnieniem kryterium niskoemisyjności, co zwiększy oddziaływanie gminy na innych użytkowników energii, poprzez pełnienie wzorcowej roli w zakresie energii i środowiska.
4. Uwzględnienie ograniczeń w zagospodarowaniu terenu w strefach technicznych istniejących i planowanych gazociągów wysokiego ciśnienia, zgodnie z obowiązującymi przepisami i warunkami technicznymi.

10. System realizacji POŚ

Realizacja Programu Ochrony Środowiska (POŚ) wymaga zastosowania zintegrowanego podejścia, obejmującego planowanie, wdrażanie, monitorowanie, ocenę efektywności oraz systematyczną aktualizację celów i działań. Proces ten zakłada współpracę z kluczowymi interesariuszami, wykorzystanie dostępnych instrumentów prawnych, finansowych, społecznych i strukturalnych, a także sprawny system zarządzania wdrożeniem dokumentu.

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrożenie i koordynację Programu Ochrony Środowiska będzie Gmina Stara Biała, która od momentu uchwalenia dokumentu przez Radę Gminy przejmie główną rolę w zarządzaniu jego realizacją. W szczególności zadania te będą spoczywały na Wójcie Gminy oraz odpowiednich komórkach organizacyjnych urzędu.

Do podstawowych obowiązków gminy należy:

- organizacja i koordynacja działań wynikających z POŚ,
- zapewnienie współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami oraz społeczeństwem,
- monitorowanie efektów realizowanych działań,
- przygotowanie **okresowych sprawozdań z realizacji POŚ – co dwa lata**,
- inicjowanie działań aktualizacyjnych, w przypadku zmiany uwarunkowań środowiskowych lub legislacyjnych.

Zarządzanie POŚ obejmuje:

- nadzór nad wdrażaniem poszczególnych zadań ujętych w planie działań,
- ocenę stopnia realizacji celów środowiskowych,
- identyfikację barier i zagrożeń dla wdrażania dokumentu,
- wprowadzanie korekt i aktualizacji, w odpowiedzi na zmieniające się uwarunkowania środowiskowe, społeczne lub gospodarcze.

Zarządzanie odbywa się w sposób spójny z innymi dokumentami nadrzędnymi, w tym m.in. ze Strategią Rozwoju Gminy, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego i będącym aktualnie w fazie opracowania Planem Ogólnym.

Wdrożenie POŚ wspierane jest przez cztery podstawowe grupy instrumentów: prawne, finansowe, społeczne oraz strukturalno-infrastrukturalne.

INSTRUMENTY PRAWNE

Instrumenty te nakładają na jednostki samorządu terytorialnego obowiązki oraz tworzą ramy formalne dla prowadzenia działań prośrodowiskowych. Do najważniejszych należą:

- **miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego**,
- **akty prawa miejscowego**,
- **decyzje administracyjne** (m.in. decyzje środowiskowe, nakazy, zezwolenia),

- **Państwowy Monitoring Środowiska**, który dostarcza danych niezbędnych do oceny stanu środowiska.

INSTRUMENTY FINANSOWE

Realizacja zadań środowiskowych wymaga zapewnienia odpowiednich środków finansowych. Potencjalne źródła finansowania obejmują:

- **budżet gminy, powiatu i województwa,**
- **fundusze unijne** (np. FEnIKS, LIFE),
- **programy krajowe i regionalne** (m.in. Programy Operacyjne, KPO),
- **kredyty bankowe i instrumenty zwrotne,**
- **Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,**
- **opłaty i administracyjne dochody środowiskowe** (np. opłata środowiskowa, opłata produktowa).

INSTRUMENTY SPOŁECZNE

Zaangażowanie mieszkańców i organizacji społecznych w procesy decyzyjne stanowi podstawę skutecznego wdrażania POŚ. Do instrumentów społecznych należą:

- **udział społeczeństwa w procesie planowania i konsultacji** dokumentów środowiskowych, zgodnie z art. 5 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku,
- **edukacja ekologiczna** (kampanie, broszury, zajęcia szkolne, warsztaty),
- **budowanie partnerstw** z instytucjami naukowymi, organizacjami pozarządowymi i lokalnymi liderami,
- **nacisk społeczny** – jako forma demokratycznej kontroli,
- **dobrowolne systemy środowiskowe**, np. ISO 14001, EMAS, kodeksy dobrych praktyk, zalecenia dotyczące oszczędzania energii i wody.

INSTRUMENTY STRUKTURALNE i INFRASTRUKTURALNE

Pod pojęciem instrumentów strukturalnych rozumie się narzędzia służące do formułowania, integrowania i wdrażania polityk środowiskowych na poziomie lokalnym. Stanowią one podstawę dla zrównoważonego planowania przestrzennego oraz efektywnego zarządzania rozwojem gminy, z uwzględnieniem aspektów środowiskowych. Do najważniejszych z nich zalicza się dokumenty strategiczne i planistyczne, takie jak:

- **Strategie Rozwoju Gminy,**
- **Plany Rozwoju Lokalnego,**
- **Programy Odnowy Miejscowości,**
- **Programy Gospodarki Niskoemisyjnej,**
- **Programy Usuwania Azbestu,**
- **Programy Rewitalizacji,**
- **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego oraz towarzyszące im programy sektorowe.**

Dokumenty te stanowią punkt odniesienia dla wyznaczania kierunków interwencji w POŚ i pozwalają na skuteczne powiązanie celów środowiskowych z innymi dziedzinami rozwoju gminy (np. transport, energetyka, mieszkalnictwo, rolnictwo).

Równocześnie istotne znaczenie mają instrumenty infrastrukturalne, które obejmują istniejące zasoby techniczne i przestrzenne umożliwiające realizację działań środowiskowych.

W kontekście Gminy Stara Biała należy zwrócić uwagę w szczególności na:

- sieć kanalizacyjną i systemy odprowadzania ścieków,
- oczyszczalnie ścieków,
- lokalne instalacje odnawialnych źródeł energii (OZE),
- tereny zieleni publicznej oraz infrastrukturę wspierającą jej utrzymanie i rozwój (np. zadrzewienia, parki, skwery).

Analiza stanu zasobów infrastrukturalnych w gminie wskazuje, że istnieją realne możliwości techniczne do wdrażania zaplanowanych zadań środowiskowych. W perspektywie kolejnych lat stopniowa modernizacja i rozbudowa tej infrastruktury pozwoli nie tylko na utrzymanie obecnych standardów ochrony środowiska, ale również na wdrażanie nowych rozwiązań sprzyjających adaptacji do zmian klimatu i poprawie jakości życia mieszkańców.

11. Monitoring i sprawozdawczość POŚ

Celem monitoringu realizacji Programu Ochrony Środowiska (POŚ) jest systematyczne zbieranie, analiza i udostępnianie danych dotyczących stanu środowiska oraz zmian zachodzących w wyniku realizacji zaplanowanych działań. Monitoring pozwala ocenić efektywność wdrażanej polityki środowiskowej, a także wspiera funkcjonowanie instrumentów prawnych, finansowych i społecznych w zarządzaniu środowiskiem. Wdrażanie POŚ będzie podlegało na bieżącej kontroli i ocenie w ramach następujących działań:

1. **Ocena stopnia realizacji poszczególnych zadań** – weryfikacja postępów w osiągnięciu założonych celów.
2. **Identyfikacja problemów napotkanych podczas realizacji** – oraz podejmowanie działań naprawczych lub łagodzących.
3. **Ocena rozbieżności między założeniami, a realizacją** – określenie przyczyn oraz możliwych skutków odstępstw od planu.

W celu właściwego nadzoru nad wdrażaniem POŚ opracowano zestaw wskaźników monitorujących, przypisanych do poszczególnych zadań w Tabeli 34. Każdemu ze zdefiniowanych wskaźników przyporządkowano oczekiwane efekty realizacji, które stanowić będą podstawę do sporządzania **Raportów z realizacji POŚ** oraz przeprowadzania jego kolejnych aktualizacji. Zgodnie z art. 18 ustawy Prawo ochrony środowiska, organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiatu, województwa) sporządza raport z realizacji POŚ co dwa lata. Raport ten przedstawiany jest odpowiednio: radzie gminy, radzie powiatu lub sejmikowi województwa, a następnie przekazywany do wyższych szczebli administracji oraz do ministra właściwego ds. środowiska. W załączonej Tabeli 36. zestawiono wskaźniki w tabeli ewaluacyjnej, która może służyć jako narzędzie wspierające monitorowanie efektów realizacji założonych zadań w POŚ.

Podczas opracowywania raportów z wykonania POŚ należy korzystać z następujących źródeł informacji:

- Sprawozdania z wykonania budżetu,
- Dane z Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ),
- Raporty i publikacje Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ),
- Statystyki Głównego Urzędu Statystycznego (GUS),
- Informacje uzyskane od podmiotów uczestniczących w realizacji działań ujętych w POŚ.

Dane wykorzystane do opracowania niniejszego dokumentu pochodziły z następujących instytucji:

- Główny Urząd Statystyczny w Warszawie,
- Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
- Główna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Łodzi,
- Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW),
- Instytut Upraw Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach,
- Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie,
- Państwowa Służba Hydrogeologiczna w Warszawie,
- Urząd Gminy Stara Biała,
- Zakład Gospodarki Komunalnej „Stara Biała” Sp. z o.o..

W realizację i monitorowanie Programu zaangażowane są różnorodne podmioty, w tym:

- Główny i Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej,
- Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych,
- Państwowa Służba Hydrogeologiczna,
- Ośrodki Doradztwa Rolniczego,
- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Agencja Rynku Rolnego,
- Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa,
- Nadleśnictwa,
- Urząd Marszałkowski i Urząd Wojewódzki,
- Starostwo Powiatowe,
- Komenda Wojewódzka Straży Pożarnej,
- Policja,
- Podmioty prywatne (przedsiębiorcy),
- Mieszkańcy.

Tabela 36. Wskaźniki monitorowania stopnia realizacji założonych zadań - tabela ewaluacyjna.

TABELA EWALUACJI PROWADZONYCH DZIAŁAŃ				
Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Stopień realizacji	Podmiot odpowiedzialny
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA				
Liczba budynków gminnych z przeprowadzoną termomodernizacją [szt.]	W latach 2021–2024: 2	Do 01.01.2028 nowe budynki publiczne bezemisyjne; do 2050 wszystkie budynki zmodernizowane		Urząd Gminy Stara Biała
Liczba nowo zamontowanych instalacji wykorzystujących OZE [szt.]	W latach 2021–2024: 2	Osiągnięcie celów wprowadzających ład energetyczny na terenie gminy		Urząd Gminy Stara Biała
Liczba kotłów na paliwo stałe [szt.]	Łączna liczba urządzeń do wymiany w latach 2024–2026: 1 419	Struktura grzewcza gminy zgodna z zapisami uchwały antysmogowej		Mieszkańcy
Ilość nowo zamontowanych instalacji OZE na budynkach prywatnych [szt.]	Brak szczegółowych danych	Wartość uzależniona od możliwości finansowych mieszkańców		Mieszkańcy
Niskoemisyjny transport publiczny [TAK/NIE]	TAK	TAK		Urząd Gminy Stara Biała
Liczba kontroli przestrzegania uchwały antysmogowej [szt.]	W roku 2024: 66	Min. 65 szt./rok w kolejnych latach zgodnie z wytycznymi dokumentów programowych		Urząd Gminy Stara Biała
Zapewnianie usług doradczych zakończonych termomodernizacją lub wymianą źródła [szt.]	Działanie realizowane na bieżąco w ramach obowiązków Ekodoradcy	Wszyscy mieszkańcy potrzebujący wsparcia objęci usługami doradczymi		Urząd Gminy Stara Biała
Liczba złożonych wniosków [szt.]	W latach 2023–2024: 93 deklaracje (WFOŚiGW: 185 wnioskodawców)	Brak możliwości oszacowania wartości		Urząd Gminy Stara Biała, mieszkańcy
Realizacja celów zawartych w dokumencie [TAK/NIE]	Działania zintegrowane przeprowadzane na bieżąco	Osiągnięcie celów wprowadzających ład energetyczny na terenie gminy		Urząd Gminy Stara Biała
Posiadanie aktualnego Planu Gospodarki Niskoemisyjnej [TAK/NIE]	Rok 2024: NIE	TAK		Urząd Gminy Stara Biała
Liczba zmodernizowanych opraw świetlnych [szt.]	Rok 2025: 1 883 oprawy LED, 121 lamp solarnych	Wszystkie oprawy świetlne w granicach gminy energooszczędne		Urząd Gminy Stara Biała
Zakup czujników jakości powietrza [szt.]	0	Min. +1		Urząd Gminy Stara Biała

TABELA EWALUACJI PROWADZONYCH DZIAŁAŃ

Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Stopień realizacji	Podmiot odpowiedzialny
Liczba działań edukacyjnych [szt.]	W latach 2021–2024: 30 oraz bieżące działania w placówkach oświatowych	Min. 4 działania/rok w kolejnych latach zgodnie z wytycznymi		Urząd Gminy Stara Biała, placówki oświatowe
ZAGROŻENIE HAŁASEM				
Wzrost długości dróg o nawierzchni twardej [km]	W latach 2021–2024: 7,397	Poprawa jakości wszystkich kluczowych dróg w obszarze gminy		Urząd Gminy Stara Biała, Starostwo powiatowe, Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich
Łączna długość dróg o nawierzchni twardej [km]	W roku 2024: 76,536	> 76,536		Urząd Gminy Stara Biała
Długość ścieżek rowerowych [km]	Rok 2024: 5,20	> 5,20		Urząd Gminy Stara Biała
MPZP uwzględniają zapisy ochrony przed hałasem [TAK/NIE]	TAK	TAK		Urząd Gminy Stara Biała
Liczba pomiarów emisji hałasu [szt.]	b/d	Min. 1 na rok		zarządcy dróg, GIOŚ
Liczba kontroli prędkości [szt.]	b/d	Brak możliwości oszacowania		Komendy policji, zarządcy dróg, GIOŚ
OCHRONA PRZED ODDZIAŁYWANIEM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH				
Uwzględnienie w MPZP wymogów ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym [TAK/NIE]	TAK	TAK		Urząd Gminy Stara Biała
Wartości natężeń pól elektromagnetycznych [V/m]	W roku 2021: < 0,8	< 0,8		GIOŚ
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA				
Poziom zwodociągowania gminy [%]	W roku 2024: 98,4	Zgodnie z zapotrzebowaniem na terenach technicznie i ekonomicznie uzasadnionych		Gospodarka Komunalna "Stara Biała" Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała
Poziom skanalizowania obszaru gminy dla terenów uzasadnionych ekonomicznie [%]	W roku 2024: 63,7	Zgodnie z zapotrzebowaniem na terenach technicznie i ekonomicznie uzasadnionych		Gospodarka Komunalna "Stara Biała" Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała
Prowadzenie prac modernizacyjnych stacji uzdatniania wody [TAK/NIE]	TAK	TAK		Gospodarka Komunalna "Stara Biała" Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała

TABELA EWALUACJI PROWADZONYCH DZIAŁAŃ

Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Stopień realizacji	Podmiot odpowiedzialny
Liczba kontroli zbiorników bezodpływowych/przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	Rok 2024: 108	Min. raz na 2 lata – każda nieruchomość wyposażona w zbiornik bezodpływowy lub przydomową oczyszczalnię		Urząd Gminy Stara Biała
Prowadzenie badań jakości wody przeznaczonej do spożycia każdego roku [TAK/NIE]	TAK	TAK		Sanepid, Operator wodociągu, Gospodarka Komunalna "Stara Biała" Sp. z o.o.
Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy [szt.]	W roku 2024: 484	Wymiana wszystkich przestarzałych zbiorników bezodpływowych		Właściciele nieruchomości
Przepustowość oczyszczalni ścieków [m ³ /d]	Brwilno: 35,40; Nowe Proboszczewice: 150,40; Maszewo: 24 000; Srebrna: 100,00	Zwiększanie dostosowywane do zapotrzebowania		Gospodarka Komunalna "Stara Biała" Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała
Prowadzenie kampanii edukacyjnych dot. odprowadzania i oczyszczania ścieków [TAK/NIE]	TAK	TAK		Gospodarka Komunalna "Stara Biała" Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała, placówki oświatowe
GOSPODAROWANIE WODAMI				
Uwzględnianie w MPZP zagadnień dot. gospodarowania wodami, w tym zwiększenie retencyjności [TAK/NIE]	TAK	TAK		Gospodarka Komunalna "Stara Biała" Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała
Ocena stanu JCWP (Wierzbica, Brzeźnica, Skrwa, Zbiornik Włockawek) [zły/dobry]	Stan: zły dla wszystkich JCWP	Stan wszystkich JCWP: Dobry		Urząd Gminy Stara Biała, WIOŚ, Wody Polskie
Ocena stanu JCWPd (Nr 48, Nr 47) [zagrożony/niezagrożony]	Nr 48: niezagrożony; Nr 47: zagrożona ilościowo	Stan wszystkich JCWPd: niezagrożony		Urząd Gminy Stara Biała, WIOŚ, Wody Polskie
Prace konserwacyjne zbiorników wodnych oraz urządzeń wodnych [TAK/NIE]	TAK	Konserwacja na bieżąco we wszystkich miejscowościach		Gospodarka Komunalna "Stara Biała" Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała, właściciele gruntów
Długość rowów melioracyjnych [km]	W 2024: b/d	Wartość uzależniona od dokumentacji projektowej		Gospodarka Komunalna "Stara Biała" Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała, właściciele gruntów

TABELA EWALUACJI PROWADZONYCH DZIAŁAŃ

Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Stopień realizacji	Podmiot odpowiedzialny
Długość kanalizacji deszczowej [km]	W roku 2024: 21,630 km	Wartość uzależniona od dokumentacji projektowej		Gospodarka Komunalna "Stara Biała" Sp. z o.o.; Urząd Gminy Stara Biała
Liczba zbiorników mikroretencji [szt.]	b/d	Wartość uzależniona od zainteresowania mieszkańców		Urząd Gminy Stara Biała, Mieszkańcy, Wody Polskie
Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno-informacyjnych (woda/zmiany klimatyczne) [szt.]	W latach 2021–2024: 23	Min. 2 wydarzenia/rok w każdej szkole lub 1 wydarzenie/rok gminne		Urząd Gminy Stara Biała, placówki oświatowe
GLEBY				
Ocena zanieczyszczenia próbek gleb (pierwiastki śladowe i WWA)	W cyklu pomiarowym 2025: Brak przekroczenia dopuszczalnych zawartości	W kolejnych cyklach: Brak przekroczenia dopuszczalnych zawartości pierwiastków śladowych i WWA		GIOŚ, IUNG-PIB
Uwzględnienie w MPZP cennych gruntów rolniczych, leśnych [TAK/NIE]	TAK	TAK		Urząd Gminy Stara Biała
Grunty wymagające rekultywacji [ha]	7,83 (stan na 2020 rok)	Zgodnie z zapotrzebowaniem i możliwościami finansowymi		Urząd Gminy Stara Biała, przedsiębiorca, dzierżawca, RDLP w Łodzi
ZASOBY GEOLOGICZNE				
Ilość kontroli koncesji na wydobywanie kopalin [szt.]	Brak szczegółowych danych	Min. 1 kontrola rocznie (od rozpoczęcia wydobywania)		Urząd Marszałkowski, Starostwo powiatowe, Okręgowy Urząd Górniczy
Uwzględnienie w aktach planistycznych obszarów złóż i objęcie ich ochroną [TAK/NIE]	TAK	TAK		Urząd Gminy Stara Biała
Stosowanie technologii BAT [TAK/NIE]	TAK	TAK		Podmioty realizujące wydobywanie
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW				
Utworzenie systemu o obiegu zamkniętym gospodarki odpadami [TAK/NIE]	NIE	TAK		Urząd Gminy Stara Biała
Kontrole dotyczące prowadzenia właściwej segregacji przez mieszkańców [TAK/NIE]	W roku 2024: TAK	Działanie prowadzone na bieżąco		Urząd Gminy Stara Biała

TABELA EWALUACJI PROWADZONYCH DZIAŁAŃ

Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Stopień realizacji	Podmiot odpowiedzialny
Prowadzenie prac modernizacyjnych PSZOK [TAK/NIE]	TAK	TAK		Urząd Gminy Stara Biała
Uzyskany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych [%]	W roku 2024: 53,31%	55% (2025); 56% (2026); 57% (2027); 58% (2028)		Urząd Gminy Stara Biała, podmioty gospodarcze, mieszkańcy
Udział odpadów zmieszanych w całkowitej masie zebranych odpadów [%]	W roku 2024: 56,73%	< 56,73%		Urząd Gminy Stara Biała
Poziom redukcji masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania [%]	W roku 2024: 20,08%	≥ 35%		Urząd Gminy Stara Biała
Ilość wyrobów zawierających azbest [Mg]	4 135,342	Do końca roku 2032: 0		Urząd Gminy Stara Biała, właściciele nieruchomości
Montaż urządzeń typu "fotopułapka" w potencjalnych miejscach dzikich wysypisk [TAK/NIE]	NIE	TAK		Urząd Gminy Stara Biała
Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno-informacyjnych (odpady) [szt.]	W latach 2021–2024: 35 oraz bieżące działania w placówkach oświatowych	Min. 1 wydarzenie/rok w każdej szkole lub gminne		Urząd Gminy Stara Biała
ZASOBY PRZYRODNICZE				
Liczba utworzonych ścieżek dydaktyczno-ekologicznych [szt.]	0	+ 1 szt. (Projekt Szwedzkiej Góry)		Urząd Gminy Stara Biała
Obszary rekreacyjne [ha]	b/d	Zgodnie z zapotrzebowaniem i możliwościami budżetowymi		Urząd Gminy Stara Biała
Liczba kampanii promocyjnych gminy [szt.]	Min. 1 szt./rok	Min. 1/rok		Urząd Gminy Stara Biała
Tereny zieleni osiedlowej, parki, zieleńce [ha]	W roku 2023: 1,83	> 1,83		Urząd Gminy Stara Biała
Uwzględnianie form ochrony przyrody w planowaniu przestrzennym [TAK/NIE]	TAK	TAK		Urząd Gminy Stara Biała
Powierzchnia terenów prawnie chronionych [ha]	W roku 2024: 1 170,58	> 1 170,58		Urząd Gminy Stara Biała
Uwzględnienie w aktach planistycznych i decyzjach środowiskowych uwarunkowań przyrodniczych [TAK/NIE]	TAK	TAK		Urząd Gminy Stara Biała
Realizowanie inwestycji związanych z ochroną przeciwpożarową lasu [TAK/NIE]	TAK	TAK		Urząd Gminy Stara Biała, RDLP w Łodzi

TABELA EWALUACJI PROWADZONYCH DZIAŁAŃ

Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Stopień realizacji	Podmiot odpowiedzialny
Liczba kampanii edukacyjnych (przyroda) [szt.]	W latach 2021–2024: 43	Min. 1 wydarzenie/rok gminne		Urząd Gminy Stara Biąła, placówki oświatowe
ZAGROŻENIE POWAŻNYMI AWARIAMI				
Doposażenie OSP [TAK/NIE]	W roku 2024: TAK	TAK		Urząd Gminy Stara Biąła
Liczba przeprowadzonych kontroli podmiotów mogących powodować poważne awarie [szt.]	b/d	Zgodnie z harmonogramem kontroli		GIOŚ
Przeprowadzana aktualizacja rejestru poważnych awarii [TAK/NIE]	TAK	TAK		Urząd Gminy Stara Biąła
Likwidacja skutków poważnych awarii [szt.]	Brak poważnych awarii	Likwidacja wszystkich w przypadku powstania		Sprawca awarii, NFOŚiGW, WFOŚiGW, Urząd Gminy Stara Biąła, Mazowiecki Urząd Wojewódzki
Liczba przeprowadzonych kampanii edukacyjno-informacyjnych (awarie) [szt.]	W latach 2021–2024: 14	Min. 1 wydarzenie/rok		Urząd Gminy Stara Biąła, placówki oświatowe

Spis źródeł:

- 1) Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Środowiska, 2015
- 2) Polityka ekologiczna Państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej.
- 3) Polityka energetyczna Polski do 2040 roku
- 4) Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).
- 5) Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.).
- 6) Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030.
- 7) Krajowy Program ograniczania zanieczyszczenia powietrza – aktualizacja.
- 8) Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku, Ministerstwo Infrastruktury, 2019
- 9) Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2019
- 10) Krajowy Plan Gospodarki odpadami, 2028
- 11) Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032
- 12) Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)
- 13) Program Ochrony Środowiska dla Województwa Mazowieckiego do roku 2030
- 14) Plan Gospodarki Odpadami dla województwa mazowieckiego 2030
- 15) Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030 +. Innowacyjne Mazowsze
- 16) Wojewódzki Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu, na lata 2020-2026
- 17) Programu ochrony środowiska dla Powiatu Płockiego do 2030 roku
- 18) Strategia Rozwoju Powiatu Płockiego na lata 2023-2027
- 19) Strategia Rozwoju Gminy Stara Biąta na lata 2025-2030
- 20) Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Stara Biąta (aktualizacja 2021 rok)
- 21) Projekt Założeń do Planu Zaopatrzenia w Ciepło, Energię Elektryczną i Paliwa Gazowe gminy Stara Biąta
- 22) Raporty o stanie Gminy Stara Biąta za rok 2020, 2021, 2022, 2023, 2024
- 23) Wieloletni Planu Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych będących w posiadaniu Gospodarki Komunalnej „Stara Biąta” Sp. z o. o. na lata 2025 – 2027
- 24) Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna zweryfikowanych JCWPd, Państwowy Instytut Geologiczny, 2009
- 25) Informator PSH: Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce, PIG-PIB 2017
- 26) Karta informacyjna JCWPd nr 47, JCWPd nr 48, PIG-PIB
- 27) Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2019-2024 na podstawie monitoringu – tabela, GIOŚ;
- 28) Karty charakterystyk JCWP, IIaPGW
- 29) Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły
- 30) Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2024 r., Rejestr Obszarów Górniczych PIG-PIB,
- 31) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Stara Biąta za 2020, 2021, 2022, 2023, 2024 rok,
- 32) Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2020, 2021 w województwie mazowieckim,
- 33) Biuletyn Monitoringu Klimatu Polski rok 2024, IMGW-PIB
- 34) Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim – raport wojewódzki za rok 2024,
- 35) Opracowanie „Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w roku 2025”,

- 36) Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (księga A) - stan na 31 grudnia 2024 roku, Narodowy Instytut Dziedzictwa.
- 37) Informacja na temat środków bezpieczeństwa i sposobu postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej na terenie ORLEN S.A.

Wykorzystane portale mapowe:

- ⇒ *Geoportal Infrastruktury Informacji Przestrzennej geoportal.gov.pl*
- ⇒ *Portal Geologia PIG-PIB geologia.pgi.gov.pl*
- ⇒ *CBDG GeoLOG geolog.pgi.gov.pl*
- ⇒ *Rejestr obszarów górniczych MIDAS*
- ⇒ *System Przetwarzania Danych Państwowej Służby Hydrogeologicznej PIG-PIB spd.pgi.gov.pl*
- ⇒ *Hydroportal Informatycznego Systemu Osłony Kraju mapy.isok.gov.pl*
- ⇒ *Geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska geoserwis.gdos.gov.pl*
- ⇒ *System Monitoringu Suszy Rolniczej – (SMSR) IUNG Mapa podatności na suszę susza.iung.pulawy.pl*
- ⇒ *Corine Land Cover*
- ⇒ *Bank Danych o Lasach bdl.lasy.gov.pl*
- ⇒ *Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody*
- ⇒ *nid.pl – Narodowy Instytut Dziedzictwa*
- ⇒ *SI2PEM - Systemu Informacyjnego o Instalacjach wytwarzających Promieniowanie Elektromagnetyczne*

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.), organy gminy zobowiązane są do opracowania i realizacji gminnego programu ochrony środowiska, uwzględniającego cele i kierunki działań określone w dokumentach strategicznych na poziomie krajowym i wojewódzkim.

Przygotowany **Program Ochrony Środowiska na lata 2025–2028 dla Gminy Stara Biała** stanowi narzędzie planistyczne, którego celem jest poprawa jakości środowiska naturalnego, racjonalne gospodarowanie zasobami oraz ograniczenie negatywnego wpływu działalności człowieka na przyrodę. Dokument został opracowany w oparciu o aktualne dane środowiskowe, analizę stanu środowiska.

Realizacja Programu przyczyni się do:

- poprawy jakości powietrza, wód i gleb,
- zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii,
- ochrony bioróżnorodności i terenów cennych przyrodniczo,
- podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców,
- dostosowania działań gminy do wymogów prawa krajowego i unijnego.

Przyjęcie uchwały jest niezbędne dla zapewnienia spójności lokalnej polityki ekologicznej z dokumentami wyższego rzędu oraz umożliwi skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań proekologicznych.